НАУКОВІ КОЛЕКЦІЇ
Державного природознавчого
музею НАН України

Н.В. Гураль-Сверлова, Р.І. Гураль

Малакологічний фонд

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

НАУКОВІ КОЛЕКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 4

Н. В. Гураль-Сверлова, Р. І. Гураль

Малакологічний фонд

Відповідальний редактор випуску

доктор біологічних наук О. С. Климишин

Львів 2012

УДК 594.1, 594.3

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І.
Наукові колекції Державного природознавчого музею. Вип. 4. Малакологічний фонд. – Львів, 2012. – 253 с.
ISBN 966-02-3414-7 (серія)
ISBN 978-966-02-6323-9 (Вип. 4)

У цьому випуску в систематичному порядку описано матеріали по наземних, прісноводних і морських молюсках, що зберігаються в основному фонді ДПМ. Вони репрезентують 293 види черевоногих і 84 види двостулкових молюсків, зібраних переважно на території України. Наведено короткі відомості щодо історії формування малакологічного фонду музею, його сучасного стану, а також деякі зауваження фауністичного і систематичного характеру. Каталог буде корисним науковцям-зоологам, студентам біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. До каталогу додається мультимедійний додаток на CD-ROM, який містить близько 400 фотографій фондових матеріалів, а також деякі інші матеріали, що стосуються малакологічного фонду музею.

В этом выпуске в систематическом порядке описаны материалы по наземным, пресноводным и морским моллюскам, хранящимся в основном фонде ГПМ. Они репрезентируют 293 вида брюхоногих и 84 вида двустворчатых моллюсков, собранных преимущественно на территории Украины. Приведены краткие сведения по истории формирования малакологического фонда музея, его современному состоянию, а также некоторые замечания фаунистического и систематического характера. Каталог будет полезным ученым-зоологам, студентам биологических специальностей вузов. К каталогу прилагается мультимедийное приложение на CD-ROM, содержащий около 400 фотографий фондовых материалов, а также некоторые другие материалы, касающиеся малакологического фонда музея.

Рецензенти:
докт. біол. наук І. М. Хохуткин, канд. біол. наук С. С. Крамаренко

Видання здійснено за кошти стипендії Президента України для молодих вчених

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного природознавчого музею НАН України

ISBN 966-02-3414-7 (серія)
ISBN 978-966-02-6323-9 (Вип. 4)

© Державний природознавчий музей
© Н. В. Гураль-Сверлова, Р. І. Гураль

Передмова

У першому випуску книжкової серії “Наукові колекції Державного природознавчого музею” було видано каталог колекції наземних молюсків (Сверлова, 2004). Проте з того часу до основного фонду музею надійшли численні матеріали по наземних молюсках з різних регіонів України, а також окремі збори з Росії та Польщі. Крім того, деякі матеріали було переведено з науково-допоміжного фонду, серед яких – окремі тропічні види. Це зумовило суттєве кількісне та якісне зростання колекції (з огляду не лише на кількість представлених у ній видів, вибірок або черепашок, але й на загальний обсяг задокументованої фауністичної інформації), а також необхідність перевидання каталогу. Крім того, давно постала необхідність проведення аналогічної роботи для інших підрозділів малакологічного фонду – “Черевоногі водні” та “Двостулкові”. Востаннє музейні колекції прісноводних черевоногих і двостулкових молюсків були описані ще наприкінці XIX ст. (Bąkowski, 1891) З того часу публікувалися узагальнені відомості лише по окремих родах або родинах.

Предисловие

В первом выпуске книжной серии “Наукові колекції Державного природознавчого музею” был издан каталог коллекции наземных моллюсков (Сверлова, 2004). Однако с этого времени в основной фонд музея поступили многочисленные материалы по наземным моллюскам из разных регионов Украины, а также отдельные сборы из России и Польши. Кроме того, некоторые материалы были переведены из научно-вспомогательного фонда, среди которых – отдельные тропические виды. Это обусловило существенное количественное и качественное увеличение коллекции (учитывая не только количество представленных в ней видов, выборок или раковин, но и общее количество задокументированной фаунистической информации), а также необходимость переиздания каталога. Кроме того, давно возникла необходимость проведения аналогичной работы для других подразделов малакологического фонда – “Брюхоногие водные” и “Двустворчатые”. В последний раз музейные коллекции пресноводных брюхоногих и двустворчатых моллюсков были описаны еще в конце XIX в. (Bąkowski, 1891). С этого времени публиковались обобщенные сведения лишь по отдельным родам или семействам.

Загальна характеристика колекції

1885 р. можна з повним правом вважати роком заснування сучасного малакологічного фонду Державного природознавчого музею НАН України. І це незважаючи на те, що до 1880 р. у музеї вже було зібрано 1251 екз. 88 видів молюсків (Калужняцька, 1963). Саме у 1885 р. відомий польський дослідник м'якунів Й. Бонковський (1848-1887) розпочав наукове опрацювання малакологічної колекції музею, суттєво збагативши її власними зборами. Саме матеріали, зібрані або визначені Й. Бонковським, до цього часу залишаються "ядром" малакологічного фонду ДПМ. На жаль, передчасна смерть не дозволила досліднику власноруч завершити роботу над створенням анотованого наукового каталогу малакологічної колекції музею. Цю роботу завершив за нього М. Ломницький. Згаданий каталог містить не лише систематичний перелік музейних зразків, але й описи та зображення видів, цінні відомості щодо їх розповсюдження на території Галичини, дані щодо внутрішньовидової мінливості та екології наземних і прісноводних молюсків. Таким чином, каталог Й. Бонковського (Bąkowski, 1891) став суттєвим додатком до його попередньої узагальнюючої праці щодо малакофауни Галичини (Bąkowski, 1884).

Після Й. Бонковського малакологічна колекція музею (як основний, так і науково-допоміжний фонд) поповнювалася іншими дослідниками. Досить велика кількість матеріалів була зібрана А. Січем на початку XX ст. Проте місця його зборів практично дублюють колекцію Й. Бонковського: околиці м. Львова, кілька пунктів у межах Івано-Франківської обл., Татри у Польщі. У 1940 р. до науково-допоміжного фонду музею була також передана колекція молюсків з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка (серед якої – значна кількість екзотів, на жаль, часто без наведення місць збору або зовсім без етикеток).

Загалом процес поповнення малакологічного фонду ДПМ протягом тривалого часу носив швидше випадковий, ніж цілеспрямований характер. Це ж стосується наукового опрацювання матеріалів. Лише у 1998-2002 рр. було проведено переінвентаризацію і наукову ревізію колекції наземних молюсків основного фонду. До кінця 2005 р. подібна робота була завершена в інших підрозділах малакологічного фонду. До того часу в картотеці та колекції зберігалися назви і визначення, притаманні систематиці молюсків кінця XIX ст. Вони увійшли навіть у виданий у 1990 р. каталог деяких родин наземних молюсків (Климовская, 1990).

Протягом 1998-2011 рр. колекції черевоногих наземних, черевоногих водних і двостулкових молюсків основного фонду ДПМ поповнилися за рахунок найцінніших матеріалів з науково-допоміжного фонду (зокрема з колишньої колекції НТШ – див. вище) і нових зборів. Значно розширилася географія зборів у межах України. Слід згадати, що колекція Й. Бонковського репрезентувала малакофауну Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської областей України та прилеглих районів південного сходу Польщі. Наприкінці XX – на початку XXI ст. до малакологічного фонду почали досить активно надходити матеріали не лише з інших областей заходу України (Волинської, Закарпатської, Чернівецької), але й з інших регіонів країни. До колекції наземних молюсків особливо великі обсяги матеріалу надійшли з Криму, Донецької височини та прилеглих до неї територій. Це було пов'язано передусім з багаторічними дослідженнями наземної малакофауни степової зони України.

За згаданий період часу до малакологічного фонду ДПМ надійшли матеріали, зібрані співробітниками музею та інших наукових і навчальних установ. Найбільший внесок у формування колекції наземних молюсків зробили к.б.н. С. С. Крамаренко (Миколаївський державний аграрний університет), к.б.н. В. В. Мартинов (Донецький національний університет), к.б.н. І. О. Балашов (Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена). У 2004 р. С. С. Крамаренко передав до музею частину своєї колекції черепашок наземних молюсків з роду *Brephulopsis*, зібраної та опрацьованої під час підготовки кандидатської дисертації та подальшої наукової роботи. Передані матеріали демонструють значну внутрішньовидову конхологічну мінливість *B. cylindrica*, *B. bidens*, а також мінливість конхологічних ознак у зоні гібридизації цих видів. У 2006 р. до музею поступили досить великі підбірки наземних молюсків Черкаської та Полтавської областей від І. О. Балашова. У 2005-2011 рр. В. В. Мартинов передав до музею значну кількість матеріалів, переважно з південної та південно-східної частини України. Дані матеріали були зібрані ним особисто, а також іншими співробітниками та студентами Донецького національного університету.

На даний час колекція наземних молюсків ДПМ досить добре висвітлює особливості географічного розповсюдження багатьох видів на території України, інші підрозділи малакологічного фонду залишаються зорієнтованими переважно на західний регіон України. Порівняно недавно підрозділи "Черевоногі водні" та "Двостулкові" почали цілеспрямовано поповнюватися молюсками Чорного і Азовського морів. До кінця XX ст. морські молюски знаходилися лише серед матеріалів науково-допоміжного фонду, призначених переважно для експозиційного використання.

Головною метою подальшого комплектування малакологічного фонду ДПМ є якомога повніше відображення систематичної різноманітності наземної, прісноводної та морської малакофауни України, з урахуванням різних форм внутрішньовидової конхологічної мінливості (внутрішньо- і міжпопуляційної, географічної, вікової тощо). Для цього необхідно передусім підвищити рівень репрезентативності музейних колекцій стосовно морської та солонуватоводної малакофауни України; провести цілеспрямовані збори прісноводних молюсків поза межами її західного регіону.

Станом на 1.01.2012 р. в основному фонді ДПМ зберігається 5 371 одиниця зберігання (вибірка) наземних, прісноводних і морських молюсків, які належать до 377 видів. Серед них – типові матеріали (голотипи та паратипи) *Chondrula tridens martynovi* Gural-Sverlova et Gural, 2010, *Brephulopsis konovalovae* Gural-Sverlova et Gural, 2010, *Helicopsis subfilimargo* Gural-Sverlova, 2010, *H. martynovi* Gural-Sverlova, 2010, *H. luganica* Gural-Sverlova, 2010.

Кількісні показники підрозділів малакологічного фонду станом на 1.01.2012 р.

Підрозділи	Кількість в основному фонді				
	родини	роди	види	одиниці зберігання (коробки)	екземпляри, у тис.
Черевоногі наземні	35	104	184	3 277	61,0
Черевоногі водні	42	64	109	1 329	25,8
Двостулкові	27	54	84	766	8,9
Загалом	104	222	377	5 372	95,7

На жаль, для старих малакологічних зборів достовірно відомим є часто лише місце збору, а точніше, найближчий населений пункт. У колекції Й. Бонковського часом трапляються також такі неточні записи, як "Поділля", "Чорногора". Іноді важко встановити сучасне адміністративне підпорядкування згаданих сел. Лише в окремих випадках етикетки містять рік збору та прізвище дослідника.

Тому для більшої інформативності наведених у каталозі даних і демонстрації спадкоємності колекції Й. Бонковського і сучасного малакологічного фонду ДПМ ми змушені були вжити наступні заходи. Матеріали, які зберігаються або зберігалися в минулому в стандартних старих коробках з польськими етикетками та є зазначеними в каталозі Й. Бонковського (Bąkowski, 1891), наводяться як "визначені Й. Бонковським". Якщо ці матеріали згадуються також у окремих фауністичних роботах цього дослідника, до етикеток додається рік збору, а матеріали вважаються "зібраними Й. Бонковським". В усіх інших випадках у каталозі наводяться лише дані, наявні на старих етикетках.

Після виходу каталогу колекції наземних молюсків ДПМ (Сверлова, 2004) вдалося з'ясувати адміністративно-географічну прив'язку матеріалів, позначених у каталозі Й. Бонковського (Bąkowski, 1891) "Pietniczany nad Bohem" (П'ятничани над Південним Бугом). На даний час в Україні немає населеного пункту з назвою "П'ятничани", який був би розташований вздовж течії р. Південний Буг. Проте один з районів м. Вінниця до цього часу носить назву "П'ятничани". Також вдалося встановити час збору матеріалів – 1875 р. (ця дата вказана на декількох етикетках з прісноводними черевоногими молюсками). Хоча більшість матеріалів з П'ятничан представлена широко розповсюдженими видами, серед них присутня також одна черепашка *Cryptomphalus aspersa* (O.F.Müller, 1774). Цей вид відсутній у сучасній наземній малакофауні України, хоча, очевидно, неодноразово заносився на її територію людьми (Сверлова и др., 2006б).

Старі збори також не завжди можна розглядати як випадкові вибірки, оскільки вони можуть містити матеріали, зібрані на значній площі, у різних біотопах, а, можливо, навіть у різні роки. Це дещо знижує їх наукову цінність, особливо для проведення конхіометричних досліджень.

За своїм характером колекції малакологічного фонду ДПМ є суто конхологічними, тобто, містять лише сухі черепашки черевоногих і мушлі двостулкових молюсків. Проте при визначенні частини фондових матеріалів були використані також анатомічні ознаки, що зазначено у супровідній документації (на стандартних етикетках, у картотеці та електронній базі даних), а також у тексті каталогу. Це має особливе значення у тих випадках, коли точне визначення видової належності лише на підставі конхологічних ознак є проблематичним або загалом неможливим.

При підготовці частини каталогу, присвяченій наземним молюскам, ми орієнтувалися переважно на останні публікації А. О. Шилейка (Schileyko, 1998–2007; Sysoev, Schileyko, 2009). У випадку зміни деяких родових або видових назв (наприклад, “*Trichia*” на “*Trochulus*”), які відбулися останнім часом, у каталозі додатково згадуються ті назви, під якими певні види фігурують у музейній колекції та базі даних або були наведені у попередньому каталозі (Сверлова, 2004).

Для прісноводних молюсків використана (із деякими відхиленнями, зазначеними у тексті) “класична” система, яка визнає існування порівняно невеликої кількості конхологічно мінливих видів. Хоча на теренах колишнього СРСР тривалий час панувала класифікація, розроблена Я. І. Старобогатовим та його послідовниками, вона, по-перше, не визнається західними малакологами, а останнім часом – усе більшою кількістю вітчизняних науковців; по-друге, часто не підтверджується результатами морфологічних, анатомічних або генетичних досліджень; по-третє, у багатьох випадках не дозволяє визначити усі наявні зразки до виду, що є дуже важливим для оформлення музейних колекцій.

При визначенні молюсків Чорного та Азовського морів ми попередньо орієнтувалися на “Определитель фауны Черного и Азовского морей” (Голиков, Старобогатов, 1972; Скарлато, Старобогатов, 1972); для молюсків з інших європейських морів – на роботи (Nordsieck, 1969, 1972, 1982). При підготовці каталогу були внесені деякі зміни або зауваження, пов’язані зі зміною поглядів на систему тих чи інших груп морських молюсків (Кантор, Сысоев, 2005). Разом з тим, були залишені також деякі старі визначення. Загалом можна сказати, що колекції морських черевоногих і двостулкових молюсків ДПМ вимагають подальшого цілеспрямованого поповнення та наукового опрацювання.

Для створення каталогу була використана електронна база даних малакологічного фонду ДПМ, розроблена в лабораторії малакології музею (Гураль, 2007, 2011б).

Порядок розташування родин молюсків у каталозі запозичений переважно з роботи (Кантор, Сысоев, 2005). Для наземних молюсків ми орієнтувалися також на згадані вище роботи А. О. Шилейка (Schileyko, 1998–2007; Sysoev, Schileyko, 2009). Оскільки в систематиці молюсків часто існують великі розбіжності між різними авторами для таксонів, вищих за родину, у каталозі наведено лише класи та підкласи (для черевоногих), а розподіл класу Gastropoda на підкласи наведено за класичною схемою – передньозяброві (Prosobranchia), задньозяброві (Opisthobranchia), легеневі (Pulmonata). Хоча багато авторів вважать цей поділ дещо застарілим, він досі використовується у визначниках (Kerney et al., 1983; Glöer, Meier-Brook, 1998 та ін.), навчальних посібниках (Шарова, 2004) тощо.

Назви країн (крім України), областей (воєводств, земель) у межах країн, районів у межах областей, населених пунктів у межах району наведено за абеткою.

Літери на початку інвентарних номерів свідчать про належність матеріалів до того чи іншого підрозділу малакологічного фонду: “B” (від слова Bivalvia) – підрозділ “Двостулкові”, “G” (від Gastropoda) – підрозділ “Черевоногі водні”, відсутність літери – підрозділ “Черевоногі наземні”.

Общая характеристика коллекции

1885 г. можно с полным правом считать годом основания современного малакологического фонда Государственного природоведческого музея НАН Украины. И это при том, что до 1880 г. в музее уже было собрано 1251 экз. 88 видов моллюсков (Калужняцька, 1963). Именно в 1885 г. известный польский малаколог Й. Бонковский (1848–1887) начал научную обработку малакологической коллекции музея, существенно обогатив ее собственными сборами. Именно материалы, собранные или определенные Й. Бонковским, до сих пор остаются “ядром” малакологического фонда ГПМ. К сожалению, преждевременная смерть не позволила исследователю самому завершить работу над созданием аннотированного научного каталога малакологической коллекции музея. Эту работу завершил за него М. Ломницкий. Упомянутый каталог содержит не только систематический перечень музейных образцов, но также описания и изображения видов, ценные сведения об их распространении на территории Галиции, данные о внутривидовой изменчивости и экологии наземных и пресноводных моллюсков. Таким образом, каталог Й. Бонковского (Bąkowski, 1891) стал существенным дополнением к его предыдущей обобщающей работе о малакофауне Галиции (Bąkowski, 1884).

После Й. Бонковского малакологическая коллекция музея (как основной, так и научно-вспомогательный фонд) пополнялась другими исследователями. Довольно большое количество материалов было собрано А. Сичом в начале XX ст. Однако места его сборов практически дублируют коллекцию Й. Бонковского: окрестности г. Львова, несколько пунктов в Ивано-Франковской обл., Татры в Польше. В 1940 г. в научно-вспомогательный фонд музея была также передана коллекция моллюсков из музея Научного общества им. Т. Шевченко (среди которой – значительное количество экзотов, к сожалению, часто без указания мест сбора или совсем без этикеток).

Вообще процесс пополнения малакологического фонда ГПМ на протяжении длительного времени носил скорее случайный, чем целенаправленный характер. Это же касается научной обработки материалов. Только в 1998-2002 гг. была проведена переинвентаризация и научная ревизия коллекции наземных моллюсков основного фонда. До конца 2005 г. подобная работа была завершена в других подразделениях малакологического фонда. До этого времени в картотеке и коллекции оставались названия и определения, свойственные систематике моллюсков конца XIX ст. Они вошли даже в изданный в 1990 г. каталог некоторых семейств наземных моллюсков (Климовская, 1990).

На протяжении 1998-2011 гг. коллекции брюхоногих наземных, брюхоногих водных и двустворчатых моллюсков основного фонда ГПМ пополнились за счет наиболее ценных материалов из научно-вспомогательного фонда (в частности, из бывшей коллекции НТШ – см. выше) и новых сборов. Значительно расширилась география сборов на территории Украины. Следует упомянуть, что коллекция Й. Бонковского репрезентировала малакофауну Львовської, Ивано-Франковской, Тернопольской областей Украины и прилегающих районов юго-востока Польши. В конце XX – начале XXI в. в малакологический фонд начали довольно активно поступать материалы не только из других областей запада Украины (Волынской, Закарпатской, Черновицкой), но также из других регионов страны. В коллекцию наземных моллюсков особенно много материалов поступило из Крыма, с Донецкой возвышенности и прилегающих к ней территорий. Это было связано прежде всего с многолетними исследованиями наземной малакофауны степной зоны Украины.

За упомянутый период времени в малакологический фонд ГПМ поступили материалы, собранные сотрудниками музея и других научных и учебных организаций. Наибольший вклад в формирование коллекции наземных моллюсков внесли к.б.н. С. С. Крамаренко (Николаевский государственный аграрный университет), к.б.н. В.В.Мартынов (Донецкий национальный университет), к.б.н. И. А. Балашёв (Институт зоологии им. И. И. Шмальгаузена). В 2004 г. С. С. Крамаренко передал музею часть своей коллекции раковин наземных моллюсков из рода *Brephulopsis*, собранной и обработанной во время подготовки кандидатской диссертации и дальнейшей научной работы. Переданные материалы демонстрируют значительную внутривидовую конхологическую изменчивость *B. cylindrica, B. bidens*, а также изменчивость конхологических признаков в зоне гибридизации этих видов. В 2006 г. в музей поступили довольно большие подборки наземных моллюсков Черкасской и Полтавской областей от И. А. Балашёва. В 2005-2011 гг. В. В. Мартынов передал музею значительное количество материалов, преимущественно из южной и юго-восточной части Украины. Данные материалы

были собраны им лично, а также другими сотрудниками и студентами Донецкого национального университета.

В настоящее время коллекция наземных моллюсков ГПМ довольно хорошо отображает особенности географического распространения многих видов на территории Украины, другие подразделения малакологического фонда остаются ориентированными преимущественно на западный регион Украины. Сравнительно недавно подразделения “Брюхоногие водные” и “Двустворчатые” начали целенаправленно пополняться моллюсками Черного и Азовского морей. До конца XX в. морские моллюски находились лишь среди материалов научно-вспомогательного фонда, предназначенных преимущественно для экспозиционного использования.

Главной целью дальнейшего комплектования малакологического фонда ГПМ является максимально полное отображение систематического разнообразия наземной, пресноводной и морской малакофауны Украины, с учетом разных форм внутривидовой конхологической изменчивости (внутри- и межпопуляционной, географической, возрастной и т.д.). Для этого необходимо прежде всего повысить уровень репрезентативности музейных коллекций относительно морской и солоноватоводной малакофауны Украины; провести целенаправленные сборы пресноводных моллюсков за пределами ее западного региона.

По состоянию на 1.01.2012 г. в основном фонде ГПМ хранится 5 371 единица хранения (выборка) наземных, пресноводных и морских моллюсков, относящихся к 377 видам. Среди них – типовые материалы (голотипы и паратипы) *Chondrula tridens martynovi* Gural-Sverlova et Gural, 2010, *Brephulopsis konovalovae* Gural-Sverlova et Gural, 2010, *Helicopsis subfilimargo* Gural-Sverlova, 2010, *H. martynovi* Gural-Sverlova, 2010, *H. luganica* Gural-Sverlova, 2010.

Количественные показатели подразделений малакологического фонда
по состоянию на 1.01.2012 г.

Подразделения	Количество				
	семейства	роды	виды	единицы хранения (коробки)	экземпляры, в тыс.
Брюхоногие наземные	35	104	184	3 277	61,0
Брюхоногие водные	42	64	109	1 329	25,8
Двустворчатые	27	54	84	766	8,9
В целом	104	222	377	5 372	95,7

К сожалению, для старых малакологических сборов достоверно известно часто лишь место сбора, а точнее, ближайший населенный пункт. В коллекции Й. Бонковского иногда попадаются также такие неточные записи, как “Подолье”, “Черногора”. Иногда трудно установить современное административное подчинение упомянутых сёл. Лишь в отдельных случаях этикетки содержат год сбора и фамилию исследователя.

Поэтому для большей информативности приведенных в каталоге данных и демонстрации преемственности коллекции Й. Бонковского и современного малакологического фонда ГПМ мы вынуждены были предпринять следующие меры. Материалы, которые хранятся или хранились ранее в стандартных старых коробках с польскими этикетками и упоминаются в каталоге Й. Бонковского (Bąkowski, 1891), приводятся как “определенные Й. Бонковским”. Если эти материалы упоминаются также в отдельных фаунистических работах этого исследователя, к этикеткам добавляется год сбора, а материалы считаются “собранными Й. Бонковским”. Во всех остальных случаях в каталоге указываются только данные, имеющиеся на старых этикетках.

После выхода каталога коллекции наземных моллюсков ГПМ (Сверлова, 2004) удалось установить административно-географическую привязку материалов, обозначенных в каталоге Й. Бонковского (Bąkowski, 1891) “Pietniczany nad Bohem” (Пятничаны над Южным Бугом). В настоящее время на Украине нет населенного пункта с названием “Пятничаны”, который был бы расположен вдоль течения р. Южный Буг. Но один из районов г. Винница до сих пор носит название “Пятничаны”. Также удалось установить время сбора материалов – 1875 г. (эта дата указана на нескольких этикетках с пресноводными брюхоногими моллюсками). Хотя большинство материалов из Пятничан представлено широко распространенными видами, среди

них присутствует также одна раковина *Cryptomphalus aspersa* (O.F.Müller, 1774). Этот вид отсутствует в современной наземной малакофауне Украины, хотя, очевидно, неоднократно заносился на ее территорию людьми (Сверлова и др., 2006б).

Старые сборы также не всегда можно рассматривать как случайные выборки, поскольку они могут содержать материалы, собранные на значительной площади, в разных биотопах, а, возможно, даже в разные годы. Это несколько снижает их научную ценность, особенно для проведения конхиометрических исследований.

По своему характеру коллекции малакологического фонда являются чисто конхологическими, т.е. содержат лишь сухие раковины моллюсков. Однако при определении части фондовых материалов были использованы также анатомические признаки, что обозначено в сопроводительной документации (на стандартных этикетках, в картотеке и электронной базе данных), а также в тексте каталога. Это имеет особенное значение в тех случаях, когда точное определение видовой принадлежности только на основании конхологических признаков является проблематичным или вообще невозможным.

При подготовке части каталога, посвященной наземным моллюскам, мы ориентировались преимущественно на последние публикации А. А. Шилейко (Schileyko, 1998–2007; Sysoev, Schileyko, 2009). В случае изменения некоторых родовых или видовых названий (например, "*Trichia*" на "*Trochulus*"), которые имели место в последнее время, в каталоге дополнительно упоминаются те названия, под которыми определенные виды фигурируют в музейной коллекции и базе данных или были указаны в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004).

Для пресноводных моллюсков использована (с некоторыми отклонениями, отмеченными в тексте) «классическая» система, которая признает существование сравнительно небольшого количества конхологически изменчивых видов. Хотя на территории бывшего СССР длительное время господствовала классификация, разработанная Я. И. Старобогатовым и его последователями, она, во-первых, не признается западными малакологами, а в последнее время – все большим количеством отечественных ученых; во-вторых, часто не подтверждается результатами морфологических, анатомических или генетических исследований; в-третьих, во многих случаях не позволяет определить все имеющиеся образцы до вида, что очень важно для оформления музейных коллекций.

При определении моллюсков Черного и Азовского морей мы предварительно ориентировались на "Определитель фауны Черного и Азовского морей" (Голиков, Старобогатов, 1972; Скарлато, Старобогатов, 1972); для моллюсков из других европейских морей – на работы (Nordsieck, 1969, 1972, 1982). При подготовке каталога были внесены некоторые изменения или замечания, связанные с изменением взглядов на систему тех или других групп морских моллюсков (Кантор, Сысоев, 2005). Вместе с тем, были оставлены также некоторые старые определения. В целом можно сказать, что коллекции морских брюхоногих и двустворчатых моллюсков ГПМ требуют дальнейшего целенаправленного пополнения и научной обработки.

Для создания каталога была использована электронная база данных малакологического фонда ГПМ, разработанная в лаборатории малакологии музея (Гураль, 2007, 2011б).

Порядок расположения семейств моллюсков в каталоге позаимствован преимущественно из работы (Кантор, Сысоев, 2005). Для наземных моллюсков мы ориентировались также на упомянутые выше работы А. А. Шилейко (Schileyko, 1998–2007; Sysoev, Schileyko, 2009). Поскольку в систематике моллюсков часто имеются большие разногласия между различными авторами для таксонов выше семейства, в каталоге указаны только классы и подклассы (для брюхоногих), а разделение класса Gastropoda на подклассы дано по классической схеме – переднежаберные (Prosobranchia), заднежаберные (Opisthobranchia), легочные (Pulmonata). Хотя многие авторы считают это деление несколько устарелым, оно до сих пор используется в определителях (Kerney et al., 1983; Glöer, Meier-Brook, 1998 и др.), учебных пособиях (Шарова, 2004) и т.д.

Названия стран (кроме Украины), областей (воеводств, земель) в пределах стран, районов в пределах областей, населенных пунктов в пределах районов даны в алфавитном порядке.

Литеры в начале инвентарных номеров свидетельствуют о принадлежности материалов к тому или другому подразделу малакологического фонда: "B" (от слова Bivalvia) – подраздел "Двустворчатые", "G" (от Gastropoda) – подраздел "Брюхоногие водные", отсутствие литеры – подраздел "Брюхоногие наземные".

Бібліографія робіт, пов’язаних із комплектуванням або науковим опрацюванням малакологічного фонду ДПМ НАНУ

Комплектування малакологічного фонду ДПМ нерозривно пов’язано з малакологічними дослідженнями, які проводилися на території України (та на суміжних територіях південного сходу Польщі) від другої половини XIX до початку XXI ст. Аби наочно продемонструвати цей зв'язок, нами було складено бібліографію робіт, пов’язаних не лише з безпосереднім опрацюванням музейних колекцій, але також із процесом збору матеріалів, хоча б частина з яких представлена в малакологічному фонді ДПМ. Такі роботи часто містять додаткову інформацію, яка не може бути відображена на стандартних етикетках та в картотеках.

Не зважаючи на досить великий обсяг, підготована бібліографія не є повною (з огляду на велику кількість робіт та важкодоступність деяких з них), проте містить усі найважливіші публікації. Не були внесені до списку деякі роботи, у яких фондові матеріали ДПМ згадані разом з іншими музейними колекціями у розділі «Матеріал і методи дослідження», проте не описані конкретно в основному тексті статей.

Жирним шрифтом виділено каталоги та описи нових таксонів, типові серії яких зберігаються в малакологічному фонді ДПМ.

Библиография работ, связанных с комплектованием или научной обработкой малакологического фонда ГПМ НАНУ

Комплектование малакологического фонда ГПМ неразрывно связано с малакологическими исследованиями, которые проводились на территории Украины (и на смежных территориях юго-востока Польши) от второй половины XIX до начала XXI в. Чтобы наглядно продемонстрировать эту связь, нами была составлена библиография работ, связанных не только с непосредственной обработкой музейных коллекций, но также с процессом сбора материалов, хотя бы часть из которых представлена сейчас в малакологическом фонде ГПМ. Такие работы часто содержат дополнительную информацию, которая не может быть отображена на стандартных этикетках и в картотеках.

Несмотря на довольно большой объем, подготовленная библиография не является полной (учитывая большое количество работ и труднодоступность некоторых из них), однако содержит все наиболее важные публикации. Не были внесены в список некоторые работы, в которых фондовые материалы ГПМ упомянуты вместе с другими музейными коллекциями в разделе «Материал и методы исследования», однако не описаны конкретно в основном тексте статей.

Жирным шрифтом выделены каталоги и описания новых таксонов, типовые серии которых хранятся в малакологическом фонде ГПМ.

1878 р.

1. Bąkowski J. Ślimaki i małże z okolic Strzyżowa, zebrane w r. 1876 // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1878. – T. 12, Cz. 2. – S. 15-23.
2. Bąkowski J. Ślimaki i małże zebrane w okolicy nadbużańskiéj koło Kamionki Strumiłowej w r. 1877 // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1878. – T. 12, Cz. 2. – S. 23-26.

1879 р.

3. Bąkowski J. Mięczaki z okolic Bóbrki i Przemyślan // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1879. – T. 13, Cz. 2. – S. 130-138.

1880 р.

4. Bąkowski J. Mięczaki zebrane w r. 1879 w okolicy Rzeszowa // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1880. – T. 14, Cz. 2. – S. 254-257.
5. Bąkowski J. Spis mięczaków zebranych na Babiej Górze w r. 1879 przez Stefana Stobieckiego // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1880. – T. 14, Cz. 2. – S. 77-78.
6. Bąkowski J. Mięczaki zebrane na Podolu w Lipcu i Sierpniu r. 1879 // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1880. – T. 14, Cz. 2. – S. 62-76.

1881 р.

7. Bąkowski J. Mięczaki zebrane na Podolu na stepie Pantalichy i w Toutrach w r. 1880 // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1881. – T. 15, Cz. 2. – S. 220-232.

1882 р.

8. Bąkowski J. Mięczaki z okolicy Lwowa, Gródka i Szczerca // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1882. – T. 16, Cz. 2. – S. 56-63.
9. Bąkowski J. Mięczaki zebrane w lipcu i sierpniu w okolicy Kołomyi, Mikuliczyna, Żabiego i na Czarnohorze, oraz ich pionowe w tém pasmie górskiém rozmieszczenie // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1882. – T. 16, Cz. 2. – S. 130-140.

1883 р.

10. Bąkowski J. Mięczaki tatrzańskie // Kosmos. – Lwów, 1883. – T. 8. – S. 13-17.

1884 р.

11. Bąkowski J. Mięczaki z gór drohobyckich, z okolicy Żurawna i Mikołajowa // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1884. – T. 18, Cz. 2. – S. 93-98.
12. Bąkowski J. Mięczaki galicyjskie // Kosmos. – Lwów, 1884. – T. 9. – S. 190-197, 275-283, 376-391, 477-490, 604-611, 680-697, 761-789.

1891 р.

13. Bąkowski J. Mięczaki (Mollusca) – Lwów: Wyd-wo Muzeum im. Dzieduszyckich, 1891. – 264 s.

1922 р.

14. Polinski W. Recherches sur l'anatomie et la systématique des Xérophilinés de la Pologne et de la Transsylvanie // Historiae Naturalis. – 1922. – Vol. 1, № 4. – 166-184.

1925 р.

15. Sitsch A. Interesujące zbiorowisko mięczaków koło Tatarowa (wschodniomałopolskie Karpaty) // Spraw. Kom. Fizyjograf. – Kraków, 1925. – T. 58. – S. 1-26.

1932 р.

16. Полянський Ю. Матеріяли до пізнання малякофавни західнього Полісся // Зб. фізіограф. коміс. – Львів: Друкарня Наук. т-ва ім. Шевченка. – 1932. – Вип. 4-5. – С. 83-100.

1960 р.

17. Здун В. І. До фауни молюсків Закарпаття // Наук. зап. наук.-природозн. музею АН УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – С. 83-95.

[У музеї зберігаються лише окремі матеріали, зібрані В.І.Здуном у Закарпатській області, майже виключно з родини Clausiliidae. Див. також бібліографічне посилання № 88].

1962 р.

18. Лихарев И. М. Клаузилииды (Clausiliidae). – М.-Л.: Наука, 1962. – 317 с. – (Фауна СССР. Т. 3, вып. 4. Нов. сер. № 83).

1963 р.

19. Здун В.И. Материалы к фауне моллюсков Карпатских полонин // Флора и фауна Карпат. Вып. 2. – М.: Изд-во АН СССР, 1963. – С. 154-158.
20. Калужняцька М.З. Колекції сучасних молюсків Науково-природознавчого музею АН УРСР. Родина ставковикових – Limnaeidae // Сучасна та минула фауна західних областей України. – К.: АН УРСР, 1963. – С. 69-75.

1984 р.

21. Стадниченко А.П. Перлівницеві. Кулькові. (Unionidae, Cycladidae). – К.: Наук. думка. – 1984. – 373 с. – (Фауна України. Т. 29. Молюски. Вип. 9).
22. Стадниченко А.П., Стадниченко Ю.А. К фауне и экологии пресноводных моллюсков (Gastropoda, Bivalvia) Украинского Полесья // Гидробиол. журн. – 1984. – Т. 20, № 2. – С. 36-40.

1990 р.

23. Климовская Д.Т. Моллюски семейств Testacellidae, Patulidae, Vitrinidae // Каталог музейных фондов. – Львов, 1990. – С. 179-196.
24. Стадниченко А.П. Прудовиковообразные (пузырчиковые, витушковые, катушковые). – К.: Наукова думка, 1990. – 292 с. – (Фауна Украины. Т. 29. Моллюски. Вып. 4).

1993 р.

25. Крамаренко С.С., Попов В.Н. Изменчивость морфологических признаков наземных моллюсков рода *Brephulopsis* Lindholm, 1925 (Gastropoda; Pulmonata; Buliminidae) в зоне интрогрессивной гибридизации // Журн. общ. биологии. – 1993. – Т. 54, № 6. – С. 682-690.

[У музеї зберігається матеріал з 5 описаних у роботі зон гібридизації на стадіоні Сімферопольського ун-ту, зібраний дещо пізніше – у 1999 р.]

1995 р.

26. Крамаренко С.С. Фенотипическая изменчивость крымских моллюсков рода Brephulopsis Lindholm (Gastropoda: Buliminidae): Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 1995. – 18 с.

[Частину опрацьованих матеріалів було передано до музею – див. також бібліографічні посилання № 28 і № 31].

1996 р.

27. Сверлова Н.В. Анализ некоторых анатомических и конхиологических признаков, используемых для определения подродов и видов рода *Cepaea* (Stylommatophora, Helicidae) // Зоол. журн. – 1996. – Т. 75, вып. 6. – С. 933-936.

1997 р.

28. Крамаренко С.С. Влияние факторов внешней среды на географическую изменчивость конхологических признаков крымских моллюсков *Brephulopsis cylindrica* (Menke, 1828) (Gastropoda; Pulmonata; Buliminidae) // Журн. общ. биологии. – 1997. – Т. 58, № 1. – С. 94-101.

[Див. бібліографічне посилання № 26].

1998 р.

29. Градовский В.М. Распространение и некоторые особенности экологии моллюсков семейства Melanopsidae и Lithoglyphidae (Gastropoda, Pectinibranchia) в водотоках Правобережной Украины // Вестн. зоологии. – 1998. – Т. 32, № 4. – С. 67-75.
30. Сверлова Н.В. Знахідка *Brephulopsis cylindrica* (Gastropoda, Buliminidae) у Львові // Вестн. зоологии. – 1998. – Т. 32, № 5-6. – С. 72.

31. Крамаренко С.С. Географическая изменчивость частоты встречаемости особей с палатальной складкой у моллюсков рода *Brephulopsis* (Gastropoda; Buliminidae) // Вестн. зоологии. – 1998. – Т. 32, № 3. – С. 70-76.

[Див. бібліографічне посилання № 26].

1999 р.

32. Сверлова Н.В. Історичні зміни у наземній малакофауні (Gastropoda, Pulmonata) великого міста на прикладі Львова // Сучасна екологія і проблеми сталого розвитку суспільства. Наук. вісн. Укр. держ. лісотехн. ун-ту. – Львів, 1999. – Вип. 9.8. – С. 127-130.
33. Сверлова Н.В. Наземні молюски (Gastropoda, Pulmonata) природних та урбанізованих екосистем Розточчя // Природа Розточчя: Збірник наук.-техн. праць заповідника "Розточчя". – Івано-Франкове: ПЗ "Розточчя", 1999. – Вип.1. – С. 150-154.

2000 р.

34. Градовський В.М. Молюски родин Melanopsidae, Lithoglyphidae, Bithyniidae (Gastropoda, Pectinibranchia) Правобережної України (фауна, поширення, екологія): Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2000. – 19 с.
35. Сверлова Н.В. Биотопическое распределение наземных моллюсков города Львова и его окрестностей // Вестн. зоологии. – 2000. – Т. 34, № 3. – С. 73-77.
36. Сверлова Н.В., Крамаренко С.С., Шклярук А.Н. Наземная малакофауна Северо-Западного Причерноморья: основные результаты и перспективы исследований // Матер. конф. “Чтения памяти А.А.Браунера”. – Одесса: АстроПринт, 2000. – С. 29-34.

2001 р.

37. Климишин О.С. Наукова концепція фондової роботи Державного природознавчого музею НАН України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2001. – Т. 16. – С. 5-24.

[На с. 29-31 коротко викладено історію створення малакологічного фонду, мету та основні завдання його подальшого комплектування, сучасну структуру тощо. Опублікований текст є частиною “Концепції науково-фондової роботи в малакологічному фонді ДПМ”, розробленої хранителем малакологічного фонду Н.В.Гураль-Сверловою].

38. Крамаренко С.С., Сверлова Н.В. К изучению наземной малакофауны (Gastropoda, Pulmonata) Николаевской области // Вестн. зоологии. – 2001. – Т. 35, № 2. – С. 75-78.
39. Сверлова Н.В. Наземна малакофауна (Gastropoda, Pulmonata) Розточчя і Опілля та її зміни за останні 100 років // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2001. – Т. 16. – С. 117-123.
40. Сверлова Н.В. Формування угруповань наземних молюсків (Gastropoda, Pulmonata) в урбанізованому середовищі: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.16 / Чернівец. нац. ун-т. – Чернівці, 2001. – 16 с.

2002 р.

41. Кирпан С.П., Сверлова Н.В. До вивчення синантропних елементів у наземних малакоценозах заходу України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2002. – Т. 17. – С. 191-195.
42. Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Видова різноманітність легеневих молюсків (Gastropoda, Pulmonata) України у фондах Державного природознавчого музею НАН України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2002. – Т. 17. – С. 27-31.

2003 р.

43. Гураль Р.І. Видовий склад прісноводних черевоногих молюсків басейну верхів'я Дністра // Вісник. Львів. ун-ту. Серія Біологічна. – 2003. – Вип. 33. – С. 104-109.
44. Гураль Р.І. Фауна прісноводних молюсків м. Львова та його околиць // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 135-146.
45. Гарбар Д.А. Рід *Planorbarius* (Gastropoda, Pulmonata, Bulinidae) у фауні України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 123-126.

46. Крамаренко С.С., Сверлова Н.В. До вивчення внутрішньовидової мінливості *Chondrula tridens* (Gastropoda, Pulmonata, Buliminidae) на заході України та з'ясування таксономічного статусу окремих форм // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 93-110.
47. Першко І.О. Комплексний аналіз конхіологічних ознак видів роду *Lithoglyphus* (Mollusca, Pectinibranchia, Lithoglyphidae) // // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 111-114.

[З описаних у статті матеріалів до музею передана вибірка *Lithoglyphus* з р. Горинь – див. в основному тексті каталогу].

48. Сверлова Н.В. Історія і стан вивчення наземної малакофауни (Gastropoda, Pulmonata) заповідника "Медобори" // Роль природно-заповідних територій Західного Поділля та Юри Ойцовської у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття. – Гримайлів-Тернопіль: Лілея, 2003. – С. 499-507.
49. Сверлова Н.В. Матеріали до моніторингу наземної малакофауни (Gastropoda, Pulmonata) м. Львова та його околиць // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 127-134.
50. Сверлова Н.В. Сучасні підходи до формування наукових конхологічних колекцій // Музейний щорічник (Чернів. краєзнавч. музею). – Вип.2 (24). – Чернівці: Золоті литаври, 2003. – С. 64-65.
51. Сверлова Н.В., Шевченко О.А. О возможном влиянии урбанизации на различные компоненты наземной малакофауны (Gastropoda, Pulmonata) Крыма // Матер. конф. "Чтения памяти А.А.Браунера". – Одесса: Астропринт, 2003. – С. 151-153.
52. Sverlova N. Zum Vorkommen der zusätzlichen Bänder in den natürlichen und eingeschleppten Populationen von Bänderschnecken *Cepaea* (Gastropoda: Pulmonata: Helicidae) // Malak. Abh. Mus. Tierkde. Dresden. – 2003. – B. 21. – S. 137-144.

2004 р.

53. Гураль Р.І. Особливості екології прісноводних молюсків у кар'єрах Львівської області // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2004. – Т. 19. – С. 115-122.
54. Сверлова Н.В. Наукові колекції державного природознавчого музею. Вип. 1. Наземні молюски. – Львів, 2004. – 200 с.
55. Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Зоогеографічний склад сучасної фауни черевоногих молюсків (Gastropoda) західної частини Подільської височини // Вісн. Львів. ун-ту. Серія Географічна. – 2004. – Вип. 30. – С. 288-293.
56. Сверлова Н.В., Кирпан С.П. Фенетична структура популяцій *Cepaea vindobonensis* (Gastropoda, Pulmonata, Helicidae) на заході України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2004. – Т. 19. – С. 107-114.
57. Сверлова Н.В., Кирпан С.П. Роль великих міст у розселенні деяких видів наземних молюсків (Gastropoda, Pulmonata) // Наукові основи збереження біотичної різноманітності. – Вип. 5. – Львів: Ліга-Прес, 2004. – С. 247-252.
58. Стадниченко А.П. Прудовиковые и чашечковые (Lymnaeidae, Acroloxidae) Украины. – К.: Центр учебной литературы, 2004. – 327 с.
59. Хлус Л., Сверлова Н. Наземная малакофауна Прут-Днестровского междуречья // Матер. конф. "Интегрированное управление природными ресурсами трансграничного бассейна Днестра". – Кишинев: Eco-TIRAS, 2004. – С. 352-355.

2005 р.

60. Крамаренко С.С., Сверлова Н.В. Конхологічні параметри виноградного слимака *Helix pomatia* (Gastropoda, Pulmonata, Helicidae) на півдні України як можливий наслідок кліматичної селекції // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2005. – Вип. 21. – С. 157-164.
61. Мельниченко Р.К., Павлюченко О.В., Гураль Р.І. Розповсюдження, екологія і морфологія Pseudoanodonta (Mollusca, Bivalvia, Unionidae) фауни України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – 2005. – Т. 21. – С. 89-100.

62. Сверлова Н.В. Проблемы экологической интерпретации результатов конхиометрических исследований городских популяций наземных моллюсков на примере *Helix pomatia* // Фальцфейнівські читання: Зб. наук. праць. – Херсон: Терра, 2005. – Т. 2. – С. 120-125.
63. Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Визначник наземних молюсків заходу України. – Львів, 2005. – 217 с.
64. Sulikowska-Drozd A. Distribution and habitat preferences of clausiliids (Gastropoda: Pulmonata:Clausiliidae) in the eastern part of the Polish Carpathians // Fol. Malacol. – 2005. – Vol. 13, N 2. – P. 49-94.

2006 р.

65. Гарбар Д.А. Молюски роду *Planorbarius* (Gastropoda, Pulmonata, Bulinidae) фауни України: аналіз морфологічних, каріологічних та генетичних ознак: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2006. – 21 с
66. Гураль Р.І. Клас: Двостулкові – Bivalvia // Башта А.-Т. В., Канарський Ю.В., Решетило О.С. та ін. Рідкісні види тварин Львівської області. – Львів, 2006. – С. 105-107.
67. Гураль Р.І., Сверлова Н.В. Клас: Черевоногі – Gastropoda // Башта А.-Т. В., Канарський Ю.В., Решетило О.С. та ін. Рідкісні види тварин Львівської області. – Львів, 2006. – С. 101-104.
68. Першко І.О. Систематична структура родин Bithyniidae, Lithoglyphidae, Melanopsidae (Mollusca: Gastropoda: Pectinibranchia) за результатами конхіологічних, анатомічних та каріологічних досліджень: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2006. – 20 с
69. Сверлова Н.В., Мартинов В.В., Мартинов О.В. До вивчення наземної малакофауни (Gastropoda, Pulmonata) південно-східної частини України. // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2006. – Вип. 22. – С. 35-46.
70. Сверлова Н.В., Хлус Л.Н., Крамаренко С.С. и др. Фауна, экология и внутривидовая изменчивость наземных моллюсков в урбанизированной среде. – Львов, 2006. – 226 с.
71. Уваєва О.І. Молюски підродини Planorbinae (Gastropoda, Pulmonata) України (фауна, систематика, поширення, екологія): Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2006. – 23 с.

2007 р.

72. Балашов І.О., Василюк О.В. Знахідка колонії *Helix albescens* (Gastropoda, Geophila, Helicidae) у Києві) // Наук. зап. Держ. прир. музею. – 2007. – Т. 23. – С. 227-228.
73. Гураль Р.І. Фауна та екологія молюсків родини Sphaeriidae (Mollusca: Bivalvia) в урбанізованому середовищі (на прикладі Львова) // Наук. зап. Держ. прир. музею. – 2007. – Т. 23. – С. 95-100.
74. Гураль-Сверлова Н.В., Мартинов В.В. Конхологические особенности популяций *Cepaea vindobonensis* (Gastropoda, Pulmonata, Helicidae) на территории Донецкой области // Проблемы экологии и охраны природы техногенного региона: Межвед. сб. науч. работ / Отв. Ред. С.В.Беспалова. – Донецк: ДонНУ, 2007. Вып. 7. – С. 85-92.
75. Сверлова Н.В. Вплив урбанізації на конхологічні параметри *Cepaea vindobonensis* (Gastropoda, Pulmonata, Helicidae) на заході України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2007. – Вип. 23. – С. 85-94.
76. Сверлова Н.В. Особенности фенетической структуры интродуцированных популяций *Cepaea nemoralis* // Фальцфейнівські читання: Зб. наук. праць. – Херсон: ПП Вишемирський, 2007. – С. 287-292.
77. Сверлова Н.В. Современная стратегия комплектования малакологических коллекций Государственного природоведческого музея // Известия Музейного Фонда им. А.А.Браунера. – Одесса, 2007. – Т. 4, № 2-3. – С. 15.
78. Сверлова Н.В., Мартинов В.В. Наземные моллюски Опукского заповедника // Заповедники Крыма-2007. Матер. междунар. научн.-практ. конф. (2 ноября 2007 г., Симферополь). – Ч. 2. Зоология. – Симферополь, 2007. – С. 185-190.

79. Сон М.О. Моллюски-вселенцы в пресных и солоноватых водах Северного Причерноморья. – Одесса: Друк, 2007. – 132 с.

[На с. 32 згадані фондові матеріали по роду Physa].

80. Уваєва О.І. Молюски підродини Planorbinae України: Моногр. – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2007. – 228 с.
81. Уваєва О.І., Крамаренко С.С. Особливості розповсюдження планорбід (Mollusca: Pulmonata: Planorbinae) в основних річкових басейнах України // Наук. зап. Держ. прир. музею. – 2007. – Т. 23. – С. 197-204.

2008 р.

82. Гураль Р.І. Прісноводні молюски Розточчя // Наук. зап. Держ. прир. музею. – 2008. – Т. 24. – С. 145-152.
83. Гураль Р.И., Гураль-Сверлова Н.В. Річкова дрейсена *Dreissena polymorpha* (Bivalvia, Dreissenidae) на Волинському Поліссі // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Л.Українки. – Біологічні науки. – 2008. – № 3. – С. 125-128.
84. Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Прісноводні молюски родів *Unio* і *Batavusiana* (Bivalvia, Unionidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею НАН України // Наук. вісн. Волинського нац. ун-ту ім. Л.Українки. – Біологічні науки. – 2008. – № 15. – С. 110-116.
85. Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Видова різноманітність черевоногих (Gastropoda) і двостулкових (Bivalvia) молюсків на території Шацького національного природного парку // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: Зб. наук. праць / відп. ред. Ф.В.Зузук. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. – С. 129-136.
86. Сверлова Н.В. Наземна малакофауна Передкарпаття та її антропогенні зміни протягом XX століття // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2008. – Вип. 24. – С. 127-144.
87. Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Черевоногі молюски роду Theodoxus у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2008. – Вип. 24. – С. 11-20.
88. Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Внесок В.І.Здуна та інших дослідників у вивчення фауни черевоногих молюсків Закарпатської області // Еколого-фауністичні особливості водних та наземних екосистем. Матер. наук. конф. – Львів, 2008. – С. 4-9.
89. Сверлова Н.В., Евтушенко Г.А. Предварительные данные о видовом составе наземных моллюсков (Gastropoda, Pulmonata) Луганской области // Вісн. Луган. нац. педагог. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2008. – № 2 (141). – С. 84-91.
90. Уваева А., Гураль Р.И. Особенности распространения и экология моллюсков семейства Planorbidae (Gastropoda, Pulmonata) Украины // Ruthenica. – 2008. – Т. 18, № 2. – С. 25-38.

2009 р.

91. Балашёв И.А., Биатов А.П., Василюк А.В. Видовой состав и фитоценотическая приуроченность наземных моллюсков (Gastropoda, Pulmonata) Национального природного парка “Гомольшанские леса” (Украина, Харьковская обл.) // Вестн. зоологии. – 2009. – Т. 43, № 4. – С. 355-360.

[Зі згаданих у статті матеріалів у музеї зберігаються лише черепашки *Aegopinella minor* і *Vallonia enniensis*].

92. Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Молюски (Gastropoda et Bivalvia) поліських озер у фондах Державного природознавчого музею НАН України // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. “Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій” (м. Сарни, 11-13 червня 2009 р.). – Рівне: ВАТ “Рівненська друкарня”, 2009. – С. 378-382.
93. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И Интересные находки брюхоногих моллюсков (Gastropoda, Aciculidae, Terrestribythinellidae) на территории Украинских Карпат // Зоол. журн. – 2009. – Т. 88, вып. 7. – С. 794-799.
94. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. Конхиологические особенности интродуцированного вида *Chondrula microtraga* (Gastropoda, Pulmonata, Enidae) в Одессе // Вестн. зоологии. – 2009. – Т. 43, № 2. – С. 161-166.

95. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Прісноводні молюски родів *Planorbarius* і *Planorbis* (Gastropoda, Pulmonata, Planorbidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2009. – Вип. 25. – С. 13-24.
96. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Перлівницеві (Bivalvia, Unionidae) у фондах Державного природознавчого музею НАНУ і проблеми діагностики окремих представників родини // Біологічні студії / Studia Biologica. – 2009. – Т. 3, № 1. – С. 95-104.
97. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. Моллюски рода *Sphaerium* (Bivalvia, Spaeriidae) в фондах Государственного природоведческого музея // Биол. вестник (Харьков. нац. ун-т). – 2009. – Т. 13, № 1-2. – С. 72-75.
98. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. К исследованию наземних моллюсков (Gastropoda) буковых пралесов Карпатского биосферного заповедника // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. "Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій" (м. Сарни, 11-13 червня 2009 р.). – Рівне: ВАТ "Рівненська друкарня", 2009. – С. 382-388.
99. Гураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В. Первая находка моллюсков рода *Elia* (Clausiliidae) на территории Украины // Ruthenica. – 2009. – Т. 19, № 1. – С. 31-35.
100. Полищук Е.В., Агеева Л.А., Гураль-Сверлова Н.В. Эколого-фаунистический обзор наземных моллюсков г. Дружковка и окрестностей (Донецкая область) // Матер. Всеукр. наук. конф. "Зоологічна наука у сучасному суспільстві" (м. Київ – м. Канів, 15-18 вересня 2009 р.). – Київ-Канів, 2009. – С. 379-383.

2010 р.

101. Балашов І.О. Наземні молюски (Gastropoda, Pulmonata) Полтавської області // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2010. – Вип. 26. – С. 191-198.
102. Балашёв И.А., Байдашников А.А. Наземные моллюски (Gastropoda) лесостепного Приднепровья и их фитоценотическая приуроченность // Вестн. зоологии. – 2010. – Т. 44, № 4. – С. 309-316.
103. Гураль Р.І. Прісноводні молюски басейну Західного Бугу в малакологічних колекціях Львова // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2010. – Вип. 26. – С. 15-24.
104. Гураль Р.І. Прісноводні малакокомплекси басейну верхів'я Дністра: структура, вплив природних і антропогенних чинників: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.16 / Чернівец. нац. ун-т. – Чернівці, 2010. – 22 с.
105. **Гураль-Сверлова Н.В. Обзор наземных моллюсков рода *Helicopsis* (Hygromiidae) Донецкой возвышенности и прилегающих территорий с описанием новых видов // Ruthenica. 2010. – Т. 20, № 1. – С. 13-26.**
106. **Гураль-Сверлова, Гураль Р.И. Новые таксоны наземных моллюсков из родов *Chondrula* и *Brephulopsis* с территории Украины // Ruthenica. 2010. – Т. 20, № 1. – С. 1-12.**
107. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Нові знахідки наземних молюсків на території м. Львова та Львівської області // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2010. – Вип. 26. – С. 221-222.
108. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Черевоногі молюски (Gastropoda) природоохоронних територій заходу України в малакологічному фонді Державного природознавчого музею НАНУ // Природно-заповідний фонд України – минуле, сьогодення, майбутнє. Матер. міжнар. конф. (Гримайлів, 26-28 травня 2010 р.). – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – С. 638-642.
109. Гураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В. Первая находка наземных моллюсков рода *Gibbulinopsis* (Gastropoda, Pulmonata, Pupillidae) на территории Украины // Зоол. журн. – 2010. – Т. 89, № 6. – С. 758-761.

2011 р.

110. Балашов І.О. Наземні молюски (Gastropoda) лісостепу України: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2011. – 19 с.
111. Балашёв И.А., Гураль-Сверлова Н.В. Наземные моллюски рода *Pyramidula* (Pulmonata, Pyramidulidae) Восточной Европы, Центральной Азии и прилегающих территорий // Зоол. журн. – 2011. – Т. 90, № 12. – С. 1423-1430.
112. Гураль Р.І. Конхіометрична мінливість *Batavussiana crassa* (Bivalvia, Unionidae) у фондових матеріалах Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2011. – Вип. 27. – С. 25-36.
113. Гураль-Сверлова Н.В. Нові дані щодо поширення молюска *Pomatias rivulare* (Gastropoda, Pulmonata, Pomatiasidae) у західній частині гірського Криму // Вестн. зоологии. – 2011. – Т. 45, № 5. – С. 428.
114. Гураль-Сверлова Н.В., Мелещук Л.І. Знахідки наземних молюсків (Gastropoda, Pulmonata) у гніздах птахів та їх екологічна інтерпретація // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2011. – Вип. 27. – С. 81-88.
115. Тарасова Ю.В. Молюски роду *Theodoxus* (Mollusca: Gastropoda: Pectinibranchia: Neritidae) України: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2011. – 20 с.

2012 р.

116. Гураль-Сверлова Н.В. Анатомическая изменчивость *Thoanteus gibber* (Gastropoda, Pulmonata, Enidae) и ее возможное таксономическое значение // Зоол. журн. – 2012. – Т. 91. [у друці].
117. Гураль-Сверлова Н.В. Предварительные результаты анатомического исследования моллюсков рода *Helicopsis* (Hygromiidae) Крыма и Причерноморской низменности // Ruthenica. 2012. – Т. 22. [у друці].
118. Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. Наземные моллюски Бахчисарая и его ближайших окрестностей // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: Зб. наук. праць. – Вип. 3. – Житомир, 2012. [у друці].
119. Гураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В. Наземные моллюски Крыма в фондах Государственного природоведческого музея НАН Украины // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: Зб. наук. праць. – Вип. 3. – Житомир, 2012. [у друці].
120. lГураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В., Мартынов А.В. Наземные моллюски (Gastropoda, Pulmonata) Донецкой возвышенности и прилегающих территорий // Вестн. зоологии. – 2012. – Т. 46. [у друці].

Клас Gastropoda, підклас Prosobranchia

Родина Patellidae

***Patella tarentina* Salis, 1793**

Адріатичне море, 4 екз. [інв. № **G1**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Patella* sp.**

Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **G1241**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Адріатичне море, 1 екз. [інв. № **G1244**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Haliotidae

***Haliotis lamellosa* Lamarck**

Адріатичне море, 3 екз. [інв. № **G1273**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Haliotis* sp.**

Індійський океан, 2 екз. [інв. № **G1284**].

Родина Trochidae

***Gibbula adriatica* (Philippi, 1844)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 3 екз. [інв. № **G10**].

***Gibbula albida* (Gmelin, 1790)**

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, Чорне море, Кримський заповідник, філіал "Лебедині острови", 1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В., [інв. № **G633**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, Чорноморський біосферний заповідник, 1993, 6 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **G984**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 3 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G991**].

***Gibbula divaricata* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Крим, с. Сонячногірське, Чорне море, 1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G634**].

***Gibbula magus* (Linnaeus, 1758)**

Середземне море, 2 екз., [інв. № **G1239**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Gibbula* sp.**

Адріатичне море, 3 екз. [інв. № **G1245**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Osilinus mutabilis* (Philippi, 1846)**

Туреччина, Анталія, м. Бельдібі (Beldibi), Середземне море, приблизно 2 м від берега, у воді на камінні, 15.08.2006, 9 екз., coll. Мамчур А.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1319**].

***Osilinus* sp.**

Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **G1240**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Адріатичне море, 12 екз. [інв. № **G1256**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Monodonta* sp.**

Карібське море, 1 екз. [інв. № **G1280**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Tectus* sp.**

Червоне море, 1 екз. [інв. № **G1285**].

***Umbonium* sp.**

Індійський океан, 13 екз. [інв. № **G1281**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Phasianellidae (Tricoliidae)

***Tricolia pulla* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Крим, Карадаг, Чорне море, 05. 1957, 4 екз., det. (*T. pontica*) [інв. № **G9**];

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, Чорне море, 08.1999, 15 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G21**].

Родина Neritidae

Примітка: питання щодо таксономічного складу роду *Theodoxus* на території України залишається дискусійним. За даними останніх ревізій, тут зустрічається від 3 (Тарасова, 2011) до 5 (Анистратенко, 1998; Анистратенко, Анистратенко, 2001) видів. Ілюстрований аналіз музейних матеріалів див. у роботі (Сверлова, Гураль, 2008).

Примечание: вопрос о таксономическом составе рода *Theodoxus* на территории Украины остается дискуссионным. По данным последних ревизий, тут встречается от 3 (Тарасова, 2011) до 5 (Анистратенко, 1998; Анистратенко, Анистратенко, 2001) видов. Иллюстрированный анализ музейных материалов см. в работе (Сверлова, Гураль, 2008).

***Nerita albicilla* Linnaeus, 1758**

Суматра, Індійський океан, 1 екз. [інв. № **G1271**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Theodoxus fluviatilis* (Linnaeus, 1758)**

Україна, р. Південний Буг, середня течія, 8 екз. [інв. № **G1149**];

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, 10.06.2002, 7 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1172**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G813**];

Україна, Вінницька обл., Гайсинський р-н, м. Гайсин, 38 екз. [інв. № **G842**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., [інв. № **G811**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 11 екз. [інв. № **G874**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", р. Сіверський Донець, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1294**].

Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (Вовчинець), р. Бистриця Надвірнянська, 1879, 81 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G812**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 28.06.1951, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1212**; на первинній етикетці було зазначено "з к-ка *Rutilus frisii*"];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Підпечери, р. Ворона, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G810**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G818**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 60 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G814**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поторица, 4 екз. [інв. № **G844**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G816**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 8 екз. [інв. № **G841**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 43 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G931**; порожні черепашки на березі];

Україна, Миколаївський обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 185 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G928**; порожні черепашки на березі];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 10.08.2006, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1035**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 45 екз. [інв. № **G825**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 105 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G840**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 16 екз. [інв. № **G876**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 45 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G815**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G817**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 3 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G834**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 51 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G819**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 2 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G838**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Ничлава, 20 екз. [інв. № **G846**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879, 116 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G821**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 20 екз., det. Бонковський Й. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G835**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 88 екз. [інв. № **G820**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 407 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G822**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 37 екз. [інв. № **G873**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 19 екз. [інв. № **G872**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 15 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G836**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 29 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G823**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 29 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G824**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, р. Дністер, 1930, 11 екз., det. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G871**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, 52 екз. [інв. № **G1134**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Синьків, р. Дністер, 7 екз., det. Бонковський Й. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G839**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Синьків, р. Дністер, 48 екз. [інв. № **G843**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 34 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G826**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 2 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G837**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 3 екз., det. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1150**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 22 екз., [інв. № **G827**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 47 екз., coll. Ломницький [інв. № **G828**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 3 екз. [інв. № **G829**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 127 екз. [інв. № **G830**];

Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 33 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G926**; порожні черепашки на березі];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, р. Варта, 176 екз. [інв. № **G832**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G833**];
Польща, Куявсько-Поморське (кол. Бидгощське) в-во, м. Рипін, 09.1890, 50 екз., coll. Залеський А. [інв. № **G845**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 2 екз., coll. Ломницький, det. Полянський Ю. [інв. № **G831**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Плоцк, р. Вісла, 3 екз. [інв. № **G875**];
Хорватія, Далмація, 15 екз. [інв. № **G1308**];
Хорватія, Далмація, р. Зермагуа (Zermagua), 11 екз. [інв. № **G1310**].

Theodoxus fluviatilis littoralis (Linnaeus, 1758)

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Пуцк, берег моря, 22.08.1922, 40 екз., det. Полінський В. [інв. № **G900**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, узбережжя Балтійського моря, у піску над морем, 28.08.1922, 5 екз., det. Полінський В. [інв. № **G918**].

Theodoxus euxinus (Clessin, 1885)

Примітка: видовий статус на даний час не є загальновизнаним (Тарасова, 2011).

Примечание: видовой статус в настоящее время не является общепризнанным (Тарасова, 2011).

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G930**; порожні черепашки на березі].

Theodoxus pallasi Lindholm, 1924

Примітка: визначено за роботою (Голиков, Старобогатов, 1972), де *T. pallasi* вказаний для опріснених ділянок Азовського моря, а в субфосильному стані – також для Чорного моря. Подібну інформацію наведено також у роботі (Анистратенко, Анистратенко, 2001, с. 193). В інших публікаціях (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) цей вид для Азовського моря взагалі не згадується.

Примечание: определено по работе (Голиков, Старобогатов, 1972), где *T. pallasi* указан для опресненных участков Азовского моря, а в субфоссильном состоянии – также для Черного моря. Подобная информация приведена также в работе (Анистратенко, Анистратенко, 2001, с. 193). В других публикациях (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) этот вид для Азовского моря вообще не упоминается.

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликий ставок поблизу морського узбережжя, 23.07.2005, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G933**; порожні черепашки на березі та на дні].

Theodoxus sp.

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G929**; порожні черепашки на березі];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G932**; порожня черепашка на березі];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 23.04.2002, 8 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **G987**];
Хорватія, Далмація, 3 екз. [інв. № **G1309**];
Хорватія, Далмація, 18 екз. [інв. № **G1311**];
Хорватія, Далмація, 25 екз. [інв. № **G1312**].

Родина Aciculidae

Acicula polita (Hartmann, 1840)

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н., с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, р. Уголька, буковий ліс, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2556**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **772**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Буківна, 10 екз. [інв. № **780**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **773**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **774**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк, вільшаник, біля струмка, 17.09.1997, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **781**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **775**].

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **779**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **777**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **778**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **776**].

Acicula parcelineata (Clessin, 1911)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1978**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, буково-грабовий ліс, вапнякові відслонення біля струмка, 6.09.1997, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **729**].

Acicula perpusilla (Reinhardt, 1880)

Примітка: в Україні цей вид деякий час розглядали в якості синоніма *Acicula oedogyra* (Paladilhe, 1868) (Анистратенко, 1998). Проте дані таксони суттєво відрізняються низкою конхологічних ознак (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009г). Вперше *A. perpusilla* був знайдений на території України в 2003 р. в Карпатському біосферному заповіднику (Сверлова, 2004).

Примечание: в Украине этот вид некоторое время расссматривали как синоним *Acicula oedogyra* (Paladilhe, 1868) (Анистратенко, 1998). Однако данные таксоны существенно отличаются рядом конхологических признаков (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009г). Впервые *A. perpusilla* был найден на территории Украины в 2003 г. в Карпатском биосферном заповеднике (Сверлова, 2004).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1979**; перша задокументована знахідка виду на території України].

Родина Viviparidae

Viviparus contectus (Millet, 1813)

Україна, р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 4 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1227**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G645**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, 19.06.2008, 16 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1116**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1187**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Дольськ, оз. Скоринь, 08.1932, 40 екз., coll. Полянський Ю. [інв. № **G671**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 2 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1200**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1 екз., det. (*V. viviparus*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1135**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1075**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1082**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Беньківці, 1 екз., coll. Завадівський, redet. Гураль Р.І. [інв. № **G1178**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., р. Стрий, 3 екз. [інв. № **G651**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4 екз. [інв. № **G641**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G642**];

Україна, Львівська обл., Буський р-н, с. Старий Милятин, 19 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1218**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G644**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G643**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 10 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G750**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G646**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 7 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G668**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G647**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 6 екз. [інв. № **G648**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G649**];

Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, с. Черневе, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1219**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G650**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Рудне, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G666**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 27 екз., det. (*V. viviparus*) [інв. № **G670**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, став у лісі, 28.04.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1115**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 2 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. (*V. viviparus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1221**];

Україна, Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Болозів, р. Болозувка, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І.. [інв. № **G685**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G652**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 4 екз. [інв. № **G1198**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Ровенська обл., Володимирецький р-н, с. Рудка, оз. Біле, 11.06.2005, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G937**];
Україна, Тернопільська обл., 5 екз. [інв. № **G654**];
Україна, Тернопільська обл., р. Стрипа, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G656**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G658**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G653**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G669**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 5 екз. [інв. № **G657**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G655**];
Україна, Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G687**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, 10 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G667**];
Хорватія, Далмація, 4 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G665**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G663**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G661**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G664**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G662**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Цешанів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G659**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 07.2002, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G691**];
Росія, Омська обл., Тарський р-н, оз. Ананіївське, 25.08.2006, 36 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1058**];
Росія, Челябінська обл., м. Міас, Полікарпівський став, 24.07.2005, 3 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. (*Contectiana listeri*) [інв. № **G994**].

***Viviparus viviparus* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н м. Вінниця, р. Південний Буг, 11.06.2002, 13 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G689**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 41 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1113**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 14 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G1191**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 30 екз. det. Полянський Ю. [інв. № **G1195**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 4 екз. [інв. № **G680**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1190**;];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 2 екз. [інв. № **G1203**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, 11.07.2002, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № G**1322**];
Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, супраліторaль, 2.05.2006, 43 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G936**; порожні черепашки на березі];
Україна, Київська обл., Вишгородський р-н, с. Нові Петрівці, Київське водосховище, водосховище, 27.05.2009, 3 екз., coll. Бакаєва С.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1262**];

Україна, Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, 28.08.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1050**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 9 екз. [інв. № **G679**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 1 екз. [інв. № **G684**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 1 екз. [інв. № **G672**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 48 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G1222**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G673**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G674**];
Україна, Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, р. Південний Буг, 23.05.1998, 5 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1265**];
Україна, Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 13.08.1966, 8 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G686**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, 10.08.1966, 48 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G683**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, смт Сосниця, 10.08.1966, 19 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G688**];
Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 27 екз. [інв. № **G1193**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Польща, р. Вєпш, 8 екз. [інв. № **G1180**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Польща, Куявсько-Поморське (кол. Бидгощське) в-во, м. Добжинь, р. Вісла, 27.09.1899, 13 екз. [інв. № **G660**];
Польща, Куявсько-Поморське (кол. Бидгощське) в-во, м. Рипін, 3 екз. [інв. № **G677**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 3 екз., coll. Ломницький [інв. № **G676**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, узбережя Балтійського моря, 1922, 6 екз., det. Полінський В. [інв. № **G902**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Гданськ, 9 екз. [інв. № **G675**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Гданськ, 16 екз., coll. Лазорко [інв. № **G681**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Гданськ, 17 екз. [інв. № **G1199**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G678**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз. [інв. № **G1181**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, .07.2002, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G690**].

Родина Pomatiasidae (Pomatiidae)

Pomatias rivulare (Eichwald, 1829)

Примітка: занесено до Червоної книги України (2009). У літературі його згадують переважно для північно-східної частини гірського Криму (Пузанов, 1927; Анистратенко, Анистратенко, 2001; Червона книга України, 2009). Проте відомі також окремі знахідки *P. rivulare* в південно-західній частині гірського Криму – вздовж течії р. Суха Річка в околицях м. Севастополь (Гураль-Сверлова, 2011). Одна з таких знахідок представлена у малакологічному фонді ДПМ.

Примечание: занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009). В литературе его упоминают преимущественно для северо-восточной части горного Крыма (Пузанов, 1927; Анистратенко, Анистратенко, 2001; Червона книга України, 2009). Однако известны также отдельные находки *P. rivulare* в юго-западной части горного Крыма – вдоль течения р. Сухая Речка в окрестностях г. Севастополь (Гураль-Сверлова, 2011). Одна из таких находок представлена в малакологическом фонде ГПМ.

Україна, Крим, ок. м. Севастополь, Торопова дача, дубовий ліс, у підстилці біля джерела, 24.05.2010, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3134**].

***Pomatias olivieri* (Charpentier, 1847)**

Ізраїль, каньйон Nahal Kizev, північний схил (південна експозиція), 26.11.1999, 1 екз., det. Павлічек [інв. № **3269**].

Родина Architectonidae

Architectonica sp.

Індія, узбережжя східної Індії, 2 екз. [інв. № **G1270**].

Родина Caecidae

***Caecum elegans* Perejaslavtseva, 1891**

Україна, Крим, м. Севастополь, Чорне море, Севастопольська біологічна станція, 2 екз. [інв. № **G1318**].

Родина Potamididae

***Terebralia palustris* (Linnaeus, 1758)**

Індійський океан, 1 екз. [інв. № **G1282**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Cerithiidae

Cerithium sp.

Адріатичне море, 5 екз. [інв. № **G1246**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Bittium reticulatum* (Da Costa, 1778)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 12.06.1958, 24 екз. [інв. № **G5**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 28 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G13**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1148**].

Родина Diastomidae (Litiopidae)

***Cerithidium submammilatum* (Rayneval et Ponzi, 1854)**

Примітка: синонім – *Cerithidium pusillum* (Jeffreys, 1856) (Голиков, Старобогатов, 1972; Nordsieck, 1982).

Примечание: синоним – *Cerithidium pusillum* (Jeffreys, 1856) (Голиков, Старобогатов, 1972; Nordsieck, 1982).

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 10 екз. [інв. № **G17**];

Родина Melanopsidae

***Fagotia acicularis* (Férussac, 1823)**

Україна, р. Дністер, 22 екз. [інв. № **G737**];

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, 10.06.2002, 5 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1153**];

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1154**];
Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G731**];
Україна, Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, смт Городниця, р. Случ, 06.2002, 6 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. (*Microcolpia canaliculata*) [інв. № **G850**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Дністер, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G729**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G730**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G734**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 55 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1023**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G733**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 82 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G735**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Ков'ятин, р. Ничлава, 18 екз. [інв. № **G860**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 169 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1019**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 22 екз. [інв. № **G859**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 6 екз. [інв. № **G749**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 2 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G732**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 33 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G739**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 40 екз., coll. Ломницький [інв. № **G738**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G923**; порожні черепашки на березі];
Україна, Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Львове, берег р. Дніпро, у наносах, 20.04.2007, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1313**].

***Fagotia esperi* (Férussac, 1823)**

Україна, р. Дністер, 4 екз. [інв. № **G745**];
Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1155**];
Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. П'ятничани, р. Південний Буг, 1875, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G741**];
Україна, Вінницька обл., Гайсинський р-н, с. Харпачка, р. Південний Буг, 241 екз. [інв. № **G1025**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1018**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 2 екз. [інв. № **G748**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G740**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G742**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 2 екз. [інв. № **G1152**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1869, 57 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G743**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G744**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*F. acicularis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G736**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1026**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Ков'ятин, р. Ничлава, 36 екз. [інв. № **G789**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 36 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G1027**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G746**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 25 екз. [інв. № **G858**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1 екз. [інв. № **G861**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 44 екз., coll. Ломницький [інв. № **G1022**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Варваринці, р. Серет, 44 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G747**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 62 екз. [інв. № **G1024**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 124 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G924**; порожні черепашки на березі];
Україна, Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Львове, берег р. Дністер, у наносах, 20.04.2007, 24 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1304**].

Родина Calyptraeidae

***Calyptraea chinensis* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G12**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 1 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G990**].

Родина Littorinidae

***Melaraphe neritoides* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 8 екз. [інв. № **G4**].

Родина Rissoidae

***Rissoa splendida* Eichwald, 1830**

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 4 екз. [інв. № **G16**];
Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, Чорне море, 08.1999, 6 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G20**].

***Rissoa membranacea* (J.Adams, 1797)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 12.06.1958, 3 екз., det. (*R.. venusta* var. *pontica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1325**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G18**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш, 07.2005, 35 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1042**; порожні черепашки на березі].

***Rissoa venusta* Philippi, 1844**

Примітка: матеріали було визначено за роботою (Голиков, Старобогатов, 1972). У каталозі (Кантор, Сысоев, 2005) *R. venusta* розглядають як частковий синонім *R. membranacea* (див. вище) і *R. labiosa* (Montagu, 1803).

Примечание: материалы были определены по работе (Голиков, Старобогатов, 1972). В каталоге (Кантор, Сысоев, 2005) *R. venusta* рассматривают как частичный синоним *R. membranacea* (см. выше) и *R. labiosa* (Montagu, 1803).

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 11 екз. [інв. № **G1323**;];

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 126 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1043**; порожні черепашки на березі].

***Setia valvatoides* Milachevitch, 1909**

Примітка: останнім часом цей вид згадували як молодший синонім *Setia pulcherrima* (Jeffreys, 1848) (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005). Проте дослідження типових матеріалів не підтвердило правомірність такої синонімізації (Анистратенко и др., 2011). Вид, який зустрічається в Чорному і Азовському морях, суттєво відрізняється конхологічно не лише від *S. pulcherrima*, але й від усіх інших видів роду *Setia*, зображених у роботах (Nordsieck, 1972, 1982). Цей автор вважає *S. valvatoides* синонімом *Putilla globulina* (Monterosato, 1884). Враховуючи подібні розбіжності в поглядах різних дослідників, ми вирішили залишити в каталозі назву *S. valvatoides* (Голиков, Старобогатов, 1972; Анистратенко и др., 2011).

Примечание: в последнее время этот вид упоминали как младший синоним *Setia pulcherrima* (Jeffreys, 1848) (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005). Однако исследование типовых материалов не подтвердило правомерность такой синонимизации (Анистратенко и др., 2011). Вид, который встречается в Черном и Азовском морях, существенно отличается конхологически не только от *S. pulcherrima*, но и от всех других видов рода *Setia*, изображенных в работах (Nordsieck, 1972, 1982). Этот автор считает *S. valvatoides* синонимом *Putilla globulina* (Monterosato, 1884). Учитывая подобные расхождения во взглядах разных исследователей, мы решили оставить в каталоге название *S. valvatoides* (Голиков, Старобогатов, 1972; Анистратенко и др., 2011).

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 47 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1048**; порожні черепашки на березі].

Родина Bithyniidae

***Bithynia tentaculata* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G706**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л. Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 29 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1103**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G1131**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 6 екз. [інв. № **G1145**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 16 екз. [інв. № **G916**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Богородичне, стариця в долині р. Сіверський Донець, 6.06.2010, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1302**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", р. Сіверський Донець, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1296**];

Україна, Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, р. Случ, 06.2002, 10 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. [інв. № **G805**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G702**];
Україна, Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, 28.08.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1049**];
Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Сокільники), став, 15.06.2003, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G848**];
Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1881, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1032**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G714**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 24 екз. [інв. № **G917**; 2 черепашки – f. *producta*];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 15 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G703**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G716**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G705**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 3 екз. [інв. № **G1173**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт. Глиняни, 36 екз. [інв. № **G728**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с.Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1029**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Бродки, 2 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1147**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G707**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G709**];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1031**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, 3 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G710**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, р. Солокія, 7 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G713**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G712**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1869, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G711**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 12.08.2003, 104 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І.. [інв. № **G892**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, водойма в колишньому кар'єрі, 12.08.2003, 36 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І.. [інв. № **G891**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G715**; 3 черепашки – f. *producta*];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 7 екз. [інв. № **G1132**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G941**];
Україна, Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, р. Південний Буг, 23.05.1998, 1 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1267**];
Україна, Тернопільська обл., 2 екз. [інв. № **G717**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G721**];
Україна, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, а також стави на р. Серет, 44 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1021**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G718**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Варваринці, 1866, 24 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G719**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Микулинці, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G720**];

Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G925**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Каліш, парк, 8 екз., coll. Фулінський [інв. № **G1034**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1017**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 102 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1020**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 2 екз. [інв. № **G724**].

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Кшешовіце, 4 екз., det. Бонковський Й. (*Bythinella austriaca*) [інв. № **G1033;** молоді особини];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 46 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G722**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 38 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G723**];

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, узбережжя Балтійського моря, торфовище, 19.08.1922, 3 екз., det. Полінський В. [інв. № **G901**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, 10.07.2002, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G866**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 11.07.2002, 82 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G865**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, с. Атак, оз. Криве, 4.08.2002, 9 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Лазуткіна Е.А. [інв. № **G1001**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, с. Атак, оз. Криве, 4.08.2002, 3 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Лазуткіна Е.А. (*B. decipiens*) [інв. № **G1002**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, оз. Ананіївське, 25.08.2006, 1 екз., coll. Вінарський М.В. det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1060**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, оз. Криве, 6.08.2002, 30 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1061**].

***Bithynia leachii* (Sheppard, 1823)**

Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G939**; *B. leachii troschelii*];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G725**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт. Великий Любінь, 1878, 7 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G704**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Градовський В.М. [інв. № **G1030;** *B. leachii troschelii*];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G708;** *B. leachii troschelii*];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G726**].

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G727**];

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, м. Стрий, 10 екз., det. (*B. ventricosa*) [інв. № **G1028;** *B. leachii troschelii*];

Казахстан, Кустанайська обл., оз. Сари-Копа, 17.10.2002, 27 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. (*Opisthorchophorus baudonianus*) [інв. № **G1062;** *B. leachii troschelii*];

Росія, Омська обл., Омський р-н, с. Дружине, р. Камишлівка, 23.05.2003, 6 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Лазуткіна Е.А.. (*Opisthorchophorus baudonianus*) [інв. № **G1003;** *B. leachii troschelii*];

Росія, Омська обл., Омський р-н, с. Дружине, р. Камишлівка, 23.05.2003, 6 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Лазуткіна Е.А.. (*Opisthorchophorus troscheli*) [інв. № **G1004;** *B. leachii troschelii*].

Родина Terrestribythinellidae

***Terrestribythinella* sp.**

Примітка: молюски з роду *Terrestribythinella* були описані у складі окремої родини Terrestribythinellidae (Ситникова и др., 1992). Проте інші автори розглядають їх у складі родини Amnicolidae (Кантор, Сысоев, 2005; Sysoev, Schileyko, 2009) разом з *Bythinella* (див. нижче). У малакологічному фонді ДПМ черепашки *Terrestribythinella* зберігаються в підрозділі "Черевоногі наземні", хоча представників цього роду не можна віднести ані до справжніх наземних, ані до справжніх водних молюсків.

Фондові матеріали ДПМ є третьою описаною в літературі знахідкою молюсків з роду *Terrestribythinella* (Ситникова и др., 1992; Анистратенко, 1995, 1998). За формою та пропорціями зібрані черепашки нагадують *T. baidashnikovi* Sitnikova, Starobogatov et Anistratenko, 1992, *T. carpathica* Sitnikova, Starobogatov et Anistratenko, 1992 і перехідні форми між ними (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009г).

Примечание: моллюски из рода *Terrestribythinella* были описаны в составе отдельного семейства Terrestribythinellidae (Ситникова и др., 1992). Однако другие авторы рассматривают их в составе семейства Amnicolidae (Кантор, Сысоев, 2005; Sysoev, Schileyko, 2009) вместе с *Bythinella* (см. ниже). В малакологическом фонде ГПМ раковины *Terrestribythinella* хранятся в подразделе "Брюхоногие наземные", хотя представителей этого рода нельзя отнести ни к настоящим наземным, ни к настоящим водным моллюскам.

Фондовые материалы ГПМ являются третьей описанной в литературе находкой моллюсков из рода *Terrestribythinella* (Ситникова и др., 1992; Анистратенко, 1995, 1998). По форме и пропорциям собранные раковины напоминают *T. baidashnikovi* Sitnikova, Starobogatov et Anistratenko, 1992, *T. carpathica* Sitnikova, Starobogatov et Anistratenko, 1992 и переходные формы между ними (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009г).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, у підстилці на перезволоженій ділянці, 1.07.2003, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G2871**; лише порожні черепашки на місці пересохлого джерельця].

Родина Hydrobiidae

***Bythinella austriaca* (v. Frauenfeld, 1857)**

Польща, Краківське в-во, м. Краків, 11 екз. [інв. № **G854**];

Польща, Краківське в-во, м. Ойцув, 5 екз., det. (*B. cylindrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G919**];

Польща, Краківське в-во, Татри, 28 екз., det. (*B. polonica*) [інв. № **G920**];

Польща, Краківське в-во, Татри, 27 екз. [інв. № **G921**].

***Hydrobia acuta* (Draparnaud, 1805)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 12.06.1958, 78 екз., det. (*H. ventrosa*) [інв. № **G1324**].

***Hydrobia moitessieri* (Bourguignat, 1876)**

Примітка: визначено за роботою (Голиков, Старобогатов, 1972). У пізніших публікаціях (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) даний вид згадується як *Thalassobia moitessieri* з родини Littorinidae.

Примечание: определено по работе (Голиков, Старобогатов, 1972). В болем поздних публикациях (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) данный вид упоминается как *Thalassobia moitessieri* из семейства Littorinidae.

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, ур. Маслини, Азовське море, затока Сиваш, 27.07.2005, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1047**; порожні черепашки на березі].

Hydrobia sp.

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 146 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1046**; порожні черепашки на березі].

***Potamopyrgus antipodarum* (Gray, 1843)**

Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, смт Овідіополь, струмки, що впадають до Дністровського лиману, 29.03.2007, 133 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **G1084**].

Родина Pyrgulidae

***Turricaspia caspia lincta* (Milachevitch, 1908)**

Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G938**; порожні черепашки на березі].

***Turricaspia variabilis* (Eichwald, 1838)**

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул; пляж Стрілка, 7.09.2004, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1327**; порожні черепашки на березі];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 23.04.2002, 43 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **G988**].

***Turricaspia triton* (Eichwald, 1838)**

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1326**; порожні черепашки на березі];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 23.04.2002, 1 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. (*T. variabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G989**; виділено з вибірки під інв. № **G988**)];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 10.08.2006, 122 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1036**].

Родина Lithoglyphidae

Примітка: при визначенні молюсків з роду *Lithoglyphus* ми орієнтувалися переважно на німецькі видання (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002). У вибірці з р. Горинь у Рівненській обл., переданій до малакологічного фонду ДПМ І. О. Першко (Житомирський державний університет), були присутні черепашки з відносно високим і вузьким завитком, проте вони не відповідали зображенню *L. pyramidatus* у роботі (Glöer, 2002). Одночасно згадані черепашки досить добре вкладаються в діапазон внутрішньовидової конхологічної мінливості *L. naticoides* (Glöer, Meier-Brook, 1998). Загалом при перегляді старих фондових матеріалів і нових надходжень до малакологічного фонду музею нам вдалося виявити лише декілька зразків, що більш або менш відповідали зображенню *L. pyramidatus* у роботі (Glöer, 2002).

Невелика вибірка з м. Вінниця була зібрана у ґрунті в парку, отже, може бути представлена субфосильними черепашками.

Примечание: при определении моллюсков из рода *Lithoglyphus* мы ориентировались преимущественно на немецкие издания (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002). В выборке из р. Горынь в Ровенской обл., переданной в малакологический фонд ГПМ И. А. Першко (Житомирский государственный университет), присутствовали раковины с относительно высоким и узким завитком, однако они не соответствовали изображению *L. pyramidatus* в работе (Glöer, 2002). Одновременно упомянутые раковины довольно хорошо вписываются в диапазон внутривидовой конхологической изменчивости *L. naticoides* (Glöer, Meier-Brook, 1998). В целом при просмотре старых фондовых материалов и новых поступлений в малакологический фонд музея нам удалось выявить только несколько образцов, которые более или менее соответствовали изображению *L. pyramidatus* в работе (Glöer, 2002). Небольшая выборка из г. Винница была собрана в почве в парке, таким образом, может быть представлена субфосильными раковинами.

Lithoglyphus naticoides (C. Pfeiffer, 1828)

Україна, р. Південний Буг, 8 екз. [інв. № **G1151**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G694**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1099**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Дністер, 1879, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G692**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 1 екз. [інв. № **G1176**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G693**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 88 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G695**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1328**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 23.04.2002, 7 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **G986**];

Україна, Рівненська обл., Гощанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 07.2002, 49 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. (*L. pyramidatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G806**];

Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 8 екз. [інв. № **G1177**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G696**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 11 екз. [інв. № **G700**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 109 екз. [інв. № **G881**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 10 екз. [інв. № **G697**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 10 екз. [інв. № **G883**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G698**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 33 екз. [інв. № **G699**];

Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 158 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G922**];

Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, р. Дністер, 17.08.2000, 2 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1090**];

Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 8 екз. [інв. № **G1257**];

Литва, Маріямпольський повіт, м. Маріямполе, 8 екз. [інв. № **G884**];

Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Плоцк, 07.1878, 1 екз., det. (*L. fuscus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G912**].

***Lithoglyphus pyramidatus* v. Möllendorf, 1873**

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, парк навпроти універмагу, 11.06.2002, 7 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G701**; порожні черепашки, зібрані у ґрунті];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз., det. (*L. naticoides*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G882**].

Родина Truncatellidae

***Truncatella subcylindrica* (Linnaeus, 1767)**

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, Чорне море, супраліторaль, 08.1999, 10 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G19**].

***Truncatella montagui* Lowe, 1829**

Примітка: одні автори (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) вважають *T. montagui* синонімом попереднього виду, інші (Голиков, Старобогатов, 1972; Nordsieck, 1982) – окремим видом.

Примечание: одни авторы (Анистратенко, 1998; Кантор, Сысоев, 2005) считают *T. montagui* синонимом предыдущего вида, другие (Голиков, Старобогатов, 1972; Nordsieck, 1982) – отдельным видом.

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1044**; порожні черепашки на березі].

Родина Aporrhaidae

***Aporrhais pespelecani* (Linnaeus, 1758)**

Адріатичне море, 5 екз. [інв. № **G6**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Strombidae

Strombus (Gibberulus) sp.

Індійський океан, 6 екз. [інв. № **G1283**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Epitoniidae

***Epitonium clathrus* (Linnaeus, 1758)**

Адріатичне море, 4 екз. [інв. № **G3**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Epitonium annulatus* (Milachevitsch, 1909)**

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 1 екз., det. (*Scalaria communis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G2**].

Родина Triphoridae

Triphora sp.

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **G1251**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 7 екз. [інв. № **G1250**].

Родина Triviidae (Eratoidae)

Trivia sp.

Атлантичний океан, 1 екз. [інв. № **G1278**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Cypraeidae

***Cypraea annulus* Linnaeus, 1758**

Індійський океан, 6 екз. [інв. № **G1275**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Cassididae

***Galeodea echinophora* (Linnaeus, 1767)**

Середземне море, 3 екз. [інв. № **G1277**].

Родина Muricidae

***Murex trunculus* (Linnaeus, 1758)**

Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **G1247**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Murex brandaris* Linnaeus, 1758**

Хорватія, Далмація, Адріатичне море, 3 екз. [інв. № **G1276**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Rapana thomasiana* Crosse**

Україна, Крим, с. Привітне, біля устя р. Канака, Чорне море, 05.1975, 5 екз., coll. Веселовський О. [інв. № **G1238**].

Родина Olividae

Oliva sp.

Індійський океан, 4 екз. [інв. № **G1272**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Buccinidae

***Buccinum undatum* Linnaeus, 1758**

Північне море, 1 екз. [інв. № **G1243**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Pyrenidae (Columbellidae)

***Columbella rustica* (Linnaeus, 1767)**

Адріатичне море, 26 екз. [інв. № **G8**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Fasciolaridae

Fusinus sp.

Адріатичне море, 1 екз. [інв. № **G1248**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Nassariidae

***Cyclope neritea* (Linnaeus, 1767)**

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **G11**; у 1 екз. збережена ембріональна черепашка];

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 47 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1315**].

***Cyclope donovani* Risso, 1826**

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, 1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1258**];

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 8 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1316**].

***Tritia reticulata* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 14 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1317**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 5 екз. [інв. № **G1249**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 65 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G15**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1146**];

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, смт Новоолексіївка, Азовське море, 7.08.1963, 19 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G22**];

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Азовське море, затока Сиваш, 21.07.2005, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G934**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, Чорноморський біосферний заповідник, 1993, 10 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **G985**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 16 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G992**].

***Amyclina corniculum* (Olivi, 1792)**

Примітка: синонім – *A. fasciolatum* (Lamarck, 1822) (Nordsieck, 1982).

Примечание: синоним – *A. fasciolatum* (Lamarck, 1822) (Nordsieck, 1982).

Адріатичне море, 10 екз. [інв. № **G1242**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Conidae

***Conus ventricosus* Gmelin, 1791**

Адріатичне море, 6 екз. [інв. № **G7**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Conus miles* Linnaeus, 1758**

Індійський океан, 1 екз., det. (*C. generalis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1274**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Conus sp.

Індійський океан, 1 екз. [інв. № **G1279**].

Родина Valvatidae

***Valvata piscinalis* (Müller, 1774)**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, смт Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G761**;];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 12 екз. [інв. № **G760**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 114 екз. [інв. № **G899**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 6 екз. [інв. № **G1214**];

Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (Вовчинець), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G762**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G764**];
Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Сокільники), став, 15.06.2003, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G849**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, перехрестя вул. Стрийської і Наукової, карстове озеро, 15.06.2003, 123 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G870**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G769**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 7 екз. [інв. № **G777**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G763**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 18 екз. [інв. № **G766**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, водойма у колишньому кар'єрі, 12.08.2003, 52 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G894**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 63 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G765**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G773**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Ков'ятин, р. Ничлава, 4 екз. [інв. № **G790**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1880, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G767**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 40 екз. [інв. № **G778**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G770**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, р. Стрипа, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G768**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G772**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G771**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G927**; порожні черепашки на березі];
Польща, р. Західний Буг, 30 екз., det. (*Borysthenia naticina*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G682**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Каліш, 07.1919, 13 екз., coll. Фулінський [інв. № **G776**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. macrostoma*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G786**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 75 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G775**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 11.07.2002, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G867**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, р. Іртиш, берегові наноси, 2 екз., det. Андріїва С.І., Лазуткіна Е.А. [інв. № **G1007**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, р. Іртиш, берегові наноси, 5 екз., det. Андріїва С.І., Лазуткіна Е.А. (*Cincinna klinensis*) [інв. № **G1008**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, р. Іртиш, берегові наноси, 3 екз., det. Андріїва С.І., Лазуткіна Е.А. (*Cincinna ambigua*) [інв. № **G1009**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, р. Іртиш, берегові наноси, 2 екз., det. Андріїва С.І., Лазуткіна Е.А. (*Cincinna dilatata*) [інв. № **G1010**].

Valvata cristata (Müller, 1774)

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1096**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 10 екз. [інв. № **G1213**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G809**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G751**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G752**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G753**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G754**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G755**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G756**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G759**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G758**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G757**].

Valvata macrostoma Mörch, 1864

Примітка: до недавнього часу наводили під назвою *V. pulchella* Studer, 1820. Проте пізніше було встановлено, що назва *V. pulchella* є молодшим синонімом *V. piscinalis* (Glöer, 2002).

Примечание: до недавнего времени указывали под названием *V. pulchella* Studer, 1820. Однако позднее было установлено, что название *V. pulchella* является младшим синонимом *V. piscinalis* (Glöer, 2002).

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І., [інв. № **G1066**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G783**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 12 екз. [інв. № **G788**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 609 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G784**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 8 екз. [інв. № **G1130**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. piscinalis*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G774**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G785**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Багрово), 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G787**].

Borysthenia naticina (Menke, 1845)

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G780**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 12 екз. [інв. № **G781**];
Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 18 екз. [інв. № **G1215**];
Польща, р. Вісла, 6 екз., det. Полінський В. [інв. № **G782**];
Польща, р. Західний Буг, 1873, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G779**].

Підклас Opisthobranchia

Родина Scaphandridae (Cylichnidae)

***Scaphander lignarius* (Linnaeus, 1758)**

Середземне море, 1 екз. [інв. № **G1286**].

Родина Retusidae

***Retusa truncatula* (Bruguière, 1792)**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 79 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G14**];

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1045**; порожні черепашки на березі].

Підклас Pulmonata

Родина Acroloxidae

***Acroloxus lacustris* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Львівська обл., м. Львів, 4 екз. [інв. № **G1121**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G620**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G627**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G626**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G619**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 2 екз. [інв. № **G1141**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G622**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G621**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G625**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Старичі, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G624**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і с. Богатківці, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G409**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G623**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, на прибережних рослинах, 11.07.2002, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G46**].

Родина Lymnaeidae

Примітка: серед таксонів, які зустрічаються на теренах Європи, при опрацюванні фондових матеріалів ми орієнтувалися лише на загальновизнані види ставковиків (Glöer, Meier-Brook, 1998). Переважно це види, які чітко відрізняються за анатомічними ознаками, описані в роботі (Jackiewicz, 1998). При цьому ми визнавали також видову самостійність *L. peregra* і *L. ampla* (Glöer, Meier-Brook, 1998). Поділ родини Lymnaeidae на роди також запозичений з роботи (Jackiewicz, 1998).

L. kazakensis і *L. saridalensis* були описані з Північного Казахстану як підвиди широко розповсюдженого *L. palustris* виключно за будовою черепашки, проте подальші дослідження виявили також деякі анатомічні відмінності (Лазарева, 1967).

Примечание: среди таксонов, которые встречаются на территории Европы, при обработке фондовых материалов мы ориентировались только на общепризнанные виды прудовиков (Glöer, Meier-Brook, 1998). Преимущественно это виды, которые четко

отличаются по анатомическим признакам, описанные в работе (Jackiewicz, 1998). При этом мы признавали также видовую самостоятельность *L. peregra* и *L. ampla* (Glöer, Meier-Brook, 1998). Разделение семейства Lymnaeidae на роды также взято из работы (Jackiewicz, 1998).

L. kazakensis и *L. saridalensis* были описаны из Северного Казахстана как подвиды широко распространенного *L. palustris* исключительно по строению раковины, однако дальнейшие исследования выявили также некоторые анатомические отличия (Лазарева, 1967).

Lymnaea stagnalis (Linnaeus, 1758)

Україна, р. Свіча, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G37**];
Україна, р. Свіча, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G51**];
Україна, р. Свіча, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G54**];
Україна, р. Свіча, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G66**];
Україна, р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 12 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1226**];
Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G85**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1110**];
Україна, Волинська обл., р-н, м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, 19.06.2008, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1117**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G82**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 2 екз. [інв. № **G1162**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 07.1931, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G40**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 13 екз. [інв. № **G880**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз. [інв. № **G1205**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 28 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1076**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 17 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1078**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, смт Шацьк, оз. Світязь, 16 екз., det. Калужнянська М. [інв. № **G248**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1299**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1288**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів (гідропарк), 05.2002, 8 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G798**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 06.2002, 7 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G799**];
Україна, Житомирська обл., Черняхівський р-н, смт Черняхів, р. Тростяниця, 14.08.1966, 3 екз., det. Рудишин, [інв. № **G1165**];
Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G39**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G25**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G29**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G41**; субскаляридна];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G23**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G32**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G76**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, ботанічний сад, 16.04.1894, 2 екз. [інв. № **G1224**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, став Пельчинського, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G36**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Кульпарківська, став, 4 екз. [інв. № **G879**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз. [інв. № **G43**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G83**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1879, 3 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G52**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G49**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G80**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 9 екз. [інв. № **G1159**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G26**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G55**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G53**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G57**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G58**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 26 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G60**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G64**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G67**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G75**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G81**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G84**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G87**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 8 екз. [інв. № **G878**];
Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, м. Радехів, 2 екз. [інв. № **G1157**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, 27.07.1919, 5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G30**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G45**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G70**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G78**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 50 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G807**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 6 екз. [інв. № **G69**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 6 екз. [інв. № **G1158**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, 9 екз., det. Рудий [інв. № **G1167**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G33**];
Україна, Тернопільська обл., 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G63**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G24**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G48**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 3 екз. [інв. № **G1168**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G38**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G34**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G31**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голіграды, 1 екз. [інв. № **G1156**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голіграды, р. Серет, 2 екз. [інв. № **G863**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Устя-Зелене, 10.07.1893, 3 екз. [інв. № **G1166**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G28**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G35**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G61**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G71**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G86**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, смт Сосниця, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1223**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, 5 екз., det. Калужнянська М. [інв. № **G137**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, став, 11 екз. [інв. № **G59**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 19 екз. [інв. № **G47**];
Білорусь, Мінська обл., Людвинів, 15 екз. [інв. № **G74**];
Німеччина, земля Баден-Вюртемберг, оз. Боденське (Бодензее), 2 екз. [інв. № **G877**];
Польща, Люблінське в-во, Вежбіца, 5 екз. [інв. № **G62**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Плоцк, 1878, 8 екз. [інв. № **G908**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G77**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G72**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G27**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G56**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 2 екз. [інв. № **G44**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G65**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G68**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G88**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 14 екз. [інв. № **G50**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G73**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G79**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Цешанів, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G638**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Гдиня, 1922, 1 екз. [інв. № **G862**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Сопот, став на березі моря, 1922, 1 екз. [інв. № **G915**];
Росія, Новосибірська обл., Здвинський р-н, с. Чіча, струмок між р. Каргат і оз. Мала Чіча, 15.08.2005, 3 екз., coll. Андріїв Н.І., Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G996**];
Росія, Омська обл., Тарський р-н, с. Атак, оз. Криве, 4.08.2002, 4 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. (*L. fragilis*) [інв. № **G993**];
Росія, Омська обл., Тарський р-н, р. Атачка, заплава, 25.08.2006, 29 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. (*L. fragilis*) [інв. № **G1054**].

Lymnaea palustris (O.F. Müller, 1774)

Примітка: матеріали, позначені в каталозі Й. Бонковського (Bąkowski, 1891) як *L. palustris var. turricula*, були виділені виключно за конхологічними ознаками. Проте надійна диференціація *L. palustris* і *L. turricula* (Held, 1836) можлива лише на підставі анатомічних ознак (Jackiewicz, 1998; Glöer, 2002), що ускладнює ревізію фондових (конхологічних) матеріалів. Крім того, існують розбіжності у трактуванні *L. turricula* східно- та середньоєвропейськими малакологами. За усним повідомленням О. В. Гарбара (Житомирський державний університет), зазначені фондові матеріали ДПМ, ймовірно, можуть стосуватися *L. turricula* в розумінні послідовників Я. І. Старобогатова, але не *L. turricula* в розумінні М. Яцкевич (Jackiewicz, 1998).

Примечание: материалы, обозначенные в каталоге Й. Бонковского (Bąkowski, 1891) как *L. palustris var. turricula*, были выделены исключительно по конхологическим признакам. Однако надежная дифференциация *L. palustris* и *L. turricula* (Held, 1836) возможна только на основе анатомических признаков (Jackiewicz, 1998; Glöer, 2002), что затрудняет ревизию фондовых (конхологических) материалов. Кроме того, существуют разногласия в трактовании *L. turricula* восточно- и среднеевропейскими малакологами. По устному сообщению А. В. Гарбара (Житомирский государственный университет), упомянутые фондовые материалы ГПМ, вероятно, могут иметь отношение к *L. turricula* в понимании последователей Я.И.Старобогатова, но не к *L. turricula* в понимании М. Яцкевич (Jackiewicz, 1998).

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 4 екз. [інв. № **G305**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 2 екз. [інв. № **G1182**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 5 екз. [інв. № **G1185**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 12 екз. [інв. № **G1259**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, тимчасові біотопи на березі, 22.05.2007, 128 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1118**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, стариця на р. Сіверський Донець, стариця, 25.06.2011, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1297**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1290**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2001, 6 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G800**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 07.2002, 32 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1293**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G236**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 1 екз. [інв. № **G1236**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Вовчинець, 9 екз. [інв. № **G256**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 3 екз. [інв. № **G254**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G215**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G280**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 35 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G318**;];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G226**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 54 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G269**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, суха калюжа біля струмка, 3.07.1997, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G329**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 31 екз. [інв. № **G1163**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 10 екз. [інв. № **G1169**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 129 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G360**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 29 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Гарбар О.В. [інв. № **G364**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с Борщовичі, 5 екз., det. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G307**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, р. Ставчанка, заплави річки, 12.07.2002, 250 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G895**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*),, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G343**];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 43 екз. [інв. № **G334**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 48 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G264**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G336**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G249**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 19 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G296**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 5 екз. [інв. № **G1184**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G217**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 34 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G291**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 12 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G353**];
Україна, Тернопільська обл., 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G252**];
Україна, Тернопільська обл., 2 екз., det. (*L. turricula*), redet. Гарбар О.В. [інв. № **G344**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G225**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G270**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, рови, 2 екз. [інв. № **G209**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 58 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G277**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 6 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G354**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Гримайлів, 23 екз. [інв. № **G356**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G197**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1879, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., redet. Гарбар О.В. [інв. № **G365**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 13 екз., det. Полянський Ю. (*L. turricula*) [інв. № **G1183**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 38 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G241**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 81 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G361**];
Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, смт Козелець, р. Остер, 1 екз. [інв. № **G1287**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G348**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G211**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G279**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G245**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 36 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Гарбар О.В. [інв. № **G341**].

Lymnaea corvus (Gmelin, 1791)

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G314**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 59 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1119**; анатомічно перевірений матеріал (частина)];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1289**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 2 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G796**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 8 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1253**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Глибочиця, озеро, 08.2000, 39 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G795**];
Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G310**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 9 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G357**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кульпарків, став, 15.05.1932, 2 екз. [інв. № **G1164**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (смт Рудне), 4 екз. [інв. № **G1220**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 12 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G200**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5 екз. [інв. № **G1129**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G201**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G210**];
Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, с. Черневе, Передкарпаття, 14 екз. [інв. № **G274**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G276**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G273**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 9 екз. [інв. № **G42**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G228**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G234**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G194**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G239**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 45 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G358**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G218**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 40 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G227**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 22 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G278**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Гдиня, торфовище, 1922, 2 екз., det. Полінський В. [інв. № **G906**];
Польща, Свентокшиське (кол. Кільцівське) в-во, м. Сандомир, 2 екз., det. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G196**].

***Lymnaea kazakensis* Mozley, 1934**

Казахстан, Кустанайська обл., система Сари-Копа, дно висохлого озера, 20.10.2002, 10 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G998**];
Казахстан, Кустанайська обл., оз. Шийлі, 23.10.2002, 25 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1052**].

***Lymnaea saridalensis* Mozley, 1934**

Росія, Омська обл., Тюкалінський р-н, оз Кабанкуль, 22.07.2002, 14 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G999**];
Росія, Омська обл., Тюкалінський р-н, оз. Кабанкуль, 19.07.2002, 30 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1051**].

***Lymnaea terebra* (Westerlund, 1885)**

Росія, Іркутська обл., м. Кіренськ, заплава р. Лена, мокра лука, 15.07.2003, 18 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1000**];
Росія, Омська обл., Тарський р-н, біля оз. Криве, дно пересохлого струмка, 26.08.2006, 41 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1053**].

***Lymnaea occulta* (Jackiewicz, 1959)**

Україна, Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Дзержинськ, східні околиці, тимчасовий біотоп, 10.06.2001, 15 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар О.В. [інв. № **G797**].

***Lymnaea truncatula* (O.F. Müller, 1774)**

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплавний ліс, 27.04.2004, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G942**];
Україна, Івано-Франківська обл., полонина, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G366**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G326**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 1867, 9 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G322**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G333**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G327**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 4 екз. [інв. № **G308**];

Україна, Крим, ок. м. Алушта (с. Ізобільне), на навколоводній рослинності, 25.05.2005, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1269**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G297**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 5 екз. [інв. № **G1230**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G319**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 56 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G363**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G352**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 53 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G284**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G362**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G288**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G300**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G294**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 07.1919, 4 екз., coll. Красуцький [інв. № **G367**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G337**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G332**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G313**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G316**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G331**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G301**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 2 екз. [інв. № **G293**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G1216**;];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G302**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G282**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G347**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G338**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G328**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 70 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G295**].

Lymnaea auricularia (Linnaeus, 1758)

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 5 екз. [інв. № **G106**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **G1186**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **G1201**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 20.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1074**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2002, 3 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G856**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G103**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопків, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G90**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G149**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, став, 9 екз. [інв. № **G119**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1866, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G150**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G94**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G148**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G127**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G114**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G102**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G112**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G139**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1866, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G141**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз. [інв. № **G97**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G95**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G135**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, стави, 3 екз. [інв. № **G116**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G132**];
Україна, Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1 екз. [інв. № **G138**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G140**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G115**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G128**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, риборозвідний став, 19.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G903**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, м. Новогрудок, 7 екз., det. Калужнянська М.З. [інв. № **G910**];
Німеччина, земля Баден-Вюртемберг, м. Гейдельберг, 2 екз., det. (*L. ovata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G914**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G91**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G96**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G134**];

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Сопот, 08.1922, 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **G885**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, оз. Ананіївське, 25.08.2006, 37 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1057**];

Росія, Омська обл., Тевризький р-н, с. Тевриз, оз. Аптечне, 14.07.2000, 4 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G995**].

Lymnaea peregra (O.F. Müller, 1774)

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 5 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G857**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів; гідропарк, 07.2002, 1 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1320**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Новобарове, р. Помийниця, 8.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1086**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G195**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Бистрець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G219**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 51 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G268**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G247**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G203**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G369**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 04. 1908, 12 екз. [інв. № **G212**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 164 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G263**;];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Знесіння, 14 екз., det. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G199**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G265**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 4 екз. [інв. № **G1160**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G261**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопків, 1 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G202**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова скеля, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G230**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G222**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G253**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 57 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G258**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг, заплави, 10.06.2002, 31 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G804**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G206**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 19 екз. [інв. № **G223**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 69 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G224**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе село, 1878, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G237**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе Село, 2 екз. [інв. № **G1210**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G238**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 18 екз. [інв. № **G889**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, смт Івано-Франкове, 103 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G220**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G257**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1869, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G214**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G213**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Юр'ямпіль, 1927, 3 екз. [інв. № **G1234**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G193**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 2 екз. [інв. № **G1174**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 83 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G240**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятиці, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G251**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 17.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G904**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Плоцк, 1878, 2 екз. [інв. № **G911**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 3 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **G255**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 5 екз., coll. Стоєбіцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **G207**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G208**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G250**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 247 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G275**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 73 екз. [інв. № **G229**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 7 екз. [інв. № **G888**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 34 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G235**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G271**];
Хорватія, Далмація, 5 екз. [інв. № **G640**].

Lymnaea ovata (Draparnaud, 1805)

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 16 екз. [інв. № **G189**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 15 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1114**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 3 екз. [інв. № **G1229**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 10 екз. [інв. № **G180**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1209**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 11 екз. [інв. № **G1231**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Волянське, 4 екз. [інв. № **G1232**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1233**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1079**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 105 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1080**];
Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Петрівське, р. Севастьянка, вздовж берега, 17.06.2005, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G935**];
Україна, Житомирська обл., м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 16 екз., coll. Гарбар О.В. [інв. № **G1254**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 06.2002, 6 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G852**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G142**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G260**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G168**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Сихів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G153**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G244**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 2 екз. [інв. № **G157**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G176**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G159**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G177**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G179**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G183**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G204**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 9 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G147**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G173**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 33 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G186**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 54 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G192**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз. [інв. № **G243**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G266**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G169**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G171**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G174**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 42 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G182**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G259**;];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2 екз. [інв. № **G158**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 7 екз. [інв. № **G233**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Лисиничі, 5 екз. [інв. № **G246**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Підтемне, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G187**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G164**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G167**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G172**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 9 екз. [інв. № **G1161**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз. [інв. № **G1208**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G162**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G178**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 8 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*),, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G133**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G165**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G170**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G205**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 4 екз. [інв. № **G1207**];
Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Водяно-Лорине, р. Громоклія, 19.05.1998, 2 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1264**];
Україна, Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак, 07.2001, 25 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G851**];
Україна, Тернопільська обл., р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G156**];
Україна, Тернопільська обл., р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G1179**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 2 екз. [інв. № **G1192**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 3 екз. [інв. № **G1194**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G184**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G190**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G221**];
Україна, Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G160**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 68 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G111**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G175**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, , 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G267**];
Україна, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, 16 екз. [інв. № **G242**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G191**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G262**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 1880, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G231**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 1880, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G272**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, степові озерця, 1866, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G232**];
Україна, Харківська обл., м. Харків, "Нова Баварія", р. Уда, 08.2001, 11 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G304**];

Німеччина, земля Баден-Вюртемберг, м. Гейдельберг, 1 екз. [інв. № **G913**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 65 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G117**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G163**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G188**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 1866, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G154**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 4 екз. [інв. № **G161**];
Росія, р. Дон, 1845, 42 екз. [інв. № **G905**];
Росія, Омська обл., Нововаршавський р-н, с. Берегове, озеро, 15.08.2001, 5 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. (*L. tumida*) [інв. № **G997**].

***Lymnaea ampla* (Hartmann, 1821)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G100**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1112**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 4 екз. [інв. № **G130**];
Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 59 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1073**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 05.2002, 4 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G853**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2002, 99 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G855**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 23 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1255**];
Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G113**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G126**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G101**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, р. Прут, 1881, 75 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G145**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, р. Прут, 9 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1202**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 5 екз. [інв. № **G120**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 31 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G131**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 68 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G146**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G104**;];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 11 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G109**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G123**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 13 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G136**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G110**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G143**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. ovata* var. *ampullacea* [інв. № **G155**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. ovata* f. *inflata*) [інв. № **G1307**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Підтемне, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G99**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, 5 екз. [інв. № **G907**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 1 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G122**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G462**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 12.08.2003, 39 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G897**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 4 екз. [інв. № **G89**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 7 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G108**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G125**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 7 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1306**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, стави, 13 екз. [інв. № **G107**;];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, стави, 2 екз. [інв. № **G166**];
Україна, Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1880, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G118**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет, стави, 1866, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G129**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G144**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 4 екз. [інв. № **G1206**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 10 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1305**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1 екз. [інв. № **G92**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G93**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G98**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз. [інв. № **G124**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G105**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G121**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, заказник "Пташина гавань", високе озеро, 28.08.2006, 28 екз., coll. Казанцев Г.Є., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1056**].

***Lymnaea glutinosa* (O.F. Müller, 1774)**

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, Передкарпаття, меліоративний канал, 12.08.2003, 5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G893**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, стави, 1 екз. [інв. № **G285**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G359**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G312**].

Родина Planorbidae

Примітка: загальна характеристика фондових матеріалів по родах *Planorbarius* і *Planorbis* дана в роботі (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а).

Примечание: общая характеристика фондовых материалов по родам *Planorbarius* и *Planorbis* дана в работе (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а).

Planorbarius corneus (Linnaeus, 1758)

Україна, р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 12 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1228**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G460**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 18 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1109**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, пр. Волі; фонтан перед університетом, фонтан, 18.06.2008, 5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1111**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, смт Велика Глуша, 7 екз. [інв. № **G505**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 2 екз. [інв. № **G1188**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз. [інв. № **G1189**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1291**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 2000, 34 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G793**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, хутір Затишшя, біостанція Житомир. держ. пед. ун-ту, став, 2000, 39 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G794**];

Україна, Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея, став, 2000, 38 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G791**];

Україна, Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея, став, 2000, 27 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G792**; багато черепашок деформовані];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G415**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G449**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G477**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (смт Рудне), 30 екз. [інв. № **G299**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G1175**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G1211**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G471**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 8 екз. [інв. № **G372**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G467**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G470**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 20 екз., coll. Лемко [інв. № **G541**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G378**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, с. Репехів, 16 екз. [інв. № **G534**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G484**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 71 екз., coll. Шульга [інв. № **G289**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Жовтанці, 12 екз. [інв. № **G1217**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 29 екз. [інв. № **G887**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G422**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G424**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Бродки, 14 екз. [інв. № **G498**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G371**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G373**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, 3 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G410**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 28.06.1919, 9 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G421**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 73 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G808**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 27.06.2003, 76 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G898**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано- Франкове, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G461**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, став, 20 екз., coll. Рудий Ю. [інв. № **G508**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 3 екз. [інв. № **G402**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 2 екз. [інв. № **G1196**];
Україна, Тернопільська обл., 1 екз. [інв. № **G431**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 20 екз. [інв. № **G459**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1 екз. [інв. № **G1197**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, с. Шибалин, 8 екз. [інв. № **G567**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 7 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G458**];
Україна, Тернопільська обл., Монастирський р-н, м. Монастирська, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G423**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G466**];
Україна, Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 13.08.1966, 13 екз., coll. Рудишин, redet. Гураль Р.І. [інв. № **G368**];
Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Козелець, р. Осетер, 12.08.1966, 5 екз. [інв. № **G488**];
Латвія, м. Юрмала (Дубулти), 7.08.1957, 1 екз., det. Калужняцька М.З. [інв. № **G1237**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G414**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G388**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G425**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1 екз. [інв. № **G446**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Цешанів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G636**];
Росія, Омська обл., Тарський р-н, с. Межиріччя, став, 27.08.2006, 30 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1059**].

***Planorbis planorbis* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 16 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G463**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 40 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1102**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 24 екз. [інв. № **G593**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 31 екз. [інв. № **G1122**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз., det. (*P. carinatus*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1123**; було визначено раніше як];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 31 екз. [інв. № **G1133**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1077**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 13 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1083**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, стариця на р. Сіверський Донець, 25.06.2011, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1298**];

Україна, Донецька обл., Костянтинівський р-н, с. Білокузьминівка, струмок, 2008, 1 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1260**];

Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман, озеро, 1.05.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G954**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов’яногірськ), заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1292**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов’яногірськ), НПП "Святі гори", р. Сіверський Донець, річка, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1295**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G801**];

Україна, Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка, 08.2002, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G802**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G416**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Дубівці, 10 екз., det. (*P. carinatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G216**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G439**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 130 екз. [інв. № **G417**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 4 екз. [інв. № **G418**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G394**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, ботанічний сад, став, 11.04.1894, 4 екз. [інв. № **G419**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, за Сихівським цвинтарем, пересихаючий став у лісі, 23.06.2003, 101 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G909**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 12 екз. [інв. № **G1204**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G436**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 37 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G374**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G444**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G426**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 209 екз. [інв. № **G511**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 4 екз. [інв. № **G390**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G393**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G465**; 2 черепашки нетипової форми (деформовані)];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G398**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G382**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G440**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 6 екз. [інв. № **G427**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 5 екз. [інв. № **G413**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 4 екз., det. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G309**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G389**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 8 екз. [інв. № **G438**];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 32 екз. [інв. № **G428**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 08.1919, 5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G407**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 13 екз., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G442**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 117 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G468**];

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 13.08.2003, 117 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G896**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано- Франкове, смт Шкло, 67 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G474**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, став, 2 екз., coll. Рудий Ю., det. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G1225**];

Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Водяно-Лорине, р. Громоклія, 19.05.1998, 3 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1266**];

Україна, Тернопільська обл., 8 екз. [інв. № **G453**];

Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 2 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G454**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G450**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G380**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G448**];

Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, смт Козелець, правий берег р. Остер, 12.08.1966, 2 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1235**];

Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G961**];

Казахстан, Павлодарська обл., оз. Маралди, 09.1999, 8 екз., coll. Убаськін А.В., det. Карімов А.В. [інв. № **G1005**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 42 екз. [інв. № **G408**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G435**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 14 екз. [інв. № **G377**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 50 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G473**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G429**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G400**; було визначено раніше як *P. carinatus* (Müll.)];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G441**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 11.07.2002, 31 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G864**];

Росія, Омська обл., Тюкалінський р-н, оз. Теніс, 27.07.2002, 31 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1055**].

Planorbis carinatus O.F. Müller, 1774

Примітка: рідкісний вид, на території України вимагає охорони (Уваева, Гураль, 2008). Часто за *P. carinatus* приймають черепашки *P. planorbis* (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а).

Примечание: редкий вид, на территории Украины требует охраны (Уваева, Гураль, 2008). Часто за *P. carinatus* принимают раковины *P. planorbis* (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а).

Україна, Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай, 21.05.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G976**].

Anisus spirorbis (Linnaeus, 1758)

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 86 екз. [інв. № **G152**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 17 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1072**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 32 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1065**];

Україна, Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, меліоративний канал, 8.05.2002, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. perezi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G944**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G411**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 54 екз. [інв. № **G292**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 1500 екз., coll. Ломницький [інв. № **G472**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G475**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G397**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Рава-Руська, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G385**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 83 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G456**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G500**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G445**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G501**];

Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Поздимир, 15.05.1866, 57 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G457**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G455**];

Україна, Полтавська обл., Великобагачанський р-н, с. Красногорівка, р. Псел, 30.04.2004, 11 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G952**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G387**];

Україна, Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, смт Стеблів, калюжі, 19.04.2003, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. dazuri*) [інв. № **G979**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 40 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G406**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 31 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G451**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. dazuri*) [інв. № **G522**];

Росія, Челябінська обл., 1972, 4 екз., coll. Крестьянінов Ю.С., det. Вінарський М.В. (*A. dazuri*) [інв. № **G1006**].

***Anisus leucostoma* (Millet, 1813)**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1929, 17 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. spirorbis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G600**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 18 екз. [інв. № **G523**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 19 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G526**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G507**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 20 екз., det. (*A. septemgyratus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G536**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G584**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова, 3 екз. [інв. № **G1137**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 35 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G542**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G524**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, вологі місця біля струмка в лісі, 3.07.1997, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1092**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. contortus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G558**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G503**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G525**];

Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, с. Заріччя, сосново-дубовий ліс, пересохлий астатичний гідротоп, 20.07.2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1091**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G574**; 1 черепашка скаляридної форми];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G527**];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 14 екз. [інв. № **G499**];

Україна, Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Тур'є, 16 екз. [інв. № **G630**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Сула, 1.05.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. perezi*) [інв. № **G951**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 57 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G540**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 89 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G497**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 155 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G521**].

***Anisus septemgyratus* (Rossmässler, 1835)**

Примітка: для надійної диференціації *A. septemgyratus* і *A. leucostoma* (див. вище) використовували наявність тупого канту на останньому оберті (Жадин, 1952; Glöer, 2002).

Примечание: для надежной дифференциации *A. septemgyratus* и *A. leucostoma* (см. выше) использовали наличие тупого канта на последнем обороте (Жадин, 1952; Glöer, 2002).

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційні канали, 18.06.2008, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1101**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **G481**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 13 екз. [інв. № **G629**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, 30 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G485**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 15 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1125**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 9 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1094**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Рівне, р. Західний Буг, 30.06.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*),, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G969**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, тимчасові біотопи на березі, 22.05.2007, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1093**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, смт Шацьк, оз. Люцимир, 29.06.2003, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G971**];

Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман, калюжі, 1.05.2004, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G955**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G483**];

Україна, Кіровоградська обл., Бобринецький р-н, с. Веселівка, ставок, 1.08.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G975**];

Україна, Львівська обл., р. Стрий, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G513**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 32 екз. [інв. № **G583**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1138**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова, 6 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1314**; виділено з інв. № **1137**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G533**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 11 екз. [інв. № **G572**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 8 екз. [інв. № **G560**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 138 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G528**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G556**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G555**];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер, 20.05.2003, 9 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G980**];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, між р. Дністер і р. Турунчук, заболочені ділянки, 5.07.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G628**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1866, 89 екз. [інв. № **G529**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 61 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G504**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G496**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 9 екз. [інв. № **G531**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G502**].

***Anisus strauchianus* (Clessin, 1886)**

Україна, Миколаївська обл., Нововодеський р-н, с. Михайлівка, р. Південний Буг, 3.05.2003, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G970**].

***Anisus vortex* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 25 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1105**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 13 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1106**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1929, 6 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **G515**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. leucostoma*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G486**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1124**];
Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1070**];
Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, оз. Світязь, 28.06.2003, 7 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G974**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1300**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Сидорове, р. Сіверський Донець, 16.07.2011, 6 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1303**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерев, 12.04.2000, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G977**];
Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **G386**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G443**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G392**; 1 черепашка нетипової форми (деформована)];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 26 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G433**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G452**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський, Жидачівський р-н, м. Бібрка, м. Ходорів, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G432**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G447**];
Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Подзимир, рови, 7 екз. [інв. № **G395**];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 1866, 84 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G403**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 41 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G430**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, озеро, 9.08.1919, 15 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G412**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано- Франкове, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G476**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 25 екз. [інв. № **G491**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз. [інв. № **G1139**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G376**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G391**];
Україна, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G401**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 3 екз. [інв. № **G420**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G434**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Хельмек), 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G384**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G396**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G405**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, м. Гдиня, торфовище, 19.08.1922, 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **G469**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, на прибережних рослинах, 10.07.2002, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G311**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, на прибережних рослинах, 16.07.2002, 129 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G370**].

Anisus vorticulus (Troschel, 1834)

Примітка: рідкісний вид, на території України вимагає охорони (Уваева, Гураль, 2008).
Примечание: редкий вид, на территории Украины требует охраны (Уваева, Гураль, 2008).

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Медведівка, слабко проточний канал, 23.05.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G946**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. vortex*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G379**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. septemgyratus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G495**];
Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці, р. Дністер, 7.07.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G965**];
Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G958**].

Anisus contortus (Linnaeus, 1758)

Україна, Вінницька обл., Іллінецький р-н, с. Леухи, ставок, 23.05.2003, 24 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G982**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1097**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1107**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 8 екз. [інв. № **G437**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G404**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G480**];
Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 11 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1068**];
Україна, Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка, 08.2002, 8 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G803**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G535**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G543**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 57 екз., coll. Вронський, det. Бонковський Й. [інв. № **G587**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G493**;];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G557**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G581**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G577**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G579**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G604**];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 09.1866, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G608**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 5 екз., coll. Красуцький [інв. № **G482**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, канал вздовж дороги, 28.05.2007, 6 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1064**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, меліоративні канали, 29.08.2006, 49 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1041**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G596**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G570**];
Україна, Тернопільська обл., Лановецький р-н, с. Печірна, 7 екз. [інв. № **G1140**];
Україна, Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Донець, 2.05.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. dispar*) [інв. № **G956**];
Україна, Черкаська обл., Лисянський р-н, с. Почапинці, ставок, 19.04.2003, 8 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G978**];
Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G962**];
Польща, Жешувське в-во, м. Жешув, 1879, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G532**];
Польща, Жешувське в-во, м. Стшижув, 1876, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G568**];
Польща, Краківське в-во, м. Криниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G602**];
Польща, Познанське в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G494**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, на прибережних рослинах, 16.07.2002, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G198**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, на прибережних рослинах, 12.07.2002, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G151**].

Gyraulus albus (O.F. Müller, 1774)

Україна, Вінницька обл., Хмільницький р-н, смт Хмільник, р. Південний Буг, 6.07.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus rossmaessleri*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G964**];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, р. Стир, 18.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1100**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 8 екз. [інв. № **G514**];
Україна, Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Хажин, ставок, 12.06.2001, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus rossmaessleri*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G973**];
Україна, Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, ставок, 13.06.2001, 11 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*G. acronicus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G947**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G519**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G548**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 14 екз. [інв. № **G631**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G516**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G561**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G632**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G517**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G518**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G563**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G594**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G598**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, меліоративні канали, 27.08.2006, 9 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1039**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G520**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G298**];
Україна, Херсонська обл., м. Таврійськ, канал, 1.08.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G967**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G562**];
Росія, Алтайський край, система Бурла, оз. Травне, 24.07.1974, 4 екз., coll. Андріїва С.І., Андріїв Н.І., det. Карімов А.В. (*A. draparnaldi*) [інв. № **G1016**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, на прибережних рослинах, 16.07.2002, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G510**];
Росія, Челябінська обл., м. Міас, Полікарпівський став, 24.07.2005, 5 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Вінарський М.В. (*A. stelmachoetius*) [інв. № **G1014**].

Gyraulus acronicus (Férussac, 1807)

Примітка: існують досить суттєві розбіжності в описах цього виду в роботах східно- та середньоєвропейських малакологів. За німецькими авторами (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002), цей вид зовсім не має спіральної скульптури на черепашці. При перегляді фондових матеріалів з України, попередньо віднесених до *G. acronicus* (Уваева, Гураль, 2008), було встановлено, що жоден з них не відповідає описам цього виду в роботах середньоєвропейських малакологів. Оскільки в усіх випадках на черепашках була наявна хоча б слабко виражена спіральна скульптура, вони були перенесені до *G. albus*.

Примечание: существуют довольно существенные расхождения в описаниях этого вида в работах восточно- и среднеевропейских малакологов. Согласно немецким авторам (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002), этот вид совсем не имеет спиральной скульптуры на раковине. При просмотре фондовых материалов с Украины, предварительно отнесенных к *G. acronicus* (Уваева, Гураль, 2008), было установлено, что ни один из них не соответствует описаниям этого вида в работах среднеевропейских малакологов. Поскольку во всех случаях на раковинах присутствовала хотя бы слабо выраженная спиральная скульптура, они были перенесены к *G. albus*.

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*G. albus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G592**].

Gyraulus rossmaessleri (Auerswald, 1852)

Примітка: рідкісний вид, на території України вимагає охорони (Уваева, Гураль, 2008). Дані, наведені О. І. Уваєвою (2007) щодо розповсюдження і чисельності цього виду на території України, ймовірно, частково стосуються іншого виду – *G. albus*. Про це свідчить, зокрема, форма устя черепашки, фотографія якої наведена в монографії (Уваєва, 2007, додаток 17).

Примечание: редкий вид, на территории Украины требует охраны (Уваева, Гураль, 2008). Данные, приведенные А. И. Уваевой (2007) о распространении и численности этого вида на территории Украины, очевидно, частично относятся к другому виду – *G. albus*. Об этом свидетельствует, в частности, форма устья раковины, фотография которой приведена в монографии (Уваєва, 2007, додаток 17).

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), калюжі, 1.05.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G953**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Рибне, 2 екз., coll. Січ А., det. (*G. albus*), redet. Полінський В. [інв. № **G512**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G589**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 18 екз., det. (*Armiger crista*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G479**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1879, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G606**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 33 екз., det. Бонковський Й. (*Anisus spirorbis*), redet. Полінський В. [інв. № **G576**].

Gyraulus laevis (Alder,1838)

Примітка: рідкісний вид, на території України вимагає охорони (Уваева, Гураль, 2008).

Примечание: редкий вид, на территории Украины требует охраны (Уваева, Гураль, 2008).

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Зарічне, р. Салгир, 3.08.2004, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G968**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G578**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G564**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G607**].

Gyraulus riparius (Westerlund, 1865)

Примітка: рідкісний вид, на території України вимагає охорони (Уваева, Гураль, 2008). Дані, наведені О. І. Уваєвою (2007) щодо розповсюдження і чисельності цього виду на території України, ймовірно, частково стосуються молодих особин *Hippeutis complanatus*. Зокрема, в монографії (Уваєва, 2007, додаток 22) показана фотографія черепашки з добре вираженим гострим кутом на периферії останнього оберту, що не є властивим *G. riparius* (Piechocki, 1979; Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002 та ін.). Ширина показаної черепашки (якщо оцінювати її за наведеною масштабною лінійкою) становить близько 4 мм. За літературними даними, ширина черепашки *G. riparius* не перевищує 3,5 мм (Жадин, 1952, Piechocki, 1979; Стадниченко, 1990), а за даними німецьких малакологів (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002) є ще меншою – до 2,5 мм.

Примечание: редкий вид, на территории Украины требует охраны (Уваева, Гураль, 2008). Данные, приведенные А. И. Уваевой (2007) о распространении и численности этого вида на территории Украины, очевидно, частично относятся к молодым особям *Hippeutis complanatus*. В частности, в монографии (Уваєва, 2007, додаток 22) показана фотография раковины с хорошо выраженным острым углом на периферии последнего оборота, что не свойственно *G. riparius* (Piechocki, 1979; Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002 и др.). Ширина показанной раковины

(если оценивать ее по приведенной масштабной линейке) составляет приблизительно 4 мм. По литературным данным, ширина раковины *G. riparius* не превышает 3,5 мм (Жадин, 1952, Piechocki, 1979; Стадниченко, 1990), а по данным немецких малакологов (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002) еще меньше – до 2,5 мм.

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1067**].

***Armiger crista* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1095**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Вишнівка, ставок, 2.07.2003, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. bielzi*) [інв. № **G950**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, став, 120 екз., coll. Дибовський Б. [інв. № **G509**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Тулиголови, рів, заповнений водою, 15.05.2006, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1040**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 10 екз. [інв. № **G478**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз. [інв. № **G1144**];

Україна, Харківська обл., Чугуївський р-н, м. Чугуїв, болото, 2.05.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. bielzi*) [інв. № **G957**];

Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G960**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, на прибережних рослинах, 16.07.2002, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G586**];

Росія, Омська обл., Тарський р-н, струмок, що впадає до оз. Криве, 15.06.2004, 5 екз., coll. Карімов А.В., det. Карімов А.В. (*A. eurasiaticus*) [інв. № **G1015**].

***Segmentina nitida* (O.F. Müller, 1774)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Медведівка, слабко проточний канал, 23.05.2003, 7 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*S. distinguenda*) [інв. № **G945**];

Україна, Вінницька обл., Хмільницький р-н, смт Хмільник, р. Південний Буг, 6.07.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*S. clessini*) [інв. № **G963**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1104**];

Україна, Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, канава, 30.06.2003, 22 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G972**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1071**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1301**];

Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, болітце, 1.06.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G981**];

Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржави, меліораційний канал, 7.07.2004, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1085**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 9 екз., coll. Січ А. [інв. № **G489**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 841 екз., coll. Ломницький [інв. № **G490**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G565**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G569**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G590**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 7 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G549**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G575**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G537**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G599**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 17 екз. [інв. № **G185**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G550**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 55 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G559**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 6 екз. [інв. № **G487**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський, Пустомитівський р-н, с. Свірж, с. Звенигород, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G530**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G551**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, канал вздовж дороги, 28.05.2007, 72 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1063**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано - Франкове, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G492**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G603**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, меліоративні канали, 29.08.2006, 22 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1038**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G553**];
Україна, Ровенська обл., Володимирецький р-н, с. Озерці, Ровенський заповідник, болото Коза, 11.06.2005, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G940**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 2 екз. [інв. № **G601**; за іншою системою - *S. clessini* (West.)];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G545**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 75 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G547**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G580**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 14 екз. [інв. № **G181**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G350**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 55 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G399**];
Україна, Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Донець, 2.05.2004, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Hippeutis fontana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G949**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 1 екз. [інв. № **G597**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G605**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 7 екз. [інв. № **G571**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G588**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 72 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G591**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Колбушова, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G637**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1 екз., det. (*Hippeutis complanatus*), redet. Полінський В. [інв. № **G544**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, на прибережних рослинах, 20.07.2002, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G539**].

***Hippeutis complanatus* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1098**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1128**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 12.04.2002, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G948**];
Україна, Житомирська обл., Коростишівський р-н, с. Покришів, озеро, 12.05.2001, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*H. fontana*) [інв. № **G983**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Загір'я, канал, 8.07.2004, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G966**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Segmentina nitida*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G566**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G585**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G552**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 8 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G1126**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G506**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 5 екз. [інв. № **G1136**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Богатківці і с. Струсів, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G538**];
Україна, Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G959**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G582**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G546**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G595**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G554**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, на прибережних рослинах, 19.07.2002, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G573**].

***Helicorbis kozhovi* Starobogatov et Streletzkaja, 1967**

Росія, Іркутська обл., м. Кіренськ, заплава р. Лена, мокра лука, 15.07.2003, 6 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. [інв. № **G1013**].

Родина Ancylidae

Примітка: рід *Ancylus* раніше відносили до окремої родини Ancylidae (Жадин, 1952; Glöer, Meier-Brook, 1998). Зараз частіше розглядають у складі родини Planorbidae (Стадниченко, 1990; Glöer, 2002 та ін.).

Примечание: род *Ancylus* ранее относили к отдельному семейству Ancylidae (Жадин, 1952; Glöer, Meier-Brook, 1998). Теперь чаще рассматривают в составе семейства Planorbidae (Стадниченко, 1990; Glöer, 2002 и др.).

***Ancylus fluviatilis* O.F. Müller, 1774**

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Новобарове, р. Помийниця, 8.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1087**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, р. Бистриця, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G610**];
Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (с. Вовчинець), 3 екз. [інв. № **G1142**; було визначено як *A.orbicularis*];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 8 екз. [інв. № **G342**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 9 екз. [інв. № **G381**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, смт Ворохта, 1881, 101 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G609**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 2 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G890**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 3 екз., det. (*A. orbicularis*) [інв. № **G1120**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 7 екз. [інв. № **G464**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 175 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G611**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Рибне, 5 екз., coll. Січ А. [інв. № **G615**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Рибник, 1882, 34 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G614**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, 21 екз. [інв. № **G383**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, р. Зелемянка, 6 екз. [інв. № **G1143**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 17 екз. [інв. № **G375**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G612**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G617**];
Польща, Краківське в-во, м. Закопане, Татри, 1868, 43 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G613**];
Польща, Краківське в-во, м. Закопане, Татри, 1869, 201 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G616**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 2 екз. [інв. № **G618**].

Родина Physidae

Примітка: визначення і перевірка видової належності молюсків з родини Physidae проводилося за роботами (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002).

Примечание: определение и проверка видовой принадлежности моллюсков из семейства Physidae проводилось по работам (Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002).

Physa fontinalis (Linnaeus, 1758)

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 28 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1108**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз. [інв. № **G1127**];
Україна, Донецька обл., смт Біленьке, струмок, 31.10.2008, 1 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1261**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G317**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз. [інв. № **G1252**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G340**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 3 екз. [інв. № **G1170**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 3 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G351**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G355**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G286**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G287**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G349**];

Україна, Ровенська обл., Гощанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 1969, 1 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1037**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G315**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піоторове), 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G324**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G345**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 8 екз. [інв. № **G325**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G283**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G346**];

Росія, Алтайський край, система Бурла, оз Піщане, 24.07.1974, 5 екз., coll. Андріїва С.І., Андріїв Н.І., det. Вінарський М.В. (*Ph. adversa*) [інв. № **G1012**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Клязьма, 10.07.2002, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G868**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 11.07.2002, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G869**].

***Physella acuta* (Draparnaud, 1805)**

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів, акваріумна культура, 01.07.2003, 13 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G847**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, водосховище Егіз-Оба, 12.05.2011, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1329**; порожня черепашка на березі].

***Physella heterostropha* (Say, 1817)**

Україна, Донецька обл., Ясиноватський р-н, смт Пантелеймонівка, берег р. Кривий Торець, 19.04.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1268**].

***Aplexa hypnorum* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, затока Лука, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1069**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1081**];

Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Шаланки, заболочений вільшняк, 8.07.2004, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1088**];

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплавний ліс, 27.04.2004, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G943**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **G281**];

Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (с. Вовчинець), Вовчинецькі гори, 2.07.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1089**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G321**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 2 екз. [інв. № **G1171**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, заболочена ділянка біля струмка, 6.07.1997, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G320**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, суха калюжа біля струмка, 3.07.1997, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G303**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5 екз. [інв. № **G635**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G335**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G339**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G306**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G323**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 10 екз. [інв. № **G886**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, у пересохлій калюжі, 10.09.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1263**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G330**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., redet. Гураль Р.І. [інв. № **G639**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 41 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G290**];
Росія, Омська обл., Тюкалінський р-н, оз. Траули, 22.07.2002, 3 екз., coll. Вінарський М.В., det. Вінарський М.В. (*Sibirenauta sibirica*) [інв. № **G1011**].

Родина Carychiidae

Carychium minimum Müller, 1774

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, заболочені ділянки, 8.10.2006, 14 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3018**;];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1528**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1530**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1529**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1531**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2338**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1534**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк, вільшаник біля струмка, 17.09.1997, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2963**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Залізна Вода", біля струмка в яру, 6.04.1999, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2964**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", залісений яр, біля струмка, 4.04.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2966**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1532**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 5 екз. [інв. № **1533**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1535**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1536**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1537**];
Україна, Миколаївська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, оз. Сливове в околицях міста, 15 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1997**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, вздовж струмка, 27.07.2006, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. (*C. tridentatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2382**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, заплава р. Хорол, 7.08.2006, 18 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. (*C. tridentatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2394**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, біля ставку, поверхня грунту, 22.07.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2393**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1538**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, берег р. Прут, 11.09.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова. Н.В. [інв. № **2970**; порожні черепашки у річкових наносах];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, у яру біля струмка, 10.09.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2986**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біля струмка в лісі, 17.07.2003, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2992**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 95 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1545**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 45 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1543**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова, Паненські скелі, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1542**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз. [інв. № **1544**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1540**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1539**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1541**].

Carychium tridentatum (Risso, 1826)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 48 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2948**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 3 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1546**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, с. Дора, 4 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1547**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 3 екз., coll. Січ А., det. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1548**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 8 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1562**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 3 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1549**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1552**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк, вільшаник біля струмка, 17.09.1997, 76 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2962**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, лісопарк "Погулянка", перезволожені ділянки біля струмка, 7.04.1999, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2965**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк; Чортова Скеля, буковий ліс зі скельними відслоненнями, 7.05.1995, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2968**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, Чортова Скеля, буковий ліс, 2.06.1996, 154 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **851**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 39 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1550**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 7 екз., det. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1551**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1553**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1554**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, листяний ліс (граб, дуб, вільха), біля струмка, 22.05.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2967**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, вздовж струмка, 27.07.2006, 12 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2381**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2370**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 19 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1555**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, лісові яри (граб, клен), підстилка, 06.2005, 22 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2186**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, берег р. Прут, 11.09.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2969**; порожні черепашки в річкових намивах];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, у яру біля струмка, 10.09.2003, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2987**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біля струмка у лісі, 17.07.2003, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2994**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 4 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1560**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова, Паненські Скелі, 6 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1559**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 24 екз., det. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1561**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 24 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1557**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 2 екз., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1556**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. minimum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1558**].

Родина Ellobiidae

Ovatella myosotis (Draparnaud, 1801)

Примітка: амфібіотичний (супраліторальний) вид, який розглядають то в складі наземної (Kerney et al., 1983), то морської (Голиков, Старобогатов, 1972) малакофауни. У малакологічному фонді ДПМ черепашки *O. myosotis* зберігаються в підрозділі "Черевоногі наземні", враховуючи їх спорідненість з наземними молюсками з родини Carychiidae (див. вище). Прихильники компараторного методу в малакології розділяють *O. myosotis* на декілька самостійних видів (Старобогатов и др., 2004), ми притримуємося погляду на нього як на один вид (Kerney et al., 1983) з досить добре вираженою конхологічною мінливістю.

Примечание: амфибиотический (супралиторальный) вид, который рассматривают то в составе наземной (Kerney et al., 1983), то морской (Голиков, Старобогатов, 1972) малакофауны. В малакологическом фонде ГПМ раковины *O. myosotis* хранятся в подразделе "Брюхоногие наземные", учитывая их родство с наземными моллюсками из семейства Carychiidae (см. выше). Сторонники компараторного метода в малакологии разделяют *O. myosotis* на несколько самостоятельных видов (Старобогатов и др., 2004), мы рассматриваем его как один вид (Kerney et al., 1983) с довольно хорошо выраженной конхологической изменчивостью.

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Портове, супраліттораль, 08.1999, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2214**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, Чорноморський заповідник, Соленоозерна ділянка, волога лука на березі соленого озера, 30.04.2006, 48 екз., coll. Сусуловський А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2215**].

Родина Succineidae

Succinea putris (Linnaeus, 1758)

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, сквер, 18.06.2008, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2561**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, 1.07.2006, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2687**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка, берег річки, 3.07.2002, 9 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2697**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, на трав'янистих рослинах біля потоку, 1.07.2003, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1918**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, лівий берег р. Тиса, на вербах, 20.08.1958, 19 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2597**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 2 екз. [інв. № **1465**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1453**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1455**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1424**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 4.07.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2544**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1443**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1462**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 8 екз., det. (*Oxyloma pfeifferi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1476**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, лісопарк "Білогорща", 6.05.2003, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2876**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 20 екз. [інв. № **1436**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 26 екз., det. (*Oxyloma pfeifferi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1496**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 5 екз. [інв. № **1437**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1438**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1439**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1440**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Рава-Руська, 115 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1452**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 78 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1441**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 82 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1442**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 6 екз. [інв. № **1457**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1459**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1467**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1444**];

Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, с. Заріччя, мішаний ліс, на кропиві, 20.07.2000, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1527**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, м. Мостиська, лісосмуга біля шосе, біля канави з водою, 9.06.2010, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3052**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1445**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 6 екз. [інв. № **1446**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз. [інв. № **1447**];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 09.1866, 50 екз. [інв. № **1448**];

Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1449**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 65 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1450**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, 12.07.1919, 8 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **1451**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, берег каналу, 28.04.2007, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2451**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, м. Біляївка, , р. Турунчук, о. Любові, 1.07.1999, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1525**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, вздовж струмка, 27.07.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2365**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, заплава р. Сула, 26.07.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2388**];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Возилів, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1463**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 47 екз. [інв. № **1425**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1427**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1426**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1880, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1428**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Келеберда, заплава р. Дніпро, Криві озера, 4.06.2004, 1 екз., coll. Балашов О.І., det. Балашов О.І., [інв. № **2201**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, лісова вирубка, на трав'янистих рослинах, 16.07.2003, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1950**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2991**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 32 екз., coll. Дибовський Б., det. Дибовський Б. [інв. № **1429**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Любіч, 5 екз. [інв. № **1470**];

Білорусь, Мінська обл., Людвинів, 32 екз. [інв. № **1430**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Каліш, 1919, 6 екз., coll. Фулінський [інв. № **1883**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1434**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Воля Юстовська, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1468**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1432**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, Ланцут, 7 екз. [інв. № **1431**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 10 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1433**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 3 екз., det. (*Oxyloma pfeifferi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1499**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Медова, 19 екз., [інв. № **1458**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Медова, 4 екз. [інв. № **1469**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 2 екз. [інв. № **1454**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1435**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1456**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1464**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 1 екз. [інв. № **1466**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1460**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Цешанів, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1461**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, біля дач, на траві, 6.07.2002, 80 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1521**; анатомічно перевірений матеріал];
Росія, Рязанська обл., м. Рязань, біля кремля, біля річки, на трав'янистих рослинах, 1.07.2002, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1520**; анатомічно перевірений матеріал].

***Succinella oblonga* (Draparnaud, 1801)**

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, байрачний ліс, 07.2003, 43 екз., coll. Кульбачко Ю.Л.., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1984**];
Україна, Донецька обл., смт Комишуваха, ліс, підстилка, 16.11.2008, 27 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О. [інв. № **2616**];
Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", зарості очерету, 22.06.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3014**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1400**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1420**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 4 екз. [інв. № **1402**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1418**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 1 екз. [інв. № **1403**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2648**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2642**];
Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, с. Черемшине, заплавний ліс, 25.10.2008, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2659**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 43 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2337**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1405**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1404**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1406**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Рава-Руська, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1423**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1421**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1407**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1401**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1408**];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, між р. Турунчук і р. Дністер, заплавний ліс, 5.07.1999, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1526**];
Україна, Одеська обл., Комінтернівський р-н, с. Петрівка, лісова підстилка, 1.04.2002, 25 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **1815**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2364**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 14 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2416**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 9 екз. [інв. № **1422**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1409**];
Україна, Харківська обл., м. Куп'янськ, долина р. Оскол, байрачний ліс (дуб, клен), 21.05.2009, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3027**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, лісові яри (граб, клен), підстилка, 06.2005, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2211**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, вільшаник, 6 екз. [інв. № **1410**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 56 екз. [інв. № **1417**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1416**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1414**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1419**];
Польща Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 4 екз. [інв. № **1415**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1412**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1411**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., [інв. № **1413**].

Oxyloma elegans (Risso, 1826)

Примітка: оскільки визначення молюсків з роду *Oxyloma* лише на підставі конхологічних ознак є досить проблематичним (Kerney et al., 1983), при поповненні малакологічного фонду ДПМ новими зборами попередньо завджи проводяться розтини зафіксованих молюсків. Старі матеріали (представлені виключно порожніми черепашками) були визначені за допомогою ключа (Шилейко, Лихарев, 1986), при цьому більшість з них була віднесена до *O. elegans* (Сверлова, 2004), хоча застосований метод визначення й не дає 100% гарантії правильності визначення.

Серед анатомічно досліджених матеріалів найцікавішим є екземпляр з берегу оз. Ялпуг (Болградський р-н Одеської обл.), який конхологічно нагадує *Oxyloma dunkeri* (L. Pfeiffer. 1865) (Сверлова, 2004).

Примечание: поскольку определение моллюсков из рода *Oxyloma* только на основе конхологических признаков является довольно проблематичным (Kerney et al., 1983), при пополнении малакологического фонда ГПМ новыми сборами предварительно всегда проводится вскрытие зафиксированных моллюсков. Старые материалы (представленные исключительно пустыми раковинами) были определены при помощи ключа (Шилейко, Лихарев, 1986), при этом большинство из них было отнесено к *O. elegans* (Сверлова, 2004), хотя использованный метод определения и не дает 100% гарантии правильности определения.

Среди анатомически исследованных материалов наиболее интересным является экземпляр с берега оз. Ялпуг (Болградский р-н Одесской обл.), который конхологически напоминает *Oxyloma dunkeri* (L. Pfeiffer. 1865) (Сверлова, 2004).

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 5 екз., det. Полянський Ю. (*O pfeifferi*) [інв. № **1471**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, оз. Світязь, заболочений берег озера, 22.05.2007, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2438**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Донецька обл., м. Авдіївка, заплавна лука, 23.06.2005, 20 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2136**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, с. Лугове, заплава р. Берда, 23.06.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2688**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Петрівське, р. Севастьянка, навколоводна рослинність, 17.06.2004, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2135**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, det. (*O pfeifferi*), 6 екз. [інв. № **1491**];

Україна, Крим, с. Верхня Кутузовка, навколоводна рослинність, 22.05.2006, 15 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2569**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, на навколоводній рослинності, 14.05.2006, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3020**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", заплава р. Черепаха, 16.05.2009, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3249**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O pfeifferi*) [інв. № **1477**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, заболочена ділянка на узліссі, 18.05.2003, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1957**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 38 екз., det. (*O pfeifferi*) [інв. № **1472**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 9 екз., det. (*O pfeifferi*) [інв. № **1492**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1514**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 16 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*O pfeifferi*) [інв. № **1473**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 37 екз., det. Бонковський Й. (*O pfeifferi*) [інв. № **1495**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 6 екз. [інв. № **1501**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 39 екз., det. Бонковський Й. (*O pfeifferi*) [інв. № **1474**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Рава-Руська, 53 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1500**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 19 екз., det. (*O pfeifferi*) [інв. № **1475**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 155 екз., det. (*O pfeifferi*) [інв. № **1497**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 15 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1502**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 99 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1503**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1515**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1504**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1878, 43 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1478**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 41 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1479**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 1 екз. [інв. № **1505**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 31 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1480**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1506**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 22 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1481**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, стави рибгоспу, на березі каналу, 27.04.2006, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2209**; анатомічно перевірений матеріал.];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, між р. Турунчук і р. Дністер, 5.07.1999, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1519**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, між с. Яськи і с. Троїцьке, лівий берег р. Турунчук, 2.07.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1522**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, м. Біляївка, р. Турунчук, о. Любові, на траві, 1.07.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1523**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Болградський р-н, с. Виноградівка, берег оз. Ялпуг, 06.1999, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1524**; анатомічно перевірений матеріал; за формою черепашки нагадує *O. dunkeri*.];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, заплава р. Хорол, прибережна рослинність, 08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2235**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Тернопільська обл., 62 екз. [інв. № **1508;** на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1880, 32 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1482**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1507**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1493**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 17 екз., det. (*O pfeifferi*) [інв. № **1483**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1516**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1866, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1510**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1880, 36 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1511**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н+Гусятинський р-н, м. Теребовля, с. Городниця, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1509**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, парк, берег става, 19.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., [інв. № **1949**; анатомічно перевірений матеріал.];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 14 екз., det. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1484**];

Білорусь,Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 31 екз., det. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1498**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Любіч, 38 екз., det. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1485**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Няньків, 16 екз., det. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1486**];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2175**; анатомічно перевірений матеріал];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Каліш, 9 екз. [інв. № **1881**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 6 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1488**].
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 37 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*), [інв. № **1487**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 8 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1489**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Зажече, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1512**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Медова, 2 екз., det. Бонковський Й. (*O. pfeifferi*) [інв. № **1494**].

Oxyloma sarsii (Esmark, 1886)

Примітка: див. попередній вид.
Примечание: см. предыдущий вид.

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, 11.06.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1518**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л. Українки, берег р. Стир, 18.06.2008, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2559**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Волинська обл., м. Луцьк, берег р. Стир, 20.06.2008, 49 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2560**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Луганська обл., Луганський заповідник, філіал "Придонцівська заплава" (кол. Станично-Луганське від-ня), зарості осики на березі стариці, 9.10.2004, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2137**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Луганська обл., м. Щастя, заплава р. Сіверський Донець, 28.08.2006, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2230**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, берег р. Деркул, 29.08.2006, 24 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2231**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, берег каналу, 28.04.2007, 39 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2436**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, заплава р. Хорол, прибережна рослинність, 08.2006, 31 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2234**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, прибережна рослинність, 08.2006, 108 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2236**; анатомічно перевірений матеріал];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Любіч, 1 екз., det. (*O. pfeifferi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1490**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 1 екз., det. (*O. pfeifferi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1513**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, заболочений вільшаник, 5.07.2002, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1517**; анатомічно перевірений матеріал].

Родина Cochlicopidae

Cochlicopa lubrica (Müller, 1774)

Україна, Дніпропетровська обл., м. Дніпропетровськ, парк біля університету, 15.06.2002, 17 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1843**];
Україна, Донецька обл., м. Донецьк, Путилівський парк, берег ставка, заболочена лука, 5.06.2005, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2148**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, заплавний ліс, у підстилці, 28.07.2002, 4 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3266**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", біля р. Каратиш, зарості очерету, скупчення гниючої рослинності, 19.07.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3006**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", заплава р. Каратиш, зарості очерету, 15.09.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3017**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 2 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2130**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, береги заболоченої стариці, 8.10.2006, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3011**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, дубово-ясенева байрачна діброва, 2.10.2004, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2126**];

Україна, Житомирська обл., м. Житомир, гідропарк, ліс, 26.09.2006, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2237**];

Україна, Закарпатська обл., Хустський р-н, с. Яблунівка, лівий берег р. Тиси, 28.08.2004, 3 екз., coll. Мірутенко В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2551**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1867, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1222**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз. [інв. № **1224**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1223**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1225**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 1881, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1226**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1227**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 15 екз. [інв. № **1228**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Сарники, біля річки, 7.06.2002, 4 екз., coll. Николин А., det. Кирпан С.П. [інв. № **1381**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 5 екз., coll. Ломницький [інв. № **1229**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1230**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 1 екз., coll. Хаустова А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2669**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, 17.08.2000, 1 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2315**];

Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Першозванівка, долина р. Луганчик, 26.10.2008, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2656**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 18 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3031**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", заплава р. Черепаха, 16.05.2009, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3252**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, смт Бірюкове, заплавна лука, зарості терену, 25.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3035**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, с. Дар'їно-Єрмаківка, заплавний ліс, 25.10.2008, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2643**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, м. Червонопартизанськ, байрачний ліс, 25.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2661**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2343**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1235**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1236**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", 01.2001, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2901**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Хомець, відкритий схил, 28.03.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2938**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 3 екз. [інв. № **1231**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1232**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1233**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 11 екз. [інв. № **1237**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 49 екз. [інв. № **1874**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1234**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1238**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 7.09.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2935**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 7 екз. [інв. № **1239**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Наварія, відкрита ділянка з випасом худоби, 27.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2959**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, вул. Шкільна, присадибна ділянка, у грунті, 10.09.2011, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3268**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 1919, 2 екз. [інв. № **1207**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1206**];

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Семигинів, 21 екз. [інв. № **3120**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 6 екз. [інв. № **1208**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у грунті, 15.04.1998, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2975**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, м. Шкло, 5 екз. [інв. № **1898**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, база Миколаївського держ. ун-ту, 29.06.2004, 31 екз., coll. Вичалківська Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2103**];

Україна, Миколаївський обл., Первомайський р-н, с. Чаусове, долина р. Південний Буг, 7.08.2011, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3257**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, 27.07.2006, 11 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2379**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 27 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2417**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, 2.08.2006, 28 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2411**];

Україна, Тернопільська обл., 7 екз. [інв. № **1211;** на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1867, 9 екз. [інв. № **1209**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., [інв. № **1210**];

Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, відкритий схил, під камінням, 19.07.1998, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2900**];

Україна, Харківська обл., м. Харків, парк ім. М. Горького, 20.08.2002, 9 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1891**];

Україна, Харківська обл., м. Куп'янськ, долина р. Оскол, байрачний ліс (дуб, клен), 21.05.2009, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3028**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, вул. Руська, агроценоз, 10.09.2003, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2933**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, біля заводу "Гравітон", деревна рослинність біля струмка, 9.09.2003, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2971**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, вул. Південно-Кільцева, відкритий схил, частково засаджений деревами, 13.09.2003, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2972**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 07.2003, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2552**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернівецького нац. ун-ту, сад, 07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2982**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, вільшаник, 379 екз. [інв. № **1212**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, м. Новогрудок, 16 екз., coll. Дибовський [інв. № **1213**];

Молдова, **регіон Орхей**, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 3 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2165**];

Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, 1878-79, 7 екз. [інв. № **1872**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Каліш, парк, 13 екз., coll. Фулінський [інв. № **1884**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 24 екз. [інв. № **1221**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1868, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1220**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1218**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1219**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1214**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1217**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 5 екз. [інв. № **1240**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 39 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1215**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1216**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, берег р. Чорноголовки, вільха, береза, 12.07.2002, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1900**].

Cochlicopa lubricella (Porro, 1838)

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, лівий берег р. Самара, ліс, 07.2003, 5 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1982**];

Україна, Дніпропетровська обл., Покровський р-н, с. Великомихайлівка, долина р. Кам'янка, заплавний ліс, 14.12.2008, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3008**];

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, ліс, підстилка, 16.11.2008, 14 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О., [інв. № **2607**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, заплавний ліс, у підстилці, 28.07.2002, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3267**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", біля р. Каратиш, зарості очерету, скупчення гниючої рослинності, 19.07.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3005**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", зарості очерету, 22.06.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3016**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 9 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2131**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Грабове, байрачний ліс, 5.11.2007, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3002**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, степова ділянка, 5.05.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2682**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1256**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1257**];

Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3094**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3147**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, 17.08.2000, 2 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2317**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, 15.08.2000, 6 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2323**];

Україна, Луганська обл., Луганський заповідник, філіал "Придонцівська заплава" (кол. Станичне-Луганське від-ня), заплавна діброва, підстилка, 9.10.2004, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2141**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смст Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2641**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 1 екз., det. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2650**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, м. Червонопартизанськ, байрачний ліс, 25.10.2008, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2662**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1241**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Знесіння, 16 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1857**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, Чортова Скеля, буковий ліс, скелі, 7.05.1995, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1977**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Високий Замок", 3.05.1996, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2902**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Хомець, відкритий схил, 28.03.1999, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2939**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1245**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1258**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1 екз. [інв. № **1246**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 2 екз., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1259**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, г. Лиса, відкритий схил, 24.09.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2943**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1247**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1242**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 5 екз. [інв. № **2602**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкритий схил з вапняковими виходами, 7.09.1999, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2936**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1260**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 1 екз., coll. Красуцький [інв. № **1243**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 07.1914, 4 екз. [інв. № **1248**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 6 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1250**];
Україна, Миколаївська обл., Вознесенський р-н, м. Вознесенськ, Мар'їна Роща, підстилка, 16.09.1997, 1 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1888**];
Україна, Полтавська обл., Зінківський р-н, ок. смт Опішня (с. Діброва), дубовий ліс, 5.08.2006, 12 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2406**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, 27.07.2006, 10 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2405**];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, підстилка, 9.08.2006, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2413**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2376**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, степові схили, 23.07.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2385**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 49 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2402**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1251**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 5 екз. [інв. № **1860**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 6 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2179**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 2005, 28 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2188**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 21.08.2000, 22 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1204**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернівецького нац. ун-ту, сад, 07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2981**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, вільшаник, 9 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1252**];
Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, 1878-79, 2 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1873**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1868, 1 екз., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1254**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1255**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1 екз. [інв. № **1249**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 5 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1268**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 26 екз. [інв. № **1244**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1253**];

***Cochlicopa nitens* (Gallenstein, 1848)**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1 екз. [інв. № **1264**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, береги заболоченої стариці, 8.10.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3010**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Сарники, сінокос, 7.06.2002, 1 екз., coll. Николин А., det. Кирпан С.П. [інв. № **1382**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 2 екз., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1266**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 2 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1875**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1265**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 8 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1267**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, 1919, 1 екз., coll. Красуцький, det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1261**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, грабово-дубовий ліс, вздовж струмка, 27.07.2006, 14 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2380**];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 12 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2418**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, вільшаник, 23 екз., det. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1262**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 6 екз., det. Бонковський Й. (*C. lubrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1263**].

Родина Orculidae

Orcula dolium (Draparnaud, 1801)

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **522**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз. [інв. № **523**].

Sphyradium doliolum (Bruguière, 1792)

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **525**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 1879, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **524**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 6 екз. [інв. № **526**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **527**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **528**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 4 екз. [інв. № **533**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 5 екз. [інв. № **529**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, яр Гнила Балка, підстилка, 23.06.2005, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2190**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1868, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **532**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **531**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **530**].

Lauria cylindracea (Da Costa, 1778)

Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3161**];
Україна, Крим, м. Ялта, дубовий ліс, під стовбурами дерев, 21.05.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2466**].

Argna bielzi (Rossmässler, 1859)

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива, 21.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **542**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **534**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **539**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **536**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **538**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **535**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **537**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **541**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **540**].

Родина Valloniidae

Acanthinula aculeata (Müller, 1774)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2951**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1577**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1578**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1581**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1579**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 16 екз. [інв. № **1580**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Суха Долина, вапняково-мергельний кар'єр, граб, ліщина, глід та ін., 3.06.1998, 1 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2356**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у грунті, 15.04.1998, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2977**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, 27.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2389**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1582**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, Пекарський яр, ліс (граб, липа, дуб, осика), підстилка біля струмка, 26.06.2004, 9 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2185**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2005, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2189**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 7 екз. [інв. № **1584**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1585**];
Польща, Жешувське в-во, м. Жешув, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1583**].

Spermodea lamellata (Jeffreys, 1830)

Примітка: крім однієї черепашки, яка зберігається в малакологічному фонді ДПМ (Bąkowski, 1891; Сверлова, 2004), не відомі інші знахідки *S. lamellata* на території України.

Примечание: кроме одной раковины, хранящейся в малакологическом фонде ГПМ (Bąkowski, 1891; Сверлова, 2004), не известны другие находки *S. lamellata* на территории Украины.

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1576**].

Vallonia costata (Müller, 1774)

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, ліс, 07.2003, 57 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1990**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", степ, під камінням, 20.10.2007, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2511**];

Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Крива Лука, у підстилці, 21.08.2011, 9 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3263**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 8 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2134**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, заболочені ділянки, 8.10.2006, 28 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3019**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1611**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1610**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1608**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 1 екз., coll. Ломницький [інв. № **1615**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А., det. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1618**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, ліс під городищем, 22.05.2010, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3060**];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2477**];

Україна, Луганська обл., Луганський заповідник, філіал "Придонцівська заплава" (кол. Станичне-Луганське від-ня), заплавна діброва, підстилка, 9.10.2004, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2142**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Боково-Платове, байрачний ліс, 24.10.2008, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2647**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3037**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 187 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2327**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1589**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1612**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1590**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1600**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Суха Долина, 3.06.1998, 5 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2353**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1637**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1597**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1593**];
Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, лісосмуга, у ґрунті, 26.05.1998, 4 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2997**];
Україна, Миколаївська обл., Миколаївський р-н, с. Велика Корениха, лісосмуга, підстилка, 12.05.1998, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1887**];
Україна, Одеська обл., Болградський р-н, с. Виноградівка, оз. Ялпуг, 1999, 24 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **852**];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, підстилка, 9.08.2006, 4 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2407**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, біля ставків, підстилка, 11.08.2006, 17 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2420**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 19 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2424**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, 2.08.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2426**];
Україна, Тернопільська обл., 9 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **1599;** на етикетці – “Поділля”];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 13 екз. [інв. № **1603**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", г. Бохит, грабовий ліс, 9.05.2000, 139 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1831**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 121 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2929**];
Україна, Харківська обл., м. Куп'янськ, долина р. Оскол, байрачний ліс (дуб, клен), 21.05.2009, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3029**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 2005, 35 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2183**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 109 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2192**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 21.08.2000, 84 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В.[інв. № **1825**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, м. Новогрудок, 1884, 141 екз., [інв. № **1636**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 4 екз. [інв. № **1624**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 11 екз. [інв. № **1622**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 4 екз. [інв. № **1633**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1635**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 7 екз. [інв. № **1626**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1628**].

Vallonia pulchella (Müller, 1774)

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю.[інв. № **1638**];
Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, ліс, 07.2003, 23 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1989**];
Україна, Донецька обл., м. Донецьк, "Донецьке море", приміський штучний ліс, 5.11.2006, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3024**];
Україна, Донецька обл., м. Дружківка (с-ще Донське), під гнилою гілкою, 30.10.2008, 9 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2605**];
Україна, Донецька обл., Амвросіївський р-н, с. Криничне, байрачний ліс, 3.11.2007, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3025**];
Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", степ, під камінням, 20.10.2007, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2512**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", зарості очерету, 22.06.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3015**];

Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Крива Лука, у підстилці, 21.08.2011, 1 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3264**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 5 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2133**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, с. Пищевик, петрофітний степ, 22.09.2007, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2495**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, заплавний ліс, у підстилці, 24.09.2006, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3022**];

Україна, Запорізька обл., Токмацький р-н, м. Молочанськ, ур. Молочанські Балки, цілинний степ, 7.04.2007, 6 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2434**];

Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (с. Вовчинець), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1617**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1609**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1606**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 3 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **1616**];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2478**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 5.05.2010, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3163**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, Керченський п-ов, Опуцький заповідник, г. Опук, під подушками мохів на вапняках, 7.05.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2541**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 20 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2652**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3038**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 86 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2339**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 79 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1587**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 10 екз. [інв. № **1613**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1596**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1586**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1614**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Суха Долина, 3.06.1998, 58 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2354**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1595**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкриті схили з вапняковими відслоненнями, 7.09.1999, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2359**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 28 екз. [інв. № **1591**];

Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, заповідник "Єланецький степ", лісосмуга, у ґрунті, 26.05.1998, 10 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2996**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, залізничний насип, 7.08.2006, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2300**];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, правий берег р. Турунчук, заплавний ліс, 3.07.1999, 33 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **853**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, підстилка, 27.07.2006, 6 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2377**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 45 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2428**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, біля ставків, підстилка, 11.08.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2421**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, 2.08.2006, 9 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2425**];

Україна, Тернопільська обл., 10 екз. [інв. № **1598;** на етикетці – "Поділля"];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 7 екз. [інв. № **1604**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), 06.2004, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. (*V. excentrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2197**];

Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 21.08.2000, 5 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1829**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, м. Новогрудок, 1884, 11 екз., det. (*V. costata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1601**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 151 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1627**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1623**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Черна), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1620**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1621**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 3 екз. [інв. № **1632**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1634**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1625**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 31 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1629**].

Vallonia excentrica Sterki, 1892

Примітка: визначення цього виду (його диференціацію від *V. pulchella*) проводили на підставі ревізії (Gerber, 1996).

Примечание: определение этого вида (его дифференциацию от *V. pulchella*) проводили на основании ревизии (Gerber, 1996).

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1607**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А., det. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1619**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3039**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2351**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1588**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопківський парк, відкрита ділянка, 13.06.1996, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2358**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Суха Долина, 3.06.1998, 9 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2352**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз., det. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1594**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, 23.07.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2366**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1 екз., det. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1605**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернівецького нац. ун-ту, сад, 07.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2985**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1630**].

***Vallonia enniensis* (Gredler, 1856)**

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Волоща, 08.2007, 1 екз., coll. Литвин М.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2457**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., det. (*V. costata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1602**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 2 екз. [інв. № **3115**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз., det. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1592**];
Україна, Харківська обл., Зміївський р-н (кол. Готвальдівський), с. Суха Гомільша, НПП "Гомільшанські ліси", заплавні луки р. Гомільша, оторфована дернина, 14.04.2007, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2780**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. pulchella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1631**].

Родина Pupillidae

***Gibbulinopsis interrupta* (Reinhardt, 1876)**

Примітка: до цього часу відома лише одна знахідка молюсків з роду *Gibbulinopsis* на території України (Гураль-Сверлова, Мартынов, 2010).

Примечание: до сих пор известна только одна находка моллюсков из рода *Gibbulinopsis* на территории Украины (Гураль-Сверлова, Мартынов, 2010).

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, гранітний кар'єр, 19.10.2008, 26 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2653;** перша задокументована знахідка виду на території України].

***Pupilla muscorum* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **652**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 32 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **653**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 3 екз. [інв. № **655**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **656**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 3 екз., coll. Січ А., [інв. № **654**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 1 екз. [інв. № **657**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 4 екз., coll. Січ А. [інв. № **658**];
Україна, Крим, с. Орлине, буково-грабовий ліс, під стовбурами дерев, 14.05.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3091**];
Україна, Крим, смт Форос, парк, під тисом, 3 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2313**];

Україна, Крим, м. Ялта, дубовий ліс, під стовбурами дерев, 21.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2469**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **662**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 70 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **663**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Хомець, відкритий схил, 28.03.1999, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2937**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **659**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 57 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **660**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **665**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Глиняни, 96 екз. [інв. № **676**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **661**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, г. Лиса, відкритий схил, 24.09.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2942**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **664**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 1 екз. [інв. № **3116**; не типово висока черепашка];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 7.09.1999, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2899**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 1.08.1999, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3261**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Наварія, відкрита ділянка з випасом худоби, 27.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2960**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 1919, 1 екз. [інв. № **666**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 78 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **667**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Кам'янобрід, 08.2007, 8 екз., coll. Литвин М.М., det. Литвин М.М. [інв. № **2459**];

Україна, Миколаївська обл., Врадіївський р-н, смт Врадіївка, на схилі біля лісопосадки, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **830**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Мигія, 9.08.2011, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3260**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Чаусове, долина р. Південний Буг, 7.08.2011, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3258**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, залізничний насип, 7.08.2006, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2299**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, 27.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2390**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, біля р. Хорол, сухі луки, 7.08.2006, 27 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2404**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, степові схили, 23.07.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2368**];

Україна, Тернопільська обл., 53 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **670;** на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **668**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник Медобори, Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1877**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 30 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **669**];

Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 21.08.2000, 21 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1203**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 13 екз. [інв. № **1882**; нетипова форма черепашки – більша кількість обертів];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 1504 екз., coll. Дибовський [інв. № **755**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **675**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1866, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **673**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **671**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 104 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **674**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 51 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **672**].

Pupilla bigranata (Rossmässler, 1839)

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, обласна обсерваторія, підстилка, 9.06.1998, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **679**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Городниця, заповідник "Медобори", Городницькі товтри, відкриті схили, 5.05.2000, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1205**].

Pupilla triplicata (Studer, 1820)

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, листяний ліс, підстилка, 31.10.2008, 2 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О. [інв. № **2611**];

Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Крива Лука, у підстилці, 21.08.2011, 7 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3262**; 4 зуба в усті];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 5 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2132**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, заплавний ліс, у підстилці, 24.09.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3021**; 4 зуба в усті];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 20 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2475**];

Україна, Крим, Білогорський р-н, с. Біла Скеля, 2000, 6 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1200**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, Керченський п-ов, Опуцький заповідник, г. Опук, під подушками мохів на вапняках, 7.05.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2540**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 5.05.2010, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3164**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, м. Червонопартизанськ, байрачний ліс, 25.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2663**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2341**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **678**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **831**].

Pupilla sterri (Voith, 1838)

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1876**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **677**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз. [інв. № **769**].

Родина Vertiginidae

Vertigo antivertigo (Draparnaud, 1801)

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 6 екз. [інв. № **700**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **701**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **702**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 16 екз. [інв. № **716**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 10 екз. [інв. № **703**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **704**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 9 екз., det. Бонковськiй Й. [інв. № **706**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 26 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **705**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 10 екз., coll. , det. Бонковський Й. [інв. № **707**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1882, 42 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **708**];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, заболочена ділянка, 17.04.2005, 14 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2174**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, підстилка, 2.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2397**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 4 екз. [інв. № **757**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 56 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **715**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 7 екз. [інв. № **713**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **711**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 37 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **712**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **709**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **714**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **710**].

Vertigo pusilla Müller, 1774

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **717**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **718**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 5 екз. [інв. № **730**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **719**];
Україна, Крим, смт Гурзуф, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, буково-сосновий ліс, 09.1997, 1 екз., coll. Капрусь І.Я., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1270**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **720**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **721**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 8 екз. [інв. № **722**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у ґрунті, 15.04.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2980**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2371**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2414**];
Україна, Тернопільська обл., 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **724;** на етикетці – "Поділля"];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **723**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2925**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 17 екз. [інв. № **731**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, м. Монастириська, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **725**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2176**];
Україна, Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Пашківці, ліс, 14.10.2006, 2 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3047**; у гнізді *Sylvia atricapilla*];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **728**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **727**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **726**].

Vertigo substriata (Jeffreys, 1833)

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 14 екз. [інв. № **737**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **732**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **733**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **734**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **736**].
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **735**];

Vertigo pygmaea (Draparnaud, 1801)

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 1 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2129**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **680**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 1881, 33 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **681**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **682**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **683**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **684**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 33 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2347**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1943, 1 екз., coll. Яросевич [інв. № **689**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **690**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 2 екз. [інв. № **687**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **685**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **686**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **693**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **688**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **691**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **692**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Кам'янобрід, 08.2007, 3 екз., coll. Литвин М.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2460**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, 7.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2934**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Дзвиняч, фруктовий сад, 10.11.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3046**; у гнізді *Acanthis cannabina*];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 13 екз. [інв. № **756**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **699**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **698**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 24 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **697**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 7 екз. [інв. № **694**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 13 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **696**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., [інв. № **695**].

Vertigo alpestris Alder, 1838

Примітка: видова самостійність не є загальновизнаною (Шилейко, 1984).

Примечание: видовая самостоятельность не является общепризнанной (Шилейко, 1984).

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. pygmaea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **740**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник “Медобори”, г. Бохит, грабовий ліс, 9.05.2000, 35 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1830**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **739**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 6 екз. [інв. № **741**].

Vertigo modesta (Say, 1824)

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **738**].

Vertigo geyeri Lindholm, 1925

Примітка: видова самостійність не є загальновизнаною (Шилейко, 1984). Збори з околиць с. Велика Глуша, очевидно, належать Ю. Полянському (1932).

Примечание: видовая самостоятельность не является общепризнанной (Шилейко, 1984). Сборы из окрестностей с. Большая Глуша, очевидно, принадлежат Ю. Полянскому (1932).

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 2 екз., det. (*V. genesii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **753**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 4 екз., det. (*V. genesii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **754**].

***Vertilla angustior* (Jeffreys, 1830)**

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **742**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **743**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **744**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **745**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **746**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **750**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у ґрунті, 11.06.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2979**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2375**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2415**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2926**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 10 екз. [інв. № **752**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **751**].

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **748**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **747**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 6 екз. [інв. № **749**];

Родина Truncatellinidae

***Columella edentula* (Draparnaud, 1805)**

Примітка: визначення цього виду проводили на підставі ревізії (Pokryszko, 1990). Раніше високі черепашки *C. edentula* з дещо розширеним останнім обертом часто помилково відносили до *C. columella* (G. Martens, 1830). Зокрема, це стосується молюсків з Українських Карпат.

Примечание: определение этого вида проводили на основании ревизии (Pokryszko, 1990). Ранее высокие раковины *C. edentula* с несколько расширенным последним оборотом часто ошибочно относили к *C. columella* (G. Martens, 1830). В частности, это касается моллюсков с Украинских Карпат.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2950**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, біля потоку, 22.07.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **850**];

Україна, Івано-Франківська, Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. columella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **842**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, верхня межа лісу, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*C. columella*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **843**];

Україна, Івано-Франківська, Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **834**];

Україна, Івано-Франківська, Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **835**];

Україна, Крим, смт Кореїз, г. Ай-Петрі, печера "Трьоххглазка", у ґрунті, 22.07.1998, 1 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2357**; порожня черепашка в ґрунті];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, буковий ліс, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **838**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк, 3.06.1996, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1202**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк, вільшаник, 17.09.1997, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2945**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, буково-грабовий ліс, на траві, 2.06.1996, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2947**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, ландшафтний регіональний парк Знесіння, заболочена ділянка, 10.05.1998, 67 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1818**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, лісопарк біля м. Зубри, заболочена ділянка, 11.07.1996, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2946**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **836**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **837**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, на траві, 30.09.1998, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2941**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, 27.07.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2378**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2401**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **844**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник “Медобори”, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1826**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2198**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **840**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **841**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **839**].

***Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822)**

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, природні лісові насадження, 07.2004, 1 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2089**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2342**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк Високий Замок, у ґрунті на схилі, 3.05.1996, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2090**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, підстилка, 1.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2369**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **758**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **759**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Скалат, 10 екз. [інв. № **768**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 22 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2203**].

***Truncatellina cylindrica* (Férussac, 1807)**

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", степ, під камінням, 20.10.2007, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2513**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **763**];
Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2476**;];
Україна, Крим, Ленінський р-н, Керченський п-ов, Опуцький заповідник, г. Опук, під подушками мохів на вапняках, 7.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2542**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2329**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **761**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкритий схил, 28.04.1996, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2944**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **760**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **762**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 10.08.1916, 1 екз. [інв. № **767**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, обл. обсерваторія, підстилка, 9.06.1998, 7 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1390**];
Україна, Тернопільська обл., 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **765;** на етикетці – "Поділля"];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 45 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **764**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 10 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2193**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Кшешовіце, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **766**].

Родина Chondrinidae

***Chondrina clienta* (Westerlund, 1883)**

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 38 екз., det. Бонковський Й. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **515**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 60 екз., det. Бонковський Й. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **516**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Мніков), 13 екз., det. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **550**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **518**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 11 екз., det. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **519**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 42 екз., det. Бонковський Й. (*Ch. avenacea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **517**].

***Chondrina rhodia taurica* (Kessler, 1860)**

Україна, Крим, смт Сімеїз, г. Кішка, скелі, лишайники, 23.08.1997, 81 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **645**].

***Granaria frumentum* (Draparnaud, 1801)**

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009).

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Словіта, 24 екз., coll. Ломницький, det. Бонковський Й. [інв. № **512**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, пам'ятка природи "Лиса гора", г. Лиса, відкритий схил, вапнякові відслонення, 7.06.1999, 58 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **823**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, край села, відкритий схил з випасом, вапнякові відслонення, 24.09.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **824**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Ясенівка, 7 екз. [інв. № **594**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **513**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **514**].

Родина Pyramidulidae

***Pyramidula pusilla* (Vallot, 1801)**

Примітка: *P. pusilla* тривалий час вважали синонімом *Pyramidula rupestris* (Draparnaud, 1801). Пізніше було з'ясовано, що це самостійні види (Gittenberger, Bank, 1996). Перегляд конхологічних матеріалів, зокрема, з малакологічного фонду ДПМ, довів, що на території України зустрічається лише один вид з роду *Pyramidula – P. pusilla* (Балашёв, Сверлова, 2011), а не *P. rupestris*, як вважали раніше (Сверлова, 2004).

Примечание: *P. pusilla* длительное время считали синонимом *Pyramidula rupestris* (Draparnaud, 1801). Позже было установлено, что это самостоятельные виды (Gittenberger, Bank, 1996). Просмотр конхологических материалов, в частности, из малакологического фонда ГПМ, показал, что на территории Украины встречается только один вид из рода *Pyramidula – P. pusilla* (Балашёв, Сверлова, 2011), а не *P. rupestris*, как считали раньше (Сверлова, 2004).

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А., det. (*Euconulus fulvus*), redet. Сверлова Н.В. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1847**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, г. Кішка, скелі, лишайники, 23.08.1997, 19 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **646**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Vallonia pulchella*), redet. Сверлова Н.В. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **92**];

Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., det. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **543**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, 7.05.2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2898**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 105 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **545**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, det. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. 2 екз. [інв. № **547**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Паненські Скелі, 19 екз., det. Бонковський Й. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **544**];

Польща, Малопольске (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **548**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1 екз., redet. Сверлова Н.В. (*P. rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **546**].

Родина Enidae

Buliminus sp.

Ізраїль, Har Carmel, схил південної експозиції, 28.11.1999, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3274**].

Ізраїль, каньйон Nahal Kizev, дно каньйона, 26.11.1999, 4 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3273**].

***Merdigera obscura* (Müller, 1774)**

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **495**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **494**];

Україна, Крим, м. Алупка, 7.07.1998, 1 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **636**];

Україна, Крим, Чатирдаг, південний схил, буковий ліс, 900-1000 м н.р.м., 14.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2846**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, ліс під городищем, 22.05.2010, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3053**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3148**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **499**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк Залізна Вода, на стовбурах буків, 3.09.1994, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **633**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопківський парк, на стовбурах кленів, біля яру, 29.05.1996, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **634**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **496**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 1 екз. [інв. № **497**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **498**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 4 екз. [інв. № **2603**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **500**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 2 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **501**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Касперівці, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **502**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **503**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2869**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Дзвиняч, ліс, 25.08.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3045**; у гнізді *Turdus merula*];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Дзвиняч, вирубка з молодою порослю, 29.09.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3048**; у гнізді *Lanius collurio*];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз. [інв. № **504**];

Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, заліснений схил, 19.07.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2872**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 18.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1952**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **505**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., [інв. № **521**].

Peristoma merduenianum Krynicki, 1833

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009).
Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Крим, с. Морозівка, Чорнорічинський каньйон, 29.05.2011, 2 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3232**];
Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, 16.05.2010, 18 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3099**];
Україна, Крим, м. Севастополь, 2002, 5 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1319**];
Україна, Крим, с. Широке, вхід до Чорнорічинського каньйону, 23.05.2010, 26 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3104**];
Україна, Крим, хр. Ялтинська яйла, г. Бесідка, 15.07.1992, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2097**].

Peristoma rupestre (Krynicki, 1833)

Україна, Крим, смт Гаспра, санаторій "Ясна поляна", 08.2005, 1 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2112**];
Україна, Крим, с. Ізобільне, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон Узень-Баш, 14.05.1989, 3 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2310**];
Україна, Крим, Кримський заповідник, мішаний ліс (бук, сосна, дуб), 12.09.1997, 1 екз., coll. Капрусь І.Я., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1271**];
Україна, Крим, Чатир-Даг, нижнє плато, 3.07.1984, 1 екз., coll. Попов В.М., Стенько Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2095**].

Ena montana (Draparnaud, 1801)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, вершина, 24.06.1995, 6 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **635**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1867, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **474**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **472**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **473**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **475**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **476**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **477**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **479**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **478**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **480**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, м. Сколе, 3 екз. [інв. № **481**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 2 екз. [інв. № **482**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 30 екз. [інв. № **484**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1868, 1 екз. [інв. № **488**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **489**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **490**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 2 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **491**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 78 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **485**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **486**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 34 екз. [інв. № **492**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, долина Косьцєліска, 1 екз. [інв. № **487**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **493**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **483**].

Zebrina detrita (Müller, 1774)

Німеччина, земля Баварія, м. Регенсбург, 1 екз. [інв. № **510**];
Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, околиці міста, 1878-1879, 16 екз., coll. Залевський А. [інв. № **511**].

Brephulopsis cylindrica (Menke, 1828)

Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, біля шахти уранової руди, 08.2003, 140 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2108**];
Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, 2006, 5 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2861**];
Україна, Донецька обл., м. Донецьк, сорно-степова ділянка в місті, на траві, 4.09.2005, 29 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2113**];
Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, с. Бугас, смуга відчуження вздовж траси, 21.10.2007, 99 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2539**];
Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 9.11.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2498**];
Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 5.11.2006, 23 екз., coll. Мартовицький А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2525**];
Україна, Донецька обл., смт Мангуш, 11.08.2009, 6 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2710**];
Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 5.07.2008, 9 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2675**];
Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, 2.05.2003, 292 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3245**];
Україна, Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 8 км на захід від міста, 6.08.2008, 5 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2626**];
Україна, Запорізька обл., Якимівський р-н, с. Червоне, 28.10.2006, 14 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2518**];
Україна, Крим, г. Ай-Петрі, східний схил, 27.08.1990, 2 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2066**];
Україна, Крим, м. Алушта, г. Демерджі, південний схил, 10.1989, 3 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **624**];
Україна, Крим, м. Алупка, виноградник, 5.07.1998, 11 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **639**];

Україна, Крим, смт Армянськ, Північно-Кримський канал, 14.05.1994, 21 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2062**];
Україна, Крим, смт Гаспра, санаторій "Ясна поляна", 08.2005, 70 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2111**];
Україна, Крим, с. Генеральське, узлісся вздовж дороги, 18.04.1993, 24 екз., coll. Лисевич А., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2037**];
Україна, Крим, смт Голуба Затока, підніжжя г. Ат-Баш, південний схил, 22.06.2006, 74 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2306**];
Україна, Крим, хр. Карабі-яйла, 03.1990, 6 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2067**];
Україна, Крим, Карадаг, г. Зуб, 10.07.1984, 3 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **623**];
Україна, Крим, Карадаг, 20.08.1992, 28 екз., coll. Старцев Д.Б., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2049**];
Україна, Крим, Карадаг, Карадагська долина, 10.07.1984, 20 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2064**];
Україна, Крим, г. Кача, 1989-1990, 88 екз., coll. Зобова С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2053**];
Україна, Крим, смт Лівадія, 05.2003, 14 екз., coll. Сусуловська І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1939**];
Україна, Крим, г. Лисий Іван, 10.05.1992, 30 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2052**];
Україна, Крим, с. Лучисте, г. Демерджі, 14.05.1993, 9 екз., coll. Рожков І., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2028**];
Україна, Крим, с. Лучисте, Демерджі, південний схил, степові ділянки, 17.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2837**];
Україна, Крим, с. Морозівка, Чорнорічинський каньйон, 29.05.2011, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3231**];
Україна, Крим, с. Оползневе, 19.06.2006, 18 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2723**];
Україна, Крим, с. Передове, р. Чорна, 07.1989, 67 екз., coll. Попов С.В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2042**];
Україна, Крим, Перекопський перешийок, солонці, 7.06.1967, 1 екз., coll. Харамбура Я.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **507**];
Україна, Крим, с. Підгірне, перевал Шайтан-Мердвень, 20.05.2011, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3236**];
Україна, Крим, смт Приморський, пляж, 21.08.1994, 22 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2058**];
Україна, Крим, м. Севастополь, мис Товстий, рудеральна трав'яниста рослинність, 14.09.2002, 7 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1871**];
Україна, Крим, м. Севастополь, мис Фіолент, 24.07.1989, 75 екз., coll. Галькіна А.І., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2040**];
Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, між руїнами, 21.05.2010, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3066**];
Україна, Крим, м. Севастополь, ландшафтний заказник "Мис Айя", 16.05.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3083**];
Україна, Крим, смт Сімеїз, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **621**];
Україна, Крим, смт Сімеїз, 19.06.2006, 4 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2720**];
Україна, Крим, м. Феодосія, 26.05.1992, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2033**];
Україна, Крим, смт Форос, під Фороською церквою, 26.05.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3093**];
Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., 14.05.2006, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2471**];
Україна, Крим, с. Широке, вхід до Чорнорічинського каньйону, 23.05.2010, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3103**];

Україна, Крим, с. Шкільне, "Скворцовський степ", петрофітний степ, 13.05.2006, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2838**];

Україна, Крим, м. Ялта, біля автовокзалу, 30.06.1997, 1 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **620**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, ок. м. Бахчисарай, 12.07.1958, 10 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **508**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, околиці міста, 14.05.1993, 55 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2032**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, 0,5 км від г. Чуфут-Кале, 4.06.1993, 155 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2044**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, верхів'я р. Чурук-Су, на північ від Чуфут-Кале, скелі, різнотрав'я, 5.05.1998, 84 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2057**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, околиці міста, 5.05.2006, 25 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2220**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", трав'яний схил з кам'яними відслоненнями, 15.05.2010, 262 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3064**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, відкритий схил під городищем, 17.05.2010, 91 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3065**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, старий мигдальний сад, 12.05.2011, 120 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3200**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Віліне, 21.06.1994, 3 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **625**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Віліне, вул. Леніна, 07.1994, 114 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2072**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, Великий каньйон, біля Коров'ячого гроту, 1.04.1990, 6 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2069**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Залізничне, 14.05.1993, 34 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2031**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, біля вершини, 17.05.2011, 45 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3197**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Машине, узлісся, 14.05.2011, 198 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3201**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Машине, під г. Киз-Кермен, 20.05.2011, 90 екз., coll. Сверлова Н.В, Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3208**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Передущельне, поблизу джерела, 11.05.1996, 10 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2075**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Піщане, пансіонат "Альбатрос", газон, 25.06.1989, 124 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2068**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, між с. Пісочне і с. Віліне, 08.1992, 136 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2048**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, між с. Скалисте і с. Трудолюбівка, 27.06.1989, 81 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2030**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Танкове, г. Таз-Оба, відкриті трав'яні схили, 16.05.2011, 133 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3202**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, між с. Танкове і с. Красний Мак, Бельбекський каньйон, 4.05.1991, 70 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2059**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 71 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2630**];

Україна, Крим, Білогірський р-н, с. Біла Скеля, г. Біла Скеля (Ак-Кая), 13.06.1992, 8 екз., coll. Старцев Д.Б., Діденко Д., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2038**];

Україна, Крим, Білогірський р-н, с. Біла Скеля, г. Біла Скеля (Ак-Кая), 21.09.1986, 9 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2073**];

Україна, Крим, Білогірський р-н, м. Білогірськ, берег Тайгонського водосховища, 20.06.1989, 28 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2063**];
Україна, Крим, Білогірський р-н, с. Криничне, берег р. Танасу, 18.04.1994, 23 екз., coll. Стрюков А., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2074**];
Україна, Крим, Кіровський р-н, с. Владиславівка, цвинтар, 20.06.1993, 15 екз., coll. Діденко Д., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2027**];
Україна, Крим, Кіровський р-н, м. Старий Крим, 03.1990, 44 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2065**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, РЛП "Караларський степ", 5.05.2010, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3137**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 4.05.2010, 49 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3096**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Золоте, Керченський півострів, берег моря, 4.08.1992, 57 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2054**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Золоте, узбережжя Азовського моря, близько 400 м від води, 4.08.1992, 26 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2047**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Кам'янське, 4.05.1994, 36 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2071**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Мисове, мис Казантип, 23.07.1992, 64 екз., coll. Тайков І., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2043**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, мис Казантип, заповідник "Мис Казантип", 14.01.2007, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2536**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Леніне, Керченський півострів, 20.08.1994, 21 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2056**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Осовини, Керченський півострів, на траві, 3.05.1991, 10 екз., coll. Мальцев В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2070**];
Україна, Крим, Первомайський р-н, с. Войкове, 162 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2050**];
Україна, Крим, Сакський р-н, с. Попівка, оз. Донузлав, 22.06.1990, 38 екз., coll. Яковлев, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2036**];
Україна, Крим, Сакський р-н, с. Прибережне, 15.06.1993, 52 екз., coll. Попов В.М., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2034**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, 8.06.1986, 45 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2029**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, пансіонат "Енергетик", 5.07.1992, 127 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2035**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, Червоні печери (Кизилкоба), 28.05.1989, 60 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2060**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, Ново-Романівка, вздовж лісосмуги, на траві, 15.08.1991, 39 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2045**];
Україна, Крим, Судацький р-н, с. Морське, осипи на березі моря, 26.10.2006, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2524**];
Україна, Крим, Судацький р-н, смт Новий Світ, 08.1965, 20 екз., coll. Александров М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **506**];
Україна, Крим, Судацький р-н, с. Привітне, схил гори, 13.01.1985, 57 екз., coll. Карабашкіна, Саєнко, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2039**];
Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, г. Бовван, 6.09.1967, 1 екз., coll. Якубовський, det. Сверлова Н.В. [інв. № **509**];
Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, 7.04.1991, 8 екз., coll. Лисевич А., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2055**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, Джангульський оповзень, кам'яниста ділянка, між сухою травою, 28.06.1992, 34 екз., coll. Калініна, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2051**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, балка, 11.06.1992, 14 екз., coll. Калініна, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2041**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, мис Тарханкут, степ, 22.10.2006, 26 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2520**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, 28.07.1989, 15 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2046**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, берег моря, типчаково-полинний степ, 23.10.2006, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2527**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, між смт Чорноморське і с. Знаменське, 24.03.1994, 30 екз., coll. Тайков І., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2061**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, стадіон Львівского нац. ун-ту, схили, 16.08.1998, 30 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **626**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, стадіон Львівського нац. ун-ту, трав'яний схил, на траві, 25.07.2006, 1620 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2307**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, соснові посадки, 06.2008, 333 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2575**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, парк пансіонату, 06.2008, 40 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2576**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, біля морського узбережжя, 27.07.1998, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2961**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, пагорб біля морського узбережжя, 08.2009, 22 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2739**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, газон вздовж соснової посадки, 08.2009, 378 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2740**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, палісадник, 9.05.1995, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **619**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, санаторій "Золоті піски", розріджена деревно-чагарникова рослинність, 3.08.2006, 86 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2249**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, лісопаркова зона, газон, 27.05.1994, 3 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **622**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморка, трав'яниста рослинність на березі моря, 17.09.2007, 41 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2456**];
Україна, Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Львове, вздовж р. Дніпро, відслонення вапняків, 19.04.2007, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2493**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Новий Труд, п-ов Чонгар, полинний степ, 28.10.2006, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2516**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, парк ім. Ленінського комсомолу, 19.05.2005, 120 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2884**].

***Brephulopsis bidens* (Krynicki, 1833)**

Україна, Крим, м. Алушта, г. Чатир-Даг, нижнє плато, 13.07.1984, 13 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **627**];
Україна, Крим, хр. Бабуган-яйла, південно-східна частина, 4.05.1991, 5 екз., coll. Попов С.В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2005**];
Україна, Крим, Байдарська долина, 05.1992, 3 екз., coll. Старцева Д.Б., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2010**];
Україна, Крим, с. Генеральське, хр. Демерджи-яйла, 21.04.1990, 4 екз., coll. Попов С.В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2004**];
Україна, Крим, Довгоруківська яйла, західний схил, 24.04.1988, 16 екз., coll. Компанійцев В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2018**];
Україна, Крим, оз. Донузлав, 7.06.1992, 21 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **1998**];
Україна, Крим, Карадаг, 17.06.1992, 7 екз., coll. Степанов, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2006**];
Україна, Крим, с. Кизилове, 2.05.1985, 3 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2020**];
Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 55 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3089**];
Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, 16.05.2010, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3100**];
Україна, Крим, г. Роман-Кош, південний схил, 8 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2014**];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м, 14.05.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2472**];

Україна, Крим, г. Таз-Оба, 17.06.2006, 13 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2714**; з типового місцезнаходження *Brephulopsis konovalovae*];

Україна, Крим, хр. Ялтинська яйла, г. Бесідка, 15.07.1992, 32 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2024**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і городищем Чуфут-Кале, кам'яні відслонення з низькою травою, 15.05.2011, 96 екз., coll. Сверлова Н.В.. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3203**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Чуфут-Кале, кам'яні відслонення з низькою травою, 17.05.2011, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3209**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", трав'яний схил, 17.05.2010, 61 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3067**; окремі черепашки по зовнішньому вигляду можуть біти гібридами *B.bidens* і *B.cylindrica*];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, схил пагорба, 23.12.1984, 148 екз., coll. Карабашкіна, Саєнко, det. Крамаренко С.С. (*B. cylindrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2077**; у деяких черепашок слабко розвинена або відсутня палатальна складка];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, смт Поштове, біля залізничної станції, 10.05.1993, 9 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. (*B. cylindrica*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2076**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Скалисте, 13.10.1991, 5 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2025**];

Україна, Крим, Білогірський р-н, с. Криничне, біля траси, 25.07.1994, 10 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2007**];

Україна, Крим, Білогірський р-н, с. Пролом, 21.08.1994, 7 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2009**];

Україна, Крим, Красногвардійський р-н, смт Октябрське, 1992, 34 екз., coll. Рожков, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2083**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 4.05.2010, 57 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3097**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, петрофітний степ, 6.05.2006, 65 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2442**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, г. Опук, солончаки вздовж пляжу, 6.05.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2829**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, петрофітний степ, 7.05.2006, 23 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2834**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, заповідник "Мис Казантип", мис Казантип, 14.01.2007, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2537**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Осовини, близько 200 м від моря, 3.05.1991, 22 екз., coll. Мальцев В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2019**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, Керченський півострів, мис Казантип, під камінням, 2.09.1993, 3 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2002**];

Україна, Крим, Сакський р-н, оз. Донузлав, степові ділянки на березі озера, 24.10.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2502**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Донське, 10.05.1991, 30 екз., coll. Солов'йов В.В., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2022**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Залісся, трав'янистий схил, 1.07.1985, 27 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2008**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Краснолісся, г. Кош-Кая, 14.06.1992, 123 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2023**; розмірно-вікова вибірка];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Краснолісся, підножжя г. Кош-Кая, лука, 9.06.2006, 8 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2725**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Левадки, 30.05.1990, 76 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **1999**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Лозове, 31.05.1986, 83 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2001**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Мазанка, 17.03.1989, 67 екз., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2000**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Мраморне, біля печери Мраморна, 08.2002, 6 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2026**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Родникове, на схилі, 10.09.1992, 5 екз., coll. Степанов, det. Крамаренко С.С. [інв. № **2011**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, вул. 51-ої Армії, 21.06.1992, 62 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2012**; розмірно-вікова вибірка];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, парк "Салгірка", 21.03.1994, 49 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **1996**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, вул. Ялтинська, 16.06.1994, 26 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2015**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, правий берег р. Салгир, 2.10.1990, 90 екз., coll. Попов В.М., Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2016**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, Далекий Абдал, край лісосмуги, зарості злаків, 9.05.1990, 54 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **2017**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, Битак, 2.10.1990, 67 екз., coll. Попов В.М., Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2021**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, територія міста, 26.05.2006, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2812**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, 7-а міська лікарня, пустир, 20.10.1995, 4 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **3246**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Чистеньке, 6.09.1992, 22 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2013**];
Україна, Крим, Судацький р-н, с. Веселе, степові схили, 26.10.2006, 60 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2514**];
Україна, Крим, Судацький р-н, с. Грушівка, г. Осман-Кая, схили гори, 2.05.1992, 27 екз., coll. Чердак А., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2003**];
Україна, Крим, Судацький р-н, смт Щебетівка, кам'янистий схил, трава, 3.04.1994, 25 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **628**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, оз. Донузлав, Аблимицький міст, степ, 24.10.2006, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2501**].

Гібриди *Brephulopsis cylindrica* та *B. bidens*

Примітка: у тих ділянках Криму, де розмірні відмінності між *B. cylindrica* та *B. bidens* не є такими значними, можлива їх гібридизація. Цей процес найдетальніше був досліджений на стадіоні Таврійського національного університету (кол. Сімферопольського державного університету) в м. Сімферополь (Крамаренко, Попов, 1993 та ін.). Матеріали з різних ділянок зони гібридизації люб'язно передані до ДПМ С. С. Крамаренком.

Примечание: на тех участках Крыма, где размерные отличия между *B. cylindrica* и *B. bidens* не столь значительны, возможна их гибридизация. Этот процесс наиболее детально был исследован на стадионе Таврического национального университета (бывш. Симферопольского государственного университета) в г. Симферополь (Крамаренко, Попов, 1993 и др.). Материалы из разных участков зоны гибридизации любезно переданы в ГПМ С. С. Крамаренко.

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, стадіон університету, зона гібридизації № 1, 6.07.1999, 40 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2078**; матеріал із зони гібридизації *B. cylindrica* і *B. bidens*, описаної в роботах С.С.Крамаренка];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, стадіон університету, зона гібридизації № 2, 6.07.1999, 39 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2079**; аналогічно попередньому];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, стадіон університету, зона гібридизації № 3, 6.07.1999, 46 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2080**; аналогічно попередньому];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, стадіон університету, зона гібридизації № 4, 6.07.1999, 29 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2081**; аналогічно попередньому];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, стадіон університету, зона гібридизації № 5, 6.07.1999, 29 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2082**; аналогічно попередньому];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, 7-а міська лікарня, пустир, 20.10.1995, 5 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. (*B. bidens*) [інв. № **3247**; можливо, гібриди *B. cylindrica* і *B. bidens*].

***Brephulopsis konovalovae* Gural-Sverlova et Gural, 2010**

Примітка: вид описаний з г. Таз-Оба у гірському Криму (Гураль-Сверлова, Гураль, 2010). На жаль, через неповну первинну етикетку (без адміністративної прив'язки), типове місцезнаходження *B. konovalovae* спочатку було приписане до околиць с. Танкове в Бахчисарайському р-ні. Проте проведене нами в травні 2011 р. обстеження г. Таз-Оба біля с. Танкове виявило інший видовий склад наземних молюсків, ніж у зборах І.Б.Коновалової. Отже, типове місцезнаходження *B. konovalovae* вимагає подальшого уточнення.

Примечание: вид описан с г. Таз-Оба в горном Крыму (Гураль-Сверлова, Гураль, 2010). К сожалению, из-за неполной первичной этикетки (без административной привязки), типовое местонахождение *B. konovalovae* сначала было приписано к окрестностям с. Танковое в Бахчисарайском р-не. Однако проведенное нами в мае 2011 г. обследование г. Таз-Оба возле с. Танковое выявило другой видовой состав наземных моллюсков, чем в сборах И.Б.Коноваловой. Таким образом, типовое местонахождение *B. konovalovae* требует дальнейшего уточнения.

Україна, Крим, г. Таз-Оба, 17.06.2006, 1 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2711**; **голотип**];

Україна, Крим, г. Таз-Оба, 17.06.2006, 16 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2712**; **паратипи**].

***Thoanteus gibber* (Krynicki, 1833)**

Україна, Крим, м. Алушта, г. Чатир-Даг, вершина Ангар-Бурун, 1400 м н.р.м., скелі, лишайники, 5.09.1998, 26 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **644**;];

Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, 16.05.2010, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3098**];

Україна, Крим, с. Родниківське, біля Скельської печери, 15.05.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3159**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, смт Сімеїз, г. Кішка, 18.06.1989, 1 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2319**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, 19.06.2006, 1 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3160**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, г. Таз-Оба, 17.06.2006, 3 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2715**; з типового місцезнаходження *Brephulopsis konovalovae*];

Україна, Крим, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, г. Ай-Петрі, 8.07.1996, 2 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **629**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, Червоні печери (Кизилкоба), 28.05.1989, 1 екз., coll. Попов В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2099**].

***Ramusculus subulatus* (Rossmässler, 1837)**

Україна, Крим, м. Алушта, г. Чатир-Даг, нижнє плато (1000 м н.р.м.), трав'янистий схил, під камінням, 28.08.1998, 15 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **643**].

***Chondrula tridens* (Müller, 1774)**

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Кінашів, узлісся, 14.07.2002, 6 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1384**];

Україна, Івано-Франківська обл., Городенківський р-н, с. Городниця, 20 екз. [інв. № **595**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **444**];

Україна, Львівська обл., м. Винники, відкритий схил, 18.06.2004, 192 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2719**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 3 екз. [інв. № **2579**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз. [інв. № **2580**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **446**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 54 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **461**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **462**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкритий схил, 26.10.2002, 187 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1885**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Підгірці, 12 екз. [інв. № **470**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, відкритий пагорб з вапняковими відслоненнями, 16.04.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2809**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Словіта, 1 екз. [інв. № **520**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **445**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **460**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 2 екз. [інв. № **2582**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **447**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **448**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Великі Глібовичі, відкритий схил, частково зарослий тереном, 20.04.2002, 117 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1842**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 6 екз. [інв. № **2581**];

Україна, Львівька, Пустомитівський р-н, с. Гринів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **463**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Кам'янопіль, відкриті пагорби посеред полів, 9.08.2000, 29 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2713**];

Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Нивиці, 26 екз. [інв. № **562**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **449**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **450**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, лісосмуга, 10.09.1997, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **632**];

Україна, Миколаївська обл., Арбузинський р-н, с. Благодатне, долина р. Велика Корабельна, сухий степ, відслонення гранітів, 3.05.2006, 9 екз., coll. Сусуловський А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2232**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, відкритий трав'янистий схил, 06.2008, 72 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2574**];

Україна, Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, берег р. Південний Буг, 23.05.1998, 1 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3242**];

Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, заповідник "Єланецький степ", степ, 13.05.1998, 27 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1398**];

Україна, Миколаївська обл., Очаківський р-н, с. Парутине, 07.2004, 34 екз., coll. Луговий С.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2100**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Куріпчине, Куріпчинська балка, трав'янистий схил, шипшина, 21.04.1995, 3 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **631**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, газон, окремі чагарники, 29.06.1999, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **826**; частину матеріалу перенесено до № **2156** (*Ch.microtraga*)];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, біля пляжу Аркадія, відкритий схил, 20.09.2007, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2558**; разом з *Chondrula microtraga* (інв. № 2557)];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, залізничний насип, 6.08.2006, 81 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2253**];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, між с. Яськи і с. Троїцьке, край поля, 3.07.1999, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1397**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **464**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 12 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **453**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **467**];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Возилів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **465**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 74 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **466**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 9 екз. [інв. № **2601**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **459**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **469**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 10 екз. [інв. № **2578**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, ок. м. Заліщики (Добрівляни), 11.07.1912, 5 екз., [інв. № **1878**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Зозулинці, 1 екз. [інв. № **3114**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **468**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 1879, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **451**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 1879, 45 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **471**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Скалат, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **452**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, біля могили Т.Г.Шевченка, відкрита ділянка біля причалу, 10 м до р. Дніпро, 20.06.2006, 147 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2216**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, біля заводу "Гравітон", пустир, 10.09.2003, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1970**];

Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 17.08.2000, 1 екз., coll. Шрубович Ю.Ю,, det. Сверлова Н.В. [інв. № **1934**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, край поля, 19.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1951**];

Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2173**];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **458**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **455**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків (Хельмек), 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **456**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **454**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **457**];

Росія, Свердловська обл., Сухолозький, м. Сухий Лог, лівий берег р. Пишма, осип, каміння, 20.07.2001, 15 екз., coll. Гребенников М.Е., det. Гребенников М.Е. [інв. № **1991**].

Chondrula tridens martynovi Gural-Sverlova et Gural, 2010

Примітка: на підставі численних фондових матеріалів було складено картосхему розповсюдження *Ch. tridens tridens* і *Ch. tridens martynovi* на території України (Гураль-Сверлова, Гураль, 2010). За попередніми даними, ареал *Ch. tridens martynovi* охоплює Крим, Донецьку височину та прилеглі до неї території.

Примечание: на основании многочисленных фондовых материалов была составлена картосхема распространения *Ch. tridens tridens* и *Ch. tridens martynovi* на территории Украины (Гураль-Сверлова, Гураль, 2010). По предварительным данным, ареал *Ch. tridens martynovi* охватывает Крым, Донецкую возвышенность и прилегающие к ней территории.

Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, степова ділянка, 14.07.2005, 53 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2107**];

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, ясеневі насадження, біля струмка, 31.10.2008, 13 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2615**];

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, крейдові схили, 16.06.2008, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2629**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, ботанічний сад, 25.05.2010, 4 екз., coll. Сергеев М.Е., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3229**];

Україна, Донецька обл., м. Дружківка (с. Донське), степ, 10.2008, 10 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2612**];

Україна, Донецька обл., смт Комишуваха, ліс, 16.11.2008, 22 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2604**];

Україна, Донецька обл., ок. м. Макіївка (смт Нижня Кринка), кам'янисті степові ділянки, 16.04.2006, 13 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2487**];

Україна, Донецька обл., смт Мангуш, 11.08.2009, 3 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2709**];

Україна, Донецька обл., м. Маріуполь, ксерофітний степ, 7.07.2007, 43 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2489**];

Україна, Донецька обл., м. Маріуполь, степова ділянка, 3.04.2009, 54 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2704**];

Україна, Донецька обл., Амвросіївський р-н, с. Велике Мішкове, ксерофітний степ на третинних відслоненнях, 10.07.2007, 25 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2488**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Трипілля, степ на відслоненнях гіпсу, 19.04.2008, 114 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2699**];

Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 5.11.2006, 42 екз., coll. Мартовицький А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2523**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", петрофітна степова ділянка, 15.04.2006, 38 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2508**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, с. Федорівка, петрофітна степова ділянка, 16.09.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2999**];

Україна, Донецька обл., Костянтинівський р-н, с. Білокузьминівка, крейдові відслонення, степ, 6.04.2008, 80 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2700**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 11 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2115**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, с. Широкине, степ на узбережжі моря, 30.03.2008, 63 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2701**];

Україна, Донецька обл., Олександрівський р-н, смт Олександрівка, байрачний ліс, 28.05.2005, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2145**; 1 черепашка нетипово висока];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, крейдові схили, 3.07.2006, 69 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2481**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, Маяцьке лісництво, згорілий фруктовий сад, 30.04.2005, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2116**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, берег р. Сіверський Донець, крейдовий кар'єр, 6.05.2005, 5 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2118**];
Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Новокатеринівка, заплава р. Кальміус, петрофітна степова ділянка, відслонення вапняків, 9.04.2006, 31 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2484**];
Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, петрофітний степ, виходи вапняків, 9.10.2005, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2509**];
Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, петрофітний степ, 19.10.2008, 10 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2635**];
Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, вздовж р. Кальміус, відслонення вапняків, петрофітний степ, 24.09.2006, 114 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2680**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, смт Пантелеймонівка, берег р. Кривий Торець, 19.04.2008, 3 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2893**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, с. Яковлівка, заплава р. Кальміус, заплавний ліс, 10.09.2006, 71 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2683**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, байрачний ліс, 19.07.2005, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2146**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, степова ділянка, 5.05.2006, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2681**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, степова ділянка, 12.05.2006, 46 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2483**];
Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3088**];
Україна, Крим, с. Лучисте, г. Демерджі, 14.05.1993, 1 екз., coll. Рожков І., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2098**];
Україна, Крим, с. Лучисте, г. Демерджі (північна частина), 4.05.1999, 3 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2324**];
Україна, Крим, м. Ялта, дубовий ліс, під стовбурами дерев, 21.05.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2470**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, околиці міста, 5.05.2006, 1 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2221**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, край соснового лісу, 23.05.2010, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3058**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля отелю "Привал", узлісся (ялівець, сосна), 12.05.2011, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3145**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, схил, зарослий ліщиною, 17.05.2011, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3155**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Машине, ок. г. Киз-Куле-Бурун, на межі лісу та луки, 14.05.2011, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3144**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 4.05.2010, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3107**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові схили, 5.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2444**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, солончаки вздовж пляжу, 6.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2716**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові ділянки, 4.05.2006, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2717**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Яковенкове, 11.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2718**];
Україна, Крим, Нижньогірський р-н, с. Новоіванівка, 28.10.2006, 44 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2500**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, оз. Донузлав, Аблимицький міст, степ з відслоненнями вапняків, 24.10.2006, 81 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2515**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, берег моря, типчаково-полинний степ, 23.10.2006, 79 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2526**];
Україна, Луганська обл., м. Щастя, відкриті крейдові схили, 28.08.2006, 37 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2332**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, петрофітний степ, 24.10.2008, 41 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2636**];
Україна, Луганська обл., Краснодонський р-н, с. Батир, степ, 26.10.2008, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2633**];
Україна, Луганська обл., Кремінський р-н, с. Боровеньки, 18.04.2009, 35 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2708**];
Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Весела Тарасівка, відкриті крейдові схили, 27.08.2006, 57 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2331**];
Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2705**; **голотип**];
Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2706**; **паратипи**];
Україна, Луганська обл., Новопсковський р-н, с. Ікове, відслонення крейди, степ, 19.05.2009, 32 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2703**];
Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, смт Бірюкове, степ, 25.10.2008, 35 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2637**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2330**].
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, затока Сиваш; острів біля узбережжя, 21.07.2005, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2154**].

Chondrula microtragus (Rossmässler, 1839)

Примітка: обидва фондові збори були зроблені на одній невеликій ділянці поблизу пляжу Аркадія в м. Одеса. На даний час це єдине відоме місцезнаходження *Ch. microtraga* на території України. Результати конхіометричних досліджень музейних матеріалів опубліковано в роботі (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009в).

Примечание: оба фондовых сбора были сделаны на одном небольшом участке возле пляжа Аркадия в г. Одесса. В настоящее время это единственное известное местонахождение *Ch. microtraga* на территории Украины. Результаты конхиометрических исследований музейных материалов опубликованы в работе (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009в).

Україна, Одеська обл., м. Одеса, газон, окремі чагарники, 29.06.1999, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. (*Ch. tridens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2156**; зберігалися раніше в № **826** разом з черепашками *Ch. tridens*; перша задокументована знахідка виду на території України];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, біля пляжу Аркадія, відкритий схил, 20.09.2007, 116 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2557**].

***Chondrula bielzi* (Kimakowicz, 1890)**

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009).

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, г. Соколине Бердо, буковий ліс, 22.07.1995, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В [інв. № **630**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2863**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 2009, 8 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3129**].

Родина Bulimulidae

Cochlorina sp.

Бразилія, 1 екз. [інв. № **3080**].

Anostoma sp.

Бразилія, 1 екз. [інв. № **3077**].

Родина Orthalicidae

Orthalicus sp.

Бразилія, 1 екз. [інв. № **3081**].

***Liguus virgineus* (Linnaeus, 1758)**

Гаїті, 2 екз. [інв. № **3079**].

Родина Acavidae

***Acavus haemastomus* (Linnaeus, 1758)**

Цейлон, 3 екз. [інв. № **3078**].

Родина Megalobulimidae

Megalobulimus sp.

Південна Америка, басейн р. Амазонка, 2 екз. [інв. № **3076**].

Родина Ferussaciidae

***Cecilioides acicula* (Müller, 1774)**

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк Високий Замок, клени, каштани та ін., 28.09.1996, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **771**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Мости, парк із розрідженою деревною рослинністю, 08.2007, 2 екз., coll. Литвин М.М., det. Литвин М.М. [інв. № **2458**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Тулиголове, волога лука, берег ставка, 15.05.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2210;** порожні черепашки в кротовинах];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, парк, у грунті, 19.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2995**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 2 екз. [інв. № **770**].

***Cecilioides raddei* (Boettger, 1879)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Тещин міст, 1996, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **832**].

Родина Clausiliidae

***Cochlodina laminata* (Montagu, 1803)**

Україна, Волинська обл., Горохівський р-н, с. Бужани, березняк копитняковий, 18.08.1988, 1 екз., coll. Харамбура Я.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1836**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Привілля, байрачний ліс (дуб, клен), 17.04.2010, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3226**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, околиці НПП "Святі гори", діброва, 3.05.2005, 1 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2143**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, заплавний ліс, 10.08.2011, 4 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Мартинов В.В. [інв. № **3237**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Стародубівка, дубовий ліс, 18.08.2011, 4 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3253**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, РЛП "Донецький кряж", 27.04.2003, 12 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2127**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Грабове, байрачний ліс, 5.11.2007, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2690**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Розсипне, байрачний ліс, 5.11.2007, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2689**];

Україна, Житомирська обл., м. Житомир, берег р. Тетерев за містом, 15.05.2002 р., 9 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **1820**];

Україна, Житомирська обл., м. Житомир, заліснений яр, 29.09.2006, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2238**];

Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, 23.07.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1174**];

Україна, Закарпатська обл., Берегівський р-н, с. Квасове, ур. Оток (Атак), заплавний ліс, 28.06.2004, 1 екз., coll. Мірутенко В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2545**];

Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Королеве, 12.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1176**];

Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Павшин, ур. Острош, ліс, гнила деревина, 28.04.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2163**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива, 21.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1175**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1908**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **854**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Bulgarica cana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **885**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 6 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **859**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **857**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **860**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 2 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **858**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **861**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **855**];

Україна, Кіровоградська обл., Знам'янський р-н, с. Богданівка, ліс, гнила деревина, 1.05.2001, 2 екз., coll. Трач В.А., det. Сон М.О. [інв. № **389**];

Україна, Крим, Чатирдаг, південний схил, 1000-1100 м н.р.м., буковий пояс, 19.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2463**];

Україна, Крим, Чатирдаг, південний схил, 900-1000 м н.р.м., буковий ліс, 14.05.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2845**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 1 екз., coll. Хаустова А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2670**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2638**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **865**];

Україна, Львівська обл., м. Львів (Сихів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **866**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 15 екз. [інв. № **862**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **863**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Зарудці, ліс, 30.07.1959, 1 екз., coll. Калужняцька М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2599**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **864**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 34 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **867**];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, 26 екз. [інв. № **868**];

Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **856**];

Україна, Полтавська обл., Диканський р-н, смт Диканька, дубовий ліс, мертва деревина і підстилка, 5.08.2006, 4 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2396**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, підстилка і мертва деревина, 27.07.2006, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2367**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, мертва деревина, 9.08.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2422**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 7 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2403**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, с. Кудринці, 6 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **871**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Більче-Золоте, 8 екз. [інв. № **1177**];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **869**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", товтра Гостра, 6.05.2000, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1396**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 58 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **872**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2875**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Дзвиняч, ліс, 25.08.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3044**; у гнізді *Turdus merula*];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **870**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 3 екз. [інв. № **873**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **874**];

Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, заліснений схил, 19.07.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2870**];
Україна, Харківська обл., м. Куп'янськ, байрачний ліс (дуб, клен), 21.05.2009, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2836**];
Україна, Харківська обл., Куп'янський р-н, с. Голубівка, заплава р. Оскіл, 9.05.2011, 1 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3234**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), 06.2004, 16 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2191**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (бук, граб, клен), 9.09.2003, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1968**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", 16.09.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3050**; з гнізда *Sylvia atricapilla*];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, правий берег р. Прут, 30.04.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3051**; з гнізда *Turdus merula*];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1953**; не вибірка];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 2 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2166**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 39 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **880**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1868, 38 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **875**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **878**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 25 екз. [інв. № **876**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Черна), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **881**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **879**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 19 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **877**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **883**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **884**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 66 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **882**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Ясло, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **3109**].

Cochlodina orthostoma (Menke, 1830)

Україна, Закарпатська обл., Воловецький р-н, с. Підполоззя, г. Камінь, на стовбурі скельного дуба, 12.07.1970, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2589**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, верхня межа лісу, під камінням, 24.06.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1837**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 06.2009, 3 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3130**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, ур. Кевелів, 3.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*C. commutata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1975**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Косівська Поляна, 25.08.1948, 5 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*C. laminata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1178**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1909**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1867, 58 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **887**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **888**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 46 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **893**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **896**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 11 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **894**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 56 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **895**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **889**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **890**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **891**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **901**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 17 екз. [інв. № **1186**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, 3.04.1894, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2896**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **897**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 48 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **898**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **899**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 2 екз. [інв. № **2595**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **900**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **902**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **892**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, дубово-грабовий ліс, 9.08.1998, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1947**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **904**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 63 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **906**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник “Медобори”, Сліпий яр, грабовий ліс, біля струмка, 11.05.2000, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1816**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 52 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **905**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз., det. (*C. laminata*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **886**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 17 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **907**];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2167**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 70 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **913**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **909**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **914**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків (Воля Юстовська), 2 екз. [інв. № **915**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Паненські скелі, 17 екз. [інв. № **911**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Черна), 1 екз., coll. Січ А., [інв. № **903**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **910**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Поремба, 55 екз., coll. Дідушицький В. [інв. № **912**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 46 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **908**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 1 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **918**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1 екз. [інв. № **916**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Кросно, замок Одрикон, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1108**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Кросно, замок Одрикон, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Balea perversa*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **1109**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 17 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **917**].

Elia novorossica (Retowski, 1888)

Примітка: молюски з роду *Elia* були вперше знайдені на території України в 2008 р. В. В. Мартиновим (Гураль-Сверлова, Мартынов, 2009).

Примечание: моллюски из рода *Elia* были впервые найдены на территории Украины в 2008 г. В. В. Мартыновым (Гураль-Сверлова, Мартынов, 2009).

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Вишневе, заплава р. Вишневецька, заплавний ліс, 24.10.2008, 50 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2671;** перша задокументована знахідка виду на території України];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, заплава р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008 р., 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2672;** перша задокументована знахідка виду на території України].

Ruthenica filograna (Rossmässler, 1836)

Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, 23.07.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2590**];
Україна, Закарпатська обл., Воловецький р-н, с. Підполоззя, г. Камінь, на стовбурі скельного дуба, 12.07.1970, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2588**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1907**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, ур. Кевелів, 3.08.1948, 2 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2593**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, 2.08.1948, 5 екз., coll. Здун В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1180**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива, 21.08.1948, 4 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1179**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1095**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1096**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1097**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Clausilla bidentata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1107**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, Ланчин, правий берег долини р. Прут, 27.07.1912, 1 екз. [інв. № **1114**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1094**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1099**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1098**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Орів, посадка дугласії, 6.06.2008, 1 екз., coll. Яворницький В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3122**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1100**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 1879, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1101**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1102**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1103**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Паненські скелі, 18 екз. [інв. № **1104**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1105**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Воля Юстовська), 8 екз. [інв. № **1106**].

Macrogastra ventricosa (Draparnaud, 1801)

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 48 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1068**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 2 екз. [інв. № **1069**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 6 екз. [інв. № **1191**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1070**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1071**].

Macrogastra latestriata (A. Schmidt, 1857)

Примітка: у новіших публікаціях вказують також під назвою *M. borealis* (O.Boettger, 1878) (Nordsieck, 2006). Раніше *M. latestriata borealis* розглядали в якості підвиду *M. latestriata* (Лихарев, 1962; Кантор, Сысоев, 2005).

Примечание: в более новых публикациях указывают также под названием *M. borealis* (O.Boettger, 1878) (Nordsieck, 2006). Ранее *M. latestriata borealis* рассматривали в качестве подвида *M. latestriata* (Лихарев, 1962; Кантор, Сысоев, 2005).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, г. Соколине Бердо, буковий ліс, 23.07.1995, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2892**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Косівська Поляна, 25.08.1948, 8 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*M. plicatula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1185**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, 2.08.1948, 2 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*M. plicatula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1184**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1910**; не вибірка];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Широкий Луг, Карпатський біосферний заповідник, верхня межа букового лісу, 26.07.1995, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2891**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Дубівці, 3 екз. [інв. № **3119**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1040**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 4 екз. [інв. № **1041**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, Ланчин, правий берег долини р. Прут, 27.07.1912, 5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1116**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1044**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ланчин, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1045**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 86 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1042**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1043**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1039**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1046**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1048**];
Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (м. Винники), 8 екз. [інв. № **3110**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 71 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1047**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1058**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1049**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1050**];
Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 2 екз., det. (*Vestia turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1059**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, дубово-грабовий ліс, 14.08.1998, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2888**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1051**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник “Медобори”, Сліпий яр, грабовий ліс, біля струмка, 11.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1821**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 19 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1162**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1161**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1055**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1056**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1057**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1052**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1053**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 112 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1054**].

Macrogastra tumida (Rossmässler, 1836)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, 2.08.1948, 2 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1181**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1072]**;

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 08.1867, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1073**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 8 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **1077**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1079**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1165**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 17 екз. [інв. № **1192**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1078**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1074**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1075**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1080**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 128 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1081**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1082**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1076**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, дубово-грабовий ліс, 22.05.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1911**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1083**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1084**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 4 екз. [інв. № **1086**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1085**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1955**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 2 екз [інв. № **1088**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1091**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1089**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1090**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1092**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **3108**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1093**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 37 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1087**].

Macrogastra plicatula (Draparnaud, 1801)

Україна, Крим, Ангарський перевал, приблизно 800-900 м н.р.м., буково-грабовий ліс, 23.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2567**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1060**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 47 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1062**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1868, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1063**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1064**].
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 3 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1067**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 87 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1065**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 4 екз. [інв. № **1066**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 48 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1061**].

Clausilia parvula Férussac, 1807

Німеччина, Земля Тюрінгія, ок. м. Єна, 1879, 31 екз. [інв. № **1158**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз. [інв. № **1157**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Черна), 5 екз. [інв. № **1016**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Кшешовіце, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1015**].

Clausilia dubia Draparnaud, 1805

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Cochlodina orthostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1025**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1017**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова Скеля, 1881, 90 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1027**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, Чортова Скеля, 7 екз. [інв. № **3111**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 85 екз. [інв. № **1028**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 1879, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1029**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Нирків, 3 екз. [інв. № **3118**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 71 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1019**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 116 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1024**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1020**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 5 екз. [інв. № **1018**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 1 екз., det. (*Laciniaria plicata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1026**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Поремба, 7 екз., coll. Дідушицький В. [інв. № **1021**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 1871, 378 екз., det. (*Cl. bidentata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1030**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 111 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1022**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Кросно, замок Одрикон, руїни замку, 20 екз., det. Бонковський Й. (*Cl. bidentata*), redet. Полінський В. [інв. № **1166**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 184 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1023**].

Clausilia pumila C. Pfeiffer, 1828

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 1 екз., det. (*Cl. cruciata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1194**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 3 екз., det. Бонковський Й. (*Cl. cruciata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1036**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1035**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Орів, посадка дугласії, 6.06.2008, 1 екз., coll. Яворницький В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3123**].

Clausilia cruciata (Studer, 1820)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, г. Соколине Бердо, буковий ліс, 23.07.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1912**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, карстовий міст, буковий ліс, скелі, 3.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1905**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 19 екз., det. Бонковський Й. (*Cl. bidentata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1031**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1032**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 1 екз. [інв. № **1193**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1033**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1189**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 47 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1037**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 49 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1038**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1034**].

Mentissa canalifera (Rossmässler, 1836)

Україна, Крим, смт Алупка, виноградник, під камінням біля струмка, 5.07.1998, 2 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1170**];
Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 18 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3086**];
Україна, Крим, с. Лучисте, г. Демерджі (північна частина), 4.05.1999, 1 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2326**];
Україна, Крим, с. Орлине, буково-грабовий ліс, під стовбурами дерев, 14.05.2010, 79 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3090**];
Україна, Крим, м. Севастополь, Торопова дача, у долині р. Суха, дубовий ліс, 24.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3189**; одна черепашка не типово високої і стрункої форми];
Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., 14.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2473**];
Україна, Крим, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, сосновий ліс з домішкою дуба, під камінням, 14.07.1998, 3 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1169**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3146**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, схил, зарослий ліщиною, 17.05.2011, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3153**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 2 екз., coll. Хаустова А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3243**];

***Mentissa gracilicosta* (Rossmässler, 1836)**

Україна, Крим, Карадаг, 23.05.1985, 7 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2314**];

Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, під камінням, 21.05.2010, 38 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3087**];

Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська яйла, 27.05.2011, 12 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3265**];

Україна, Крим, смт Понизівка, розріджений дубовий ліс на схилі, нагромадження каміння, 13.08.1993, 40 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М [інв. № **1167**];

Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, 16.05.2010, 31 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3101**];

Україна, Крим, м. Севастополь, 2002, 2 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1320**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, 26.09.2002, 20 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1869**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, на кам'яних руїнах, 21.05.2010, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3054**];

Україна, Крим, м. Севастополь, ландшафтний заказник "Мис Айя", 16.05.2010, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3085**];

Україна, Крим, м. Севастополь, бухта Козача, ксерофітний степ, 17.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3135**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, г. Кішка, 18.06.1989, 8 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В., [інв. № **2325**];

Україна, Крим, с. Широке, вхід до Чорнорічинського каньйону, 23.05.2010, 59 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3105**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, ліс під городищем, 22.05.2010, 139 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3057**; 1 черепашка депігментована];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, городище Чуфут-Кале, 17.05.2010, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3205**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 1 екз., coll. Хаустова А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3244**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Тещин міст, деревні насадження, кам'яна кладка, 19.07.1999, 12 екз., coll. Сверлова Н.В. [інв. № **1168**].

***Mentissa velutina* Baidashnikov, 1990**

Україна, Крим, Ай-Петрі, яйла, буковий ліс, 22.07.1998, 3 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1171**].

***Vestia turgida* (Rossmässler, 1836)**

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, смерековий ліс, 24.06.1995, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1914**; не вибірка];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, вершина, 24.06.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1915**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1903**; *Vestia turgida procera*];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, ур. Кевелів, 31.08.1948, 3 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*V. elata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1976**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1902**; *Vestia turgida procera*];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Широкий Луг, Карпатський біосферний заповідник, Широколужанське від-ня, верхня межа букового лісу, 26.07.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1917**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1121**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 15 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1123**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, межа лісу, 1881, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1125**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1163**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А., [інв. № **1138**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1124**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1137**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1126**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1127**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 6 екз. [інв. № **1139**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 5 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1128**];

Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 1886 рр., 4 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1122**];

Україна, Тернопільська обл., 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1129**; на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 2 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1130**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (бук, граб, клен), 9.09.2003, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1972**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1954**; не вибірка];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 4 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1132**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1134**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 17 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1131**].

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 54 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1133**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1135**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1136**].

Vestia elata (Rossmässler, 1836)

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А., det. (*V. turgida*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **1120**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1117**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 26 екз. [інв. № **1118**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник "Медобори", Сліпий яр, 11.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2890**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1119**].

Vestia gulo (E. Bielz, 1859)

Примітка: загалом сучасні ареали молюсків з роду *Vestia* досягають на сході лише Вінницької області (Байдашников, 2007 та ін.). Як вони потрапили до Донецької області (див. нижче), наразі не відомо. Не виключена можливість антропохорії, хоча представники родини Clausiliidae відносно рідко розповсюджуються таким шляхом (Сверлова и др., 2006б).

Примечание: в целом современные ареалы моллюсков из рода *Vestia* достигают на востоке лишь Винницкой области (Байдашников, 2007 и др.). Как они попали в Донецкую область (см. ниже), пока не известно. Не исключена возможность антропохории, хотя представители семейства Clausiliidae относительно редко распространяются таким путем (Сверлова и др., 2006б).

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, НПП "Святі гори", заплава р. Сіверський Донець, заплавна діброва, 3.10.2009, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2849**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1904**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, ур. Кевелів, 3.08.1948, 2 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*V. elata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **3113**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів, контора Карпатського біосферного заповідника, біля мінерального джерела, 22.06.1995, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1913**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, 2.08.1948, 5 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. (*V. turgida*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1182**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1901**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Широкий Луг, Карпатський біосферний заповідник, Широколужанське від-ня, р. Лужанка, буковий ліс, 25.07.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1916**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1142**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 7 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1143**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 4 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1145**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 2 екз., coll. Січ А., det. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1164**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А., det. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1141**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1146**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 3 екз., coll. Січ А., det. (*V. elata*), redet. Суліковська А. [інв. № **1140**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, ліс, 4.07.2002, 10 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1388**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Павлівка, 12.07.2002, 13 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1840**;];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1150**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1147**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 97 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1149**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 16 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1148**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, мішаний ліс, біля струмка, 3.07.1997, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1387**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 4 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1151**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 4 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1144**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Крушельниця, 1939, 40 екз., det. (*V. turgida*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1188**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, грабово-дубовий ліс, 14.08.1998, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2894**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Семигинів, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3117**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 65 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1154**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1153**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 5 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1155**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 12 екз., det. Бонковський Й. (*V. turgida*), redet. Суліковська А. [інв. № **1156**].

***Bulgarica cana* (Held, 1836)**

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **985**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **988**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **990**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, Ланчин, правий берег долини р. Прут, 27.07.1912, 1 екз., det. (*Ruthenica filograna*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1113**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **991**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 5 екз., coll. Січ А. [інв. № **986**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1014**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **987**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **992**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **997**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк Знесіння, залісений яр, 7.06.1997, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1196**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, вільшаник біля струмка, 17.07.2006, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2555**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз. [інв. № **993**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 41 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **994**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **995**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **996**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 36 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1013**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 5 екз. [інв. № **3112**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **998**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Lacinaria plicata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1012**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **989**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, мертва деревина, 27.07.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2373**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 4 екз., det. Бонковський Й [інв. № **999**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1000**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник “Медобори”, Сліпий яр, грабовий ліс, біля струмка, 11.05.2000, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1834**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2874**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Lacinaria plicata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1011**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1001**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), 06.2004, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2182**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 7 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **1004**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1003**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 2 екз., det. Бонковський Й. (*Alinda biplicata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1010**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1005**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1002**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1006**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1009**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1007**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Bulgarica vetusta*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **1008**].

Laciniaria plicata (Draparnaud, 1801)

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, берег річки, 12.05.2002, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1856**];
Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, 5.07.1948, 24 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І.. [інв. № **1173**];
Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королеве, замок, 20.08.1948, 3 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2596**];
Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королеве, 20.08.1948, 44 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1172**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, 2.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2594**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 37 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **947**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **948**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Bulgarica cana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **972**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А., det. (*Vestia turgida*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **973**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, Ланчин, 27.07.1912, 2 екз., det. (*Ruthenica filograna*), redet. Суліковська А. [інв. № **1115**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **949**];

Україна, Кіровоградська обл., Гайворонський р-н, смт Салькове, острів на р. Південний Буг, вільшаник, 31.07.2011, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3239**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **953**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова скеля, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **954**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 167 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **955**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 85 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **956**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, кленово-вільховий ліс біля струмка, 6.07.1997, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2886**; редукована середня палатальна складка];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопківський парк, клен, каштан та ін., на стовбурах, 5.08.1996, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2887**; 1 черепашка депігментована];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, 3.04.1894, 46 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2895**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **950**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., det. (*Alinda biplicata*), redet. Суліковська А. [інв. № **983**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Підгірці, 3 екз., det. Суліковська А. [інв. № **1152**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 41 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **951**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **952**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **957**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 76 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **958**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Мигія, 9.08.2011, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3235**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, Мигейський каньйон, заплавний ліс, підстилка, 22.04.1995, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1160**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, мертва деревина, 27.07.2006, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2372**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, мертва деревина, 9.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2408**];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **959**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 58 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **960**];

Україна, Тернопільска обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **961**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник “Медобори”, Сліпий яр, грабовий ліс, біля струмка, 11.05.2000, 30 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1832**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2873**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 52 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **962**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 119 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **963**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 8 екз. [інв. № **1187**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 9 екз. [інв. № **984**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз., det. (*Bulgarica cana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1112**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **964**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), 06.2004, 65 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2187**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", 11.06.2005, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3043**; у гнізді *Turdus merula*];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, ліс (переважно клен), 10.09.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1967**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1956**; не вибірка];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 25 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2168**].
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 73 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **967**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків (Воля Юстовська), 1 екз. [інв. № **966**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 160 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **965**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Поремба, 50 екз., coll. Дідушицький, det. Суліковська А. [інв. № **974**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **969**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 48 екз. [інв. № **968**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **971**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 152 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **970**].

Alinda biplicata (Montagu, 1803)

Примітка: у попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції зберігається під родовою назвою *Balea*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции хранится под родовым названием *Balea*.

Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, околиці міста, 1879, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1159**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 8 екз. [інв. № **976**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Воля Юстовська, 1 екз. [інв. № **980**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **981**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Хельмек), 32 екз. [інв. № **975**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Кшешовіце, 1867, 16 екз. [інв. № **977**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 57 екз. [інв. № **978**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **979**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Кросно, руїни замку Одрикон, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1111**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **982**].

Alinda stabilis (L. Pfeiffer, 1847)

Примітка: у попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції зберігається під родовою назвою *Balea*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции хранится под родовым названием *Balea*.

Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королеве, 12.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2592**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 06.2010, 2 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3125**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, ур. Кевелів, 3.08.1948, 1 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **2591**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива, 21.08.1948, 3 екз., coll. Здун В.І., det. Здун В.І. [інв. № **1183**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1906**; не вибірка];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 08.1867, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **919**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **939**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **940**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 9 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **920**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **921**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **922**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **944**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **942**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 30 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **943**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 5 екз., det. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **932**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Павлівка, ліс, 12.07.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1389**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **941**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, ліс, 4.06.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1385**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 7 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **925**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 96 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **945**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **923**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 11 екз. [інв. № **1190**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Тухля, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **946**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, дубово-грабовий ліс, 14.08.1998, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1197**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Золотий Потік, 1 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **924**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз., det. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **933**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (бук, граб, клен), 9.09.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1969**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, 10.09.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2998**;];
Україна, Чернівецька обл., Вижницький р-н, с. Долішній Шепіт, хвойний ліс, 07.2003, 2 екз., coll. Федотова О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1973**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 6 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **929**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 26 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **937**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **928**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. (*A. fallax*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **938**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 9 екз., det. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **934**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 10 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **926**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **1110**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 10 екз., det. (*A. fallax*), redet. Ліхарев І.М. [інв. № **927**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 38 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. fallax*), redet. Суліковська А. [інв. № **936**].

Alinda fallax (Rossmässler, 1836)

Примітка: у попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції зберігається під родовою назвою *Balea*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции хранится под родовым названием *Balea*.

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **931**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **930**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз. [інв. № **935**].

Родина Punctidae

***Punctum pygmaeum* (Draparnaud, 1801)**

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2949**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 5 екз., det. (*Pyramidula rupestris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **558**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **557**];

Україна, Крим, м. Ялта, дубовий ліс, під стовбурами дерев, 21.05.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2467**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3149**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 31 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2344**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **549**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **551**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Буський, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **553**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **552**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у грунті, 15.04.1998, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2974**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, 9.08.2006, 21 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2419**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 9 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2374**];

Україна, Тернопільська обл., 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **555**; на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 15 екз. [інв. № **554**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 94 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2178**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 2005, 36 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2184**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **559**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз. [інв. № **560**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 1 екз. [інв. № **561**].

Родина Discidae

***Discus ruderatus* (Férussac, 1821)**

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, НПП "Святі гори", діброва, підстилка, 29.04.2005, 3 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2150**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Грабове, байрачний ліс, 5.11.2007, 20 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2691**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **570**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **569**];

Україна, Крим, Ангарський перевал, приблизно 800-900 м н.р.м., буково-грабовий ліс, 23.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2568**];
Україна, Крим, с. Ізобільне, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон Узень-Баш, 14.05.1989, 1 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2316**];
Україна, Крим, Чатирдаг, південний схил, 900-1000 м н.р.м., буковий ліс, 14.05.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2692**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2640**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Боково-Платове, байрачний ліс, 24.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2645**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Сноповський парк, в яру, 26.09.1994, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **616**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 16 екз. [інв. № **565**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **563**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **564**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, 1 екз. [інв. № **577**];
Україна, Полтавська обл., Зінківський р-н, ок. с. Опішня (с. Діброва), дубовий ліс, підстилка і мертва деревина, 5.08.2006, 7 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2412**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс, мертва деревина, 27.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2387**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 16 екз. [інв. № **566**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **567**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 3 екз., coll. Ломницький [інв. № **571**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **568**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Нянків, 1879, 72 екз. [інв. № **1879**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **573**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **575**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **574**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **576**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **572**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, 1.07.1998, 9 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **617**];
Росія, Свердловська обл., м. Єкатеринбург, ботсад УрО РАН, зарості черемхи, тополі біля струмка, 9.05.2004, 6 екз., coll. Гребенников М.Е., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1993**].

Discus rotundatus (Müller, 1774)

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, лісопарк, 11.06.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1852**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, біля вул. Винниця, вільшаник біля струмка, 28.09.2010, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3240**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, рештки деревної рослинності, 31.03.1999, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **829**; нетипове забарвлення частини вибірки (черепашки без плям)];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Залізна Вода", 1.05.2006, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2858**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, під стовбуром, 30.08.1994, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **618**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 8 екз. [інв. № **581**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **579**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж і с. Романів, 1878, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **580**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **584**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз. [інв. № **578**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **583**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **587**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Тенчинек, руїни замку, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **582**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **586**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **585**].

***Discus perspectivus* (Megerle von Mühlfeld, 1816)**

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **589**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **590**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 1 екз. [інв. № **1899**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **588**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Орів, посадка дугласії, 6.06.2008, 3 екз., coll. Яворницький В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3121**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 5 екз. [інв. № **591**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **593**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 46 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **592**].

Родина Euconulidae

***Euconulus fulvus* (Müller, 1774)**

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, берег р. Сапаліївка, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2570**];
Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, штучні білоакацієві насадження, 07.2004, 12 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2088**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 10 екз. [інв. № **1726**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1727**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, верхня межа лісу, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1724**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1715**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1725**];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла на південному схилі, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2824**];

Україна, Крим, смт Гурзуф, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, буково-сосновий ліс, 09.1997, 2 екз., coll. Капрусь І.Я., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1272**];

Україна, Крим, м. Ялта, дубовий ліс, під стовбурами дерев, 21.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2468**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, ліс під городищем, 22.05.2010, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3061**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2348**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1718**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 4 екз. [інв. № **1720**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1719**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1723**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 16 екз. [інв. № **1722**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1721**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у грунті, 15.04.1998, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2976**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2392**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, підстилка, 2.08.2006, 4 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2399**];

Україна, Тернопільська обл., 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1717**; на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 14 екз. [інв. № **1716**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник “Медобори”, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1827**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 2005, 18 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2180**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, 10.09.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2989**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2852**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1728**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1729**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 5 екз. [інв. № **1732**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1731**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1730**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, берег р. Чорноголовка, вільха, береза, 13.07.2002, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1894**].

Родина Gastrodontidae

Zonitoides nitidus (Müller, 1774)

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1846**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 5 екз. [інв. № **1858**];

Україна, Дніпропетровська обл., м. Дніпропетровськ, парк біля університету, 15.06.2002, 3 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1844**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, Путилівський парк, берег ставка, заболочена лука, 5.06.2005, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2149**];

Україна, Донецька обл., ок. м. Краматорськ (смт Біленьке), р. Біленька, 15-16.06.2008, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3007**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", заплава р. Каратиш, зарості очерету, 15.09.2006, 19 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3004**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", долина р. Сіверський Донець, заплавний ліс, 3.10.2009, 23 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2844**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, береги заболоченої стариці, 8.10.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3013**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Стародубівка, дубовий ліс, 18.08.2011, 18 екз., coll. Мартинов Вч.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3254**];

Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Павшин, ур. Острош, заболочений вільшаник, 28.04.2004, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2162**];

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплавний ліс, 27.04.2004, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2159**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **793**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **797**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **796**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **795**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Павлівка, 5.05.2002, 9 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1851**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Боково-Платове, байрачний ліс, 24.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2668**];

Україна, Луганська обл., Краснодонський р-н, с. Верхньодеревечка, долина р. Деревечка, 26.10.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2666**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3032**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", заплава р. Черепаха, 16.05.2009, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3251**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, смт Бірюкове, заплавна лука, зарості терену, 25.10.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3034**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2328**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 18 екз. [інв. № **785**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **798**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **788**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, мішаний ліс, біля струмка, 3.07.1997, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1195**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **791**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **794**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **789**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **784**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка і м. Перемишляни, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **786**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **787**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **790**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Z. excavatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **782**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **783**];
Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, заповідник "Єланецький степ", балка Роза, вологе дно балки, 13.05.1998, 6 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **805**];
Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Чаусове, долина р. Південний Буг, 7.08.2011, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3256**];
Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, грабово-дубовий ліс, вздовж струмка, 27.07.2006, 30 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2383**];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 17 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2395**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **792**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, Меланчин яр, 06.2004, 11 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2196**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 8 екз. [інв. № **800**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **799**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **804**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **801**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **802**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **803**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, берег р. Чорноголовка, вільха, береза, 12.07.2002, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1895**].

Родина Zonitidae

Vitrea diaphana (Studer, 1820)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2954**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 5 екз. [інв. № **1695**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз. [інв. № **1699**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 1 екз. [інв. № **1700**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1694**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1693**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 21 екз. [інв. № **1698**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 2 екз. [інв. № **1701**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1689**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 2 екз. [інв. № **1697**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1688**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **1690**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1691**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1692**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 22 екз. [інв. № **1696**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 3 екз. [інв. № **1702**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (переважно бук, граб, клен), 9.09.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2993**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1 екз. [інв. № **1704**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1703**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 42 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1705**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 5 екз. [інв. № **1706**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 4 екз. [інв. № **1708**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1707**].

Vitrea transsylvanica (Clessin, 1877)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2953**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський+Коломийський р-н, смт Верховина, с. Молодятин, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1710**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1709**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1712**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1711**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Орів, посадка дугласії, 6.06.2008, 2 екз., coll. Яворницький В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3124**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1713**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1714**].

***Vitrea crystallina* (Müller, 1774)**

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз. [інв. № **1677**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1675**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1676**;];
Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. subrimata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1734**];
Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Першозванівка, долина р. Луганчик, 26.10.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2658**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2346**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*V. contracta*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1201**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1671**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 2 екз. [інв. № **1672**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1674**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 17 екз. [інв. № **1673**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1687**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський+Заліщицький р-н, с. Кудринці, с. Городок, 5 екз. [інв. № **1679**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 4 екз. [інв. № **1678**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2928**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз. [інв. № **1680**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1682**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1683**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 11 екз. [інв. № **1686**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 1 екз., det. (*V. contracta*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1737**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1684**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1685**].

***Vitrea contracta* (Westerlund, 1871)**

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3150**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, Чортова скеля, буковий ліс, 2.06.1996, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1281**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*V. crystallina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1810**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник “Медобори”, Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1822**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Хмільна, Хмілянський яр, підстилка, 27.06.2005, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2181**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 21.08.2000, 1 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1817**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1738**].

Vitrea pygmaea (Boettger, 1880)

Україна, Крим, смт Гурзуф, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, буково-сосновий ліс, 09.1997, 2 екз., coll. Капрусь І.Я., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1273**];

Україна, Крим, Чатирдаг, яйла, південний схил, 1200 м н.р.м., під камінням, 14.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2479**].

Vitrea subrimata (Reinhardt, 1871)

Примітка: до недавнього часу ми вважали цей вид відсутнім на території України. Усі переглянуті нами матеріали, визначені раніше як *V. subrimata*, при перевірці виявилися черепашками молодих особин *V. crystallina* або *Oxychilus inopinatus* (Сверлова, 2006). Проте при перегляді сировинних матеріалів з ур. Кузій була виявлена 1 черепашка, що відповідає наявним у літературі описам та зображенням *V. subrimata*.

Примечание: до недавнего времени мы считали этот вид отсутствующим на территории Украины. Все просмотренные нами материалы, определенные ранее как *V. subrimata*, при проверке оказались раковинами молодых особей *V. crystallina* или *Oxychilus inopinatus* (Сверлова, 2006). Однако при просмотре сырьевых материалов из ур. Кузий была обнаружена 1 раковина, соответствующая имеющимся в литературе описаниям и изображениям *V. subrimata*.

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, біля р. Уголька, буковий ліс, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3131**].

Aegopinella pura (Alder, 1830)

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 2 екз. [інв. № **1765**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1763**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1764**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 2 екз. [інв. № **1766**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, Чортова Скеля, буковий ліс, 17.09.1994, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1811**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1757**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 2 екз. [інв. № **1759**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Perpolita hammonis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1774**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Суха Долина, вапняково-мергельний кар'єр, під чагарнико-деревною рослинністю (граб, ліщина, глід та ін.), 3.06.1998, 9 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2355**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, с. Свірж, 1878, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1754**];

Україна, Львівська обл., Старосамбірський р-н, м. Старий Самбір, ліс, 10.09.1991, 2 екз., coll. Яворницький В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3132**];

Україна, Тернопільська обл., 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1807**; на етикетці – “Поділля”];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 21 екз. [інв. № **1762**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2931**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз. [інв. № **1761**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, грабовий ліс, підстилка, 06.2005, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2213**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, 10.09.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2988**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1 екз. [інв. № **1772**].

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 11 екз., det. Бонковський Й. (*Perpolita hammonis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1773**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 5 екз. [інв. № **1771**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1769**].

Aegopinella minor (Stabile, 1864)

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, байрачний ліс, 07.2003, 12 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1988**];

Україна, Донецька обл., смт Комишуваха, ліс, 16.11.2008, 7 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2610**];

Україна, Донецька обл., с. Старорайське, ліс, підстилка, 6.12.2008, 7 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2613**];

Україна, Донецька обл., с. Старорайське, ясеневий ліс, 10.2008, 23 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2614**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, околиці НПП "Святі гори", діброва, 3.05.2005, 2 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2144**];

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Грабове, байрачний ліс, 5.11.2007, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3001**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, с. Мінеральне, байрачний ліс, 18.04.2010, 2 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3259**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, дубово-ясенева байрачна діброва, 2.10.2004, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2125**];

Україна, Крим, с. Ізобільне, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон Узень-Баш, 14.05.1989, 2 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2321**];

Україна, Крим, с. Орлине, буково-грабовий ліс, під стовбурами дерев, 14.05.2010, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3092**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3151**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2649**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 24 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3040**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, с. Черемшине, заплавний ліс, 25.10.2008, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3036**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1804**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1795**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка. м. Перемишляни, 71 екз., det. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1776**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 4 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1797**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1796**];

Україна, Одеська обл., Котовський р-н, с. Борщі, 1997, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1838**];

Україна, Полтавська обл., Диканський р-н, смт Диканька, дубовий ліс, 5.08.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2386**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, грабово-дубовий ліс, підстилка, 27.07.2006, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2431**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, підстилка, 9.08.2006, 14 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2429**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, дубовий ліс, 1.08.2006, 19 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2432**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, 24.07.2006, 16 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2433**];

Україна, Тернопільська обл., 22 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1783**; на етикетці – "Поділля"];

Україна, Тернопільська обл., 29 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1799**; на етикетці – "Поділля"];

Україна, Тернопільська обл., 10 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. pura*), [інв. № **1808**; на етикетці – "Поділля"];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 57 екз., det. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1800**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1835**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2930**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 5 екз., det. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1782**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 19 екз., det. (*Ae. nitidula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1798**];

Україна, Харківська обл., Зміївський р-н, с. Коропове, НПП "Гомільшанські Ліси", дубовий ліс, 24.04.2007, 10 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О., Сверлова Н.В. [інв. № **2435**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2200**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2990**];

Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 2 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2164**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 4 екз., det. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1791**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1794**].

Aegopinella nitens (Michaud, 1831)

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (бук, граб, клен), 9.09.2003, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1964**; анатомічно перевірений матеріал].

Aegopinella nitidula (Draparnaud, 1805)

Україна, Львівська обл., м. Львів, р-н Голоско, біля вул. Винниця, вільшаник біля струмка, 28.09.2010, 24 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3133**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 27.05.1998, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1278**].

Aegopinella sp.

Примітка: не всі види з роду *Aegopinella* можна надійно визначити лише на підставі конхологічних ознак (Kerney et al., 1983), а в старих фондових матеріалах (а часом також і в новіших зборах) присутні лише порожні черепашки.

Примечание: не все виды из рода *Aegopinella* можно надежно определить только на основании конхологических признаков (Kerney et al., 1983), а в старых фондовых материалах (а иногда и в более новых сборах) имеются только пустые раковины.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, смерековий ліс, 24.06.1995, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1889**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1850**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, буковий ліс, біля річки, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2956**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1780**];

Україна, Івано-Франківська обл., Калуський р-н, 9 екз. [інв. № **1861**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 7 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1778**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 6 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1777**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1779**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 8 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1781**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Надвірна, буковий ліс, 16.07.2002, 2 екз., coll. Борисюк М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1853**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1803**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова Скеля, 3 екз., coll. Січ А., det. (*Ae. nitidula*) [інв. № **1805**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1775**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, мішаний ліс, біля струмка, 3.07.1997, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1814**];

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, смт Моршин, дубово-грабовий ліс, біля струмка, 5.09.1998, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1813**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 33 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1784**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1785**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitidula*) [інв. № **1802**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1809**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitens*) [інв. № **1788**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 1 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1790**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 14 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1786**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 9 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1789**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. (*Ae. nitidula*) [інв. № **1801**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 5 екз., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1792**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., det. (*Ae. nitens*) [інв. № **1793**].

Perpolita hammonis (Ström, 1765)

Примітка: у попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції зберігається під родовою назвою *Nesovitrea*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции хранится под родовым названием *Nesovitrea*.

Україна, Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Грабове, байрачний ліс, 5.11.2007, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3000**];

Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Павшин, ур. Острош, заболочений вільшаник, 28.04.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2161**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 3 екз. [інв. № **1748**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, верхня межа лісу, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1746**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1747**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 3 екз., det. (*Aegopinella pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1767**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2651**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2340**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1741**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 10 екз., det. Бонковський Й. (*Aegopinella pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1758**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 1 екз., det. (*Aegopinella pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1760**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 7 екз. [інв. № **1742**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1743**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 3 екз. [інв. № **1744**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", ур. Заливки, узлісся, у ґрунті, 15.04.1998, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2973**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", дубовий ліс, 1998, 1 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2978**; зі шлунку жаби];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, грабово-дубовий ліс, 27.07.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2430**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, підстилка, 9.08.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2410**];

Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, біля ставків, підстилка, 11.08.2006, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2427**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 3 екз. [інв. № **1745**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2927**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз. [інв. № **1749**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 06.2004, 11 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2194**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернівецького національного університету, сад, 07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2983**];

Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, вільшаник, 79 екз., det. (*Vitrea crystallina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1806**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1750**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1751**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз. [інв. № **1752**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Aegopinella pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1768**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1 екз., det. (*Zonitoides nitidus*), redet. Полінський В. [інв. № **1753**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Aegopinella pura*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1770**].

Perpolita petronella (L. Pfeiffer, 1853)

Примітка: у попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції зберігається під родовою назвою *Nesovitrea*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции хранится под родовым названием *Nesovitrea*.

Україна, Луганська обл., Луганський заповідник, філіал "Придонцівська заплава" (кол. Станично-Луганське від-ня), заплавна діброва, підстилка, 9.10.2004, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2140**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, лісопарк Білогорща, заболочений вільшаник, 16.07.1996, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1756**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1755**].

Cellariopsis orientalis (Clessin, 1887)

Примітка: тривалий час відносили до роду *Oxychilus*. Під такою назвою знаходиться в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: длительное время относили к роду *Oxychilus*. Под таким названием находится в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **2866**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 3.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2864**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, р-н карстового "мосту", буковий ліс, 3.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2865**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, біля річки, 2.07.2003, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2955**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 08.1867, 1 екз., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1654**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1658**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 5 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1660**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 7 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1659**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1653**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, Ланчин, правий берег р. Прут, 27.07.1912, 1 екз., coll. Ломницький, det. Сверлова Н.В. [інв. № **1733**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1651**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1655**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 10 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1656**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 35 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1663**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 39 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1661**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1649**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 24 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1650**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз., det. (*Aegopinella nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1812**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1665**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 7 екз., det. Бонковський Й. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1666**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 11 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1668**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1667**].

Riedeliconcha depressa (Sterki, 1880)

Примітка: тривалий час відносили до роду *Oxychilus*. Під такою назвою знаходиться в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: длительное время относили к роду *Oxychilus*. Под таким названием находится в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, вершина гори, 24.06.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1321**];
Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, 2.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2883**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 3 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1664**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*O. glaber*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1642**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1662**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. (*O. glaber*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1645**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 2 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1669**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. (*O. glaber*), redet. Полінський В. [інв. № **1648**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. (*Aegopinella nitens*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1787**].

Morlina glabra (Rossmässler, 1836)

Примітка: тривалий час відносили до роду *Oxychilus*. Під такою назвою знаходиться в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: длительное время относили к роду *Oxychilus*. Под таким названием находится в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 1 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1657**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1641**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1640**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, 5 екз. [інв. № **1643**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", товтра Валова, 7.05.2000, 2 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2868**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 4 екз. [інв. № **1639**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 2 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1652**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник “Медобори”, Сліпий яр, грабовий ліс, 11.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1819**];

Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, Пекарський яр, ліс (граб, клен), підстилка, гнила деревина, 26.06.2005, 6 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2199**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс, річкові наноси, 18.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2882**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1646**;];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Кросно, замок Одрикон, руїни замку, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1647**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1644**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 1 екз., det. (*O. cellarius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1670**].

Oxychilus draparnaudi (Beck, 1837)

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 26.05.1997, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1277**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 29.05.1998, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1849**].

Oxychilus deilus (Bourguignat, 1857)

Україна, Крим, м. Алушта, 07.2003, 17 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1960**];

Україна, Крим, с. Ізобільне, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон Узень-Баш, 14.05.1989, 3 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2320**];

Україна, Крим, Кримський заповідник, мішаний ліс (бук, сосна, дуб), 12.09.1997, 3 екз., coll. Капрусь І.Я., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1276**];

Україна, Крим, смт Лівадія, 05.2003, 1 екз., coll. Сусуловська І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1961**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, 2000, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **1833**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, на стінках колодязя, 13.05.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2464**];

Україна, Херсонська обл., Чаплинський р-н, смт Асканія-Нова, заповідник Асканія-Нова, 2002, 4 екз., coll. Трач В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1823**];

Україна, Херсонська обл., Чаплинський р-н, смт Асканія-Нова, парк, 06.2004, 12 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2543**].

Oxychilus inopinatus (Uličný, 1887)

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. hydatinus*), [інв. № **1735**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, г. Хомець, відкритий схил, 28.03.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1739**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, ок. с. Червоне (с. Стінка), 7.06.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1740**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Наварія, відкрита ділянка з випасом худоби, 27.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2958**];

Україна, Одеська обл., Болградський р-н, с. Владичень, оз. Ялпуг, 1999, 6 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2693**];

Україна, Тернопільська обл., 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*O. hydatinus*) [інв. № **1736**; на етикетці – "Поділля"];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1828**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2957**];

Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз., det. (*Vitrea crystallina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1681**].

Oxychilus diaphanellus (Krynicki, 1836)

Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, о. Хортиця, ур. Зелений дуб, 06.2002, 3 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. (*O. translucidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1274**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, м. Алушта, 07.2003, 15 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1959**];

Україна, Крим, с. Ізобільне, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон Узень-Баш, 14.05.1989, 2 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2312**];

Україна, Крим, с. Гончарне, Ласпинський перевал, 18.06.1985, 8 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2318**];

Україна, Крим, с. Орлине, буково-грабовий ліс, 14.05.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3241**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, г. Кішка, ліс, 18.06.1989, 2 екз., coll. Король Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2311**; *O. diaphanellus* var. *planaria* Clessin, 1883];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і г. Тепе-Кермен, листяний ліс у балці, 13.05.2011, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3152**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, схил, зарослий ліщиною, 17.05.2011, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3156**];

Україна, Крим обл., Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, городище Чуфут-Кале, 17.05.2010, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3206**];

Україна, Харківська обл., р-н, м. Харків, парк ім. М. Горького, 20.08.2002, 12 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. (*O. translucidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1890**; анатомічно перевірений матеріал].

Oxychilus sp.

Примітка: за конхологічними ознаками, знайдена в Донецьку черепашка може належати *O. diaphanellus* (Сверлова та ін., 2006а) – кримському видові, зареєстрованому на початку XXI ст. в інших містах на сході України (див. вище). Відсутність анатомічного матеріалу змусила нас утриматися поки що від остаточного визначення.

Примечание: по конхологическим признакам, найденная в Донецке раковина может принадлежать *O. diaphanellus* (Сверлова та ін., 2006а) – крымскому виду, зарегистрированному

вначале XXI в. в других городах на востоке Украины (см. выше). Отсутствие анатомического материала вынудило нас воздержаться пока от окончательного определения.

Україна, Донецька обл., р-н, м. Донецьк, Путилівський парк, берег ставка, заболочена лука, 5.06.2005, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2128**; порожня черепашка].

Родина Daudebardiidae

Daudebardia rufa (Draparnaud, 1805)

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*D. Heldii)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1314**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова скеля, 1 екз., coll. Яросевич, det. (*D. Heldii)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1315**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1563**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Сихів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1565**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, буково-грабовий ліс, на стовбурі буку після дощу, 8.06.1997, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3056**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 8 екз., det. Бонковський Й. (*D. Heldii)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1312**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1564**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1566**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 2 екз., det. Бонковський Й. (*D. Heldii)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1316**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1567**].

Daudebardia brevipes (Draparnaud, 1805)

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1310**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*D. rufa)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1568**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 1 екз., det. Бонковський Й. (*D. rufa)*, redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1569**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1311**].

Bilania boettgeri (Clessin, 1883)

Україна, Крим, смт Гурзуф, Ялтинський гірсько-лісовий заповідник, буково-сосновий ліс, 09.1997, 2 екз., coll. Капрусь І.Я, det. Сверлова Н.В. [інв. № **1269**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, край соснового лісу, у підстилці, 23.05.2010, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3055**];

Україна, Крим, Судацький р-н, с. Веселе, 26.10.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3023**].

Carpathica calophana (Westerlund, 1881)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2952**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, буковий ліс, гниюча деревина, 2.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1922**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1571**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1573**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 4 екз., coll. Січ А. [інв. № **1574**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1572**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1570**];
Україна, Тернопільська обл., 1879, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1575**; на етикетці – "Поділля"];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1958**].

Родина Vitrinidae

Vitrina pellucida (Müller, 1774)

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, байрачний ліс, 07.2003, 14 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1983**];
Україна, Дніпропетровська обл., Покровський р-н, с. Великомихайлівка, долина р. Кам'янка, заплавний ліс, 14.12.2008, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3009**];
Україна, Донецька обл., м. Донецьк, байрачний ліс (дуб, клен, ясінь), підстилка, 7.11.2004, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2138**];
Україна, Донецька обл., смт Біленьке, ліс, підстилка, 16.11.2008, 9 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О. [інв. № **2608**];
Україна, Донецька обл., смт Комишуваха, ліс, 16.11.2008, 21 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О. [інв. № **2609**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **1303**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, схил, зарослий ліщиною, 17.05.2011, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3154**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Боково-Платове, байрачний ліс, 24.10.2008, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2646**];
Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, с. Оріхове, долина р. Оріхова, заплавний ліс, 24.10.2008, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2654**];
Україна, Луганська обл., Краснодонський р-н, с. Верхньодеревечка, долина р. Деревечка, 26.10.2008, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2665**];
Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Першозванівка, долина р. Луганчик, 26.10.2008, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2657**];
Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, с. Благівка, байрачний ліс, 25.10.2008, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2667**];
Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, м. Червонопартизанськ, байрачний ліс, 25.10.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2664**];
Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2349**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1299**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Високий Замок, 4 екз. [інв. № **1859**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкритий схил, під камінням, 7.03.1999, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3003**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1300**];
Україна, Миколаївська обл., Новобузький р-н, ур. Чабанський ліс, 10.05.1998, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1886**];

Україна, Полтавська обл., Зінківський р-н, ок. смт Опішня (с. Діброва), дубовий ліс, підстилка, 5.08.2006, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2409**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, листяний ліс на схилах, підстилка, 24.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2384**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 11 екз. [інв. № **1302**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2932**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 9 екз. [інв. № **1301**];
Україна, Харківська обл., м. Куп'янськ, долина р. Оскол, байрачний ліс (дуб, клен), 21.05.2009, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3026**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, с. Пекарі, Канівський заповідник, ліс (граб, клен), підстилка, 2005, 42 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2177**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернівецького національного університету, сад, 07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2984**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрове), 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1309**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1308**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1307**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1306**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1304**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1305**].

Phenacolimax annularis (Studer, 1820)

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, край соснового лісу, у підстилці, 23.05.2010, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3059**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, мис Казантип, заповідник "Мис Казантип", 14.01.2007, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **253**8];
Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 5.05.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3162**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, лучні ділянки, 4.05.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2832**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Тещин міст, Піонерський парк, 13.12.2000, 13 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1275**].

Eucobresia nivalis (Dumont et Mortillet, 1852)

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 2 екз. det. Бонковський Й., [інв. № **1285**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 1 екз. [інв. № **1286**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1283**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1284**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1 екз., det. (*Semilimax semilimax*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1290**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1282**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1287**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1288**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 5 екз., det. Бонковський Й. (*Semilimax kotulae*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1291**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 1 екз. [інв. № **1289**].

***Semilimax semilimax* (Férussac, 1802)**

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, біля потоку, 1.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2548**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1 екз. [інв. № **1295**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1297**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **1294**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1298**].

***Semilimax kotulae* (Westerlund, 1883)**

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1 екз., det. (*S. semilimax*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1296**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 1 екз., coll. Стобієцький, det. Бонковський Й. (*Eucobresia nivalis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1292**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1293**].

Родина Camaenidae

***Camaena cicatricosa* (Müller, 1774)**

Китай, 2 екз. [інв. № **3075**].

Родина Bradybaenidae

***Fruticicola fruticum* (Müller, 1774)**

Примітка: тривалий час відносили до роду *Bradybaena*. Під такою назвою знаходиться в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: длительное время относили к роду *Bradybaena*. Под таким названием находится в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Донецька обл., с. Старорайське, 2008, 2 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Агеєва Л.О. [інв. № **2620**;];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, лівий берег р. Сіверський Донець, заплавний дубово-кленовий ліс, 5.07.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2260**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, 27.06.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2486**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), заплавний ліс (дуб, береза), 22.04.2006, 15 екз., coll. Хаустова Н., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2482**];
Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, дубово-ясенева байрачна діброва, 2.10.2004, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2147**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, правий берег р. Тетерів, 4.07.2002, 4 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1392**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, ліс, 5.07.2002, 7 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1393**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, біля КПП, на городніх рослинах, 21.07.1995, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **608**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси, лівий берег р. Тиса, на вербах, бузині та ін., 12 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2600**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня, на листі верби, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2598**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **2**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз. [інв. № **5**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 2 екз. [інв. № **6**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 11 екз., coll. Січ А. [інв. № **3**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **4**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **7**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2334**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 3 екз. [інв. № **11**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Залізна Вода, 5 екз. [інв. № **12**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **13**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 13 екз. [інв. № **15**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, р-н Збоїщ, у яру біля садово-дачних ділянок, 2.08.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2862**; черепашка закручена ліворуч];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **8**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 1 екз. [інв. № **9**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **10**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, край буково-грабового лісу, чагарники, 15.07.1997, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2295**; не типово висока форма черепашок];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, залісений схил (бук), 5.04.2005, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2789**; є нетипово високі черепашки];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, відкритий пагорб з вапняковими відслоненнями та чагарниками, 16.04.2004, 55 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2298**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, відкритий пагорб з вапняковими відслоненнями, 24.05.2005, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2797**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **14**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, між м. Пустомити та с. Наварія, зарості верби, 7.05.2005, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2296**];

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 71 екз. [інв. № **16**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **18**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **17**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **19**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, берег ставу в лісі, зарості ожини, 28.04.2007, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2450**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 24 екз., det. Бонковський Й., [інв. № **20**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, Мигейський каньйон, заплавний ліс, підстилка, 22.04.1995, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **607**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, заплава р. Псел, 24.07.2006, 13 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2361**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Шупарка, чагарник, 10.07.1934, 1 екз. [інв. № **2271**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Сновидів, 8 екз. [інв. № **37**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, 13 екз. [інв. № **21**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **22**];
Україна, Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, м. Кам'янець-Подільський, каньйон р. Смотрич, 15.05.2006, 26 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2224**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Келеберда, заплава р. Дніпро, Криві озера, 4.06.2004, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2202**];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 2 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2170**];
Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, 1878-79, 3 екз., coll. Залевський А. [інв. № **29**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **26**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Кепа), 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **27**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **24**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **28**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **25**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **23**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Гдиня, 1922, 2 екз., det. Полінський В. [інв. № **2276**];
Росія, Рязанська обл., м. Рязань, біля кремля, берег річки, на трав'янистих рослинах, 1.07.2002, 49 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1897**; з мономорфної популяції (усі черепашки коричневі, без смуги)];
Росія, Томська обл., Тегульдетський р-н, с. Центр-Полігон, схил біля струмка, 14.08.2006, 5 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2446**].

***Fruticicola transbaicalia* (Schileyko, 1978)**

Росія, Свердловська обл., Сухолозький р-н, м. Сухий Лог, правий берег р. Пишма, біля залізничного мосту, біля вапнякової скелі, осип, 20.07.2001, 10 екз., coll. Гребенников М.Е., det. Гребенников М.Е. [інв. № **1992**].

Родина Sphincterochilidae

***Sphincterochila cariosa* (Olivier, 1804)**

Ізраїль, каньйон Nahal Kizev, північний схил (південна експозиція), 26.11.1999, 3 екз., det. Павлічек [інв. № **3270**].

***Sphincterochila* sp.**

Ізраїль, Har Carmel, схил південної експозиції, 28.11.1999, 5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3276**].

Родина Helicidae

Drobacia banatica (Rossmässler, 1838)

Примітка: занесено до Червоної книги України (2009).

Примечание: занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 22.07.1995, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **606**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2859**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 06.2009, 1 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3126**].

Helicigona lapicida (Linnaeus, 1758)

Німеччина, 2 екз. [інв. № **34**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **33**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Ойцув, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **32**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Тенчинек, руїни замку, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **30**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Тенчинек, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **31**];

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Гдиня, 1922, 2 екз., det. Полінський В. [інв. № **2277**].

*Isognomostoma isognomostomum (*Schröter, 1784)

Примітка: у вітчизняній малакологічній літературі тривалий час вживали назву *Isognomostoma personatum* (Lamarck, 1792). Під цією назвою даний вид фігурує також у попередньому каталозі наземних молюсків ДПМ (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: в отечественной малакологической литературе длительное время употребляли название *Isognomostoma personatum* (Lamarck, 1792). Под этим названием данный вид фигурирует также в предыдущем каталоге наземных моллюсков ГПМ (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1923**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, р. Уголька, буковий ліс, 2.07.2003, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1920**];

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, карстовий міст, буковий ліс, скелі, 3.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1921**];

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **64**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **62**];

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **63**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **68**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 8 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **72**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **69**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **66**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 30 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **65**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **67**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **71**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 9 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **70**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **73**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **58**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **61**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **59**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **60**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **84**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **85**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **83**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1946**; не вибірка];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **77**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **78**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 44 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **76**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 62 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **75**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **79**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Щавниця, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **74**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 4 екз. [інв. № **81**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 5 екз. [інв. № **82**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 17 екз. [інв. № **80**].

Causa holosericea (Studer, 1820)

Примітка: в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) згаданий під назвою *C. holosericum*.

Примечание: в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) упомянут под названием *C. holosericum*.

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **86**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **87**].

Arianta arbustorum (Linnaeus, 1758)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, смерековий ліс, 24.06.1995, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1199**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **36**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 4 екз. [інв. № **35**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 31 екз. [інв. № **38**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 05.2009, 7 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2726**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, платанова алея вздовж вул. Стрийська, 5.06.2010, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3068**; на стовбурі одного платану];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 4 екз. [інв. № **40**];
Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, м. Мостиська, лісосмуга біля шосе, біля канави з водою, 9.06.2010, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3071**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **41**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Сновидів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **42**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 1 екз. [інв. № **39**];
Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, 1878-79, 9 екз., coll. Залевський А. [інв. № **55**];
Польща, Тарнаватка, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **50**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 1878, 4 екз., coll. Лазінек [інв. № **54**];
Польща, Краківське в-во, г. Баб'я, 1879, 2 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **49**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **44**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **46**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **48**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **52**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **53**];
Польща, Краківське в-во, Татри, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **2206**];
Польща, Краківське в-во, м. Краків, 35 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **45**];
Польща, Краківське в-во, м. Криниця, 36 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **43**];
Польща, Краківське в-во, м. Криниця, 35 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **47**];
Польща, Краківське в-во, м. Кшешовіце, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **51**].

Arianta petrii Kimakowicz, 1890

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009) під назвою *Arianta aethiops*. Тривалий час вважали підвидом *A. aethiops* (Шилейко, 1978). У цьому статусі він фігурує також у попередньому каталозі наземних молюсків ДПМ (Сверлова, 2004). Зараз *A. petrii* визнають самостійним видом (Кантор, Сысоев, 2005; Sysoev, Schileyko, 2009).

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009) под названием *Arianta aethiops***.** Длительное время считали подвидом *A. aethiops* (Шилейко, 1978). В этом статусе он фигурирует и в предыдущем каталоге наземных моллюсков ГПМ (Сверлова, 2004). Сейчас *A. petrii* признают самостоятельным видом (Кантор, Сысоев, 2005; Sysoev, Schileyko, 2009).

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармарошське від-ня, г. Петрос Мармароський, субальпіка, 24.06.1995, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1198**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **56**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, полонини, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **57**].

Faustina faustina (Rossmässler, 1835)

Україна, Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Мала Уголька, Карпатський біосферний заповідник, Угольське від-ня, карстовий міст, буковий ліс, скелі, 3.07.2003, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1919**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **182**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **183**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **208**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **185**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **186**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **206**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **207**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **184**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **187**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова скеля, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **191**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кривчицький ліс, 3 екз. [інв. № **192**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **193**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **188**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Підгірці, 3 екз. [інв. № **216**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **189**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 10 екз. [інв. № **190**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, закинутий кар'єр, заростаючий деревами та чагарниками схил, вапнякові осипи, 26.04.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2547**; нетипово дрібні черепашки];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 6 екз. [інв. № **195**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **194**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 8 екз. [інв. № **205**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **211**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **198**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник "Медобори", Сліпий яр, 10.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2877**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2879**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, 11 екз. [інв. № **196**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **197**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1940**; не вибірка];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2169**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1 екз. [інв. № **201**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **203**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 2 екз. [інв. № **209**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **204**].
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 8 екз. [інв. № **213**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 79 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **202**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **210**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **214**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **199**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **215**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **200**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **212**].

***Faustina cingulella* (Rossmässler, 1837)**

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 43 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **219**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **220**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **221**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 63 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **222**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 36 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **223**].

***Faustina rossmaessleri* (L.Pfeiffer, 1842)**

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **224**].

***Campylaea pouzolzi* (Deshayes, 1830)**

Хорватія, Далмація, 1 екз. [інв. № **3073**].

***Eobania vermiculata* (Müller, 1774)**

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, територія Ботанічного саду НАНУ, оранжереї, 29.08.2006, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2452**];
Україна, Крим, м. Алушта, 07.2003, 13 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1925**];
Україна, Крим, р-н, смт Гаспра, санаторій "Ясна поляна", 08.2005, 110 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2109**];
Україна, Крим, м. Севастополь, зарості бузку, 60 м від моря, 20.07.1992, 25 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **649**];
Україна, Крим обл., м. Севастополь, мис Товстий, рудеральна трав'яниста рослинність, 14.09.2002, 3 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1862**];
Україна, Крим, м. Севастополь, Чорноріччя, степова рослиннсть, скелі, 15.09.2002, 3 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1864**];
Україна, Крим, м. Севастополь, Чорноріччя, степова рослинність, скелі, 15.09.2002, 13 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1865**; черепашки ювенільних молюсків];
Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, між руїнами, 21.05.2010, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3069**];
Україна, Крим, м. Севастополь, сквер воїнів-інтернаціоналістів, 18.05.2010, 12 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3138**];
Україна, Крим, с. Сонячногірське, трав'яний схил біля траси, 19.06.2009, 35 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2785**; 1 черепашка з додатковою смугою];
Україна, Крим, м. Ялта, біля автовокзалу, 27.06.1996, 1 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **605**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Яковенкове, полинно-типчакові ділянки вздовж моря, 12.05.2006, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2571**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Яковенкове, 11.05.2006, 4 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2833**];
Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Курортне, 7.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3082**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, присадибна ділянка, закинута клумба (бузок, кропива), 4.08.2004, 107 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2305**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, територія міста, сад, 15.05.2006, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2462**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, 23.10.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2506**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, степ вздовж узбережжя моря, 23.10.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2530**];
Хорватія, Далмація, 6 екз. [інв. № **91**; з музею Наукового товариства ім.Т. Шевченка].

Helix pomatia Linnaeus, 1758

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця, П'ятничани, 1875, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **145**; на старій етикетці "П'ятничани над Південним Бугом"];
Україна, Волинська обл., Горохівський р-н, с. Терешківці, дубовий ліс, узлісся, 11.06.2005, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2922**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, паркова зона, 11.07.2002, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1399**];
Україна, Закарпатська обл., Берегівський р-н, с. Квасове, ур. Атак (Оток), дубово-грабовий заплавний ліс, 9.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1995**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1962**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **140**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Молодятин, 1 екз. [інв. № **1994**; раніше черепашка помилково знаходилася у № **163**, проте на черепашці є напис польською мовою "Молодятин"];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Соколівка, 7 екз. [інв. № **2266**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1 екз. [інв. № **141**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 2 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **142**];
Україна, Київська обл., м. Васильків, 2004, 1 екз., coll. Василюк О.В., det. Василюк О.В. [інв. № **2205**];
Україна, Київська обл., м. Київ, парк біля столичної обсерваторії, 21.05.2004, 5 екз., coll. Василюк О.В., det. Василюк О.В. [інв. № **2842**];
Україна, Київська обл., Богуславський р-н, м. Богуслав, грабовий ліс, 26.06.2005, 1 екз., coll. Лукашов Д.В., det. Балашов І.О. [інв. № **2841**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **148**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **149**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Знесіння, г. Піскова, 06.1919, 2 екз. [інв. № **151**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **152**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **161**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **164**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **165**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **218**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкриті схили, 28.04.1996, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **600**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Піскова, деревно-чагарникові зарості, 8.08.2004, 121 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2916**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Залізна Вода", деревна рослинність вздовж струмка, 10.08.2004, 45 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2917**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", під г. Хомець, деревна рослинність біля струмка, 4.07.2004, 88 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2918**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Високий Замок", південний схил, переважно клени, 31.07.2004, 126 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2919**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківське (кол. Комсомольське) озеро, ліс на березі, 13.05.2005, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2923**];

Україна, Львівська обл., м. Винники, відкритий схил, 04.2005, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2924**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **143**; 1 черепашка закручена ліворуч];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **144**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 3 екз. [інв. № **146**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Новий Кропивник, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **217**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1 екз. [інв. № **147**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, біля бензозаправки, широколистяний ліс, 25.05.2005, 2 екз., coll. Яворницький В.І., det. Яворницький В.І. [інв. № **2921**];

Україна, Львівська обл., Мостиський р-н, с. Вишенька, 1 екз. [інв. № **2265**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **153**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Кам'янопіль, 2 екз. [інв. № **150**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **154**];

Україна, Львівська обл., Турківський р-н, с. Розлуч, сосново-смерековий ліс в околицях села, 8.07.2005, 1 екз., coll. Яворницький В.І., det. Яворницький В.І. [інв. № **2920**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, Мигейський каньйон, лівий берег р. Південний Буг, заплавний ліс, 21.04.1995, 2 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **601**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, грабово-дубовий ліс, 27.07.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2360**];

Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, с. Гутисько, заказник "Голиця", степова ділянка, 17.04.2005, 3 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2853**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **155**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **163**; 1 черепашку перенесено до інв. № **1994**];

Україна, Харківська обл., м. Харків, 08.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1892**];

Україна, Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, м. Кам'янець-Подільський, каньйон р. Смотрич, 15.05.2006, 2 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2225**];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, парк, 11.09.2003, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1963**];

Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 17.08.2000, 8 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1935**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **160**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, г. Вавель (Wawel), відкриті схили з поодинокими деревами, 17.04.2005, 2 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2293**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **158**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **159**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **157**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1 екз. [інв. № **162**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **156**].

***Helix albescens* Rossmässler, 1839**

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, центр міста, сквер, 10.07.2005, 8 екз., coll. Мартинов В.В, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2120**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, територія міста, рекультивований терикон, 09.2005, 69 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2290**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, с. Широкине, степ на узбережжі моря, 30.03.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2702**];

Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, балка Космічна, 2.07.2002, 1 екз., coll. Воронова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1322**];

Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, р-н Дніпровської ГЕС, 26.07.2005, 2 екз., coll. Лукашов Д.В., det. Балашов І.О. [інв. № **2843**];

Україна, Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 8 км на захід від міста, 6.08.2008, 6 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2627**];

Україна, Київська обл., м. Київ, г. Замкова, над Андріївським узвозом, відкритий крутий західний схил з поодинокими кущами та деревами, 27.05.2006, 4 екз., coll. Балашов І.О., Бахонський Д.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2217**];

Україна, Крим, смт Гаспра, санаторій "Ясна поляна", 08.2005, 29 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2110**];

Україна, Крим, смт Лівадія, на схилах гір, 05.2003, 3 екз., coll. Сусуловська І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1936**];

Україна, Крим, м. Севастополь, сквер воїнів-інтернаціоналістів, 18.05.2010, 12 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3139**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, відкрита ксеротермна ділянка поруч з руїнами, 22.05.2011, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3158**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, 19.06.2006, 6 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2847**];

Україна, Крим, м. Феодосія, 27.07.2003, 20 екз., coll. Павлів І.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1926**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, вул. Привокзальна, на стовбурах дерев, 16.05.2010, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3141**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля залізничного вокзалу, 16.05.2010, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3142**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, сквер, 16.05.2010, 9 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3143**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Танкове, г. Таз-Оба, 16.05.2011, 24 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3183**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові ділянки, 7.05.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2441**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, петрофітний степ, 7.05.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2835**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 3.05.2010, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3106**];

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, г. Бовван, 6.09.1967, 5 екз., coll. Якубовський, det. Сверлова Н.В. [інв. № **443**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, 23.10.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2505**];

Україна, Миколаївська, м. Миколаїв, р-н Старий Водопой, стара лісосмуга (дуб, груша, чагарники), 19.04.1995, 46 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **596**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Старий Водопой, стара лісосмуга (дуб, груша, чагарники), 19.04.1995, 17 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **597**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, біля обласної лікарні, 17.06.1995, 38 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С [інв. № **598**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, біля обласної лікарні, 17.06.1995, 51 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **599**];
Україна, Херсонська обл., Чаплинський р-н, смт Асканія-Нова, заповідник "Асканія-Нова", зоопарк, штучні деревні насадження, 20.05.2005, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2158**].

Helix lucorum Linnaeus, 1758

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009).
Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Крим, с. Кизилове, Байдарська долина, 20.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3102**];
Україна, Крим, м. Севастополь, р. Чорна, Чорнорічинський каньйон, 1996, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **822**];
Україна, Крим, ок. м. Севастополь (с. Фронтове), 2002, 4 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1317**];
Україна, Крим, м. Севастополь (Флотське), 2002, 3 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1318**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", 15.05.2010, 10 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3140**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Передущельне, 25.10.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2532**].

Helix lutescens Rossmässler, 1837

Україна, Волинська обл., Луцький р-н, м. Луцьк, пустир з будівельним сміттям, 14.08.2005, 87 екз., coll. Сухомлін К.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2288**];
Україна, Волинська обл., Луцький р-н, м. Луцьк, парк культури та відпочинку ім. Л. Українки, 14.08.2005, 29 екз., coll. Сухомлін К.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2289**];
Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, паркова зона, 11.07.2002, 3 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1948**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Бовшів, г. Касова, 28.05.1925, 2 екз., det. Полінський В. [інв. № **173**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **174**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, м. Косів, 1 екз. [інв. № **2270**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **167**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **168**];
Україна, Львівська обл., Буський р-н, смт Олесько, Олеський замок, 16.05.2009, 19 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2815**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **166**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Мервичі, 3 екз. [інв. № **2267**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, відкритий біотоп, 5.04.2005, 58 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2294**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 17 екз. [інв. № **2268**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **169**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **170**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **171**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **172**];
Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, Мигейський каньйон, лівий берег р. Південний Буг, заплавний ліс, 29.04.1995, 2 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **602**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, с. Шибалин, 31 екз. [інв. № **2272**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **175**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **176**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **177**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Нирків, 37 екз. [інв. № **2269**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **178**];
Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, насип біля шосе, 19.07.1998, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **603**; добре виражені смуги на черепашках];
Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Улашківці, 23.07.1998, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2860**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, берег ставу, 19.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1945**; добре виражені смуги на черепашці];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **179**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1921, 10 екз., det. Полінський В. [інв. № **180**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Ланьцут, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **181**].

***Helix* sp.**

Росія, Пензенська обл., м. Пенза, станція юних натуралістів, 2005, 1 екз., coll. Стойко Т.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2840**].

***Levantina caesareana* (Mousson, 1854)**

Ізраїль, каньйон Nahal Kizev, північний схил (південна експозиція), 26.11.1999, 3 екз., det. Павлічек [інв. № **3271**].

***Levantina* sp.**

Ізраїль, каньйон Har Carmel, схил південної експозиції, 28.11.1999, 7 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3275**].
Ізраїль, каньйон Nahal Kizev, дно каньйона, 26.11.1999, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3272**].

***Cepaea nemoralis* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 27.09.1994, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **604**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2754**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Симоненка, деревно-чагарникові насадження, 16.04.2002, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2219**];
Німеччина, земля Гесен, м. Вісбаден, 3 екз. [інв. № **96**];
Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, місто та околиці, 1878, 12 екз., coll. Залевський А. [інв. № **98**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз. [інв. № **97**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, г. Вавель (Wawel), відкриті схили з поодинокими деревами, 17.04.2005, 4 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2292**];

Польща**,** Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 7 екз. [інв. № **93**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Ланьцут, 1879, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **94**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Ланьцут, 1879, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **95**];

Росія, Московська обл., Красногорський р-н, смт Нахабіно, деревно-чагарникові насадження вздовж будинків, 06.2006, 129 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2660**].

Cepaea hortensis (Müller, 1774)

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Мельники, біогеостаціонар Львівського нац. ун-ту, 14.06.2000, 5 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1279**];

Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), біогеостаціонар Львівського нац. університету, чагарники, 24.05.2007, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2439**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, сад, 04.2002, 4 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1280**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 04.1999, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1313**; морфи з різних колоній];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Гетьмана Мазепи, 1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2743**; зміна фенотипу після зимівлі];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2744**; зміна фенотипу після зимівлі];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 17.08.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2745**; додаткова смуга];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2746**; відкритий пупок];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2747**; рідкісна морфа (модифікація)];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк культури та відпочинку, 8.07.2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2748**; зачатки додаткової смуги];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 17.08.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **2749**; рідкісні морфи];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 3.08.2001, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2750**; додаткова смуга];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Тернопільська, 2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2751**; зачатки центральної смуги];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Промислова, 13.04.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2752**; рідкісна морфа];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Гетьмана Мазепи, 5.04.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2753**; рідкісна морфа];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 3.08.2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2755**; "розщеплена" 3-я смуга];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Кульпарківська, 1998, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2756**; окремі морфи];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 7.04.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2757**; рідкісна морфа];

Україна, Львівська обл., м. Львів, парк "Залізна Вода", 2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2758**; зачатки гіалозонатних смуг];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 27.04.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2759**; додаткова смуга];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Промислова, 18.04.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2760**; рідкісна морфа];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк культури та відпочинку, 2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2761**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2762**; рідкісна морфа (модифікація)];
Україна, Львівська обл., м. Львів, район Збоїщ, садово-дачні ділянки, 2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2763**; окремі морфи];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 14.06.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2764**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк (з різних ділянок), 1999-2000, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2765**; гіалозонатні смуги або їх зачатки];
Україна, Львівська обл., м. Львів, сквер в кінці вул. Замарстинівська, 23.04.1999, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2766**; окремі морфи];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк ім. 700-річчя Львова, 2.05.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2767**; окремі морфи];
Україна, Львівська обл., М. Львів, Стрийський парк (колишній "жоржинарій"), 8.07.2001, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2768**; додаткова смуга або "розщеплена" 1-а смуга];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 10.04.2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2769**; зачатки гіалозонатних смуг];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк (колишній "жоржинарій"), 14.08.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2770**; 1 черепашка зі слабко пігментованими смугами];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 3.08.2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2771**; зачатки додаткової смуги];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 18.08.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2772**; 2-а смуга на початку депігментована];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк культури та відпочинку, 2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2773**; рідкісна морфа];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 8.07.2001, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2774**; зачатки додаткової смуги];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 12.08.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2775**; зачатки додаткової смуги];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 15.08.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2776**; розщеплена 5-а смуга];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 12.04.2001, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2778**; зачатки гіалозонатних смуг];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 2002, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2779**; нечіткі краї смуг];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 15.07.2004, 165 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2783**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 24.08.2004, 229 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2784**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Липинського, 3.04.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2816**; 1 черепашка закручена ліворуч];
Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Княгині Ольги, 16.04.2002, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2817**; черепашка закручена ліворуч];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, колишній "жоржинарій", 4.05.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2856**; гіалозонатні смуги];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2857**; нетипова форма черепашки];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, колишній "жоржинарій", 4.08.2002, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2889**; "розщеплена" 5-а смуга];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Дрогобич, вуличні деревно-чагарникові насадження, 7.08.2009, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2727**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, узбіччя шосе в околицях міста, 26.04.2003, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1896**; мономорфна популяція (відсутні черепашки зі смугами, білі черепашки)];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Конопниця, садово-городні ділянки, 24.09.2005, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **2152**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, м. Пустомити, заростаючий вапняковий кар'єр, 30.04.2001, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2777**; зачатки гіалозонатних смуг];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, м. Пустомити, заростаючий кар'єр, на кущах, 7.05.2005, 132 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2787**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, пустир, 08.2007, 111 екз., coll. Рибка К.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2447**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, лісове насадження в межах міста, 28.07.2007, 64 екз., coll. Рибка К.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2448**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, присадибна ділянка, 27.04.2006, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2218**];

Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, місто та околиці, 1879, 16 екз., coll. Залевський А. [інв. № **106**];

Польща, Тарнаватка, 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **103**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 1 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **99**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **100**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Камілово), 2 екз. [інв. № **102**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова (Кепа), 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **101**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Поремба, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **105**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **104**];

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Гдиня, 1922, 6 екз., det. Полінський В. [інв. № **2278**];

Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Пуцьк, 22.08.1922, 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **2279**].

***Cepaea vindobonensis* (Férussac, 1821)**

Україна, Волинська обл., р-н, м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, 18.06.2008, 32 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2782**];

Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, біля шахти уранової руди, ділянка лісової рекультивації, 08.2003, 6 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1987**];

Україна, Донецька обл., м. Докучаєвськ, петрофітна степова ділянка, відслонення вапняків, 26.04.2009, 86 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2839**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, рекультивований терикон, західний схил, 09.2005, 44 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2257**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, парк Ленком, бур'яново-степова рослинність з окремими деревами лоха, 30.05.2006, 125 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2449**];

Україна, Донецька обл., Амвросіївський р-н, м. Амвросіївка, територія міста, лісосмуга (ясень, бересклет) без трав'яного ярусу, 28.05.2006, 201 екз., coll. Ткачева Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2256**];

Україна, Донецька обл., Амвросіївський р-н, с. Карпово-Надеждинка, штучний сосняк на петрофітній ділянці, відслонення пісковиків, 4.11.2007, 43 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2491**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Кам'яні Могили", 15.10.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2507**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, с. Федорівка, штучний дубовий ліс на гранітних відслоненнях, 16.09.2006, 30 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2531**];

Україна, Донецька обл., Мар'їнський р-н, с. Галицинівка, захисна лісосмуга (робінія) зі слабко розвиненим трав'яним ярусом, 15.04.2006, 47 екз., coll. Микулич Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2242**; 1 черепашка закручена ліворуч];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, м. Новоазовськ, 2.07.2005, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2122**; гіалозонатні смуги];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Білосарайська коса, куртини злаків, кермека і сорної рослинності, 9.07.2006, 74 екз., coll. Прокопенко Е.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2241**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степова ділянка на глинистих ґрунтах, 1.05.2006, 77 екз., coll. Хаустова Н., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2240**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 5.07.2008, 2 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2674**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, лівий берег р. Сіверський Донець, заплавний дубово-кленовий ліс, 5.07.2006, 67 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2259**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, правий берег р. Сіверський Донець, крейдові схили зі злаково-різнотравними куртинами, 7.07.2006, 276 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2261**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, г. Видилиха вздовж р. Сіверський Донець, заплавний ліс, 2.07.2008, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2623**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, берег р. Сіверський Донець, крейдяні кар'єри, 2.05.2005, 8 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2121**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, територія міста, оз. Солене, очеретяні зарості, 15.04.2006, 56 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2262**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, вздовж р. Кальміус, відслонення вапняків, степові ділянки, 24.09.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3041**];

Україна, Донецька обл., Тельманівський р-н, с. Гранітне, лівий берег р. Кальміус, зарості терену на степовому схилі, 10.04.2006, 82 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2258**];

Україна, Донецька обл., Тельманівський р-н, с. Самсонове, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", зарості терену на схилі вздовж річки, 10.04.2006, 193 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2247**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, лівий берег р. Тетерев, 1.07.2002, 8 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1394**];

Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, 6.07.2004, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2287**; не вибірка];

Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве, г. Ловачка, південний схил, 26.05.2004, 2 екз., coll. Мірутенко В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2794**];

Україна, Закарпатська обл., Свалявський р-н, с. Пасіка, 09.1957, 1 екз., coll. Загайкевич І.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **139**];

Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, посадка (акація, шовковиця) біля струмка, 06.2002, 6 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2885**];

Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківська (с. Вовчинець), Вовчинецькі гори, відкриті схили з чагарниками та вапняковими осипами, 13.04.2004, 322 екз., coll. Сверлова Н.В., Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2282**; є черепашки з гіалозонатними смугами];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Бовшів, г. Касова, 28.05.1925, 2 екз., det. Полінський В. [інв. № **129**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **114**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **117**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **115**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **118**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **116**];

Україна, Київська обл., м. Київ, Труханів о-в на р. Дніпро, 6.06.2005, 60 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2280**];

Україна, Київська обл., м. Київ, гідропарк на р. Дніпро, 06.2004, 6 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2286**];

Україна, Київська обл., Обухівський р-н, м. Українка, територія Трипольської ТЕС, вздовж дороги - тополі, чагарники, 19.06.2004, 61 екз., det. Король Е.М. [інв. № **2308**];

Україна, Луганська обл., м. Щастя, відкриті крейдові схили, під кущами, 28.08.2006, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2335**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2333**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, г. Хомець, 7 екз., coll. Красуцький [інв. № **109**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1867, 35 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **121**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **123**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **124**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", пустир (колишнє звалище скловідходів), 25.06.2004 + 4.07.2004, 425 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2248**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, лісопарк "Погулянка", піщаний схил з чагарниками, 27.06.2004, 55 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2285**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (м. Винники), заростаючий піщаний кар'єр на краю лісу, 3.06.2004, 53 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2309**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, р-н Збоїщ, садово-дачні ділянки, у яру, 2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2790**; нетипово висока черепашка];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Піскова, деревно-чагарникові зарості під горою, 8.08.2004, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2795**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", пустир, 2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2796**; нетипова форма];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", біля г. Хомець, трав'янистий схил біля залізничної колії, 4.07.2004, 79 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2800**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкритий схил з окремими деревами та чагарниками, 25.06.2004, 82 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2801**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", відкритий схил з окремими деревами та чагарниками, 25.06.2004, 52 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2802**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Хомець, південний схил, 16.04.2003, 117 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2805**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", г. Хомець, південний схил, 10.04.2004, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2806**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", біля г. Хомець, відкритий схил біля залізничної колії, 10.04.2004, 457 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2807**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", біля г. Хомець, відкритий схил біля залізничної колії, 16.04.2003, 487 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2808**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **119**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, с. Молотів, 4 екз. [інв. № **2275**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, буково-грабовий ліс, узлісся, 15.07.1997, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2207**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, 5.04.2005, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2798**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Куликів, відкриті схили, 5.07.2005, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2792**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Мервичи, 2 екз. [інв. № **2273**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Білий Камінь, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **120**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, 9 екз. [інв. № **122**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, відкритий пагорб з вапняковими відслоненнями, 16.04.2004, 318 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2803**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, верхня частина заростаючого вапнякового кар'єру, 26.04.2003, 62 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2283**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, поблизу вапнякових кар'єрів, схил з розрідженою деревно-чагарниковою рослинністю і вапняковими осипами, 26.04.2003, 55 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2284**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **125**;];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **126**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ок. с. Ушковичі (Неделиска), відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 1.08.1999, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2897**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Кам'янопіль, 07.1919, 8 екз., coll. Красуцький [інв. № **110**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, м. Пустомити, заростаючий кар'єр, на кущах, 7.05.2005, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2788**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Борятин, ліс, 29.07.1919, 5 екз. [інв. № **108**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 4 екз., coll. Красуцький [інв. № **111**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 39 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **128**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **130**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", узбіччя шосе, 27.05.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2799**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, околиці міста, лісосмуга, 2.05.1995, 78 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **1980**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, біля пансіонату "Родники", 2.05.1995, 56 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2263**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, пустир, 06.2008, 87 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2786**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, газон вздовж соснової посадки, 08.2009, 34 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2804**];

Україна, Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, лісосмуга, 28.04.1995, 54 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **2264**];

Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, заповідник "Єланецький степ", 13.05.1998, 5 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3220**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, рудеральна ділянка біля залізничної колії, 9.08.2006, 108 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2243**];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, м. Біляївка, р. Турунчук, о-в Любові, 1.07.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2850**; рідкісна морфа];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, вздовж р. Турунчук, 07.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2851**; окремі морфи];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона міста, біля санаторію "Березовий Гай", паркова ділянка, 7.08.2006, 105 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2244**];
Україна, Полтавська обл., Семенівський р-н, смт Семенівка, пустир біля залізничної колії, 08.2006, 6 екз., coll. Стойко Т.Г., Горбенко В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2245**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, суха лука на схилах, 24.07.2006, 19 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2363**];
Україна, Рівненська обл., над р. Горинь, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **113**];
Україна, Рівненська обл., Березнівський р-н, смт Березне, дендрарій лісового коледжу, 10.06.2005, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2793**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **127**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **133**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2791**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", товтра Довга, 6.05.2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3219**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **131**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **132**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 15.07.1959, 30 екз. det. Сверлова Н.В. [інв. № **2281**];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Конюхи, 5 екз. [інв. № **107**];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Конюхи, 4 екз. [інв. № **2274**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Городниця, заповідник "Медобори", Городницькі товтри, відкриті схили, 5.05.2000, 16 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3218**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **134**];
Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, м. Чортків, 5 екз. [інв. № **135**];
Україна, Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, лівий берег р. Дністер, 12.04.2003, 12 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1930**];
Україна, Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, м. Кам'янець-Подільський, каньйон р. Смотрич, 15.05.2006, 1 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2226**];
Україна, Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Нігин, схили товтр, 14.05.2006, 28 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2223**];
Україна, Хмельницька обл., Чемеровецький р-н, с. Лісогірка, НПП "Подільські Товтри", 08.2000, 4 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1928**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, околиці могили Т.Г.Шевченка, відкрита ділянка з поодинокими деревами та кущами, 20.06.2006, 130 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2255**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Келеберда, заплава р. Дніпро, Криві озера, 4.06.2004, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2204**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 17.08.2000, 7 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1931**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 07.2003, 13 екз., coll. Хлус Л.М., det. Хлус Л.М. [інв. № **1944**; не вибірка];
Німеччина, земля Гесен, м. Вісбаден, 3 екз. [інв. № **112**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **138**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **136**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **137**];
Росія, Пензенська обл., м. Пенза, 2006, 5 екз., coll. Стойко Т.Г., Булавкіна О., det. Стойко Т.Г., Булавкіна О. [інв. № **2228**; анатомічно перевірений матеріал].

***Cryptomphalus aspersa* (Müller, 1774)**

Примітка: див. стор. 5.
Примечание: см. стр. 8-9.

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), 1875, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **89**; на старій етикетці "П'ятничани над Південним Бугом"];
США, штат Каліфорнія, м. Ріверсайд (Riverside), ботанічний сад університету, 11.08.2007, 3 екз., coll. Сусуловський А.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2533**];
Хорватія, Далмація, 2 екз. [інв. № **90**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Pleurodontidae

Labyrinthus (Labyrinthus) sp.

Центральна Америка, 1 екз. [інв. № **3074**].

***Caracolus carocollus* (Linnaeus, 1758)**

Пуерто-Ріко, 2 екз. [інв. № **3072**].

Родина Helicodontidae

***Helicodonta obvoluta* (Müller, 1774)**

Чехія, Західно-Чеська обл., м. Карлови Вари (Карлсбад), 3 екз., coll. Дибовський [інв. № **88**].

Родина Hygromiidae

Примітка: нещодавно в лабораторії малакології ДПМ розпочато таксономічну ревізію наземних молюсків з роду *Helicopsis*, які зустрічаються на території України (Гураль-Сверлова, 2010). При цьому було з'ясовано, що в багатьох випадках визначення видової належності лише за конхологічними ознаками є проблематичним або загалом неможливим. Тому частину порожніх черепашок, які надійшли до малакологічного фонду ДПМ, було визначено лише до роду.

Примечание: недавно в лаборатории малакологии ГПМ начата таксономическая ревизия наземных моллюсков из рода *Helicopsis*, встречающихся на территории Украины (Гураль-Сверлова, 2010). При этом было установлено, что во многих случаях определение видовой принадлежности только по конхологическим признакам является проблематичным или вообще невозможным. Поэтому часть пустых раковин, поступивших в малакологический фонд ГПМ, была определена только до рода.

***Plicuteria lubomirskii* (Slósarski, 1881)**

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009).

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009).

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, ліс, 4.06.2002, 3 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1386**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **348**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **349**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Підгірці, лісосмуга вздовж шосе, 7.06.2008, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2573**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Борислав (Мражниця), 1882, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **347**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **350**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз., det. Бонковський Й., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **355**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, узлісся, на траві, 27.05.1999, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2549**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, ок. м. Кракова, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **352**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., coll. Січ А., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **354**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Щавниця, Пеніни, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **329**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во м. Перемишль, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **353**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **351**].

***Trochulus hispidus* (Linnaeus, 1758)**

Примітка: даний рід тривалий час називали "*Trichia*". Під цією родовою назвою *T. hispidus* знаходиться і в попередньому каталозі (Сверлова, 2004) та в музейній колекції.

Примечание: данный род длительное время называли "*Trichia*". Под этим родовым названием *T. hispidus* находится также в предыдущем каталоге (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Набережна, рудеральна ділянка, 20.06.2008, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2562**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л. Українки, 20.08.2008, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2563**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, сквер, 18.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2566**];

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, біля потоку, 1.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2553**];

Україна, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **415**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **416**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 9 екз. [інв. № **417**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Сарники, ліс, 6.06.2002, 17 екз., coll. Николин А., det. Кирпан С.П. [інв. № **1854**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 33 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **420**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 6 екз. [інв. № **435**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 14 екз. [інв. № **436**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **439**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Залізна Вода, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **421**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, парк Залізна Вода, бук, граб, у яру біля струмка, 6.04.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **827**; нетипова форма черепашки];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Стрийський парк, 16.06.2008, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2565**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Софіївка, 3.04.1894, 18 екз. [інв. № **2583**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Підгірці, 11 екз., coll. Ломницький [інв. № **426**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **418**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 4 екз. [інв. № **437**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **422**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **427**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5 екз. [інв. № **2586**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **419**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 18 екз. [інв. № **438**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка і м. Перемишляни, 1878, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **423**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **440**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **424**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 1 екз. [інв. № **425**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 1919, 3 екз., coll. Красуцький [інв. № **429**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 33 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **428**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, берег р. Західний Буг, 05.2002, 4 екз., coll. Федик У.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2854**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 3 екз., coll. Красуцький [інв. № **430**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Семигинів, 22 екз. [інв. № **442**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, узлісся, на траві, 27.05.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2550**];
Україна, Тернопільська обл., 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **431**; на етикетці – “Поділля”];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, 2.10.1999, 1 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **828**; нетипова форма черепашки];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 8 екз. [інв. № **432**];
Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, р. Серет, берег річки, чагарники, 19.07.1998, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **806**];
Білорусь, Гродненська обл., Новогрудський р-н, Войнов, 3 екз. [інв. № **1880**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **433**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. (*Monacha carthusiana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **390**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **434**].

Trochulus villosulus (Rossmässler, 1838)

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009). Див. також примітку до *T. hispidus*.

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009). См. также примечание к *T. hispidus*.

Україна, Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 42 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **356**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське), ок. м. Краків, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **357**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське), Пеніни, 1 екз. [інв. № **358**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське), Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **359**].
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **361**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **362**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 15 екз. [інв. № **360**];

Trochulus bielzi (A. Schmidt, 1860)

Примітка: вид занесено до Червоної книги України (2009). Див. також примітку до *T. hispidus*.

Примечание: вид занесен в Красную книгу Украины (Червона книга України, 2009). См. также примечание к *T. hispidus*.

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, г. Соколине Бердо, буковий ліс, 23.07.1995, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **609**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Бистрець, 3 екз. [інв. № **364**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **363**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **366**];
Україна, Чернівецька обл., Вижницький р-н, с. Долішній Шепіт, хвойний ліс, 07.2003, 1 екз., coll. Федотова О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1974**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **365**].

Trochulus unidentatus (Draparnaud, 1805)

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 1 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **375**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. (*T. bielzi*), redet. Полінський В. [інв. № **373**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **372**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **374**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **376**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **377**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **378**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 23 екз. [інв. № **379**].

Edentiella bakowskii (Poliński, 1924)

Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1 екз., det. (*Trichia sericea*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **370**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*E. edentula*) [інв. № **368**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 1 екз., coll. Січ А., det. (*E. edentula*) [інв. № **369**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 5 екз. [інв. № **371**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*E. edentula*) [інв. № **367**].

***Helicopsis striata* (Müller, 1774)**

Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, біля шахти уранової руди, ділянка лісової рекультивації, 08.2003, 14 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1986**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пониква, 4 екз., det. Полінський В. [інв. № **1338**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, г. Козакова, 20 екз., coll. Ломницький, det. Фулінський [інв. № **1332**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, 18 екз., coll. Ломницький М., det. Фулінський [інв. № **1333**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Словіта, 36 екз., det. Фулінський [інв. № **1334**];
Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 24.09.1999, 74 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2906**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1337**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, 06.2008, 12 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3215**];
Україна, Миколаївська обл., Веселиновський р-н, смт Веселинове, 26.03.1998, 7 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1395**];
Україна, Миколаївська обл., Єланецький р-н, с. Калинівка, заповідник “Єланецький степ”, степ, 13.05.1998, 16 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1339**];
Україна, Миколаївська обл., Очаківський р-н, с. Парутине, 07.2004, 24 екз., coll. Луговий С.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2101**];
Україна, Одеська обл., ок. м. Одеса, мисливське господарство "Рідна природа", 10.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3213**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, санаторій "Золоті піски", розріджена деревно-чагарникова рослинність, 08.2006, 92 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2246;** анатомічно досліджений матеріал];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, біля залізничної станції, 08.2006, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3214**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, 13.07.1999, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1341**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1335**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1336**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Шипівці, відкритий схил, вапнякові відслонення, 29.07.1998, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1340**];
Україна, Тернопільська обл., Лановецький р-н, с. Оришківці, соснова посадка, крейдовий схил, 2.07.1998, 32 екз., coll. Мамчур А.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1342**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Скалат, 16.08.1867, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1355**];
Україна, Херсонська обл., Скадовський р-н, між с. Новоросійське і с. Володимирівка, 1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1343**].

***Helicopsis retowskii* (Clessin, 1883)**

Примітка: анатомічні дослідження, проведені в лабораторії малакології ДПМ (Гураль-Сверлова, у друці), показали, що діапазон внутрішньовидової конхологічної мінливості цього виду є значно більшим, ніж вважали раніше (Шилейко, 1978). Окремі його форми можуть нагадувати *H. filimargo* або *H. dejecta*.

Примечание: анатомические исследования, проведенные в лаборатории малакологии ГПМ (Гураль-Сверлова, в печати), показали, что диапазон внутривидовой конхологической изменчивости этого вида намного больше, чем считали ранее (Шилейко, 1978). Отдельные его формы могут напоминать *H. filimargo* или *H. dejecta*.

Україна, Крим, м. Алушта, г. Чатир-Даг, нижнє плато, 13.07.1984, 3 екз., coll. Попов В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **650**];

Україна, Крим, смт Кореїз, г. Ай-Петрі, 28.05.1989, 4 екз., coll. Король Е.М., det. Король Е.М. [інв. № **2322**];

Україна, Крим, ок. м. Севастополь (Балаклава), 19.09.2001, 6 екз., coll. Дятлов Є.С., det. Сон М.О. [інв. № **1824**];

Україна, Крим, м. Севастополь, ландшафтний заказник "Мис Айя", 16.05.2010, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3084**];

Україна, Крим, м. Севастополь, бухта Козача, ксерофітний степ, 17.05.2010, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3177**];

Україна, Крим, м. Севастополь, каньйон р. Чорна, р-н г. Елі, 23.05.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3181**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, 26.09.2002, 11 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1870**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, г. Таз-Оба, 17.06.2006, 17 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2722**; з типового місцезнаходження *Brephulopsis konovalovae*];

Україна, Крим, Чатир-Даг, нижнє плато, 3.07.1984, 26 екз., coll. Попов В.М., Стенько Е.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2094**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, 08.1999, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **807**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля г. Бешик-Тау, низька трава біля дороги, 20.05.2010, 73 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3175**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, городище Чуфут-Кале, 17.05.2010, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3176**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, схили через шосе від ханського палацу, 15.05.2010, 76 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3178**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", відкритий схил з низькою травою, 17.05.2010, 220 екз., coll. Сверлова Н.В.. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3179**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, берег водосховища Егіз-Оба, на траві, 12.05.2011, 104 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3180**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, старий мигдальний сад, 12.05.2011, 94 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3199**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, між г. Бешик-Тау і городищем Чуфут-Кале, кам'яні відслонення з низькою травою, 15.05.2011, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3204**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Кудрине, г. Тепе-Кермен, біля вершини, 17.05.2011, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3198**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Машине, біля г. Киз-Кермен, 20.05.2011, 170 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3173**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Передущельне, біля джерела, 11.05.1996, 1 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2102**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Танкове, г. Таз-Оба, відкриті трав'яні схили, 16.05.2011, 284 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3191**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, петрофітний степ, 7.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3186**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, Джангульський оповзень, кам'яниста ділянка з сухою травою, 28.06.1992, 1 екз., coll. Калініна, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2104**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Ленське, 1999, 23 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1346**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, мис Тарханкут, степ, 22.10.2006, 22 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2522**];

Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, берег моря, типчаково-полинний степ, 23.10.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2529**];

Україна, Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Милове, петрофітний степ, 20.04.2007, 27 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3187**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Херсонська обл., Скадовський р-н, смт Лазурне, 19.04.2007, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3185**].

***Helicopsis dejecta* (Cristofori et Jan, 1831)**

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, м. Новоазовськ, 2.07.2005, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2119**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Новокатеринівка, петрофітний степ, на відслоненнях вапняків, 8.04.2006, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3168**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, берег водосховища Егіз-Оба, на траві, 12.05.2011, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3192**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Курортне, РЛП “Караларський степ”, 7.05.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3169**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, петрофітний степ, 5.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3170**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, степові ділянки, 24.05.2006, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3171**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Луганська обл., Новопсковський р-н, с. Ікове, крейдові відслонення, 19.05.2009, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2823**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Болградський р-н, с. Виноградівка, берег оз. Ялпуг, 06.1999, 6 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **815**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Одеська обл., Болградський р-н, с. Владичень, берег оз. Ялпуг, 06.1999, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2914**].

***Helicopsis instabilis* (Rossmässler, 1838)**

Україна, Івано-Франківська обл., Городенківський р-н, с. Копачинці, 4 екз. [інв. № **1353**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Митулин, 16 екз., coll. Ломницький М., det. Фулінський (*H. striata*), redet. Полінський В. [інв. № **1356**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, 1878, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1323**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, с. Ушковичі, 1878, 60 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1324**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, відкритий схил, 1.08.1999, 96 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1344**];
Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Радванці, 31 екз., det. Полінський В. [інв. № **1354**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, с. Шибалин, 15 екз. [інв. № **1352**; 1 черепашка сильно деформована, внаслідок чого нагадує субскаляридну];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Берем'яни, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1325**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, 1880, 69 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1326**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", Франкові скелі, ялівець, 7.05.2000, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1345**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник "Медобори", товтра Гостра, 28.08.1999, 11 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2908**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 77 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1327**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 70 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1328**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 482 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1329**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, ок. м. Заліщики (Добрівляни), 8 екз. det. Полінський В. [інв. № **1331**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 8 екз., coll. Січ А. [інв. № **1369**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 17 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **1350**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Нирків, 5 екз. [інв. № **1349**];
Україна, Тернопільська обл., Зборівський р-н, м. Зборів, 17 екз., det. Полінський В. [інв. № **1330**];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Конюхи, 14 екз., det. (*Helicella candicans* = *Xerolenta obvia*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1351**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Скалат, 32 екз., det. Бонковський Й. (*H. striata*), redet. Полінський В. [інв. № **1348**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Городниця, заповідник "Медобори", Городницькі товтри, відкриті схили, 5.05.2000, 36 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2907**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 17.08.2000, 8 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1932**].

Helicopsis filimargo (Krynicki, 1833)

Примітка: на жаль, у музеї відсутні матеріали, належність яких до *H. filimargo* є підтвердженою анатомічно. Конхологічно цей вид можна сплутати з деякими формами *H. retowskii* (див. вище).

Примечание: к сожалению, в музее отсутствуют материалы, принадлежность которых к *H. filimargo* подтверждена анатомически. Конхологически этот вид можно спутать с некоторыми формами *H. retowskii* (см. выше).

Україна, Крим, ок. м. Севастополь (Інкерман), 15.08.2000, 8 екз., coll. Дятлов Є.С., det. Сон М.О. [інв. № **651**];
Україна, Крим, с. Чорноріччя, 05.1980, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **1347**].

Helicopsis subfilimargo Gural-Sverlova, 2010

Україна, Луганська обл., Біловодський р-н, крейдові схили, 2005, 45 екз., coll. Євтушенко Г., det. Сверлова Н.В. (*H. filimargo*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2087**];
Україна, Луганська обл., Біловодський р-н, смт Біловодськ, крейдові відслонення, 14.05.2009, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2819**; **голотип**];

Україна, Луганська обл., Біловодський р-н, смт Біловодськ, крейдові відслонення, 14.05.2009, 14 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2820**; **паратипи**].

***Helicopsis martynovi* Gural-Sverlova, 2010**

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, крейдові схили, 3.07.2006, 78 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2826**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, берег р. Сіверський Донець, крейдові кар'єри, 2.05.2005, 1 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2818**; **голотип**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, берег р. Сіверський Донець, крейдові кар'єри, 2.05.2005, 13 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2117**; **паратипи**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), крейдові гори, 08.2004, 15 екз., coll. Василюк О.В., det. Балашов І.О. (*H. dejecta*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **3217**].

***Helicopsis luganica* Gural-Sverlova, 2010**

Україна, Луганська обл., Новопсковський р-н, с. Новорозсош, р. Кам'янка, заплавна лука, 18.05.2009, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2821**; **голотип**];

Україна, Луганська обл., Новопсковський р-н, с. Новорозсош, р. Кам'янка, заплавна лука, 18.05.2009, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2822**; **паратипи**].

Helicopsis sp.

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, регіональний ландшафтний парк "Краматорський", крейдовий схил, 2008, 118 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2617**];

Україна, Донецька обл., м. Маріуполь, ксерофітний степ, 7.07.2007, 63 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2492**];

Україна, Донецька обл., Амвросіївський р-н, с. Велике Мішкове, ксерофітний степ на третинних відслоненнях, 10.07.2007, 68 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2490**];

Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 19.11.2006, 33 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2497**];

Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 5.11.2006, 7 екз., coll. Мартовицький А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3193**];

Україна, Донецька обл., Володарський р-н, с. Федорівка, петрофітна степова ділянка, 16.09.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2940**];

Україна, Донецька обл., Костянтинівський р-н, с. Білокузьминівка, регіональний ландшафтний парк "Краматорський", крейдовий схил, 2008, 34 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2606**];

Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, Український степовий заповідник, філіал "Хомутовський степ", 14.05.2005, 4 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. (*H. retowskii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2114**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, петрофітний степ, відслонення вапняків, 9.10.2005, 15 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2510**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, петрофітний степ, 19.10.2008, 8 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2634**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, вздовж р. Кальміус, відслонення вапняків, степові ділянки, 24.09.2006, 15 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3042**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, схил пагорба, 23.12.1984, 20 екз., coll. Карабашкіна, Саєнко, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2091**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, городище Ескі-Кермен, дерновина, каміння, 7.08.1987, 52 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. (*H. retowskii*) [інв. № **647**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 16.04.1994, 18 екз., coll. Калініна, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2096**].

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові схили, 5.05.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3167**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Курортне, РЛП “Караларський степ”, 7.05.2010, 16 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3166**].

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Шкільне, "Скворцовський степ", петрофітний степ, 13.05.2006, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3194**];

Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Весела Тарасівка, відкриті крейдові схили, 27.08.2006, 96 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2336**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, затока Сиваш, острів біля узбережжя, 22.07.2005, 239 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. (*H. retowskii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **2153**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат “Експрес”, між пансіонатом і затокою Сиваш, 26.07.2005, 389 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3165**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат “Експрес”, між пансіонатом і затокою Сиваш, 25.07.2005, 184 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3277**].

Xeropicta krynickii (Krynicki, 1833)

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 2.05.2006, 2 екз., coll. Хаустова, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2679**];

Україна, Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 8 км на захід від міста, 6.08.2008, 3 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2625**];

Україна, Крим, м. Євпаторія, 08.1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **810**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, скелі по дорозі до Скельської печери, 16.05.2010, 19 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3196**];

Україна, Крим, м. Севастополь, мис Товстий, рудеральна трав'яниста рослинність, 14.09.2002, 39 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1863**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Чорноріччя, степова рослинність, скелі, 15.09.2002, 14 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1866**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, відкрита ксеротермна ділянка поруч з руїнами, 22.05.2011, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3157**];

Україна, Крим, м. Севастополь, бухта Козача, ксерофітний степ, 17.05.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3190**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, на березі водосховища Егіз-Оба, 12.05.2011, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3207**; порожні черепашки на березі];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", відкриті схили, 17.05.2010, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3211**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 44 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2632**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Углове, 08.1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **808**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Красноперекопський р-н, м. Красноперекопськ, на південь від міста, степ, 8.09.1997, 4 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **613**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, солончаки вздовж пляжу, 6.05.2006, 17 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2828**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові ділянки, 4.05.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2831**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Курортне, 22.01.2007, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2494**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, заповідник "Мис Казантип", мис Казантип, 14.01.2007, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2535**];

Україна, Крим, Нижньогірський р-н, с. Новоіванівка, 28.10.2006, 40 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2496**];

Україна, Крим, Сакський р-н, оз. Донузлав, степові ділянки на березі озера, 24.10.2006, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2504**];
Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, г. Ечкі-Даг, прибережний схил, різнотрав'я, 6.08.1998, 76 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **648**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, с. Оленівка, мис Тарханкут, степ, 22.10.2006, 48 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2521**];
Україна, Крим, Чорноморський р-н, смт Чорноморське, берег моря, типчаково-полинний степ, 23.10.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2528**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, берег р. Південний Буг, біля облСЕС, 1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1379**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, волноріз, 30 м від моря, 29.07.1998, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **641**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, берег соленого озера, солончаки, 08.2009, 309 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2736**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, пагорб біля морського узбережжя, 08.2009, 154 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2738**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Миколаївська обл., р-н, м. Миколаїв, пляж Стрілка на р. Інгул, висока трав'яниста рослинність, 6.09.2004, 387 екз., coll. Сверлова Н.В., Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2301**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, околиці міста, лука біля ставка, 10.08.2007, 18 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2453**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, рудеральна ділянка біля залізничної колії, 4.08.2006, 40 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2252**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Морська, 08.1999, 5 екз., det. Шклярук А.М., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **813**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, вул. Придніпровський спуск, газон вздовж вулиці, 18.05.2005, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2106**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", Арабатська стрілка, очеретяні зарості біля ставка, 24.07.2005, 142 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2303**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", Арабатська стрілка, узбіччя дороги (переважно подорожник), 27.07.2005, 233 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2304**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Новий Труд, п-ов Чонгар, полинний степ, 28.10.2006, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2517**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Новософіївка, 08.1999, 5 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **809**];
Україна, Херсонська обл., Скадовський р-н, с. Лиманське, 08.1999, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **812**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Херсонська обл., Скадовський р-н, с. Озерне, 08.1999, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **811**; анатомічно перевірений матеріал];
Росія, Краснодарський край, м. Анапа, територія міста, парк біля р. Анапка, 14.07.2009, 2 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2814**; анатомічно перевірений матеріал].

Xeropicta derbentina (Krynicki, 1836)

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, територія міста, 24.08.2011, 22 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3223**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Донецька обл., м. Маріуполь, морське узбережжя на території міста, псамофітна степова ділянка, 15.04.2006, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2694**];
Україна, Донецька обл., м. Маріуполь, степова ділянка в околицях міста, 3.04.2009, 4 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2696**];
Україна, Донецька обл., Новоазовський р-н, с. Павлопіль, петрофітний степ, на відслоненнях гранітів, 2.09.2006, 1 екз., coll. Ботман Р.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2848**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Білосарайська коса, 08.2005, 2 екз., coll. Прокопенко Е.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2480**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, смт Мангуш, степова ділянка, 11.08.2009, 3 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3216**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 5.07.2008, 413 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2673**];

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 2.05.2006, 394 екз., coll. Хаустова, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2677**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Авдіївка, територія міста, 18.08.2011, 22 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3222**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, посадка (акація, шовковиця), біля струмка, 06.2002, 13 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1380**];

Україна, Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, 8 км на захід від міста, 6.08.2008, 48 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2624**];

Україна, Крим, м. Алушта, Професорський куточок, набережна, 15.06.2009, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2732**];

Україна, Крим, с. Верхня Кутузовка, степові ділянки, 22.05.2006, 18 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2811**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Лучисте, г. Демерджі, південний схил, степові ділянки, 17.05.2006, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2465**];

Україна, Крим, с. Лучисте, степові ділянки, 17.05.2006, 14 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2686**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Малоріченське, пустир на узбіччі дороги, на трав'янистих рослинах, 12.06.2009, 94 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2730**];

Україна, Крим, смт Нікіта, степова ділянка, 18.05.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2698**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Оползневе, 25.06.2006, 38 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2208**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Родниківське, Байдарська долина, біля Скельської печери, 15.05.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3136**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, м. Севастополь, Чорноріччя, степова рослинність, скелі, 15.09.2002, 4 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1867**];

Україна, Крим, с. Сонячногірське, узбіччя дороги, на трав'янистих рослинах, 13.06.2009, 31 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2734**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля водосховища Егіз-Оба, на траві, 12.05.2011, 24 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3172**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, біля турбази "Привал", відкриті схили, 15.05.2010, 48 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3212**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Красний Мак, схил біля цвинтара, 16.05.2011, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3174**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Передущельне, на траві біля шосе, 18.05.2011, 36 екз., coll. Сверлова Н.В.. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3182**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Танкове, г. Таз-Оба, 16.05.2011, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3184**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, с. Тернівка, 1.08.2008, 20 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2631**];

Україна, Крим, Джанкойський р-н, с. Медведівка, берег Сиваша, 24.01.2007, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2499**];

Україна, Крим, Джанкойський р-н, с. Медведівка, 24.01.2007, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2695**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Роздольненський р-н, с. Стерегуще, 23.10.2006, 11 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2519**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, степові ділянки, 24.05.2006, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2810**];
Україна, Крим, Судацький р-н, с. Привітне, степові схили, 26.10.2006, 15 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2534**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь, 7-а міська лікарня, пустир, 20.10.1995, 19 екз., coll. Попов В.М., det. Попов В.М. [інв. № **3248**];
Україна, Крим., Сімферопольський р-н, с. Шкільне, "Скворцовський степ", петрофітний степ, 13.05.2006, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3195**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, 10.09.1997, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **614**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, край дубової лісосмуги, 19.09.1999, 45 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **816**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, територія обласної лікарні, 20.09.1999, 43 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Крамаренко С.С. [інв. № **817**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, газон з високою трав'янистою рослинністю, 8.09.2004, 127 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2302**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, околиці міста, відслонення вапняків, 20.11.2010, 8 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3227**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, пагорб біля морського узбережжя, 08.2009, 10 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2737**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, пляж Аркадія, край пляжу, трав'яний схил, 18.07.1999, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **819**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморка, трав'яниста рослинність на березі моря, 17.09.2007, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2454**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, пустир біля фортеці, 10.08.2006, 41 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2250**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, рудеральна ділянка біля залізничної колії, 4.08.2006, 24 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2251**];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, м. Біляївка, злаковий газон вздовж вулиці, 1.07.1999, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **820**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Морська, 08.1999, 8 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **814**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Полтавська обл., Семенівський р-н, смт Семенівка, територія цукрового заводу і околиці, 08.2006, 4 екз., coll. Стойко Т.Г., Горбенко В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2229**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Херсонська обл., м. Каховка, 8.08.2008, 20 екз., coll. Никуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2621**];
Україна, Херсонська обл., с. Молодіжне, узбіччя шосе, трав'яниста рослинність, 29.07.2005, 80 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2157**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, вул. Придніпровський спуск, газон вздовж вулиці, 18.05.2005, 57 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2105**; частина – анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Херсонська обл., 63-й км Північно-Кримського каналу, на узбіччі дороги, 2.08.1998, 4 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. (*X. krynickii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **640**];
Україна, Херсонська обл., Білозерський р-н, смт Білозерка, 08.1999, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **818**; анатомічно перевірений матеріал].

***Helicella itala* (Linnaeus, 1758)**

Німеччина, земля Тюрінгія, м. Єна, 1878-79, 23 екз. [інв. № **382**].

***Xerolenta obvia* (Menke, 1828)**

Примітка: у вітчизняній малакологічній літературі цей вид тривалий час називали *Helicella candicans* (L. Pfeiffer, 1841). Під цією назвою він фігурує також у попередньому каталозі наземних молюсків ДПМ (Сверлова, 2004) і в музейній колекції.

Примечание: в отечественной малакологической литературе этот вид длительное время называли *Helicella candicans* (L. Pfeiffer, 1841). Под этим названием он фигурирует и в предыдущем каталоге наземных моллюсков ГПМ (Сверлова, 2004) и в музейной коллекции.

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, паркова зона, 11.07.2002, 2 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1391**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Ісаків, вапняковий кар'єр, 7.08.2011, 8 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3233**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Київська обл., м. Київ, Печерський р-н, перехрестя вул. Старонаводницька і Панфіловців, пустир, крутий схил з чагарниковою рослинністю, 26.09.2006, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О., Сверлова Н.В. [інв. № **2233**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Київська обл., м. Київ, Шевченківський р-н, Володимирська Гірка, біля пам'ятника св. Володимиру, 17.09.2007, 22 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О., Сверлова Н.В. [інв. № **2461**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, ботсад і Високий Замок, 1881, 104 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **1357**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 80 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1358**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 68 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1359**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1365**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, г. Піскова (Знесіння) 06.1919, 51 екз. [інв. № **1366**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Знесіння, 1 екз., det. Полінський В. [інв. № **1363**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, г. Хомець, 08.1919, 17 екз., coll. Фулінський [інв. № **1362**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, вул. Зелена, 06.1919, 51 екз., coll. Фулінський, det. Фулінський [інв. № **1367**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Личаків, 08.1919, 21 екз., coll. Фулінський [інв. № **1368**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопківський парк, біля стадіону, вапнякове відслонення, 13.08.1998, 35 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1375**; нетипово темне забарвлення черпашок (не вибірка); анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіннння", пустир, 18.08.1998, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2912**; нетипово високі черепашки];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, смт Підкамінь, монастир, відкритий трав'янистий схил, 25.06.2005, 64 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2084**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Потелич, 27 екз. [інв. № **1372**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, м. Золочів, відкритий схил з вапняковими відслоненнями, 31.05.1998, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2909**];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Червоне, г. Лиса, відкриті схили, 7.06.1999, 36 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2904**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 7.05.2000, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2910**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Романів, відкритий схил, вапнякові відслонення, 12.08.1998, 60 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1376**; нетипове забарвлення черепашок; анатомічно перевірений матеріал.];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Давидів, на узбіччі дороги, 25.07.1997, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2915**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Наварія, пасовище, 27.05.2000, 117 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1378**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 64 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1360**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1361**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Олексинці, відкритий схил, 27.07.1998, 39 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2903**];

Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, с. Сновидів, 20 екз. [інв. № **1371**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Вікно, заповідник Медобори, товтра Ципель, 28.08.1999, 63 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **1373**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 7 екз., coll. Січ А., det. (*Helicopsis instabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1370**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Шершенівка, відкритий схил, 28.07.1998, 69 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1374**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Сосулівка, відкритий схил, 23.07.1998, 12 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2905**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, насип біля шосе, 20.07.1998, 25 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1377**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, біля заводу "Гравітон", пустир, 10.09.2003, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2911**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 55 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **1364**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, г. Вавель (Wawel), відкриті схили з поодинокими деревами, 17.04.2005, 16 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2291**].

Pseudotrichia rubiginosa (A. Schmidt, 1853)

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 5 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1845**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л. Українки, 20.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2564**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 30 екз. [інв. № **405**];

Україна, Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, заплавний ліс, у підстилці, 28.07.2002, 12 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2781**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", заплавний ліс, береги заболоченої стариці, 8.10.2006, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3012**];

Україна, Житомирська обл., м. Житомир, заліснений яр, 29.09.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2239**];

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплавний ліс, 27.04.2004, 21 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2160**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 9 екз., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **391**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **393**];

Україна, Луганська обл., Лутугинський р-н, с. Першозванівка, долина р. Луганчик, 26.10.2008, 27 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2655**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", 16.05.2009, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3030**];

Україна, Луганська обл., Міловський р-н, с. Криничне, Луганський заповідник, філіал "Стрільцівський степ", заплава р. Черепаха, 16.05.2009, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3250**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, смт Бірюкове, заплавна лука, зарості терену, 25.10.2008, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3033**];

Україна, Луганська обл., Свердловський р-н, с. Дар'їно-Єрмаківка, заплавний ліс, 25.10.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2644**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 88 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2345**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1 екз., det. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **384**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 6 екз. [інв. № **402**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Снопків, 16 екз., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **387**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **397**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **395**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **399**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **394**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 08.1870, 26 екз. [інв. № **400**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **398**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **396**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 2 екз., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **388**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 1868, 13 екз., det. Бонковський Й., redet. [інв. № **401**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 28 екз., det. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **383**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе Село, 23 екз., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **385**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 45 екз., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **386**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **403**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 12 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю.[інв. № **404**];

Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Семигинів, 15 екз. [інв. № **441**];

Україна, Миколаївський обл., Арбузинський р-н, с. Панкратове, берег р. Південний Буг, відслонення гранітів, 22.11.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3228**];

Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Чаусове, долина р. Південний Буг, 7.08.2011, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3255**];

Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, між р.Турунчук та р.Дністер, заплавний ліс, 5.07.1999, 61 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **825**];

Україна, Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, берег р. Дунай, плавневий ліс (верба), 29.04.2002, 8 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **833**];

Україна, Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Мгар, ур. Мгарська Дача, дубово-грабовий ліс; вздовж струмка, 27.07.2006, 33 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2398**];

Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, м. Миргород, курортна зона, вздовж р. Хорол, 7.08.2006, 107 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2391**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **406**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **407**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **408**];

Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **409**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **410**];
Україна, Харківська обл., Ізюмський р-н, с. Шпаківка, долина р. Сіверський Донець, 17.04.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3230**];
Україна, Черкаська обл., Канівський р-н, с. Хмільна, Хмілянський яр, 27.06.2005, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2212**];
Польща, Жешувське в-во , м. Жешув, 1879, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **411**];
Польща, Жешувське в-во, м. Стшижув, 1876, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Trichia sericea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **392**];
Польща, Жешувське в-во, м. Стшижув, 1876, 117 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **412**];
Польща, Краківське в-во, м. Краків, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **413**];
Польща, Познанське в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 33 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **414**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, біля садово-дачних ділянок, на траві, 9.07.2002, 54 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1893**].

Monachoides incarnata (Müller, 1774)

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 2 екз., det. (*Euomphalia strigella*), redet. Сверлова [інв. № **340**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, буково-грабовий ліс, 15.07.1997, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **638**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, буковий ліс, 5.04.2005, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2086**];
Німеччина, земля Баден-Вюртемберг, м. Гейдельберг, 4 екз. [інв. № **339**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, г. Баб'я, 1879, 2 екз., coll. Стобієцький С., det. Бонковський Й. [інв. № **333**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **332**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Кшешовіце, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **338**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **334**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Тенчинек, руїни замку, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **337**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **336**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **335**].

Monachoides vicina (Rossmässler, 1842)

Україна, Закарпатська обл., Берегівський р-н, с. Квасове, ур. Оток (Атак), заплавний ліс, 9.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2546**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Богдан, Карпатський біосферний заповідник, Мармароське від-ня, г. Петрос Мармароський, 24.06.1995, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1855**];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 06.2009, 17 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3127**];
Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, м. Верховина, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **298**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **299**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **303**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кремінці (Татарів), 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **304**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 5 екз. [інв. № **305**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **306**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 4 екз., coll. Січ А. [інв. № **307**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 11 екз. [інв. № **326**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **300**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **301**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **309**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Погулянка і Снопків, 9 екз., coll. Фулінський [інв. № **328**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Чортова Скеля, 1 екз. [інв. № **330**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, Брюховицький лісопарк, вільшаник біля струмка, 17.07.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2855**; нетипово високі черепашки];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., coll. Ломницький, det. Ломницький [інв. № **327**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **308**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1878, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **310**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **311**];
Україна, Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **312**];
Україна, Тернопільська обл., 1 екз. [інв. № **315**; на етикетці – “Поділля”];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 1879, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **314**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **313**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, заповідник "Медобори", Сліпий яр, 10.05.2000, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2878**];
Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, с. Угринь, грабово-дубовий ліс, 21.07.1998, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **637**];
Україна, Хмельницька обл., Чемеровецький р-н, с. Лісогірка, НПП "Подільські Товтри", 08.2000, 2 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1929**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, ліс (переважно клен), 10.09.2003, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1966**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1942**; не вибірка];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **319**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **316**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **318**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **317**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 44 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **320**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 46 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **321**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **322**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 1 екз. [інв. № **331**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, долина Косьцєліска, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **302**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 2 екз. [інв. № **324**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **325**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **323**].

***Perforatella bidentata* (Gmelin, 1788)**

Примітка: у вітчизняній малакологічній літературі цей вид тривалий час називали *Perforatella bidens* (Chemnitz, 1786). Під цією назвою він фігурує також у попередньому каталозі наземних молюсків ДПМ (Сверлова, 2004).

Примечание: в отечественной малакологической литературе этот вид длительное время называли *Perforatella bidens* (Chemnitz, 1786). Под этим названием он фигурирует и в предыдущем каталоге наземных моллюсков ГПМ (Сверлова, 2004).

Україна, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Бистрець, ліс, під мохом, 4 екз. [інв. № **264**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **266**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз. [інв. № **265**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 3 екз. [інв. № **2585**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, ліс, 4.06.2002, 9 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1383**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 45 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **255**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Залізна Вода, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **256**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **257**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **258**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **259**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **261**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 1878, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **260**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Семигинів, 11 екз. [інв. № **2587**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **262**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, м. Монастириська, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **263**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **273**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **268**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **275**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, с. Ойцув, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **274**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, с. Войткова, 1 екз. [інв. № **270**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **269**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **272**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 61 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **271**].

Perforatella dibothrion (Kimakowicz, 1884)

Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, Карпатський біосферний заповідник, ур. Кузій, буковий ліс, 06.2009, 3 екз., coll. Канарський Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3128**];
Україна, Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (Вовчинець), 2.07.2002, 17 екз., coll. Кирпан С.П., det. Кирпан С.П. [інв. № **1841**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **276**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **278**];
Україна, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **277**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1 екз. [інв. № **283**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Верхній Майдан, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **281**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **279**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. с. Микуличин (Тартарів), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **282**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **280**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 1 екз., coll. Січ А., det. (*P. bidentata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **267**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **284**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **285**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **286**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **287**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **288**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка і м. Перемишляни, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **289**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **290**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Прибинь, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **291**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **292**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, заповідник "Розточчя", мішаний ліс (сосна, дуб та ін.), 15.04.1998, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2867**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **293**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 2 екз. [інв. № **2584**];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 2 екз. [інв. № **297**];
Україна, Чернівецька обл., р-н, м. Чернівці, лісопарк "Гарячий Урбан", ліс (бук, граб, клен), 9.09.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1965**];
Україна, Чернівецька обл., р-н, м. Чернівці, г. Цецин, листяний ліс, 10.09.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2881**];

Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 07.2003, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1941**; не вибірка];

Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2172**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **296**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Войткова, 5 екз. [інв. № **295**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **294**].

***Urticicola umbrosa* (C. Pfeiffer, 1828)**

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 11 екз. [інв. № **345**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, Паненські скелі, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **344**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **343**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Пеніни, 6 екз. [інв. № **342**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **341**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 10 екз., coll. Полінський В., det. Полінський В. [інв. № **346**].

***Lindholmomneme nordenskioldi* (Westerlund, 1876)**

Росія, Томська обл., Томський р-н, берег р. Тугояківка, кропива, ріп'яхи, 9.08.2006, 2 екз., coll. Вінарський М.В., Карімов А.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2445**; анатомічно перевірений матеріал].

***Cernuella virgata* (Da Costa, 1778)**

Україна, Крим, м. Алупка, 7.07.1998, 2 екз., coll. Головачов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2707**];

Україна, Крим, м. Алушта, 07.2003, 50 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1924**];

Україна, Крим, м. Алушта, степові ділянки, 20.05.2006, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2474**];

Україна, Крим, смт Лівадія, 05.2003, 7 екз., coll. Сусуловська І., det. Сверлова Н.В. (*Helicopsis retowskii*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **1938**];

Україна, Крим, с. Малоріченське, пустир на узбіччі дороги, на трав'янистих рослинах, 12.06.2009, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2729**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, с. Сонячногірське, узбіччя дороги, на трав'янистих рослинах, 13.06.2009, 46 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2728**; анатомічно перевірений матеріал].

***Stenomphalia ravergiensis* (Férussac, 1835)**

Україна, Дніпропетровська або Донецька обл., с. Слов'янка, 1998, 4 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **847;** первинна етикетка не повна – містила лише назву населеного пункту, без його адміністративної підпорядкованості; на території України є 3 селища з такою назвою, 2 – у Дніпропетровській, 1 – у Донецькій обл.];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, територія міста, газон 7.09.2006, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2684**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, парк Щербакова, 21.08.2011, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3224**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, територія міста, Київський р-н, 19.08.2011, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3225**; анатомічно перевірений матеріал].

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, асфальтова дорога в околицях міста, сорно-степові ділянки на узбіччі, 2.10.2004, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2151**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, територія міста, бур’яново-степові ділянки, 26.08.2006, 32 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2440**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Лозова, біля кар’єру, 25.09.2006, 3 екз., coll. Гурка М., det. Гурка М. [інв. № **2227**; передано до фонду лише порожні черепашки].

Euomphalia strigella (Draparnaud, 1801)

Україна, Вінницька обл., м. Вінниця, парк, 10.06.2002, 3 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1848**];

Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Андріївка, Присамарський біостаціонар, лівий берег р. Самара, ліс, 07.2003, 3 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1981**];

Україна, Донецька обл., смт Біленьке, регіональний ландшафтний парк "Краматорський", крейдовий схил, 2008, 4 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2619**];

Україна, Донецька обл., м. Донецьк, байрачний ліс (дуб, клен, ясінь), підстилка, 7.11.2004, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2139**];

Україна, Донецька обл., с. Старорайське, листяний ліс, 2008, 41 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2618**];

Україна, Донецька обл., Волноваський р-н, смт Оленівка, 5.11.2006, 4 екз., coll. Мартовицький А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2827**];

Україна, Донецька обл., Олександрівський р-н, смт Олександрівка, байрачний ліс, 22.04.2006, 4 екз., coll. Нікуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2485**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Маяки, берег р. Сіверський Донець, крейдяні кар'єри, 2.05.2005, 1 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2123**];

Україна, Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, заплава р. Кальміус, степові ділянки із заростями терену, 10.04.2006, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2825**];

Україна, Донецька обл., Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, дубово-ясенева байрачна діброва, 2.10.2004, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2124**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 2 екз. [інв. № **253**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 2 екз. [інв. № **228**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 22 екз. [інв. № **229**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Вовчинець, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **227**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Підпечери, 3 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **225**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Рибне, 4 екз., coll. Січ А. [інв. № **226**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **230**];

Україна, Луганська обл., Антрацитівський р-н, смт Хрустальне, долина р. Хрустальна, заплавний ліс, 24.10.2008, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2639**];

Україна, Луганська обл., Станично-Луганський р-н, ок. с. Вільхове (ст. Ілієнко), біостанція Луганського нац. педаг. ун-ту, ліс на березі р. Деркул, 29.08.2006, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2350**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **233**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Високий Замок, 14 екз., coll. Красуцький [інв. № **232**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, РЛП “Знесіння”, залісена частина парку, 28.03.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **849**; нетипова форма черепашки];

Україна, Львівська обл., м. Львів, г. Хомець, 8 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **231**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **234**];

Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, 3 екз. [інв. № **235**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 3 екз. [інв. № **236**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, буково-грабовий ліс, 15.07.1997, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2554**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **237**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **238**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 1 екз., det. (*Fruticicola fruticum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **254**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **239**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, між м. Пустомити та с. Наварія, край луки – зарості верби, 7.05.2005, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **2297**];
Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Поздимир, 33 екз. [інв. № **241**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 1 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **242**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **240**];
Україна, Миколаївська обл., Первомайський р-н, Мигейський каньйон, заплавний ліс, підстилка, 22.04.1995, 2 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **615**];
Україна, Полтавська обл., Зінківський р-н, ок. с. Опішня (с. Діброва), дубовий ліс, 5.08.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2400**];
Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Попівка, грабово-дубовий ліс, 9.08.2006, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2423**];
Україна, Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, суха лука та узлісся, 24.07.2006, 16 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2362**];
Україна, Тернопільська обл., 3 екз. [інв. № **247**; на етикетці – “Поділля”];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 2 екз. [інв. № **244**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 8 екз. [інв. № **243**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Личківці, заповідник "Медобори", біля г. Бохит, грабовий ліс, вапнякові відслонення, 9.05.2000, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2880**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **245**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Дзвиняч, вирубка з молодою порослю, 29.09.2006, 1 екз., coll. Мелещук Л.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3049**; у гнізді *Lanius collurio*; доросла особина зі збереженими волосками];
Україна, Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, 1 екз. [інв. № **246**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **248**];
Україна, Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Мошни, Мошногірський кряж, грабовий ліс, 18.06.2005, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Балашов І.О. [інв. № **2195**];
Україна, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, берег р. Дністер, 17.08.2000, 3 екз., coll. Шрубович Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1933**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, ліс (бук, граб, дуб), 17.07.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1943**];
Молдова, регіон Орхей, с. Сахарна, резерват Сахарна, каньйон р. Сахарна, 3.08.2005, 2 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2171**];
Польща, Тарноватка, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **252**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **250**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Кшешовіце, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **251**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **249**].

***Monacha fruticola* (Krynicki, 1833)**

Україна, Крим, м. Алушта, Професорський куточок, набережна, 15.06.2009, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2733**];

Україна, Крим, хр. Бабуган-яйла, 4.05.1991, 6 екз., coll. Попов С.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2093**];

Україна, Крим, смт Голуба Затока, г. Ат-Баш, південний схил, 22.06.2006, 1 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2724**];

Україна, Крим, с. Кизилове, 2.05.1985, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2092**];

Україна, Крим, смт Лівадія, на схилах гір, 05.2003, 4 екз., coll. Сусуловська І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1937**];

Україна, Крим, с. Малоріченське, пустир на узбіччі дороги, 12.06.2009, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2731**];

Україна, Крим, с. Підгірне, перевал Шайтан-Мердвень, 20.05.2011, 2 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3238**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, 26.09.2002, 2 екз., coll. Шевченко О.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1868**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Херсонес, 21.05.2010, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3070**];

Україна, Крим, смт Сімеїз, 19.06.2006, 2 екз., coll. Коновалова І.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2721**];

Україна, Крим, с. Сонячногірське, узбіччя дороги, на трав'янистих рослинах, 13.06.2009, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2735**];

Україна, Крим, м. Феодосія, 27.07.2003, 6 екз., coll. Павлів І.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1927**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, околиці міста, 5.05.2006, 15 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2222**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, печерне місто Чуфут-Кале, під городищем, 17.05.2010, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3062**];

Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, степовий біотоп, 20.05.2010, 52 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3063**; анатомічно перевірений матеріал];

Україна, Крим, Ленінський р-н, смт Багерове, РЛП "Караларський степ", 4.05.2010, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3095**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові схили, 5.05.2006, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2443**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, петрофітний степ, 4.05.2006, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2572**];

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Борисівка, Опуцький заповідник, г. Опук, степові ділянки, 4.05.2006, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2830**];

Україна, Крим, Сакський р-н, оз. Донузлав, степові ділянки на березі озера, 24.10.2006, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2503**];

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, г. Бовван, на узбіччі, 6.09.1967, 6 екз., coll. Якубовський, det. Сверлова Н.В. [інв. № **556**];

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, лісосмуга, 10.04.1998, 2 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **611**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, пустир біля пансіонатів, 08.2009, 1 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2741**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, газон вздовж соснової посадки, 08.2009, 27 екз., coll. Сверлов В.І., Сверлова Д.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2742**];

Україна, Миколаївська обл., Веселиновський р-н, смт Веселинове, 26.03.1998, 3 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **610**];

Україна, Одеська обл., ок. м. Одеса, мисливське господарство "Рідна природа", 10.2000, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2685**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморка, трав'яниста рослинність на березі моря, 17.09.2007, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2455**];

Україна, Одеська обл., Комінтерновський р-н, с. Петрівка, Тилігульський лиман, 1997, 8 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3221**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, 31.07.2006, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2254**];
Україна, Херсонська обл., м. Каховка, 8.08.2008, 2 екз., coll. Никуліна Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2622**];
Україна, Херсонська обл., 63-й км Північно-Кримського каналу, ліс, підстилка, 2.08.1998, 5 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **642**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, біля Дніпра, очеретяні зарості між забудовою, 18.05.2005, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2085**; анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Херсонська обл., Геничеський р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", насадження лоху вздовж траси, 24.07.2005, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2155**].

***Monacha cartusiana* (Müller, 1774)**

Україна, Дніпропетровська обл., м. Жовті Води, біля шахти уранової руди, ділянка лісової рекультивації, 08.2003, 4 екз., coll. Кульбачко Ю.Л., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1985**];
Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 2.05.2006, 2 екз., coll. Хаустова, det. Сверлова Н.В. [інв. № **2678**];
Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Юр'ївка, степові ділянки вздовж узбережжя моря, 5.07.2008, 3 екз., coll. Хаустова А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2676**];
Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве, 1990, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **848**];
Україна, Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, на березі водосховища Егіз-Оба, 12.05.2011, 144 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3188**; порожні черепашки на березі];
Україна, Львівська обл., м. Львів, р-н Збоїщ, пустир, 20.04.2000, 50 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **845**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, регіональний ландшафтний парк "Знесіння", пустир біля ставку, 8.08.2011, 41 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **3210;** анатомічно перевірений матеріал];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Наварія, край поля, 27.05.2000, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **846**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, біля санепідемстанції, пустир, 24.03.2007, 54 екз., coll. Рибка К.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2437**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, 06.2008, 129 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2577**];
Україна, Миколаївська обл., Очаківський р-н, Кинбурнський п-ов, Волижин ліс підстилка, 15.04.1997, 3 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **612**];
Україна, Одеська обл., Біляївський р-н, між с. Яськи і с. Троїцьке, лівий берег р. Турунчук, 1.07.1999, 29 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **821**];
Україна, Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, берег р. Дунай, плавневий ліс (верба), 28.04.2002, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **1839**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, берег оз. Бурнас, посадка з акації, на стовбурах, 15.07.1999, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2913**];
Україна, Чернівецька обл., м. Чернівці, біля заводу "Гравітон", пустир, 10.09.2003, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **1971**; анатомічно перевірений матеріал];
Росія, Краснодарський край, м. Анапа, територія міста, парк біля р. Анапка, 14.07.2009, 14 екз., coll. Мартинов О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **2813**; анатомічно перевірений матеріал].

***Trochoidea trochoides* (Poiret, 1789)**

Хорватія, Далмація, 6 екз., det. (*T. pyramidata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **381**; з музею Наукового товариства ім.Т. Шевченка].

***Trochoidea pyramidata* (Draparnaud, 1805)**

Хорватія, Далмація, 6 екз., det. (*T. trochoides*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **380**; з музею Наукового товариства ім.Т. Шевченка].

Клас Bivalvia

Родина Mytilidae

***Modiolus modiolus* (Linnaeus, 1758)**

Середземне море, 0,5 екз. [інв. № **B743**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Modiolus adriaticus* (Lamarck, 1819)**

Україна, Крим, Карадаг, Чорне море, 05.1957, 1,5 екз. [інв. № **B27**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **B23**].

***Modiolus phaseolinus* (Philippi, 1844)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 79,5 екз. [інв. № **B28**].

***Modiolus* sp.**

Адріатичне море, det. (*M. papuana*), 1 екз. [інв. № **B722**].

***Mytilaster lineatus* (Gmelin, 1790)**

Україна, Крим, Карадаг, Чорне море, 05.1957, 11 екз. [інв. № **B16**];

Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 7 екз. [інв. № **B19**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 3 екз. [інв. № **B11**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Азовське море, пансіонат "Експрес", пляж, 07.2005, 28,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B420**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Азовське море, затока Сиваш, 22.07.2005, 84 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B421**].

***Mytilus edulis* Linnaeus, 1758**

Балтійське море, 183,5 екз. [інв. № **B705**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Данія, м. Есб'єрг (Esbjerg), Північне море, 9.02.2007, 1 екз., coll. Іглін Д.В., det. Сверлова Н.В [інв. № **B534**].

***Mytilus galloprovincialis* Lamarck, 1819**

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Білосарайська коса, Азовське море, 3.08.1966, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B44**];

Україна, Крим, Карадаг, Чорне море, 05.1957, 1 екз. [інв. № **B17**];

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, Чорне море, 08.1985, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B48**];

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, Чорне море, 06.2008, 15 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B575**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Лермонтовське узбережжя, Чорне море, 1951, 1,5 екз., coll. Горецький, det. Сверлова Н.В. [інв. № **B12**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **B18**];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорне море, 17.09.2007, 85,5 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B573**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 31 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B549**];

Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B540**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B50**];
Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, 07.2005, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B301**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 4,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B516**];
Адріатичне море, det. (*M. violacens*), 2 екз. [інв. № **B724**].

***Lithophaga lithophaga* (Linnaeus, 1758)**
Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **B732**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Pteriidae

***Pinctada* sp.**

Примітка: синонім родової назви – *Meleagrina.*
Примечание: синоним родового названия – *Meleagrina.*

Ємен, г. Аден, 0,5 екз. [інв. № **B755**];
Індія, 0,5 екз. [інв. № **B753**];
Персія, 1 екз. [інв. № **B754**].

Родина Dreissenidae

***Dreissena polymorpha* (Pallas, 1771)**
Україна, Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, 22.05.2007, 22 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B558**];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), р. Сіверський Донець, 12.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B762**; глибина 1 м, замулені піски];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, 7.09.2004, 65 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B326**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 23.04.2002, 3 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **B513**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 10.08.2006, 89 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B528**];
Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о. Малий Потьомкін, 21.05.2005, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B293**; порожні черепашки на березі];
Польща, р. Вісла, 25 екз. [інв. № **B323**];
Польща, р. Вісла, 1891, 5,5 екз. [інв. № **B677**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B227**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B324**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B325**];
Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, р. Вісла, 1 екз. [інв. № **B673**].

***Dreissena bugensis* Andrusov, 1897**

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B763**];

Україна, Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 0,5 екз. [інв. № **B260**; порожня черепашка на березі].

Родина Glycymeridae

***Glycymeris* sp.**

Адріатичне море, 0,5 екз. [інв. № **B733**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Адріатичне море, 25,5 екз. [інв. № **B735**].

Родина Arcidae

***Arca noae* Linnaeus, 1758**

Адріатичне море, 6 екз. [інв. № **B25**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Arca* sp.**

Індійський океан, 1 екз. [інв. № **B751**].

Родина Anadaridae

Примітка: часто розглядають у складі попередньої родини (Кантор, Сысоев, 2005; Анистратенко и др., 2011).

Примечание: часто рассматривают в составе предыдущего семейства (Кантор, Сысоев, 2005; Анистратенко и др., 2011).

***Anadara inaequivalvis* (Bruguière, 1789)**

Примітка: інтродуцент, який порівняно недавно з'явився в Чорному та Азовському морях (Анистратенко и др., 2011).

Примечание: интродуцент, который сравнительно недавно появился в Черном и Азовском морях (Анистратенко и др., 2011).

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, Чорне море, 06.2008, 17 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B576**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 206 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B551**];

Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 3,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B539**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 3,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Шклярук А.М. [інв. № **B60**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", пляж, Азовське море, 07.2005, 65 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B410**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 13 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B518**].

Родина Ostreidae

***Ostrea edulis* Linnaeus, 1758**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B58**].

***Ostrea lamellosa* Brocchi, 1814**

Примітка: тепер розглядають як синонім попереднього виду (Кантор, Сысоев, 2005). Проте визначення фондових матеріалів було зроблене раніше на підставі роботи (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Примечание: теперь рассматривают как синоним предыдущего вида (Кантор, Сысоев, 2005). Однако определение фондовых материалов было сделано ранее на основании работы (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Лермонтовське узбережжя, Чорне море, 1951, 1 екз., coll. Горецький, det. Сверлова Н.В. [інв. № **B721**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 1,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B59**].

***Ostrea* sp.**

Україна, Крим, м. Севастополь, Чорне море, Севастопольська біологічна станція, 1 екз. [інв. № **B714**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 2,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B514**];
Адріатичне море, 0,5 екз. [інв. № **B723**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Середземне море, 2 екз. [інв. № **B747**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Суматра, 1 екз. [інв. № **B744**];
США, штат Нью-Джерсі, м. Атлантик-Сіті, 30.08.1925, 2 екз., coll. Соботка Г. [інв. № **B742**].

***Crassostrea angulata* (Lamarck, 1818)**

Середземне море, 1 екз., det. (*Ostrea edulis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B748**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Crassostrea* sp.**

США, штат Нью-Джерсі, м. Атлантик-Сіті, 30.08.1925, 2 екз., coll. Соботка Г. [інв. № **B742**].

Родина Pectinidae

***Flexopecten ponticus* (Bucquoy et al., 1889)**

Примітка: ряд авторів вважать його підвидом наступного виду (Nordsieck, 1969; Кантор, Сысоев, 2005).

Примечание: ряд авторов считают его подвидом следующего вида (Nordsieck, 1969; Кантор, Сысоев, 2005).

Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, Чорне море, 08.1985, 1,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B49**];
Україна, Крим., Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 1,5 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B764**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **B707**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 4 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B519**].

***Flexopecten glaber* (Linnaeus, 1758)**

Примітка: у роботі (Nordsieck, 1969) наведено під родовою назвою *Proteopecten*.

Примечание: в работе (Nordsieck, 1969) указан под родовым названием *Proteopecten*.

Адріатичне море, 1 екз. [інв. № **B729**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Chlamys varia* (Linnaeus, 1758)**

Італія, м. Венеція, 1877, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B756**].

***Chlamys* sp.**

Італія, м. Венеція, 1877, 1 екз. det. Сверлова Н.В. [інв. № **B757**].

***Aequipecten* sp.**

Індійський океан, 0,5 екз. [інв. № **B752**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Anomiidae

***Anomia ephippium* (Linnaeus, 1758)**

Адріатичне море, 1 екз. [інв. № **B731**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Unionidae

Примітка: за результатами ревізії музейної колекції Unionidae нещодавно було опубліковано декілька робіт (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008; Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б). У них відображено, зокрема, деякі особливості внутрішньовидової конхологічної мінливості та діагностики окремих видів.

Примечание: по результатам ревизии музейной коллекции Unionidae недавно было опубликовано несколько работ (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008; Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б). В них отображены, в частности, некоторые особенности внутривидовой конхологической изменчивости и диагностики отдельных видов.

***Unio pictorum* (Linnaeus, 1758)**

Примітка: конхологічна мінливість фондових матеріалів показана в роботі (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008), нетипові стулки з озер Західного Полісся – (Гураль, Гураль-Сверлова, 2009).

Примітка: конхологическая изменчивость фондовых материалов показана в работе (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008), нетипичные створки из озер Западного Полесья – (Гураль, Гураль-Сверлова, 2009).

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 6,5, 1875 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B94**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B99**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 1 екз. [інв. № **B585**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 2 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B587**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, р. Тур'я, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B630**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B107**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 1,5 екз. [інв. № **B595**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1 екз. [інв. № **B604**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2,5 екз. [інв. № **B606**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **B674**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B675**; нетипова форма стулок];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B700;** нетипова форма мушлі];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B761**];

Україна, Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К. [інв. № **B194**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 07.1999, 6 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B185**];

Україна, Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж, 08.1999, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B190**; примітка колектора: у мушлях були перлини];

Україна, Житомирська обл., Любарський р-н, с. Іванківці, 5.10.1996, 1 екз., coll. Сичевська М., [інв. № **B188**];

Україна, Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1996, 2 екз., coll. Каранюк Т.В. [інв. № **B191**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 1 екз. [інв. № **B88**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Потік, р. Гнила Липа, 0,5 екз. [інв. № **B619**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 8 екз. [інв. № **B101**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 1 екз., coll. Ломницький [інв. № **B102**];

Україна, Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось, 07.2002, 5,5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B186**];

Україна, Львівська обл., р. Верещиця, 2 екз. [інв. № **B82**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Зимна Вода), 1 екз. [інв. № **B109**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 3.07.2002, 11 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B198**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, ріка, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B67**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B68**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, ріка, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B70**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B73**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B75**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 04.1919, 2 екз., coll. Красуцький [інв. № **B103**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, став, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B76**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Зашків, став, 6,5 екз. [інв. № **B608**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Трудовач, 1 екз. [інв. № **B584**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Золочівський р-н, с. Трудовач, 1 екз. [інв. № **B596**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг, 1 екз., [інв. № **B598**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 6,5 екз., det. (*U.pictorum* var. *limosus*) [інв. № **B95**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 6,5 екз. [інв. № **B623**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Київець, р. Дністер, 1 екз. [інв. № **B588**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B78**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B80**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B81**;];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Сокільники, став, 4 екз., coll. Красуцький [інв. № **B100**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B698**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2 екз. [інв. № **B85**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 3 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **B579**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, постійні водойми у гравійному кар'єрі, 10.09.2003, 9,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B199**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, постійні водойми у гравійно-піщаному кар'єрі, 13.08.2003, 18 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B196**];
Україна, Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, постійні водойми у гравійно-піщаному кар'єрі, 10.09.2003, 8,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B197**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 3 екз. [інв. № **B77**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B91**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B696**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B106**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, став, 0,5 екз. [інв. № **B108**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 2,5 екз. [інв. № **B97**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 1 екз. [інв. № **B590**; з музею Наукового товариства ім. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B72**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1 екз. [інв. № **B66**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, с. Монастирок, р. Серет, 22.07.1922, 6 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B609**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B697**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Гнезна, 1880, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*U.pictorum* var. *limosus*) [інв. № **B71**];
Білорусь, ок. м. Бреста, р. Західний Буг, 4 екз. [інв. № **B601**];
Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 22,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B605**];
Білорусь, Гродненська обл., басейн р. Неман, 2,5 екз. [інв. № **B699**];
Польща, р. Вісла, 1 екз. [інв. № **B626**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B87**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B90**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B98**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B104**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B86**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, р. Вісла, 6,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B69**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 1 екз. [інв. № **B64**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), р. Копла, 3 екз. [інв. № **B83**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 5,5 екз. [інв. № **B93**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, р. Варта, 5 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B125**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 07.2002, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B183**].

Unio tumidus Philipsson, 1788

Примітка: конхологічна мінливість фондових матеріалів показана в роботі (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008).

Примечание: конхологическая изменчивость фондовых материалов показана в работе (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008).

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 1 екз. [інв. № **B613**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B760**];
Україна, Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 2 екз., coll. Прут Л.К. [інв. № **B193**];
Україна, Житомирська обл., Любарський р-н, с. Іванківці, 5.10.1996, 2 екз., coll. Сичевська М. [інв. № **B187**];
Україна, Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1999, 3 екз., coll. Каранюк Т.В. [інв. № **B192**];
Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 2.05.2006, 0,5 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B510**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 2 екз., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B143**];
Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Потік, р. Гнила Липа, 1,5 екз. [інв. № **B610**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B115**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, 1 екз. [інв. № **B635**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B114**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B136**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B74**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 04.1919, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B105**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B110**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 2,5 екз. [інв. № **B116**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, р. Стрий, 1 екз., det. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B153**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B174**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 3,5 екз., det. (*U. pictorum* var. *limosus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B96**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 3,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B120**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Сокільники, став, 14,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B123**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B126**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B137**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз. [інв. № **B118**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз. [інв. № **B111**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B133**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз. [інв. № **B621**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B164**];
Україна, Тернопільська обл., м. Тернопіль, став, 1,5 екз., det. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B79**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 5,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B128**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B112**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B113**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 0,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B622**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B634**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B620**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B679**];
Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 8 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B618**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Польща, р. Вісла, 3 екз. [інв. № **B591**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), р. Копла, 1 екз., det. (*U. pictorum*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B84**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), р. Копла, 3 екз. [інв. № **B121**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B134**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 0,5 екз., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B178**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, р. Варта, 9 екз. [інв. № **B124**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, р. Варта, 8 екз. [інв. № **B131**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 1 екз., det. Бонковський Й. (*U. pictorum* var. *limosus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B65**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B89**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, р. Вислок, 1879, 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B127**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B117**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B122**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B129**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B130**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), р. Млєчка, 1 екз. [інв. № **B135**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, р. Вислок, 1879, 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B181**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 07.2002, 15 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B184**].

Batavusiana crassa (Philipsson, 1788)

Примітка: часто розглядають у складі роду *Unio* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998 та ін.), хоча правомірність виділення його в окремий рід підтверджена результатами біохімічних досліджень (Корнюшин, 2002). У другій половині XIX – першій половині XX ст. – один з фонових видів Unionidae на території України, про що свідчать, зокрема, фондові матеріали (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008). Зараз чисельність *B. crassa* різко знизилася, що пов'язують із забрудненням водного середовища. Занесений до Червоної книги МСОП. Були пропозиції щодо включення його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) (Корнюшин, 2002). Результати конхіометричних досліджень фондових матеріалів проаналізовані в роботі (Гураль, 2011а).

Примечание: часто рассматривают в составе рода *Unio* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998 и др.), хотя правомерность выделения его в отдельный род подтверждена результатами биохимических исследований (Корнюшин, 2002). Во второй половине XIX – первой половине XX в. – один из фоновых видов Unionidae на территории Украины, о чем свидетельствуют, в частности, фондовые материалы (Гураль, Гураль-Сверлова, 2008). Сейчас численность *B. crassa* резко сократилась, что связывают с загрязнением водной среды. Занесен в Красную книгу МСОП. Были предложения о включении его в Красную книгу Украины по 2-й категории (как уязвимый вид) (Корнюшин, 2002). Результаты конхиометрических исследований фондовых материалов проанализированы в работе (Гураль, 2011а).

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця, 23.07.1966, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B678**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B145**];

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B562**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Щитинь, 6 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B589**];

Україна, Житомирська обл., м. Коростень, р. Уж, 2000, 12 екз., coll. Чорномаз Т.В. [інв. № **B189**];

Україна, Івано-Франківська обл., р. Дністер, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B149**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз. [інв. № **B597**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 1881, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B144**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 5,5 екз., coll. Ломницький [інв. № **B169**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 4 екз., det. Полінський В. [інв. № **B629**];

Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Добротів, 29 екз. [інв. № **B632**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Руда, 1 екз. [інв. № **B602**];

Україна, Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Верхній Струтинь, 3 екз., coll. Терешків І. [інв. № **B616**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B173**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B176**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, 1,5 екз. [інв. № **B586**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B142**];
Україна, Крим, середня течія р. Кача, 09.2003, 10 екз., coll. Оскольська О.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B511**];
Україна, Львівська обл., р. Стрий, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B140**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 12.06.2002, 8 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B195**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Верхній Дорожів, р. Бистриця, 4 екз. [інв. № **B592**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Новий Кропивник, р. Стрий, 4 екз. [інв. № **B148**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B154**];
Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, р. Стрий, 2,5 екз. [інв. № **B152**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914, 7 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B179**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 8,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B139**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз. [інв. № **B631**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Київець, 6 екз. [інв. № **B603**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, 19,5 екз., coll. Савчек Р. [інв. № **B599**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 11,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B146**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 10,5 екз. [інв. № **B170**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 9,5 екз. [інв. № **B171**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 1 екз. [інв. № **B611**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Сокаль, р. Західний Буг, 14,5 екз. [інв. № **B156**];
Україна, Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Болозів, р. Болозівка, 2,5 екз. [інв. № **B593**];
Україна, Львівська обл., Турківський р-н, с. Нижня Яблунька, 2,5 екз., coll. Сушко М. [інв. № **B627**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Турківський р-н, м. Турка, 27 екз. [інв. № **B615**];
Україна, Львівська обл., Турківський р-н, с. Явори, 3 екз. [інв. № **B628**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B175**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 6 екз. [інв. № **B160**];
Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B163**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B138**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 1,5 екз. [інв. № **B625**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 1,5 екз. [інв. № **B155**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 2 екз. [інв. № **B161**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1,5 екз. [інв. № **B162**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 4,5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B594**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз. [інв. № **B612**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, р. Гнила, 3,5 екз. [інв. № **B141**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*) [інв. № **B151**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 2,5 екз. [інв. № **B607**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 4,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B624**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B150**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, річка, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B167**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 0,5 екз. [інв. № **B172**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, р. Дністер, 2,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B614**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 4,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B617**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 1,5 екз. [інв. № **B582**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B633**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 6 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B648**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B649**];
Білорусь, ок. м. Брест, 15,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B600**];
Польща, р. Вісла, 1 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B703**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), р. Копла, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B158**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, м. Познань, р. Варта, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B177**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), р. Копла, 2,5 екз. [інв. № **B182**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, р. Варта, 13 екз. [інв. № **B168**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, р. Вісла, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B147**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, р. Вісла, 1 екз. [інв. № **B157**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 4,5 екз. [інв. № **B159**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, р. Вислок, 1879, 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B165**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, р. Вислок, 1879, 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B180**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Перемишль, р. Сан, 1 екз. [інв. № **B166**].

Anodonta anatina (Linnaeus, 1758)

Україна, р. Гнила, 5,5 екз., det. (*A. mutabilis* v. *lacustrina*) [інв. № **B261**];
Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 4 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B224**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B265**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2,5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B264**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B639**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 2,5 екз. [інв. № **B641**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 5 екз. [інв. № **B644**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1,5 екз. [інв. № **B676**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, НПП "Святі гори", оз. Бездонне, 13.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B758**];

Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов’яногірськ), р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B759**];

Україна, Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B569**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, водойма у силікатному кар'єрі, 07.1999, 3,5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B691**];

Україна, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, 05.2001, 3 екз., coll. Янович Л.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B570**];

Україна, Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1996, 1 екз., coll. Каранюк Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B571**];

Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 2.05.2006, 0,5 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B509**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B208**];

Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B686**];

Україна, Івано-Франківська обл., Городенківський р-н, с. Городниця, р. Дністер, 1,5 екз., det. (*A. cygnaea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B693**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B209**];

Україна, Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, заплава, 28.08.2006, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B572**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 3 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B219**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1,5, екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis* v. *rostrata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B228**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 13 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B740**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, річка, 1881 р., 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B214**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1914 р., 7 екз., coll. Красуцький [інв. № **B225**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B690**];

Україна, Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1878 р., 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B211**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, 4,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B226**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914 р., 3 екз., coll. Красуцький [інв. № **B210**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 0,5 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B218**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B230**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1 екз. [інв. № **B688**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B275**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B276**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B277**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B278**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B279**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B280**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 3 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B281**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B282**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B283**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B284**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B285**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B286**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B287**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B288**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B289**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B290**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B291**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз. [інв. № **B636**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 2,5 екз., det. (*A. mutabilis*) [інв. № **B222**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, став, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B268**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis*) [інв. № **B687**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе Село, 1,5 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B232**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1,5 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B221**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B684**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B272**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 1,5 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B704**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B213**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B212**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, det. (*A. mutabilis*), 1 екз. [інв. № **B235**];
Україна, Рівненська обл., Острозький р-н, с. Милятин, 2000, 1 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B564**];
Україна, Тернопільська обл., р. Збруч, 1 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B223**];
Україна, Тернопільська обл., р. Стрипа, 6 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis* v. *rostrata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B229]**;
Україна, Тернопільська обл., р. Стрипа, стави, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B233**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B206**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, 1 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B234**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B270**];
Україна, Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 0,5 екз. [інв. № **B640**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B269**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879 р., 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B216**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 4 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B220**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B643**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, стави, 1866, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B271**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, 1880 р., 3,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B215**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Серет, 1880 р., 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B238**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, р. Гнезна, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis*) [інв. № **B231**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B694**];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 8,5 екз., coll. Рудишин, det. Сверлова Н.В. [інв. № **B695**];
Білорусь, Гродненська обл., басейн р. Неман, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B701**];
Польща, Велькопольське (кол. Познанське) в-во, ок. м. Познань (Піотрово), 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B217**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослава (Зажече), 9,5 екз. [інв. № **B207**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослава (Зажече), 8 екз. [інв. № **B266**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослава (Зажече), 2 екз. [інв. № **B267**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 6 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B273**];

Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 07.2002, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B580**].

Anodonta cygnea (Linnaeus, 1758)

Примітка: розповсюджений по всій території України, хоча зустрічається порівняно рідко й був запропонований для занесення його до Червоної книги України по категорії 3 (як рідкісний вид) (Корнюшин, 2002). Не виключено, що наявні літературні дані щодо розповсюдження та чисельності *A. cygnea* є дещо перебільшеними, оскільки досить часто за нього приймають *A. anatina* (що засвідчила, зокрема, ревізія фондових матеріалів ДПМ).

Примечание: распространен по всей территории Украины, хотя встречается сравнительно редко, и было предложено включить его в Красную книгу Украины по категории 3 (как редкий вид) (Корнюшин, 2002). Не исключено, что имеющиеся литературные данные о распространении и численности *A. cygnea* являются несколько преувеличенными, поскольку довольно часто за него принимают *A. anatina* (что показала, в частности, ревизия фондовых материалов ГПМ).

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B242**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 1 екз. [інв. № **B274**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, р. Тур'я, 3 екз. [інв. № **B647**];

Україна, Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Гришківці, басейн р. Гнилоп'яті, ставок, 07.2002, 3 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B567**];

Україна, Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B566**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Кривчиці), 1,5 екз., det. (*A. mutabilis*) [інв. № **B259**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Бовдури, 0,5 екз. [інв. № **B254**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B292**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881 р., 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B250**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881 р., 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B251**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, річка, 1881 р., 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B252**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1914 р., 5,5 екз., coll. Красуцький, det. (*A. piscinalis* (=*A. anatina*)), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B262**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*) [інв. № **B689**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. (*A. piscinalis* (=*A. anatina*)), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B263**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914 р., 0,5 екз., det. (*A. piscinalis* (=*A. anatina*)), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B237**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B247**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B248**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B249**];

Україна, Львівська обл., Радехівський р-н, с. Стоянів, 1 екз. [інв. № **B646**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B244**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B255**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 06.2002, 5,5 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **B568**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B246**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 1,5 екз. [інв. № **B243**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B245**];
Україна, Рівненська обл., Острозький р-н, с. Милятин, 2000, 2 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B563**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B256**];
Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, стави, 1866 р., 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B257**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, став, 1 екз. [інв. № **B239**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, стави, 3,5 екз. [інв. № **B240**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 0,5 екз. [інв. № **B692**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 10 екз., det. (*A. anatina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B236**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, ок. м. Ярослав (Зажече), 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B241**];
Польща, Свентокшиське (кол. Кєлєцьке) в-во, Влощовський пов., Пукачів, 2 екз., det. Полянський (*A. stagnalis*) [інв. № **B253**].

Pseudanodonta complanata (Rossmässler, 1835)

Примітка: рідкісний вид, спорадично розповсюджений по всій території України (Корнюшин, 2002). На відміну від *Batavusiana crassa* (див. вище), його чисельність була невисокою також у другій половині XIX – першій половині XX ст., про що свідчить, зокрема, дуже обмежена кількість фондових матеріалів. Занесений до Червоної книги МСОП. Були пропозиції щодо занесення його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) (Корнюшин, 2002). Деякі аспекти конхологічної мінливості фондових матеріалів показано в роботі (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б).

Примечание: редкий вид, спорадически распространенный по всей территории Украины (Корнюшин, 2002). В отличие от *Batavusiana crassa* (див. вище), его численность была невысокой также во второй половине XIX – первой половине XX в., о чем свидетельствует, в частности, очень ограниченное количество фондовых материалов. Занесен в Красную книгу МСОП. Были предложения о включении его в Красную книгу Украины по 2-й категории (как уязвимый вид) (Корнюшин, 2002). Некоторые аспекты конхологической изменчивости фондовых материалов показаны в работе (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б).

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B202**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 0,5 екз. [інв. № **B583**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 0,5 екз., det. (*P. complanata* var. *elongata*) [інв. № **B637**];
Україна, Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж, 08.1999, 2,5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B92**];
Україна, Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, 23.03.2002, 6 екз., coll. Чорномаз Т.В. [інв. № **B119**];
Україна, Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж, 2000, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Гураль Р.І. [інв. № **B565**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 0,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B741**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 3,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. anatina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B200**];

Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914, 1 екз., det. (*A. piscinalis* (=*A. anatina*)), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B258**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. anatina*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B201**];
Україна, Тернопільська обл., р. Збруч, 0,5 екз. [інв. № **B702**];
Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Підгороднє, р. Серет, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B205**];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 1879 р., 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B203**];
Україна, Тернопільська обл., Бучацький р-н, ок. с. Миколаївка (Губин), р. Дністер, 1 екз., [інв. № **B204**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 1,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B645**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 6.07.1934, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B642**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (var. *elongata*) [інв. № **B638**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз. [інв. № **B685**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 0,5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B708**].

***Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834)**

Примітка: далекосхідний вид, який був занесений до європейський водойм в останній третині XX ст., очевидно, внаслідок інтродукції рослиноїдних далекосхідних риб (Юришинец, Корнюшин, 2001). На території України відомий поки що лише з дельти Дунаю, де був вперше відмічений у 1999 р. (Юришинец, Корнюшин, 2001; Сон, 2007).

Примечание: дальневосточный вид, который был занесен в европейские водоемы в последней трети XX в., очевидно, в результате интродукции растительноядных дальневосточных рыб (Юришинец, Корнюшин, 2001). На территории Украины известен пока только из дельты Дуная, где был впервые отмечен в 1999 г. (Юришинец, Корнюшин, 2001; Сон, 2007).

Україна, Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, 16.07.2002, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B327**].

Родина Lucinidae

***Lucinoma borealis* (Linnaeus, 1758)**

Балтійське море, 1 екз. [інв. № **B706**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Loripes lacteus* (Linnaeus, 1758)**

Примітка: для Чорного та Азовського морів раніше наводили як *L. lucinalis* (Lamarck, 1818) (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Примечание: для Черного и Азовского морей ранее указывали как *L. lucinalis* (Lamarck, 1818) (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Адріатичне море, 2,5 екз. [інв. № **B30**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Україна, Крим, м. Севастополь, Севастопольська біологічна станція, Чорне море, 1 екз. [інв. № **B22**;];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B545**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B36**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, затока Сиваш, 21.07.2005, 173,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B413**].

Родина Cardiidae

Примітка: на даний час, очевидно, не існує усталених поглядів на систему сердцевидок, про що свідчить порівняння літературних джерел, де згадані азово-чорноморські молюски (Nordsieck, 1969; Скарлато, Старобогатов, 1972; Кантор, Сысоев, 2005; Анистратенко и др., 2011). Тому в каталозі (та в самому малакологічному фонді) поки що залишено визначення, зроблені на підставі роботи (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Примечание: в настоящее время, очевидно, не существует установившихся взглядов на систему серцевидок, о чем свидетельствует сравнение литературных источников, где упоминаются азово-черноморские моллюски (Nordsieck, 1969; Скарлато, Старобогатов, 1972; Кантор, Сысоев, 2005; Анистратенко и др., 2011). Поэтому в каталоге (и в самом малакологическом фонде) пока что оставлены определения, сделанные на основе работы (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Parvicardium exiguum (Gmelin, 1791)

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 6 екз. [інв. № **B1**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 6 екз. [інв. № **B4**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B56**].

Cerastoderma glaucum (Poiret, 1789)

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 5 екз. [інв. № **B3**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 12,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B554**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Чорне море, Лебедівська коса, 13.07.1999, 9,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B718**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 4,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B522**].

Cerastoderma lamarcki lamarcki (Reeve, 1844)

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Азовське море, 3.08.1966, 17 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B43**];
Україна, Крим, Красноперекопський р-н, Перекопський перешийок, 7.06.1967, 16,5 екз., coll. Харамбура Я.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B715**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, Чорне море, 08.1985, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B47**];
Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 2,5 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B542**];
Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 98 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B736**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, Чорне море, 06.2008, 38 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B577**];
Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Рибаківка, Чорне море, 15.08.1965, 28 екз., coll. Лазебна, det. Сверлова Н.В. [інв. № **B45**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція Чорне море, 0,5 екз. [інв. № **B5**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 59 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B556**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 07.1999, 26,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B716**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B717**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі солоні водойми (канали), 20.07.2005, 281 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B411**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Азовське море, пансіонат "Експрес", пляж, 07.2005, 167 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B416**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі водойми біля морського узбережжя, 20.07.2005, 56 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B417**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Азовське море, затока Сиваш, 21.07.2005, 71 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B418**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі солоні водойми (канали), 25.07.2005, 0,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B419**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, Чорноморський біосферний заповідник, 1993, 1 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. (*C. clodiense*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B512**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 3 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B521**];
Болгарія, м. Варна, Чорне море, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B29**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Cerastoderma umbonatum* (Wood, 1850) S. 352**

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, Чорне море, 06.2008, 2 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B578**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 7,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B555**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", пляж, Азовське море, 07.2005, 94 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B412**].

***Cerastoderma* sp.**

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B737**];
Латвія, м. Юрмала (Дубулти), Балтійське море, 16.08.1957, 10,5 екз., coll. Калужняцька М.З. [інв. № **B711**].

***Acanthocardia echinata* (Linnaeus, 1758)**

Середземне море, 2 екз. [інв. № **B745**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Acanthocardia paucicostata* (Sowerby, 1839)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 2 екз. [інв. № **B2**;].

***Hypanis colorata* Eichwald, 1829**

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 30.09.2000, 2,5 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B63**].

***Hypanis caspia grossu* Scarlato et Starobogatov, 1972**

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 30.09.2000, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B408**].

***Hypanis jalpugensis* (Borcea, 1926)**

Україна, Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B409**].

Родина Tellinidae

***Gastrana fragilis* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Білосарайська коса, Азовське море, 3.08.1966, 0,5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B42**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B547**];

Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 1,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B538**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 2,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B37**];

Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі водойми біля морського узбережжя, 20.07.2005, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B423**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 0,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B523**].

***Macoma* sp.**

Латвія, м. Юрмала (Дубулти), Балтійське море, 7.08.1957, 90,5 екз., coll. Калужняцька М.З., det. Калужняцька М.З. (*M. balthica*) [інв. № **B709**].

***Moerella tenuis* (Costa, 1778)**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Чорне море, Лебедівська коса, 13.07.1999, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **B51**].

***Tellina violacea* Röding, 1798**

Індійський океан, 1 екз. [інв. № **B749**].

Родина Donacidae

Donax trunculus Linnaeus, 1758

Адріатичне море, 8 екз. [інв. № **B32**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 0,5 екз. [інв. № **B9**;];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 60 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B548**];

Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B536**];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 7 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B35**];

Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 0,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B525**];

Болгарія, м. Варна, Чорне море, 5,5 екз. [інв. № **B31**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Sanguinolariidae

***Psammocola depressa* (Pennant, 1777)**

Адріатичне море, 3 екз. [інв. № **B730**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Scrobiculariidae
(за іншою системою – Semelidae)

***Abra ovata* (Philippi, 1836)**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, оз. Бурнас, 9.07.1999, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B57**].

***Abra* sp.**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 5 екз. [інв. № **B719**];

Україна, Херсонська обл., Генічеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, Азовське море, затока Сиваш; 07.2005, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B557**].

Родина Corbiculidae

***Corbicula fluminalis* (O.F. Müller, 1774)**

Примітка: Молюски з роду *Corbicula* вперше були зареєстровані на території України (в дельті Дунаю) в 2000 р. (Сон, 2007). Враховуючи певну невизначеність у систематиці європейських корбікул (Сон, 2007), фондові матеріали залишено поки що під первинним визначенням.

Примечание: Моллюски из рода *Corbicula* впервые были зарегистрированы на территории Украины (в дельте Дуная) в 2000 г. (Сон, 2007). Учитывая некоторую неопределенность в систематике европейских корбикул (Сон, 2007), фондовые материалы оставлены пока под первоначальным определением.

Україна, Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, 16.07.2002, 24,5 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **B132**].

Родина Sphaeriidae

Примітка: родина включає значну кількість дрібних, часто – важких для визначення видів прісноводних молюсків. Нещодавно був опублікований огляд фондових матеріалів по роду *Sphaerium* (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д). Визначення проводилося згідно останньої таксономічної ревізії цього роду (Korniushin, 2001), що дозволило уточнити розповсюдження двох видів (*S. ovale* і *S. nucleus*) на території України. Раніше обидва види часто не відрізняли або недостатньо чітко відрізняли від широко розповсюдженого виду *S. corneum*.

У фондовій колекції ДПМ використаний традиційний розподіл родини Sphaeriidae на 3 роди – *Sphaerium*, *Musculium* і *Pisidium* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998), хоча *Pisidium* s.l. і *Sphaerium* s.l. нерідко розділяють на декілька родів (Корнюшин, 2002 та ін.).

Примечание: семейство включает значительное количество мелких, часто – трудных для определения видов пресноводных моллюсков. Недавно был опубликован обзор фондовых материалов по роду *Sphaerium* (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д). Определение проводилось согласно последней таксономической ревизии этого рода (Korniushin, 2001), что позволило уточнить распространение двух видов (*S. ovale* и *S. nucleus*) на территории Украины. Ранее оба вида часто не отличали или недостаточно четко отличали от широко распространенного вида *S. corneum*.

В фондовой коллекции ГПМ использовано традиционное разделение семейства Sphaeriidae на 3 рода – *Sphaerium*, *Musculium* и *Pisidium* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998), хотя *Pisidium* s.l. и *Sphaerium* s.l. нередко разделяют на несколько родов (Корнюшин, 2002 и др.).

***Sphaerium rivicola* (Lamarck, 1818)**

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 12 екз. [інв. № **B342**];

Україна, Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2 екз. [інв. № **B405**];

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B655**];

Україна, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Підпечери, р. Ворона, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B341**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 3 екз. [інв. № **B331**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 16,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B344**];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., det. (*S. corneum*) [інв. № **B371**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 28 екз. [інв. № **B333**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B340**];

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 3,5 екз., coll. Федик У.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B581**];

Україна, Ровенська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, заплава р. Случ, 13.08.1969, 63,5 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B532**];

Україна, Тернопільська обл., 8,5 екз. [інв. № **B329**];

Україна, Тернопільська обл., р. Серет, 23 екз. [інв. № **B347**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 9,5 екз. [інв. № **B334**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B328**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Ков'ятин, р. Нічлава, 26,5 екз. [інв. № **B650**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 3,5 екз. [інв. № **B339**];

Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, р. Гнила, 12,5 екз. [інв. № **B343**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Дністер, 2 екз. [інв. № **B332**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 22,5 екз. [інв. № **B348**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1 екз. [інв. № **B656**];

Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 37 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B335**];

Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 1 екз. [інв. № **B338**];

Україна, Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B345**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B349**];

Україна, Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 1 екз. [інв. № **B406**];

Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 14 екз. [інв. № **B657**];

Польща, Казимірц, 9 екз. [інв. № **B337**];

Польща, Мазовецьке (кол. Варшавське) в-во, м. Варшава, 3 екз., coll. Ломницький, det. Полінський В. [інв. № **B346**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, р. Віслок, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B330**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, Молодич, 1 екз. [інв. № **B336**];

***Sphaerium corneum* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B712**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Україна, Закарпатська обл., Перечинський р-н, с. Тур'я Поляна, форельне господарство, маточний ставок, 21.09.1969, 82 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. (*Musculium terverianum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B533**; частина – *S. corneum* var. *scaldianum*];

Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 11 екз., det. (*S. corneum*) [інв. № **B368**; *S. corneum* var. *scaldianum*];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 9,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B352**];
Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B356**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B372**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 5 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B377**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 12.08.1919, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. (*S. corneum*) [інв. № **B358;** *S. corneum* var. *scaldianum*];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 12.08.1919, 27,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B359**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B353**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 4,5 екз. [інв. № **B379;** *S. corneum* var. *scaldianum*];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, смт Шкло, 6 екз. [інв. № **B369**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, 1 екз. [інв. № **B713**];
Україна, Ровенська обл., Гощанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 1969, 531 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B530**];
Україна, Ровенська обл., Острозький р-н, м. Острог, р. Вілія, 7.09.1969, 102 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B531**; *S. corneum* var. *scaldianum*];
Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 29,5 екз. [інв. № **B367**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 15,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B366**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B355**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B380;** *S. corneum* var. *scaldianum*].
Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1879, 19,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B350**];
Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B373**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B363**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B357**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B376**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, 6 екз., det. (*S. corneum* var. *scaldianum*) [інв. № **B382**];
Польща, Поморське (кол. Гданське) в-во, ок. м. Гданськ, 1 екз. [інв. № **B407**];
Росія, Московська обл., Ногінський р-н, м. Ногінськ, р. Чорноголовка, 12.07.2002, 102,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B508**].

***Sphaerium nucleus* (Studer, 1820)**

Примітка: характер розповсюдження цього виду на території України остаточно не з'ясований, фондові збори (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д) доповнюють попередні літературні дані (Корнюшин, 2002). Був запропонований для занесення до Червоної книги України по 4-й категорії (як слабко досліджений вид з невизначеним статусом) (Корнюшин, 2002).

Примечание: характер распространения этого вида на территории Украины окончательно не установлен, фондовые сборы (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д) дополняют предыдущие литературные данные (Корнюшин, 2002). Было предложено включить его в Красную книгу Украины по 4-й категории (как малоисследованный вид с неопределенным статусом) (Корнюшин, 2002).

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B561**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Великий Любінь, 13,5 екз. [інв. № **B374**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B354**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 15 екз., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B360**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B375**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Криниця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B362**].

Sphaerium ovale (Férussac, 1807)

Примітка: у вітчизняній літературі (Стадниченко, 1984; Корнюшин, 1996) цей вид наводився раніше як *S. nitidum* (Clessin in Westerlund, 1876) або *S. radiatum* (Westerlund, 1897). Характер його розповсюдження в Україні остаточно не з'ясований, фондові збори (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д) доповнюють попередні літературні дані (Корнюшин, 2002). Був запропонований для занесення до Червоної книги України по 4-й категорії (як слабко досліджений вид з невизначеним статусом) (Корнюшин, 2002).

Примечание: в отечественной литературе (Стадниченко, 1984; Корнюшин, 1996) этот вид указывали ранее как *S. nitidum* (Clessin in Westerlund, 1876) или *S. radiatum* (Westerlund, 1897). Характер его распространения на Украине окончательно не установлен, фондовые сборы (Гураль-Сверлова, Гураль, 2009д) дополняют предыдущие литературные данные (Корнюшин, 2002). Было предложено включить его в Красную книгу Украины по 4-й категории (как малоисследованный вид с неопределенным статусом) (Корнюшин, 2002).

Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 57 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B506**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B651**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 12 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B658**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 7,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B351**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 2 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B378**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 1 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B652**];
Україна, Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 9,5 екз., coll. , det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B361**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 16 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B364**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 3,5 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B365**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 3 екз., det. (*S. corneum* var. *scaldianum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B653**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, смт Шкло, 11,5 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B370**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 2 екз., det. (*S. corneum* var. *scaldianum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B381**].

***Sphaerium solidum* (Normand, 1844)**

Білорусь, ок. м. Брест, р. Західний Буг, 3,5 екз. [інв. № **B654**].

***Sphaerium asiaticum* (Martens, 1864)**

Росія, Омська обл., м. Омськ, р. Іртиш, берегові наноси, 29.04.2000, 5 екз., coll. Вінарський М.В., det. Андріїва С.І. (*Paramusculium inflatum*) [інв. № **B526**].

***Musculium lacustre* (O.F. Müller, 1774)**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 0,5 екз. [інв. № **B739**];

Україна, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Шаланки, заболочений вільшняк, 8.07.2004, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B559**];

Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B402**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 7,5 екз. [інв. № **B387**];

Україна, Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B394**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B388**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз. [інв. № **B399**];

Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 7,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B401**];

Україна, Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B400**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B397**];

Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B396**];

Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B403**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B391**];

Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2,5 екз. [інв. № **B664**];

Україна, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1 екз. [інв. № **B384**];

Україна, Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 1879, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B404**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 3 екз. [інв. № **B661**];

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B386**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B383**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 10,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B390**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B392**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B395**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і Багатківці, 1880, 16,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B738**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, став Топоровий, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B389**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B385**];

Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 23,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B393**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B398**].

Pisidium amnicum (O.F. Müller, 1774)

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 0,5 екз. [інв. № **B662**];
Україна, Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B296**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 15,5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **B299**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5,5 екз. [інв. № **B668**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B294**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, р. Гнила Липа, 1878, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B300**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B297**];
Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, 2 екз. [інв. № **B659**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 9,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B295**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 12,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B298**];
Росія, Омська обл., м. Омськ, протока р. Іртиш у парку ім. 30-річчя Перемоги, 9.09.1997, 6 екз., coll. Андріїв Н.І., Вінарський М.В., det. Андріїва С.І. [інв. № **B527**].

Pisidium henslowanum (Sheppard, 1823)

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 5 екз. [інв. № **B507**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 128 екз. [інв. № **B660**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B460**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 16,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B459**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 9 екз. [інв. № **B672**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B458**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B457**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 0,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B462**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B456**];
Україна, Тернопільська обл., 0,5 екз., det. (*P. supinum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B461**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 5 екз., det. (*P. supinum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B680**].

Pisidium supinum A. Schmidt, 1851

Україна, Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Західний Буг, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B464**];
Україна, Тернопільська обл., 2,5 екз. [інв. № **B465**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, р. Гнила, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B463**].

Pisidium milium Held, 1836

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B491**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 2 екз. [інв. № **B496**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B497**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 8 екз. [інв. № **B670**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B492**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B493**];
Україна, Тернопільська обл., 5 екз., det. (*P.pallidum = P.subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B490**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B495**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1 екз., det. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B498**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B494**].

Pisidium pseudosphaerium Favre, 1927

Примітка: широко, але спорадично розповсюджений по всій території України (Корнюшин, 2002). Було запропоновано занести його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) (Корнюшин, 2002). Оскільки за будовою мушлі *P. pseudosphaerium* дуже подібний на невеликих (молодих) молюсків з роду *Sphaerium* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998), про що свідчить також його назва, у подальшому бажаний перегляд перелічених нижче фондових матеріалів вузьким спеціалістом по цій групі.

Примечание: широко, но спорадически распространен по всей территории Украины (Корнюшин, 2002). Было предложено включить его в Красную книгу Украины по 2-й категории (как уязвимый вид) (Корнюшин, 2002). Поскольку по строению раковины *P. pseudosphaerium* очень похож на мелких (молодых) моллюсков из рода *Sphaerium* (Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998), о чем свидетельствует также его название, в дальнейшем желателен просмотр перечисленных ниже фондовых материалов узким специалистом по этой группе.

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 1 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B471**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 8,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B472**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B467**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B468**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii = P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B469**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum = P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B470**].

Pisidium subtruncatum Malm, 1855

Україна, Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, прибережна зона, 19.06.2008, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B560**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B666**];
Україна, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржави, канал, 7.07.2004, 63,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B502**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 16,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B476**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B681**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, став, 7.06.2005, 1,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B505**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 8 екз., det. Бонковський Й. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B486**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 3 екз., det. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B488**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 4 екз., det. Бонковський Й. (*P. nitidum*),, redet. Гураль Р.І. [інв. № **B474**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P.henslovanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B473**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 7 екз. [інв. № **B669**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 29,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B477**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B475**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 7,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B483**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 3 екз., det. Бонковський Й. (*P. obtusale*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B485**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B487**];
Україна, Тернопільська обл., 7 екз., det. (*P. pallidum*) [інв. № **B481**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B499**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 3 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B480**];
Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 11 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B479**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 18 екз., det. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B489**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 15,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B484**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 25,5 екз., det. (*P. pallidum*) [інв. № **B478**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 4,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B482**].

***Pisidium pulchellum* Jenyns, 1832**

Примітка: рідкісний вид, розповсюджений на півночі України (Корнюшин, 2002). Було запропоновано занести його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) (Корнюшин, 2002).

Примечание: редкий вид, распространенный на севере Украины (Корнюшин, 2002). Было предложено включить его в Красную книгу Украины по 2-й категории (як уязвимый вид) (Корнюшин, 2002).

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 25,5 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B665**].

***Pisidium nitidum* Jenyns, 1832**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*P. henslovanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B663**].

***Pisidium obtusale* (Lamarck, 1818)**

Україна, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Павшин, ур. Острош, заболочена галявина у лісі, 28.04.2004, 88 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B503**];

Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 9,5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **B452**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 20 екз. [інв. № **B671**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 43 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B445**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B451**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B443**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B455**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B454**];
Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B446**;
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 51 екз., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B447**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 16 екз., det. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B682**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с.Багатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B450**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 55,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B449**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 7 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum = P. subtruncatum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B448**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во,Татри, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B466**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B444**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B453**].

***Pisidium casertanum* (Poli, 1791)**

Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B667**; *P.casertanum ponderosum*];
Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, форельове господарство, ставок з мальками форелі, 22.07.1969, 149 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B529**];
Україна, Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Дубівці, 6 екз. [інв. № **B683**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum = P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B303**];
Україна, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. intermedium*) [інв. № **B440**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B500**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Карпати Чорногора, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B312**];
Україна, Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, Карпати Горгани, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B306**];
Україна, Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 44 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B317**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 43 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B316**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк; р-н Медової печери, потік, 05.2005, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B504**];

Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B313**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 1881, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B308**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 58 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B315**];
Україна, Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, Карпати Бескиди, 1882, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B310**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 78 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B305**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, 7 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B435**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 27 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B307**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 12,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B318**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B319**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підгородище, 27 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B429**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підмонастир, 90 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B438**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підмонастир, 0,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. rivulare*) [інв. № **B439**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 4 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B434**];
Україна, Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 41 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B309**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 56,5 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B321**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum* = *P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B304**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 7 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B314**];
Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 3 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B320**];
Україна, Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернів. нац. ун-ту, невеликий ставок, 17.07.2003, 45 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B501**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B311**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 7 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B322**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 143 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B425**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Закопане, Татри, 1882, 45,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B430**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, м. Краків, 3,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. amnicum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B302**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, став, 27 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B431**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, став Зелений, 49,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B432**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, озеро, 5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B433**];
Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 3 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B436**];

Польща, Малопольське (кол. Краківське) в-во, Татри, 53 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B437**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 175,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B427**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 0,5 екз., det. (*P.fossarinum* var. *major*) [інв. № **B426**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Стшижув, 1876, 40,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B428**].

***Pisidium globulare* Clessin in Westerlund, 1873**

Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1 екз., det. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B441**];
Польща, Підкарпатське (кол. Жешувське) в-во, м. Жешув, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B442**].

Родина Veneridae

***Pitar rudis* (Poli, 1791)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 4 екз. [інв. № **B6**].

***Polititapes aurea* (Gmelin, 1791)**

Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 0,5 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B766**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 2,5 екз. [інв. № **B7**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 42 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B553**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 1,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B541**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 6,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B52**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 3,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B55**];
Україна, Херсонська обл., Геничеський р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі водойми біля морського узбережжя, 20.07.2005, 14 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B422**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 3 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B524**].

***Polititapes petalina* (Lamarck, 1818)**

Примітка: тепер розглядають як синонім попереднього виду (Кантор, Сысоев, 2005). Проте визначення фондових матеріалів було зроблене раніше на підставі роботи (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Примечание: теперь рассматривают как синоним предыдущего вида (Кантор, Сысоев, 2005). Однако определение фондовых материалов было сделано ранее на основе работы (Скарлато, Старобогатов, 1972).

Україна, Крим, Чорне море, Карадаг, 05.1957, 1 екз., det. (*Tapes rugatus* = *Polititapes aurea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B15**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 6 екз. [інв. № **B8**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B53**].

***Chamelea gallina* (Linnaeus, 1758)**

Україна, Донецька обл., Першотравневий р-н, с. Білосарайська Коса, Білосарайська коса, Азовське море, 13.07.1966, 20 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B41**];
Україна, Крим, Чорне море, Карадаг, 05.1957, 2,5 екз. [інв. № **B13**];
Україна, Крим, Чорне море, Карадаг, 05.1957, 3,5 екз. [інв. № **B14**];
Україна, Крим, Чорне море, Карадаг, 05.1957, 0,5 екз. [інв. № **B21**];
Україна, Крим, Сімферопольський р-н, с. Миколаївка, Чорне море, 08.1985, 8,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B46**];
Україна, Крим, Судацький р-н, м. Судак, Чорне море, 1998, 18,5 екз., coll. Климишин О.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B765**];
Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 7 екз. [інв. № **B20**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 105 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B552**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 47 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B537**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B34**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, Арабатська стрілка, невеликі водойми біля морського узбережжя, 20.07.2005, 129 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B415**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 20,5 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B515**];
Болгарія, м. Варна, Чорне море, 1,5 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B26**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Chamelea* sp.**

Адріатичне море, 48 екз. [інв. № **B734**];
Латвія, м. Юрмала (Дубулти), Балтійське море, 15.08.1957, 4 екз., coll. Калужняцька М.З. [інв. № **B710**].

***Venus verrucosa* Linnaeus, 1758**

Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **B725**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Dosinia lupinus* (Poli, 1791)**

Адріатичне море, 5 екз. [інв. № **B726**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Callista chione* (Linnaeus, 1758)**

Адріатичне море, 2 екз. [інв. № **B727**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Родина Limidae (Limariidae)

***Mantellum inflatum* (Chemnitz, 1784)**

Адріатичне море, 0,5 екз. [інв. № **B728**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Середземне море, 0,5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B33**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

***Ctenoides* sp.**

Червоне море, 1 екз. [інв. № **B750**].

Родина Corbulidae

***Lentidium mediterraneum* (Costa, 1829)**

Україна, Крим, м. Севастополь, Чорноморська біологічна станція, Чорне море, 13 екз. [інв. № **B10**;];

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 56,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B38**].

Родина Solenidae

***Solen marginatus* (Pennant, 1777)**

Примітка: для Чорного та Азовського морів помилково вказували тривалий час як *Solen vagina* Linnaeus, 1758 (Скарлато, Старобогатов, 1972; Анистратенко и др., 2011), на що акцентують увагу в каталозі (Кантор, Сысоев, 2005).

Примечание: для Черного та Азовского морей ошибочно указывали длительное время как *Solen vagina* Linnaeus, 1758 (Скарлато, Старобогатов, 1972; Анистратенко и др., 2011), на что акцентируют внимание в каталоге (Кантор, Сысоев, 2005).

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B39**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 1 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B520**].

***Ensis americanus* (Gould, 1870)**

Данія, м. Есб'єрг (Esbjerg), Північне море, 9.02.2007, 1 екз., coll. Іглін Д.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B535**].

Родина Mactridae

***Spisula triangula* (Renier, 1804)**

Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Чорне море, Лебедівська коса, 13.07.1999, 10 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В., redet. [інв. № **B61**].

***Spisula subtruncata* (Da Costa, 1778)**

Україна, Одеська обл., м. Одеса, Чорне море, Чорноморська біологічна станція, 5 екз. [інв. № **B720**];
Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 0,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B544**].

***Mactra violacea* (Gmelin, 1791)**

Індійський океан, 1 екз. [інв. № **B746**].

Родина Mesodesmatidae

***Donacilla cornea* (Poli, 1791)**

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 94,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B546**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B54**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", пляж, Азовське море, 25.07.2005, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B424**].

Родина Myidae

***Mya arenaria* Linnaeus, 1758**

Україна, Миколаївська обл., Березанський р-н, с. Коблеве, Чорне море, 06.2008, 12,5 екз., coll. Сверлов В.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B574**];

Україна, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затока, Чорне море, 08.2006, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B550**];
Україна, Одеська обл., Овідіопольський р-н, ст. Сонячна, Чорне море, 1.08.2006, 32 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B543**];
Україна, Одеська обл., Татарбунарський р-н, с. Лебедівка, Лебедівська коса, Чорне море, 13.07.1999, 9,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B40**];
Україна, Херсонська обл., Геническький р-н, с. Щасливцеве, пансіонат "Експрес", пляж, Азовське море, 07.2005, 47,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B414**];
Україна, Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Залізний Порт, Чорне море, 08.2006, 9 екз., coll. Яницький Т.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B517**].

Родина Pholadidae

Pholas dactylus Linnaeus, 1758

Адріатичне море, 1 екз. [інв. № **B24**; з Музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка].

Barnea candida (Linnaeus, 1758)

Україна, Крим, Ленінський р-н, с. Курортне, Азовське море, мис Тархан, Керченський п-ів, 08.2000, 3 екз., coll. Шклярук А.М., det. Шклярук А.М. [інв. № **B62**].

Список цитованої літератури
Список цитированной литературы

Анистратенко В.В. Новый вид рода Terrestribythinella (Mollusca Gastropoda Pectinibranchia) из Закарпатья // Вестн. зоологии. – 1995. – № 4. – С. 66-68.

Анистратенко В.В. Определитель гребнежаберных моллюсков (Gastropoda Pectinibranchia) фауны Украины. Часть 2. Пресноводные и наземные // Вестн. зоологии. – 1998. – Suppl. 8. – С. 67-117.

Анистратенко В.В., Анистратенко О.Ю. Класс Панцирные или Хитоны, класс Брюхоногие – Cyclobranchia, Scutibranchia и Pectinibranchia (часть). – Киев: Велес, 2001. – 240 с. (Фауна Украины. Т. 29: Моллюски. Вып. 1).

Анистратенко В.В., Халиман И.А., Анистратенко О.Ю. Моллюски Азовского моря. – К.: Наукова думка, 2011. – 173 с.

Байдашников А.А. Внутривидовая изменчивость видов рода *Vestia* (Gastropoda, Pulmonata, Clausiliidae) в Украине// Вестн. зоологии. – 2007. – Т. 41, № 4. – С. 291-304.

Балашёв И.А., Гураль-Сверлова Н.В. Наземные моллюски рода *Pyramidula* (Pulmonata, Pyramidulidae) Восточной Европы, Центральной Азии и прилегающих территорий // Зоол. журн. – 2011. – Т. 90, № 12. – С. 1423-1430.

Голиков А.Н., Старобогатов Я.И. Класс брюхоногие моллюски – Gastropoda // Определитель фануы Черного и Азовского морей. Т. 3. Свободноживущие беспозвоночные. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 65-166.

Гураль Р.І. База даних малакологічного фонду Державного природознавчого музею НАН України // Изв. музейного фонда им. А.А. Браунера. – 2007. – Т. 4, № 2-3. – С.61-62.

Гураль Р.І. Конхіометрична мінливість *Batavussiana crassa* (Bivalvia, Unionidae) у фондових матеріалах Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2011а. – Вип. 27. – С. 25-36.

Гураль Р.И. Музейные базы данных. Плюсы и минусы их использования // Мат. докл. Всерос. научн.-практ. конф. посв. 80-летию Дагестанского государственного университета и 45-летию Биологического музея ДГУ "Биологические музеи: роль и место в научно-образовательном пространстве". (19-20 июня 2011, г. Махачкала). – Махачкала, 2011б. – С. 15-18.

Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Прісноводні молюски родів *Unio* і *Batavusiana* (Bivalvia, Unionidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею НАН України // Наук. вісн. Волинського нац. ун-ту ім. Л.Українки. – Біологічні науки. – 2008. – № 15. – С. 110-116.

Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Молюски (Gastropoda et Bivalvia) поліських озер у фондах Державного природознавчого музею НАН України // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій» (м. Сарни, 11-13 червня 2009 р.). – Рівне: ВАТ «Рівненська друкарня», 2009. – С. 378-382.

Гураль-Сверлова Н.В. Нові дані щодо поширення молюска *Pomatias rivulare* (Gastropoda, Pulmonata, Pomatiasidae) у західній частині гірського Криму // Вестн. зоологии. – 2011. – Т. 45, № 5. – С. 428.

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Прісноводні молюски родів *Planorbarius* і *Planorbis* (Gastropoda, Pulmonata, Planorbidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2009а. – Вип. 25. – С. 13-24.

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Перлівницеві (Bivalvia, Unionidae) у фондах Державного природознавчого музею НАНУ і проблеми діагностики окремих представників родини // Біологічні студії / Studia Biologica. – 2009б. – Т. 3, № 1. – С. 95-104.

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. Конхиологические особенности интродуцированного вида *Chondrula microtraga* (Gastropoda, Pulmonata, Enidae) в Одессе // Вестн. зоологии. – 2009в. – Т. 43, № 2. – С. 161-166.

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И Интересные находки брюхоногих моллюсков (Gastropoda, Aciculidae, Terrestribythinellidae) на территории Украинских Карпат // Зоол. журн. – 2009г. – Т. 88, вып. 7. – С. 794-799.

Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.И. Моллюски рода *Sphaerium* (Bivalvia, Spaeriidae) в фондах Государственного природоведческого музея // Биол. вестник (Харьков. нац. ун-т). – 2009д. – Т. 13, № 1-2. – С. 72-75.

Гураль-Сверлова, Гураль Р.И. Новые таксоны наземных моллюсков из родов *Chondrula* и *Brephulopsis* с территории Украины // Ruthenica. 2010. – Т. 20, № 1. – С. 1-12.

Гураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В. Первая находка моллюсков рода *Elia* (Clausiliidae) на территории Украины // Ruthenica. – 2009. – Т. 19, № 1. – С. 31-35.

Гураль-Сверлова Н.В., Мартынов В.В. Первая находка наземных моллюсков рода *Gibbulinopsis* (Gastropoda, Pulmonata, Pupillidae) на территории Украины // Зоол. журн. – 2010. – Т. 89, № 6. – С. 758-761.

Жадин В.И. Моллюски пресных и солоноватых вод СССР. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1952. – 376 с. – (Определители по фауне СССР, издаваемые Зоологическим институтом АН СССР. Т. 46).

Калужняцька М.З. Колекції сучасних молюсків Науково-природознавчого музею АН УРСР. Родина ставковикових – Limnaeidae // Сучасна та минула фауна західних областей України. – К.: АН УРСР, 1963. – С. 69-75.

Кантор Ю.И., Сысоев А.В. Каталог моллюсков России и сопредельных стран. – М.: КМК, 2005. – 627 с.

Климовская Д.Т. Моллюски семейств Testacellidae, Patulidae, Vitrinidae // Каталог музейных фондов. – Львов, 1990. – С. 179-196.

Корнюшин А.В. О видовом составе пресноводных двустворчатых моллюсков Украины и стратегии их охраны // Вестн. зоологии. – 2002. – Т. 36, № 1. – С. 9-23.

Крамаренко С. С., Попов В. Н. Изменчивость морфологических признаков наземных моллюсков рода *Brephulopsis* Lindholm, 1925 (Gastropoda; Pulmonata; Buliminidae) в зоне интрогрессивной гибридизации // Журн. общ. биологии. – 1993. – Т. 54, № 6. – С. 682-690.

Лазарева А.И. О систематике прудовиков Казахстана из группы Lymnaea palustris Müller (Gastropoda, Pulmonata) // Зоол. журн. – 1967. – Т. 46, вып. 9. – С. 1340-1349.

Лихарев И.М. Клаузилииды (Clausiliidae) // Фауна СССР. Моллюски. – Т. 3, вып. 4. Нов. сер., № 83. – М.-Л.: Наука, 1962. – 317 с.

Полянський Ю. Матеріяли до пізнання малякофавни західнього Полісся // Зб. фізіограф. коміс. – Львів: Друкарня Наук. т-ва ім. Шевченка. – 1932. – Вип. 4-5. – С. 83-100.

Пузанов И.И. Материалы к познанию наземных моллюсков Крыма. Ч. 3. Состав, распределение и генезис Крымской малакофауны // Бюлл. МОИП. Отд. биол. – 1927. – Т. 36. – С. 221-282.

Сверлова Н.В. Наукові колекції державного природознавчого музею. Вип. 1. Наземні молюски. – Львів, 2004. – 200 с.

Сверлова Н.В. О распространении некоторых видов наземных моллюсков на территории Украины // Ruthenica. – 2006. – Т.16. – № 1–2. – С. 119-139.

Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Черевоногі молюски роду Theodoxus у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2008. – Вип. 24. – С. 11-20.

Сверлова Н.В., Мартинов В.В., Мартинов О.В. До вивчення наземної малакофауни (Gastropoda, Pulmonata) південно-східної частини України. // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2006а. – Вип. 22. – С. 35-46.

Сверлова Н.В., Хлус Л.Н., Крамаренко С.С. и др. Фауна, экология и внутривидовая изменчивость наземных моллюсков в урбанизированной среде. – Львов, 2006б. – 226 с.

Ситникова Т.Я., Старобогатов Я.И., Анистратенко В.В. Анатомия и систематическое положение некоторых мелких Pectinibranchia (Mollusca, Gastropoda) фауны Европы // Вестн. зоологии. – 1992. – № 6. – С. 3-12.

Скарлато О.А., Старобогатов Я.И. Класс двустворчатые моллюски – Bivalvia // Определитель фануы Черного и Азовского морей. Т. 3. Свободноживущие беспозвоночные. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 178-249.

Сон М.О. Моллюски-вселенцы в пресных и солоноватых водах Северного Причерноморья. – Одесса: Друк, 2007. – 132 с.

Стадниченко А.П. Перлівницеві. Кулькові. (Unionidae, Cycladidae). – К.: Наук. думка. – 1984. – 373 с. – (Фауна України. Т. 29. Молюски. Вип. 9).

Стадниченко А.П. Прудовиковообразные (пузырчиковые, витушковые, катушковые). – К.: Наукова думка, 1990. – 292 с. – (Фауна Украины. Т. 29. Моллюски. Вып. 4).

Старобогатов Я.И., Прозорова Л.А., Богатов В.В., Саенко Е.М. Моллюски // Определитель пресноводных беспозвоночных России и сопредельных территорий. Т. **6.** Моллюски, Полихеты, Немертины. – СПб: Наука, 2004. – С. 9-491.

Тарасова Ю.В. Молюски роду *Theodoxus* (Mollusca: Gastropoda: Pectinibranchia: Neritidae) України: Автореф. дис. … канд. біол. наук: 03.00.08 / Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена. – Київ, 2011. – 20 с.

Уваєва О.І. Молюски підродини Planorbinae України. – Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2007. – 228 с.

Уваева А., Гураль Р.И. Особенности распространения и экология моллюсков семейства Planorbidae (Gastropoda, Pulmonata) Украины // Ruthenica. – 2008. – Т. 18, №2. – С. 25-38.

Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А.Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.

Шарова И.Х. Зоология беспозвоночных. – М.: Владос, 2004. – 592 с.

Шилейко А.А. Наземные моллюски надсемейства Helicoidea. – Л.: Наука, 1978. – 384 с. – (Фауна СССР. Моллюски. Т. 3, вып. 6. Нов. сер., № 117).

Шилейко А.А. Наземные моллюски подотряда Pupillina фауны СССР (Gastropoda, Pulmonata, Geophila). – Л.: Наука, 1984. – 399 с. – (Фауна СССР. Моллюски. Т. 3, вып. 3. Нов. сер., № 130).

Шилейко А.А., Лихарев И.М. Наземные моллюски семейства янтарок (Succineidae) фауны СССР // Сб. тр. Зоол. музея. – 1986 – Т. 24. – С. 197-239.

Юришинец В.И., Корнюшин А.В. Новый для фауны Украины вид двустворчатых моллюсков *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia, Unionidae), его диагностика и возможные пути интродукции // Вестн. зоологии. – 2001. – Т. 35, № 1. – С. 79-84.

Bąkowski J. Mięczaki galicyjskie // Kosmos. – Lwów, 1884. – T. 9. – S. 190-197, 275-283, 376-391, 477-490, 604-611, 680-697, 761-789.

Bąkowski J. Mięczaki (Mollusca) – Lwów: Wyd-wo Muzeum im. Dzieduszyckich, 1891. – 264 s.

Gerber J. Revision der Gattung *Vallonia* Risso 1826. (Mollusca: Gastropoda: Valloniidae) // Schrift. z. Malakozool. – 1996. – H. 8 – S. 1–169.

Gittenberger E., Bank R.A. A new start in Pyramidula (Gastropoda Pulmonata: Pyramidulidae) // Basteria. – 1996. – Vol. 60. – P. 71-78.

Glöer P. Süßwassergastropoden Nord- und Mitteleuropas. Bestimmungsschlüssel, Lebensweise, Verbreitung. – Hackenheim: ConchBooks, 2002. – 327 S. – (Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile nach ihren Merkmalen und nach ihrer Lebensweise. T. 73).

Glöer P., Meier-Brook C. Süsswassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Bundesrepublik Deutschland. – Neustadt, 1998. – 136 S.

Jackiewicz M. European species of the family Lymnaeidae (Gastropoda: Pulmonata: Basommatophora) // Genus. – 1998. – Vol. 9, Fasc. 1. – P. 1-93.

Kerney M.P., Cameron R.A.D., Jungbluth J.H. Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. – Hamburg; Berlin: Parey, 1983. – 384 s.

Korniushin A.V. Taxonomic revision of the genus *Sphaerium* sensu lato in the Palearctic Region, with some notes on the North American species // Arch. Molluskenkunde. – 2001. – Vol. 129, N 1/2. – P. 77-122.

Nordsieck F. Die europäischen Meeresmuscheln (Bivalvia). Vom Eismeer bis Kapverden, Mittelmeer und Schwarzes Meer. – Stuttgart: Gustav Fischer Verlag, 1969. – 256 S.

Nordsieck F. Die europäischen Meeresschnecken (Opisthobranchia mit Pyramidellidae; Rissoacea). Vom Eismeer bis Kapverden, Mittelmeer und Schwarzes Meer. – Stuttgart: Gustav Fischer Verlag, 1972. – 327 S.

Nordsieck F. Die europäischen Meeres-Gehäuseschnecken (Prosobranchia). Vom Eismeer bis Kapverden, Mittelmeer und Schwarzes Meer. – 2. Aufl. – Stuttgart–New York: Gustav Fischer Verlag, 1982. – 539 S.

Nordsieck H. Systematics of the genera *Macrogastra* Hartmann 1841 and *Julica* Nordsieck 1963, with the description of new taxa (Gastropoda: Stylommatophora: Clausiliidae) // Arch. Molluskenkunde. – 2006. – Vol. 135, N 1. – P. 49-71.

Piechocki A. Mięczaki (Mollusca). Ślimaki (Gastropoda). – Warszawa-Poznań: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1979. – 187 s. – (Fauna słodkowodna Polski. Zesz. 7).

Piechocki A., Dyduch-Falniowska A. Mięczaki (Mollusca). Małże (Bivalvia). – Warszawa: PWN, 1993. – 204 s.

Pokryszko B.M. The Vertiginidae of Poland (Gastropoda: Pulmonata: Pupilloidea) – a systematic monograph // Ann. Zool. – 1990. – T. 43, N 8. – P. 133–257.

Sysoev A., Schileyko A. 2009. Land Snails and Slugs of Russia and Adjacent Countries. – Sofia-Moscow, 2009. – 454 p. – (Pensoft Series Faunistica. Vol. 87).

Schileyko A. 1998–2007 Treatise on recent terrestrial pulmonate molluscs // Ruthenica. – Suppl. 2., Parts 1-15. – P. 1-2210.

Алфавітний покажчик родів і видів
Алфавитный указатель родов и видов

Abra 226
Acanthinula 90
Acanthocardia 224
Acavus 120
Acicula 23
acicula, Cecilioides 120
acicularis, Fagotia 27
Acroloxus 41
acronicus, Gyraulus 67
aculeata, Acanthinula 90
acuta, Hydrobia 33
acuta, Physella 73
adriatica, Gibbula 19
adriaticus, Modiolus 205
Aegopinella 148
Aequipecten 209
aethiops petrii, Arianta 165
albescens, Helix 170
albicilla, Nerita 20
albida, Gibbula 19
albus, Gyraulus 66
Alinda 137
alpestris, Vertigo 100
americanus, Ensis 238
amnicum, Pisidium 231
ampla, Lymnaea 55
Amyclina 38
Anadara 207
anatina, Anodonta 216
Ancylus 71
angulata, Crassostrea 208
angustior, Vertilla 101
Anisus 61
annularis, Phenacolimax 159
annulatus, Epitonium 36
annulus, Cyprea 37
Anodonta 216
Anomia 209
Anostoma 120
antipodarum, Potamopyrgus 34
antivertigo, Vertigo 98
Aplexa 73
Aporrhais 36
arbustorum, Arianta 164
Arca 207
Architectonica 27
arenaria, Mya 238
Argna 89
Arianta 164
Armiger 69
asiaticusm, Sphaerium 230
aspersa, Cryptomphalus 180
aurea, Polititapes 236
auricularia, Lymnaea 49
austriaca, Bythinella 33
bakowskii, Edentiella 183
Balea 137
banatica, Drobacia 163
Barnea 239
Batavusiana 214
bidens, Brephulopsis 111
bidens, Perforatella 198
bidentata, Perforatella 198
bielzi, Argna 89
bielzi, Chondrula 120
bielzi, Trichia 183
bielzi, Trochulus 183
bigranata, Pupilla 97
Bilania 157
biplicata, Alinda 137
biplicata, Balea 137
Bithynia 30
Bittium 27
boettgeri, Bilania 157
borealis, Lucinoma 222
borealis, Macrogastra 126
Borysthenia 40
Bradybaena 160
brandaris, Murex 37
Brephulopsis 107
brevipes, Daudebardia 157
Buccinum 37
bugensis, Dreissena 207
Bulgarica 134
Buliminus 105
Bythinella 33
Caecum 27
caesareana, Levantina 172
Callista 237
calophana, Carpathica 157
Calyptraea 29
Camaena 160
Campylaea 167
cana, Bulgarica 134
canalifera, Mentissa 130
candicans, Helicella 193
candida, Barnea 239
Caracolus 180
carinatus, Planorbis 61
cariosa, Sphincterochila 162
carocollus, Caracolus 180
Carpathica 157
cartusiana, Monacha 204
Carychium 74

casertanum, Pisidium 234
caspia grossu, Hypanis 224
caspia lincta, Turricaspia 34
Causa 164
Cecilioides 120
Cellariopsis 153
Cepaea 172
Cerastoderma 223
Cerithidium 27
Cerithium 27
Cernuella 200
Chamelea 237
chinensis, Calyptraea 29
chione, Callista 237
Chlamys 209
Chondrina 103
Chondrula 115
cicatricosa, Camaena 160
cingulella, Faustina 167
clathrus, Epitonium 36
Clausilia 129
clienta, Chondrina 103
Cochlicopa 83
Cochlodina 121
Cochlorina 120
colorata, Hypanis 224
Columbella 37
Columella 101
columella, Columella 101
complanata, Pseudanodonta 221
complanatus, Hippeutis 71
contectus, Viviparus 23
contortus, Anisus 65
contracta, Vitrea 147
Conus 38
Corbicula 226
cornea, Donacilla 238
corneum, Sphaerium 227
corneus, Planorbarius 57
corniculum, Amyclina
corvus, Lymnaea 47
costata, Vallonia 91
costulata, Truncatellina 102
crassa, Batavusiana 214
crassus, Unio 214
Crassostrea 208
crista, Armiger 69
cristata, Valvata 39
cruciata, Clausilia 130
Cryptomphalus 180
crystallina, Vitrea 147
Ctenoides 237
Cyclope 37
cygnea, Anodonta 220
cylindracea, Lauria 89
cylindrica, Brephulopsis 107
cylindrica, Truncatellina 103
Cyprea 37
dactylus, Pholas 239
Daudebardia 157
deilus, Oxychilus 155
dejecta, Helicopsis 186
depressa, Psammocola 225
depressa, Riedeliconcha 154
depressus, Oxychilus 154
derbentina, Xeropicta 190
detrita, Zebrina 107
diaphana, Vitrea 146
diaphanellus, Oxychilus 156
dibothrion, Perforatella 199
Discus 140
divaricata, Gibbula 19
dolium, Orcula 89
doliolum, Sphyradium 89
Donacilla 238
Donax 225
donovani, Cyclope 38
Dosinia 237
draparnaudi, Oxychilus 155
Dreissena 206
Drobacia 163
dubia, Clausilia 129
echinata, Acanthocardia 224
echinophora, Galeodea 37
Edentiella 183
edentula, Columella 101
edulis, Mytilus 205
edulis, Ostrea 207
elata, Vestia 132
elegans, Caecum 27
elegans, Oxyloma 80
Elia 125
Ena 106
enniensis, Vallonia 95
Ensis 238
Eobania 167
ephippium, Anomia 209
Epitonium 36
esperi, Fagotia 28
Eucobresia 159
Euconulus 142
Euomphalia 201
euxinus, Theodoxus 22
excentrica, Vallonia 94
exiguum, Parvicardium 223
Fagotia 27
fallax, Alinda 139
fallax, Balea 139
fasciolatum, Amyclina 38
Faustina 165

faustina, Faustina 165
filimargo, Helicopsis 187
filograna, Ruthenica 125
Flexopecten 208
fluminalis, Corbicula 226
fluviatilis, Ancylus 71
fluviatilis, Theodoxus 20
fluviatilis littoralis, Theodoxus 22
fontinalis, Physa 72
fragilis, Gastrana 225
frumentum, Granaria 104
Fruticicola 160
fruticola, Monacha 203
fruticum, Bradybaena 160
fruticum, Fruticicola 160
fulvus, Euconulus 142
Fusinus 37
Galeodea 37
gallina, Chamelea 237
galloprovincialis, Mytilus 205
Gastrana 225
geyeri, Vertigo 100
gibber, Thoanteus 114
Gibbula 19
Gibbulinopsis 95
glaber, Flexopecten 208
glaber, Oxychilus 155
glaber, Proteopecten 208
glabra, Morlina 155
glaucum, Cerastoderma 223
globulare, Pisidium 236
glutinosa, Lymnaea 56
Glycymeris 207
gracilicosta, Mentissa 131
Granaria 104
gulo, Vestia 133
Gyraulus 66
haemastomus, Acavus 120
Haliotis 19
hammonis, Nesovitrea 152
hammonis, Perpolita 152
Helicella 192
Helicigona 163
Helicodonta 180
Helicopsis 180, 184
Helicorbis 71
Helix 168
henslovanum, Pisidium 231
heterostropha, Physella 73
Hippeutis 71
hispida, Trichia 181
hispidus, Trochulus 181
holosericea, Causa 164
holosericum, Causa 164
hortensis, Cepaea 173
Hydrobia 33
Hypanis 224
hypnorum, Aplexa 73
inaequivalvis, Anadara 207
incarnata, Monachoides 196
inflatum, Mantellum 237
inopinatus, Oxychilus 156
instabilis, Helicopsis 186
interrupta, Gibbulinopsis 95
Isognomostoma 163
isognomostomum, Isognomostoma 163
itala, Helicella 192
jalpugensis, Hypanis 225
kazakensis, Lymnaea 48
konovalovae, Brephulopsis 114
kotulae, Semilimax 160
kozhovi, Helicorbis 71
krynickii, Xeropicta 189
Labyrinthus 180
Laciniaria 135
lacteus, Loripes 222
lacustre, Musculium 230
lacustris, Acroloxus 41
laevis, Gyraulus 68
lamarcki lamarcki, Cerastoderma 223
lamellata, Spermodea 90
lamellosa, Haliotis 19
lamellosa, Ostrea 208
laminata, Cochlodina 121
lapicida, Helicigona 163
latestriata, Macrogastra 126
Lauria 89
leachii, Bithynia 32
Lentidium 237
leucostoma, Anisus 62
Levantina 172
lignarius, Scaphander 41
Liguus 120
Lindholmomneme 200
lineatus, Mytilaster 205
Lithoglyphus 35
Lithophaga 206
lithophaga, Lithophaga 206
Loripes 222
lubomirskii, Plicuteria 181
lubrica, Cochlicopa 83
lubricella, Cochlicopa 86
Lucinoma 222
lucorum, Helix 171
luganica, Helicopsis 188
lupinus, Dosinia 237
lutescens, Helix 171
Lymnaea 42
Macoma 225
Macrogastra 126

macrostoma, Valvata 40
Mactra 238
magus, Gibbula 19
Mantellum 237
marginatus, Solen 238
martynovi, Helicopsis 188
mediterraneum, Lentidium 237
Megalobulimus 120
Melaraphe 29
Meleagrina 206
membranacea, Rissoa 29
Mentissa 130
Merdigera 105
merduenianum, Peristoma 106
microtragus, Chondrula 119
miles, Conus 38
millium, Pisidium 231
minimum, Carychium 74
minor, Aegopinella 149
modesta, Vertigo 100
Modiolus 205
modiolus, Modiolus 205
Moerella 225
moitessieri, Hydrobia 34
Monacha 203
Monachoides 196
Monodonta 19
montagui, Truncatella 36
montana, Ena 106
Morlina 155
Murex 37
muscorum, Pupilla 95
Musculium 230
mutabilis, Osilinus 19
Mya 238
myosotis, Ovatella 76
Mytilaster 205
Mytilus 205
naticina, Borysthenia 40
naticoides, Lithoglyphus 35
nemoralis, Cepaea 172
Nerita 20
neritea, Cyclope 37
neritoides, Melaraphe 29
Nesovitrea 152
nitens, Aegopinella 150
nitens, Cochlicopa 88
nitida, Segmentina 69
nitidula, Aegopinella 150
nitidum, Pisidium 233
nitidum, Spaerium 229
nitidus, Zonitoides 144
nivalis, Eucobresia 159
noae, Arca 207
nordenskioldi, Lindholmomneme 200
novorossica, Elia 125
nucleus, Sphaerium 228
oblonga, Succinella 79
obscura, Merdigera 105
obtusale, Pisidium 233
obvia, Xerolenta 193
obvoluta, Helicodonta 180
occulta, Lymnaea 48
Oliva 37
olivieri, Pomatias 27
Orcula 89
orientalis, Cellariopsis 153
orientalis, Oxychilus 153
Orthalicus 120
orthostoma, Cochlodina 123
Osilinus 19
Ostrea 207
ovale, Spaerium 229
ovata, Abra 226
ovata, Lymnaea 52
Ovatella 76
Oxychilus 155
Oxyloma 80
pallasi, Theodoxus 22
palustris, Lymnaea 45
palustris, Terebralia 27
parcelineata, Acicula 23
Parvicardium 223
parvula, Clausilia 129
Patella 19
paucicostata, Acanthocardia 224
pellucida, Vitrina 158
peregra, Lymnaea 51
Perforatella 198
Peristoma 106
Perpolita 152
perpusilla, Acicula 23
personatum, Isognomostoma 163
perspectivus, Discus 142
pespelecani, Aporrhais 36
petalina, Polititapes 236
petrii, Arianta 165
petronella, Nesovitrea 153
petronella, Perpolita 153
pfeifferi, Oxyloma 81
phaseolinus, Modiolus 205
Phenacolimax 159
Pholas 239
Physa 72
Physella 73
pictorum, Unio 209
Pinctada 206
piscinalis, Valvata 38
Pisidium 231
Pitar 236

Planorbarius 57
Planorbis 59
planorbis, Planorbis 59
plicata, Laciniaria 135
plicatula, Macrogastra 128
Plicuteria 181
polita, Acicula 23
Polititapes 236
polymorpha, Dreissena 206
pomatia, Helix 168
Pomatias 26
ponticus, Flexopecten 208
Potamopyrgus 34
pouzolzi, Campylaea 167
Proteopecten 208
Psammocola 225
Pseudanodonta 221
pseudosphaerium, Pisidium 232
Pseudotrichia 194
pulchella, Vallonia 92
pulchella, Valvata 40
pulchellum, Pisidium 233
pulla, Tricolia 20
pumila, Clausilia 130
Punctum 140
Pupilla 95
pura, Aegopinella 148
pusilla, Pyramidula 104
pusilla, Vertigo 98
pusillum, Cerithidium 27
putris, Succinea 77
pygmaea, Vertigo 99
pygmaea, Vitrea 148
pygmaeum, Punctum 140
pyramidata, Trochoidea 204
pyramidatus, Lithoglyphus 36
Pyramidula 104
raddei, Cecilioides 121
radiatum, Sphaerium 229
Ramusculus 114
Rapana 37
ravergiensis, Stenomphalia 200
reticulata, Tritia 38
retowskii, Helicopsis 185
Retusa 41
rhodia taurica, Chondrina 104
Riedeliconcha 154
riparius, Gyraulus 68
Rissoa 29
rivicola, Sphaerium 227
rivulare, Pomatias 26
rossmaessleri, Faustina 167
rossmaessleri, Gyraulus 68
rotundatus, Discus 141
rubiginosa, Pseudotrichia 194
ruderatus, Discus 140
rudis, Pitar 236
rufa, Daudebardia 157
rupestre, Peristoma 106
rupestris, Pyramidula 104
rustica, Columbella 37
Ruthenica 125
saridalensis, Lymnaea 48
sarsii, Oxyloma 83
Scaphander 41
Segmentina 69
Semilimax 160
semilimax, Semilimax 160
septemgyratus, Anisus 63
Setia 30
Sinanodonta 222
Solen 238
solidum, Sphaerium 230
Spermodea 90
Sphaerium 227
Sphincterochila 162
Sphyradium 89
spirorbis, Anisus 61
Spisula 238
splendida, Rissoa 29
stabilis, Alinda 138
stabilis, Balea 138
stagnalis, Lymnaea 42
Stenomphalia 200
sterri, Pupilla 97
strauchianus, Anisus 64
striata, Helicopsis 184
strigella, Euomphalia 201
Strombus 36
subcylindrica, Truncatella 36
subfilimargo, Helicopsis 187
submammilatum, Cerithidium 27
subrimata, Vitrea 148
substriata, Vertigo 99
subtruncata, Spisula 238
subtruncatum, Pisidium 232
subulatus, Ramusculus 114
Succinea 77
Succinella 79
supinum, Pisidium 231
tarentina, Patella 19
Tectus 19
Tellina 225
tentaculata, Bithynia 30
tenuis, Moerella 225
terebra, Lymnaea 48
Terebralia 27
Terrestribythinella 33
Theodoxus 20
Thoanteus 114

thomasiana, Rapana 37
transbaicalia, Fruticicola 162
transsylvanica, Vitrea 146
triangula, Spisula 238
Trichia 181
Tricolia 20
tridens, Chondrula 115
tridens martynovi, Chondrula 117
tridentatum, Carychium 75
Triphora 36
triplicata, Pupilla 97
Tritia 38
triton, Turricaspia 34
Trivia 37
Trochoidea 204
trochoides, Trochoidea 204
Trochulus 181
Truncatella 36
Truncatellina 102
truncatula, Lymnaea 48
truncatula, Retusa 41
trunculus, Donax 225
trunculus, Murex 37
tumida, Macrogastra 127
tumidus, Unio 212
turgida, Vestia 131
Turricaspia 34
turricula, Lymnaea 45
umbonatum, Cerastoderma 224
Umbonium 20
umbrosa, Urticicola 200
undatum, Buccinum 37
unidentata, Trichia 183
unidentaus, Trochulus 183
Unio 209
Urticicola 200
woodiana, Sinanodonta 222
Vallonia 91
Valvata 38
valvatoides, Setia 30
varia, Chlamys 209
variabilis, Turricaspia 34
velutina, Mentissa 131
ventricosa, Macrogastra 126
ventricosus, Conus 38
Venus 237
venusta, Rissoa 30
vermiculata, Eobania 167
verrucosa, Venus 237
Vertigo 98
Vertilla 101
Vestia 131
vicina, Monachoides 196
villosula, Trichia 183
villosulus, Trochulus 183
vindobonensis, Cepaea 175
violacea, Mactra 238
violacea, Tellina 225
virgata, Cernuella 200
virgineus, Liguus 120
Vitrea 146
Vitrina 158
Viviparus 23
viviparus, Viviparus 25
vortex, Anisus 64
vorticulus, Anisus 65
Xerolenta 193
Xeropicta 189
Zebrina 107
Zonitoides 144

Зміст / Содержание

Передмова / Предисловие…….....3
Загальна характеристика колекції……4
Общая характеристика коллекции……....7
Бібліографія робіт, пов'язаних із комплектуванням або науковим опрацюванням малакологічного фонду ДПМ НАНУ / Библиография работ, связанных с комплектованием или научной обработкой малакологического фонда ГПМ НАНУ…...……...10
Клас Gastropoda, підклас Prosobranchia ……19
Родина Patellidae……...19
Родина Haliotidae……..19
Родина Trochidae…….…..19
Родина Phasianellidae (Tricoliidae).……..20
Родина Neritidae.……...20
Родина Aciculidae.…….23
Родина Viviparidae.……...23
Родина Pomatiasidae (Pomatiidae).……...26
Родина Architectonidae.…….27
Родина Caecidae.……...27
Родина Potamididae.……..27
Родина Cerithiidae.……27
Родина Diastomidae (Litiopidae).……..27
Родина Melanopsidae.……27
Родина Calyptraeidae.……29
Родина Littorinidae.……...29
Родина Rissoidae.……...29
Родина Bithyniidae.……...30
Родина Terrestribythinellidae.……...33
Родина Hydrobiidae.……..33
Родина Pyrgulidae.…….34
Родина Lithoglyphidae.……..34
Родина Truncatellidae.……...36
Родина Aporrhaidae.……..36
Родина Strombidae.……36
Родина Epitoniidae.……36
Родина Triphoridae.……...36
Родина Triviidae (Eratoidae).……37
Родина Cypraeidae.……37
Родина Cassididae.…….37
Родина Muricidae.……..37
Родина Olividae.……37
Родина Buccinidae.……37
Родина Pyrenidae (Columbellidae).……...37
Родина Fasciolaridae.……37
Родина Nassariidae.……...37
Родина Conidae.…….38
Родина Valvatidae.…….38
Підклас Opisthobranchia.……..41
Родина Scaphandridae (Cylichnidae).……....41
Родина Retusidae.……..41
Підклас Pulmonata.……41

Родина Acroloxidae.……..41
Родина Lymnaeidae.……..41
Родина Planorbidae.……...57
Родина Ancylidae.……..71
Родина Physidae.……72
Родина Carychiidae.……...74
Родина Ellobiidae.……..76
Родина Succineidae.……...77
Родина Cochlicopidae.……...83
Родина Orculidae.……..89
Родина Valloniidae.……...90
Родина Pupillidae.……..95
Родина Vertiginidae.……..98
Родина Truncatellinidae....……...101
Родина Chondrinidae.……..103
Родина Pyramidulidae.……104
Родина Enidae.……105
Родина Bulimulidae.……120
Родина Orthalicidae.……120
Родина Acavidae.……120
Родина Megalobulimidae.……120
Родина Ferussaciidae.……..120
Родина Clausiliidae.……121
Родина Punctidae.……140
Родина Discidae.……...140
Родина Euconulidae....……142
Родина Gastrodontidae.……144
Родина Zonitidae.……146
Родина Daudebardiidae.……...157
Родина Vitrinidae.……158
Родина Camaenidae.……160
Родина Bradybaenidae.……160
Родина Sphincterochilidae.……..162
Родина Helicidae.……163
Родина Pleurodontidae.……180
Родина Helicodontidae.……180
Родина Hygromiidae…..……...180
Клас Bivalvia.……...205
Родина Mytilidae.……205
Родина Pteriidae.……..206
Родина Dreissenidae.……...206
Родина Glycymeridae.……207
Родина Arcidae.……...207
Родина Anadaridae.……..207
Родина Ostreidae.……....207
Родина Pectinidae ……...208
Родина Anomiidae.……..209
Родина Unionidae.……...209
Родина Lucinidae.……222
Родина Cardiidae.……223
Родина Tellinidae.……225
Родина Donacidae.……...……225
Родина Sanguinolariidae.……225

Родина Scrobiculariidae.……..226
Родина Corbiculidae.……...226
Родина Sphaeriidae.…….226
Родина Veneridae.……236
Родина Limidae (Limariidae).……..237
Родина Corbulidae.……..237
Родина Solenidae.……238
Родина Mactridae.……238
Родина Mesodesmatidae.…….238
Родина Myidae.……238
Родина Pholadidae……...239
Список цитованої літератури / Список цитированной литературы……...240
Алфавітний покажчик родів і видів / Алфавитный указатель родов и видов……...……244

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Науково-довідкове видання

НАУКОВІ КОЛЕКЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ
Випуск 4. Малакологічний фонд

Н. В. Гураль-Сверлова, Р. І. Гураль

Комп'ютерний набір Н. В. Гураль–Сверлова, Р. І. Гураль
Комп’ютерний дизайн і верстка Р. І. Гураль

Адреса редакції:
79008 Львів, вул. Театральна, 18
Державний природознавчий музей НАН України
Телефон / Факс: (032) 235-69-17
E-mail: museologia@museum.lviv.net
http://museum.lviv.net

Формат 60×84/8. Ум.-др. арк. 15,28.
Підписано до друку 7.02.2012.
Друк різографічний. Зам. № 02/14
Наклад 100 прим.

Виготовлення оригінал-макету здійснено в лабораторії малакології
Державного природознавчого музею НАН України

Друк ТзОВ «Простір-М»
79000, м. Львів, вул. Чайковського, 27